

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 79

Год. LXV

Среда, 24 јуни 2009

Цена на овој број е 280 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
1389. Закон за меѓуопштинска соработка....	2	1397. Правилник за формата и содржината на образецот на покана за плаќање на глоба.....	115
1390. Закон за социјалната заштита.....	11	1398. Правилник за формата и содржината на образецот на записникот за инспекциски надзор.....	116
1391. Решение за разрешување од должноста директор на Државниот инспекторат за транспорт.....	67	1399. Правилник за формата и содржината на образецот на платниот налог за прекршок.....	119
1392. Решение за именување директор на Државниот инспекторат за транспорт..	67	1400. Правилник за начинот на известување на несаканите ефекти за време на користењето на медицинското помагало, видовите на реакциите што ги предизвикуваат, постапувањето на здравствените работници и добавувачите, како и начинот на организирање на системот за следење на несаканите ефекти и реакциите од медицинските помагала.....	120
1393. Листи бр. 1 и 2 кои се составен дел на Одлуката за определување на подрачјата со специфични развојни потреби во Република Македонија во периодот од 2009 до 2013 година.....	68	1401. Правилник за норматив за распоред на работното време на воспитувачите и стручните соработници во ученичките домови.....	126
1394. Правилник за изменување на Правилникот за Програмата и начинот на полагање на испитот за извршители....	111		
1395. Правилник за определување на репрезентативни пазари на земјоделски производи и видот, обемот, роковите и субјектите кои ги доставуваат податоците.....	111		
1396. Правилник за формата и содржината на образецот на потврдата за привремено одземени предмети, средства, производи, растенија и риби, како и цената на одземените предмети, средства, производи, растенија и риби кои се предмет на продажба.....	113		

	Стр.		Стр.
1402. Правилник за постапката и начинот на полагањето на испитот за директорот, како и формата и содржината на уверението за положен испит за директор.....	126	1405. Решение за стапување во примена на востановен катастар на недвижности..	129
1403. Решение за давање одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда...	129	1406. Упатство за изменување и дополнување на Упатството за спроведување на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките.....	129
1404. Решение за стапување во примена на востановен катастар на недвижности..	129	1407. Упатство за изменување и дополнување на Упатството за спроведување на Одлуката за управување со кредитниот ризик.....	131
		Огласен дел	1-60

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 1389.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МЕЃУОПШТИНСКА СОРАБОТКА

Се прогласува Законот за меѓуопштинска соработка, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 17 јуни 2009 година.

Бр. 07-2728/1
17 јуни 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Ѓорге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА МЕЃУОПШТИНСКА СОРАБОТКА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат начинот, условите и постапката за воспоставување на меѓуопштинска соработка и облиците преку кои се остварува, финансирањето, евиденцијата и надзорот над меѓуопштинската соработка и други прашања од значење за меѓуопштинската соработка.

Член 2

(1) Меѓуопштинска соработка, во смисла на овој закон, е соработка што се воспоставува меѓу две или повеќе општини за поефикасно и поекономично вршење на надлежностите на општините утврдени со закон и за остварување на нивните заеднички интереси и цели.

(2) Под меѓуопштинска соработка се подразбира и вршење на определени работи од надлежност на општините од страна на една општина за сметка на една или повеќе други општини врз основа на склучен договор меѓу општините.

Член 3

Општините самостојно и доброволно, во согласност со овој или друг закон, одлучуваат за воспоставување на меѓуопштинска соработка во извршувањето на нивните надлежности.

II. ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА МЕЃУОПШТИНСКА СОРАБОТКА

Член 4

(1) Меѓуопштинска соработка се воспоставува заради заедничко вршење работи од надлежност на општините, вршење на заеднички работи и остварување на заеднички интереси и цели.

(2) За остварување на заеднички интереси и цели во вршењето на надлежностите општините здружуваат финансиски, материјални и други средства.

(3) Одлука за воспоставување меѓуопштинска соработка донесува секој од советите на општините со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

Член 5

(1) Предлог за воспоставување на меѓуопштинска соработка покренуваат градоначалникот на општината или член на советот на општината.

(2) Иницијатива за воспоставување на меѓуопштинска соработка може да покренат најмалку 10% од избричаните на општината.

(3) Предлогот, односно иницијативата од ставовите (1) и (2) на овој член содржи цел на соработката, надлежноста за која се поднесуваат, обликот преку кој ќе се остварува соработката, можните финансиски импликации од соработката, како и други прашања од значење за воспоставување на меѓуопштинската соработка.

(4) Предлогот, односно иницијативата се доставува до советот на општината.

(5) На предлогот кој не е поднесен од градоначалникот на општината, односно на иницијативата, мислење дава градоначалникот на општината.

Член 6

(1) Советот на општината одлучува по предлогот, односно иницијативата од членот 5 ставови (1) и (2) на овој закон врз основа на претходно направена процена за потребата од воспоставување на меѓуопштинска соработка.

(2) Советот на општината е должен расправата по иницијативата од членот 5 став (2) на овој закон да ја одржи најдоцна во рок од 90 дена по доставената иницијатива и да ги информира граѓаните за својата одлука.

(3) Ако советот на општината го прифати предлогот, односно иницијативата за воспоставување на меѓуопштинска соработка утврдува предлог за воспоставување на меѓуопштинска соработка.

(4) Предлогот од ставот (3) на овој член се доставува до општината или општините со кои се предлага воспоставување на меѓуопштинска соработка.

Член 7

(1) Советот на општината или општините до кои е доставен предлогот за воспоставување на меѓуопштинска соработка од членот 6 став (3) на овој закон одлучува за воспоставување на предложената соработка најдоцна во рок од 90 дена од денот на доставувањето на предлогот за воспоставување на меѓуопштинска соработка.

(2) По предлогот за воспоставување на меѓуопштинска соработка од членот 6 став (3) на овој закон мислење дава градоначалникот на општината до која е доставен предлогот.

Член 8

(1) Советите на општините, кои го прифатиле предлогот, односно иницијативата за воспоставување меѓуопштинска соработка, формираат заедничка комисија за подготовка на предлогот на актот за воспоставување на меѓуопштинската соработка и предлозите на актите со кои се основаат или формираат облиците преку кои ќе се остварува меѓуопштинската соработка.

(2) Заедничката комисија од ставот (1) на овој член предлозите на актите ги подготвува врз основа на претходно направена анализа.

(3) Заедничката комисија од ставот (1) на овој член е составена од еднаков број членови предложени од општините кои воспоставуваат меѓуопштинска соработка.

III. ОБЛИЦИ НА МЕЃУОПШТИНСКА СОРАБОТКА

1. Остварување на меѓуопштинската соработка

Член 9

(1) Меѓуопштинската соработка може да се остварува преку:

- а) формирање на тела за меѓуопштинска соработка:
 - заедничко работно тело и комисија и
 - заедничко административно тело и
- б) основање на заеднички јавни служби
 - заедничко јавно претпријатие и
 - заедничка јавна установа.

(2) Меѓуопштинската соработка може да се остварува и преку склучување договори за:

- здружување на финансиски, материјални и други средства и
- вршење на определени работи од страна на една општина за една или повеќе други општини.

2. Заеднички работни тела и комисии

Член 10

(1) Две или повеќе општини можат да формираат повremени или постојани заеднички работни тела и комисии за разгледување на определени прашања од надлежност на градоначалникот на општината или на советот на општината.

(2) За формирањето на заедничко работно тело или комисија за разгледување на определени прашања од надлежност на градоначалникот, одлучува градоначалникот, односно за прашања од надлежност на советот на општината одлучува советот на општината.

(3) Заедничките работни тела и комисиите разгледуваат прашања и иницираат донесување на одлуки од страна на органите на општините кои се од заеднички интерес во извршувањето на надлежностите на општините.

(4) Заеднички работни тела и комисии се формираат и за размена на искуства и остварување стручна соработка на општинските администрации во вршењето на надлежностите на општините.

3. Заедничко административно тело

Член 11

Заедничко административно тело можат да формираат две или повеќе општини, во согласност со Законот за локалната самоуправа, а за извршување на одделни надлежности на општините утврдени со закон.

Член 12

(1) Меѓусебните права и обврски на општините коишто формирале заедничко административно тело се уредуваат со договор.

(2) Договорот од ставот (1) на овој член го склучуваат градоначалниците на општините коишто формираат заедничко административно тело.

(3) Со договорот од ставот (1) на овој член особено се утврдуваат и следниве прашања:

- определување на поединечните и заедничките потреби во извршувањето на одделните надлежности на општините,
- изборот на раководителот на заедничкото административно тело од страна на градоначалниците на општините кои го формираат, врз основа на јавен конкурс,
- начинот на систематизирање на работните места на заедничкото административно тело и
- одговорноста на раководителот на заедничкото административно тело пред градоначалниците на општините кои го формираат.

Член 13

(1) Заедничкото административно тело извршува стручни, нормативно-правни, извршни или управно-надзорни работи во согласност со поединечните и заедничките потреби во извршувањето на одделните надлежности на општините кои го формираат заедничкото административно тело.

(2) Заедничкото административно тело може да се формира како заеднички сектор, заедничко одделение или заедничка проектна единица.

Член 14

(1) Заедничкото административно тело работите за кои е формирано ги извршува во име и за сметка на општините кои го формираат.

(2) Раководителот на заедничкото административно тело за својата работа и за работата на заедничкото административно тело поднесува извештај до градоначалниците и советите на општините на секои шест месеца.

(3) На заедничкото административно тело не може да се пренесуваат правата, надлежностите и обврските на органите на општините кои го формираат.

Член 15

Седиштето на заедничкото административно тело е во седиштето на општината со најголем број на жители, доколку општините поинаку не се договорат.

Член 16

Учеството на општините во финансирањето на заедничкото административно тело се врши пропорционално на видот и обемот на работите од надлежност на секоја општина, доколку општините поинаку не се договорат.

Член 17

Градоначалникот на секоја општина го следи извршувањето на работите од делокругот на заедничкото административно тело, а кои се однесуваат на работите од нејзината надлежност.

4. Заедничко јавно претпријатие**Член 18**

(1) Заедничко јавно претпријатие се основа за вршење на дејност од јавен интерес од локално значење.

(2) Заедничкото јавно претпријатие се основа во постапка утврдена со закон.

(3) Заедничкото јавно претпријатие се основа со одлука што се донесува од страна на советите на општините во истоветен текст, со мнозинство гласови од вкупниот број членови на советот на секоја општина, основач на заедничкото јавно претпријатие.

(4) За заедничкото јавно претпријатие, градоначалниците на општините склучуваат и потпишуваат договор со кој ги уредуваат меѓусебните права и обврски.

(5) Со одлуката за основање на заедничко јавно претпријатие особено се утврдува:

- дејноста,
- фирмата и седиштето,
- износот на средствата за основање и начинот на нивното обезбедување,
- организацијата на заедничкото јавно претпријатие,
- начинот на спроведување на одлуките на органите на заедничкото јавно претпријатие,
- одговорноста на заедничкото јавно претпријатие за обврските во правниот промет со трети лица,
- рокот за донесување на статутот и именувањето на органите на заедничкото јавно претпријатие,
- именувањето на лице кое ќе ги води работите на претпријатието до неговото конституирање,
- бројот, составот и начинот на избор на членовите на управниот одбор,
- начинот на избор на директорот на заедничкото јавно претпријатие и
- составот и начинот на избор на надзорниот одбор.

Член 19

Седиштето на заедничкото јавно претпријатие е во седиштето на општината која има поголем, односно најголем број корисници на јавните услуги, доколку основачите поинаку не се спогодат.

Член 20

Износот на средствата за основање на заедничкото јавно претпријатие се определува во буџетите на општините во процентуален сооднос пропорционално на бројот на корисници на јавните услуги, доколку основачите поинаку не се спогодат.

Член 21

Лицето кое ќе ги води работите до конституирање на заедничкото јавно претпријатие се именува по предлог на советот на општината, основач во чие седиште ќе биде седиштето на заедничкото јавно претпријатие.

Член 22

(1) Заедничкото јавно претпријатие актите за кои општините, основачи на заедничкото јавно претпријатие даваат согласност, ги доставува до советите на општините, истовремено и во истоветен текст.

(2) Согласноста на актите на заедничкото јавно претпријатие се дава со донесување на поединечен акт за давање на согласност од секој совет на општините, основачи на заедничкото јавно претпријатие.

(3) Актот за кој се дава согласност се смета за донесен со давањето на согласност од страна на сите совети на општините, основачи на заедничкото јавно претпријатие.

Член 23

(1) Општините, основачи на заедничкото јавно претпријатие можат да преземат мерки утврдени со закон за обезбедување на услови за непречено работење на јавното претпријатие.

(2) За преземањето на мерките во случаите утврдени со закон советите на општините донесуваат истоветен акт.

(3) Актот се донесува со мнозинство гласови од вкупниот број членови на советот на секоја општина, основач на заедничкото јавно претпријатие.

5. Заедничка јавна установа**Член 24**

(1) Заедничка јавна установа се основа за вршење на дејност од јавен интерес од локално значење во областа на образованието, културата, социјалната заштита, детската заштита и во други дејности определени со закон.

(2) Заедничката јавна установа се основа во постапка утврдена со закон.

(3) За основање на заедничка јавна установа, градоначалниците на општините склучуваат и потпишуваат договор со кој ги уредуваат меѓусебните права и обврски.

Член 25

(1) Заедничката јавна установа се основа со одлука што се донесува од страна на советите на општините, основачи на заедничката јавна установа во истоветен текст.

(2) Одлуката за основање на јавна установа се донесува со мнозинство гласови од вкупниот број членови на советот на секоја општина, основач на заедничката јавна установа.

Член 26

Со одлуката за основање на заедничка јавна установа се утврдува особено:

- називот на основачите,
- името и седиштето на установата,
- дејноста на установата,
- средствата кои основачите ги обезбедиле за основање и почеток со работа на установата и начинот на обезбедувањето на средствата,
- трајните извори, начинот и условите за стекнување средства за работа на установата,
- правата и обврските на основачот во поглед на вршењето на дејноста, односно вршењето на работите на установата,
- меѓусебните права и обврски на установата и основачите,
- времето за кое установата се основа,
- правата, должностите и одговорностите на установата во правниот промет,
- одговорноста на основачите за долговите на установата,
- лицето кое ќе ги врши работите на претставување и застапување на установата и неговите овластувања во правниот промет,
- организацијата на установата,
- именувањето на членовите на органот на управување,
- рокот за донесување на статутот и за именување на директор,

- начинот на располагање со вишокот на приходите над расходите и начинот на покривање на кусокот средства за работа на установата,
- лицето кое ќе ги врши работите до конституирањето на установата,
- бројот, составот и начинот на избор на членовите на органот на управување,
- начинот на избор на директорот и
- составот и начинот на избор на органот за надзор.

Член 27

Лицето кое ќе ги води работите до конституирање на установата се именува по предлог на советот на општината, основач во чие седиште ќе биде седиштето то на заедничката јавна установа, доколку основачите поинаку не одлучат.

Член 28

(1) Општините, основачи на заедничката јавна установа можат да преземат мерки утврдени со закон за обезбедување на услови за непречено работење на јавната установа.

(2) За преземањето на мерките во случаите утврдени со закон советите на општините донесуваат истовестен акт.

(3) Актот се донесува со мнозинство гласови од вкупниот број членови на советот на секоја општина, основач на заедничката јавна установа.

6. Вршење на определени работи од страна на една општина за една или повеќе други општини

Член 29

(1) За вршење на определени работи од надлежност на општините од страна на една општина за сметка на една или повеќе други општини се склучува договор.

(2) Договорот од ставот (1) на овој член го склучуваат градоначалниците на општините по претходно донесени одлуки од страна на советите на општините.

(3) Со договорот од ставот (1) на овој член се утврдува:

- општината која ги врши работите од надлежност на општината или општините за кои се вршат работите,
- видот на работите,
- видот и висината на надоместокот за вршењето на работите,
- времетраењето на вршењето на работите,
- условите и постапките за престанок на договорот и
- други прашања.

7. Здружување на финансиски, материјални и други средства

Член 30

(1) Општините можат да здружуваат финансиски, материјални и други средства за реализација на заеднички проекти во вршењето на своите надлежности, во согласност со овој и друг закон.

(2) За здружување на финансиски, материјални и други средства се склучува договор.

(3) Договорот од ставот (2) на овој член го склучуваат градоначалниците на општините кои здружуваат финансиски, материјални и други средства по претходно донесени одлуки на советите на општините.

(4) Договорот од ставот (2) на овој член содржи особено:

- општините кои здружуваат средства и ресурси,
- видот и висината на средствата коишто се здружуваат,
- намената на средствата коишто се здружуваат,

- начинот на располагање и управување со средствата,
- начинот на распределба на придобивките и ризикот,
- условите и постапката за престанок на договорот и
- други прашања.

IV. ПОТТИКНУВАЊЕ, СЛЕДЕЊЕ И ФИНАНСИРАЊЕ НА МЕЃУОПШТИНСКАТА СОРАБОТКА

1. Поттикнување на меѓуопштинска соработка

Член 31

Инструменти за поттикнување на меѓуопштинската соработка се:

- неповратни грантови,
- финансирање и кофинансирање на подготовка на анализи и студии во областите кои се од пошироко значење и интерес за вршење на дејностите во тие области и
- други инструменти во согласност со закон.

Член 32

(1) Владата на Република Македонија може финансиски да ја поттикнува и да ја поддржува меѓуопштинската соработка на две или повеќе општини во областите коишто се од пошироко значење и интерес за вршењето на дејностите во тие области.

(2) Владата на Република Македонија на предлог на Министерството за локална самоуправа со акт ги определува дејностите од пошироко значење и интерес за коишто ќе може да издвојува финансиски средства за поттикнување на меѓуопштинска соработка.

(3) Владата на Република Македонија може финансиски да ја поттикнува и да ја поддржува меѓуопштинската соработка на општините според следниве основни критериуми:

- административен и финансиски капацитет на општините за вршење на законски утврдените надлежности,
- очекуваните придобивки од меѓуопштинската соработка,
- бројот на општините кои учествуваат во меѓуопштинската соработка и
- претходно обезбедени средства од други извори.

(4) Поблиските критериуми за поттикнување и поддржување на меѓуопштинската соработка со акт ги утврдува Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството за локална самоуправа.

(5) Средствата за поттикнување и поддржување на меѓуопштинската соработка може да се планираат во Буџетот на Република Македонија во претходната за наредната година.

2. Комисија за поттикнување и следење на меѓуопштинска соработка

Член 33

(1) Владата на Република Македонија формира Комисија за поттикнување и следење на меѓуопштинската соработка.

(2) Комисијата за поттикнување и следење на меѓуопштинската соработка:

- ги следи воспоставените облици на меѓуопштинска соработка,
- го разгледува и дава мислење по годишниот извештај за остварувањето на меѓуопштинската соработка,
- иницира измени и дополнувања на законската регулатива која влијае на меѓуопштинската соработка,
- дава мислење по предлозите на актите од членот 32 ставови (2) и (4) на овој закон,

- објавува најдобри примери на меѓуопштинската соработка и
 - разгледува и други прашања од значење за меѓуопштинската соработка.

(3) Административните работи за потребите на Комисијата од ставот (1) на овој член ги врши Министерството за локална самоуправа.

Член 34

(1) Комисијата за поттикнување и следење на меѓуопштинската соработка ја сочинуваат двајца претставници од Министерството за локална самоуправа и по еден претставник од Министерството за транспорт и врски, Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерството за образование и наука, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за култура, Министерство за финансии и Дирекцијата за заштита и спасување.

(2) Во Комисијата по еден претставник определува и секој од советите за развој на планските региони и Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија.

(3) Претседател на Комисијата е еден од претставниците од Министерството за локална самоуправа.

(4) Начинот на работа на Комисијата се уредува со деловник.

3. Финансирање на меѓуопштинската соработка

Член 35

Меѓуопштинската соработка се финансира од:

- буџетите на општините,
- донации и спонзорства од физички и правни лица и
- други извори на приходи утврдени со закон.

V. ЕВИДЕНЦИЈА НА МЕЃУОПШТИНСКА СОРАБОТКА

Член 36

(1) Евиденција за меѓуопштинската соработка води Министерството за локална самоуправа.

(2) Општините коишто воспоставиле меѓуопштинска соработка се должни да го известат Министерството за локална самоуправа и да ги достават актите за воспоставената соработка во рок од 30 дена од денот на воспоставената соработка.

(3) Министерот за локална самоуправа ја пропишува содржината на образецот на евиденцијата од ставот (1) на овој член и начинот на нејзиното водење.

VI. НАДЗОР

Член 37

Надзор над воспоставената меѓуопштинска соработка вршат општините кои ја воспоставиле меѓуопштинската соработка.

Член 38

(1) За следење и координирање на меѓуопштинската соработка меѓу две или повеќе општини може да се формира координативно тело.

(2) Координативното тело може да се формира со актот со кој се воспоставува меѓуопштинската соработка или со одлуки на советите на општините во периодот на остварување на соработката.

(3) Со актот, односно одлуките од ставот (2) на овој член се утврдува:

- целта за која се формира,
- делокругот,
- составот и бројот на членовите на координативното тело,

- времето за кое се формира координативното тело и
- други прашања од значење за остварување на воспоставената меѓуопштинска соработка.

Член 39

(1) Надзор над спроведувањето на овој закон врши Министерството за локална самоуправа.

(2) Министерството за локална самоуправа изготвува и доставува до Владата на Република Македонија годишен извештај за остварување на меѓуопштинска соработка.

VII. ОБЈАВУВАЊЕ НА АКТИТЕ ЗА МЕЃУОПШТИНСКА СОРАБОТКА

Член 40

(1) Актите за воспоставување на меѓуопштинска соработка се објавуваат во службеното гласило на општината, доколку поинаку не е определено со закон.

(2) Договорот или спогодбата за воспоставување на меѓуопштинска соработка се објавуваат во "Службен весник на Република Македонија".

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 41

Општините кои до денот на влегувањето во сила на овој закон воспоставиле меѓуопштинска соработка се должни да ги достават актите за воспоставената меѓуопштинска соработка до Министерството за локална самоуправа, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 42

Актите од членот 32 ставови (2) и (4) на овој закон ќе се донесат во рок од шест месеца, а актот од членот 36 став (3) на овој закон ќе се донесе во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 43

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR BASHKËPUNIM NDËRKOMUNAL

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen mënyra, kushtet dhe procedura për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal dhe format përmes së cilave realizohen; financimi, evidenca dhe mbikëqytja e bashkëpunimit ndërkomunal dhe çështje të tjera me rëndësi për bashkëpunimin ndërkomunal.

Neni 2

(1) Bashkëpunim ndërkomunal, në kuptim të këtij ligji, është bashkëpunim që vendoset ndërmjet dy ose më shumë komunave për kryerjen në mënyrë më efikase dhe më ekonomike të kompetencave të komunave të verifikuara me ligj dhe për realizimin e interesave dhe qëllimeve të tyre të përbashkëta.

(2) Me bashkëpunimin ndërkomunal nënkuptohet edhe kryerja e punëve të përcaktuara me kompetencë të komunave nga ana e një komune për llogari të një ose më shumë komunave në bazë të marrëveshjes së lidhur ndërmjet komunave.

Neni 3

Komunat në mënyrë të pavarur dhe vullnetarisht, në pajtim me këtë ligj ose me ligj tjetër, vendosin për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal në realizimin e kompetencave të tyre.

II. VENDOSJA E BASHKËPUNIMIT NDËRKOMUNAL

Neni 4

(1) Bashkëpunimi ndërkomunal vendoset për shkak të kryerjes së në mënyrë të përbashkët të punëve me kompetencë të komunave, kryerjes së punëve të përbashkëta dhe realizimin e interesave dhe qëllimeve të përbashkëta.

(2) Për realizimin e interesave dhe qëllimeve të përbashkëta në zbatimin e kompetencave, komunat bashkojnë mjete financiare, materiale dhe të tjera.

(3) Vendim për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal merr çdo këshill i komunave me shumicë të votave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve.

Neni 5

(1) Propozim për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal paraqet kryetari i komunës ose anëtari i këshillit të komunës.

(2) Iniciativë për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal mund të paraqesin së paku 10% e zgjedhësve të komunës.

(3) Propozimi përkatësisht iniciativa nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni përmban qëllimin e bashkëpunimit, kompetencën për të cilën parashtrihen, formën përmes së cilës realizohet bashkëpunimi, implikimet e mundshme financiare për bashkëpunim, si dhe çështje të tjera me rëndësi për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal.

(4) Propozimi përkatësisht iniciativa i dorëzohet këshillit të komunës.

(5) Për propozimin i cili nuk është parashtruar nga kryetari i komunës, përkatësisht për iniciativën, mendim jep kryetari i komunës.

Neni 6

(1) Këshilli i komunës vendos për propozimin, përkatësisht iniciativën nga neni 5 paragrafët (1) dhe (2) të këtij ligji në bazë të vlerësimit të bërë paraprakisht për nevojën e vendosjes së bashkëpunimit ndërkomunal.

(2) Këshilli i komunës është i detyruar që debatin për iniciativën nga neni 5 paragrafi 2 të këtij ligji, ta mbajë më së voni në afat prej 90 ditësh pas dorëzimit të iniciativës dhe t'i informojë qytetarët për vendimin e tijve.

(3) Nëse këshilli i komunës e pranon propozimin, përkatësisht iniciativën për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal, verifikon propozim për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal.

(4) Propozimi nga paragrafi (3) të këtij neni i dorëzohet komunës ose komunave me të cilat propozohet vendosja e bashkëpunimit ndërkomunal.

Neni 7

(1) Këshilli i komunës ose i komunave të cilave u është dorëzuar propozimi për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal nga neni 6 paragrafi (3) të këtij ligji, vendos për vendosjen e bashkëpunimit të propozuar më së voni në afat prej 90 ditësh nga dita e dorëzimit të propozimit për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal.

(2) Për propozimin për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal nga neni 6 paragrafin (3) të këtij ligji mendim jep kryetari i komunës së komunës së cilës i është parashtruar propozimi.

Neni 8

(1) Këshillat e komunave, të cilat e kanë pranuar propozimin, përkatësisht iniciativën për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal formojnë komision të përbashkët për përgatitjen e propozim-akteve me të cilat themelohen ose formohen format përmes të cilave do të realizohet bashkëpunimi ndërkomunal.

(2) Komisioni i përbashkët nga paragrafi (1) të këtij neni propozim-aktet i përgatit në bazë të analizës së bërë paraprakisht.

(3) Komisioni i përbashkët nga paragrafi (1) të këtij neni përbëhet nga numri i njëjtë i anëtarëve të propozuar nga komunat të cilat vendosin bashkëpunim ndërkomunal.

III. FORMAT E BASHKËPUNIMIT NDËRKOMUNAL

1. Realizimi i bashkëpunimit ndërkomunal

Neni 9

(1) Bashkëpunimi ndërkomunal mund të realizohet përmes:

- a) formimit të trupave për bashkëpunim ndërkomunal:
 - trup punues i përbashkët dhe komision;
 - trup i përbashkët administrativ;
- b) themelimit të shërbimeve të përbashkëta publike:
 - ndërmarrje e përbashkët publike;
 - institucion i përbashkët publik.

(2) Bashkëpunimi ndërkomunal mund të realizohet edhe përmes lidhjes së marrëveshjeve për:

- bashkimin e mjeteve financiare, materiale dhe të tjera; dhe
- kryerjen e punëve të përcaktuara nga ana e një komune për një ose më shumë komuna të tjera.

2. Trupa punues të përbashkëta dhe komisione

Neni 10

(1) Dy ose më shumë komuna mund të formojnë trupa punues të përkohshme ose të përhershme dhe komisione për shqyrtimin e çështjeve të përcaktuara nga kompetenca e kryetarit të komunës ose të këshillit të komunës.

(2) Për formimin e trupit të përbashkët punues ose komisionit për shqyrtimin e çështjeve të caktuara me kompetencë të kryetarit të komunës, vendos kryetari i komunës përkatësisht për çështjet me kompetencë të këshillit të komunës vendos këshilli i komunës.

(3) Trupat e përbashkët punues dhe komisionet shqyrtojnë çështje dhe inicijonë të harrjen e vendimeve nga ana e organeve të komunave të cilat janë me interes të përbashkët në zbatimin e kompetencave të komunave.

(4) Trupa të përbashkët punues dhe komisione formohen dhe për shkëmbimin e përvojave dhe realizimin e bashkëpunimit profesional të administratave komunale në zbatimin e kompetencave të komunave.

3. Trupi i përbashkët administrativ

Neni 11

Trup të përbashkët administrativ mund të formojnë dy ose më shumë komuna, në pajtim me Ligjin për vetadministrimin lokal, e për zbatimin e kompetencave të veçanta të komunave të përcaktuara me ligj.

Neni 12

(1) Të drejta dhe obligimet e ndërsjella të komunave të cilat kanë formuar trup të përbashkët administrativ rregullohen me marrëveshje.

(2) Marrëveshjen nga paragrafi (1) të këtij neni e lidhin kryetarët e komunave të cilat kanë formuar trup të përbashkët administrativ.

(3) Me marrëveshjen nga paragrafi (1) të këtij neni posaçërisht verifikohen edhe çështjet në vijim:

- përcaktimi i nevojave veçanta dhe të përbashkëta në zbatimin e kompetencave të veçanta të komunave;
- zgjedhja e udhëheqësit të trupit të përbashkët administrativ nga ana e kryetarëve të komunave të cilat e kanë formuar, në bazë të konkursit publik;
- mënyra e sistematizimit të vendeve punuese të trupit të përbashkët administrativ; dhe
- përgjegjësia e udhëheqësit të trupit të përbashkët administrativ para kryetarëve të komunave të cilat i kanë formuar.

Neni 13

(1) Trupi i përbashkët administrativ kryen punë profesionale, normative-juridike, përmbarese ose administrative-mbikëqyrëse në pajtim me nevojat e veçanta dhe të përbashkëta zbatimin e kompetencave të komunave të cilat e formojnë trupin e përbashkët administrativ.

(2) Trupi i përbashkët administrativ mund të formohet si sektor i përbashkët, seksion i përbashkët ose njësi projektuese e përbashkët.

Neni 14

(1) Trupi i përbashkët administrativ punët për të cilat është formuar i kryen në emër dhe për llogari të komunave të cilat e kanë formuar.

(2) Udhëheqësi i trupit të përbashkët administrativ për punën e vet dhe për punën e trupit të përbashkët administrativ i paraqet raport kryetarit të komunës dhe këshillit të komunave në çdo gjashtë muaj.

(3) Trupit të përbashkët administrativ nuk mund t'i barten të drejtat, kompetencat dhe obligimet e organeve të komunave të cilat e kanë formuar.

Neni 15

Selia e trupit të përbashkët administrativ është në selinë e komunës me numër më të madh të banorëve, nëse komunat nuk merren vesh ndryshe.

Neni 16

Pjesëmarrja e komunave në financimin e trupit të përbashkët administrativ bëhet proporcionalisht me llojin dhe vëllimin e punëve nga kompetenca e secilës komunë, nëse komunat nuk merren vesh ndryshe.

Neni 17

Kryetari i komunës së secilës komunë e përcjell kryerjen e punëve nga fushëveprimi i trupit të përbashkët administrativ, e të cilat u dedikohen punëve nga kompetencat e tij.

4. Ndërmarrja e përbashkët publike

Neni 18

(1) Ndërmarrja e përbashkët publike themelohet për kryerjen e veprimtarisë me interes publik dhe me rëndësi lokale.

(2) Ndërmarrja e përbashkët publike themelohet në procedurën e verifikuar me ligj.

(3) Ndërmarrja e përbashkët publike themelohet me vendim që miratohet nga ana e këshillave të komunave në tekstin e njëjtë, me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të këshillit të çdo komune, themeluese të ndërmarrjes së përbashkët publike.

(4) Për ndërmarrjen e përbashkët publike kryetarët e komunave lidhin dhe nënshkruajnë marrëveshje me të cilat i rregullojnë të drejtat dhe obligimet e ndërsjella.

(5) Me vendimin për themelim të ndërmarrjes së përbashkët publike veçanërisht verifikohet:

- veprimtaria;

-firma dhe selia;

-shuma e mjeteve për themelim dhe mënyra e sigurimit të tyre;

-organizimi i ndërmarrjes së përbashkët publike;

-mënyra e zbatimit të vendimeve të organeve të ndërmarrjes së përbashkët publike;

-përgjegjësia e ndërmarrjes së përbashkët publike për obligimet në qarkullimin juridik me persona të tretë;

-afati i miratimit të statutit dhe emërimi i organeve të ndërmarrjes së përbashkët publike;

-emërimi i personit i cili do t'i udhëheqë punët e ndërmarrjes deri në konstituimin e saj;

-numri, përbërja dhe mënyra e zgjedhjes së anëtarëve të këshillit drejtues;

-mënyra e zgjedhjes së drejtorit të ndërmarrjes së përbashkët publike; dhe

-përbërja dhe mënyra e zgjedhjes së këshillit mbikëqyrës.

Neni 19

Selia e ndërmarrjes së përbashkët publike është në selinë e komunës e cila ka numër të madh, përkatësisht numër më të madh të shfrytëzuesve të shërbimeve publike, nëse themeluesit nuk merren vesh ndryshe.

Neni 20

Shuma e mjeteve për themelim të ndërmarrjes së përbashkët publike përcaktohet në buxhetet e komunave në korrelacion me përqindje proporcionalisht me numrin e shfrytëzuesve të shërbimeve publike, nëse themeluesit nuk merren vesh ndryshe.

Neni 21

Personi i cili do t'i udhëheqë punët deri në konstituimin e ndërmarrjes së përbashkët publike emërohet me propozim të këshillit të komunës, themeluese, në selinë e së cilës do të jetë selia e ndërmarrjes së përbashkët publike.

Neni 22

(1) Ndërmarrja e përbashkët publike aktet për të cilat komunat, themeluese të ndërmarrjes së përbashkët publike japin pëlqim, ua dërgojnë këshillave të komunave, njëkohësisht edhe në tekstin identik.

(2) Pajtueshmëria e akteve të ndërmarrjes së përbashkët publike jepet me miratimin e aktit veças për dhënien e pëlqimit nga secili këshill i komunave, themeluese të ndërmarrjes së përbashkët publike.

(3) Akti për të cilin jepet pëlqimi konsiderohet i miratuar me dhënien e pëlqimit nga ana e të gjitha këshillave të komunave, themeluese të ndërmarrjes së përbashkët publike.

Neni 23

(1) Komunat, themeluese të ndërmarrjes së përbashkët publike mund të ndërmarrin masa të verifikuara me ligj për sigurimin e kushteve për punën pa pengesa të ndërmarrjes publike.

(2) Për ndërmarrjen e masave në rastet e verifikuara me ligj, këshillat e komunave miratojnë akt identik.

(3) Akti miratohet me shumicën e votave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të këshillit të secilës komunë, themeluese të ndërmarrjes së përbashkët publike.

5. Institucioni i përbashkët publik

Neni 24

(1) Institucioni i përbashkët publik themelohet për kryerjen e veprimtarisë me interes publik me rëndësi lokale nga sfera e arsimit, kulturës, mbrojtjes sociale, mbrojtjes së fëmijëve dhe në veprimtari të tjera të përcaktuara me ligj.

(2) Institucioni i përbashkët publik themelohet me procedurën e verifikuar me ligj

(3) Për themelimin e Institucionit të përbashkët publik, kryetarët e komunave lidhin dhe nënshkruajnë marrëveshje me të cilën i rregullojnë të drejtat dhe obligimet e ndërsjella.

Neni 25

(1) Institucioni i përbashkët publik themelohet me vendim që miratohet nga ana e këshillave të komunave, themeluese të institucionit të përbashkët publik në tekst identik.

(2) Vendimi për institucionin e përbashkët publik miratohet me shumë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të këshillit të çdo komune, themeluese të institucionit të përbashkët publik.

Neni 26

Me vendimin për themelimin e institucionit të përbashkët publik verifikohet veçanërisht:

- emri i themeluesve;
- emri dhe selia e institucionit;
- veprimtaria e institucionit;
- mjetet të cilat themeluesit i kanë siguruar për themelimin dhe fillimin me punë të institucionit dhe mënyra e sigurimit të mjeteve;
- burimet e përhershme, mënyra dhe kushtet për sigurimin e mjeteve për punë të institucionit;
- të drejtat dhe obligimet e themeluesit në kuptim të kryerjes së së veprimtarisë, përkatësisht kryerjes së punëve të institucionit;
- të drejtat dhe obligimet e ndërsjella të institucionit dhe themeluesit;
- koha për të cilën është themeluar institucioni;
- të drejtat, obligimet dhe detyrimet e institucionit në qarkullimin juridik;
- përgjegjësia e themeluesve për borxhet e institucionit;
- personi që do t'i kryejë punët për përfaqësimin dhe prezantimin e institucionit dhe autorizimet e tij në qarkullimin juridik;
- organizimi i institucionit;
- emërimi i anëtarëve të organit të udhëheqjes;
- afati për miratimin e statutit dhe për emërimin e drejtorit;
- mënyra e dispozicionit me tepicën e të hyrave mbi të dalat dhe mënyra e mbulimit të mangësisë së mjeteve për punën e institucionit;
- personi që i kryen punët deri në konstituimin e institucionit;
- numri, përbërja dhe mënyra e zgjedhjes së organit drejtues;
- mënyra e zgjedhjes së drejtorit; dhe
- përbërja dhe mënyra e zgjedhjes së organit për mbikëqyrje.

Neni 27

Personi që do t'i udhëheqë punët deri në konstruktimin e institucionit emërohet me propozimin e këshillit të komunës, themeluesi në cilën seli do të jetë selia të institucionit të përbashkët publik, nëse themeluesit nuk vendosin ndryshe.

Neni 28

(1) Komunitat, themelues të institucionit të përbashkët publikë mundin të ndërmarrin masa të verifikuara me ligj për sigurimin e kushteve për punë të pa pengesa të institucionit publik.

(2) Për ndërmarrjen e masave në raste të verifikuara me ligj këshillat e komunave miratojnë akt identik.

(3) Akti miratohet me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të këshillit të çdo komune, themeluese e ndërmarrjes publike të përbashkët.

6. Kryerja e punëve të caktuara nga ana e një komune për një ose më shumë komuna të tjera

Neni 29

(1) Për kryerjen e punëve të caktuara nga kompetenca e komunave nga ana e një komune për llogari të një ose më shumë komunave të tjera lidhet marrëveshje.

(2) Marrëveshjen nga paragrafi (1) i këtij neni e lidhin kryetarët e komunave me marrjen e vendimeve paraprake nga ana e këshillave të komunave.

(3) Me marrëveshjen nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohen:

- komuna e cila i kryen punët në kompetencë të komunës ose komunave për të cilat kryen punët;
- lloji i punëve;
- lloji dhe lartësia e kompensimit për kryerjen e punëve;
- kohëzgjatja e kryerjes së punëve;
- kushtet dhe procedura për pushimin e marrëveshjes, dhe
- çështje të tjera.

7. Bashkimi i mjeteve financiare, materiale dhe të tjera

Neni 30

(1) Komunitat mund t'i bashkojnë mjetet financiare, materiale dhe të tjera për realizim të projekteve të përbashkëta në kryerjen e kompetencave të veta, në pajtim me këtë dhe ligj tjetër.

(2) Për bashkimin e mjeteve financiare, materiale dhe të tjera lidhet marrëveshje.

(3) Marrëveshjen nga paragrafi (2) të këtij neni e lidhin kryetarët e komunave të cilat i bashkojnë mjetet financiare, materiale dhe të tjera me marrjen e vendimeve paraprake të këshillave të komunave.

(4) Marrëveshja nga paragrafi (2) i këtij neni përmban veçanërisht:

- komunitat të cilat i bashkojnë mjetet dhe resurset;
- lloji dhe lartësia e mjeteve të cilat bashkohen;
- dedikimi i mjeteve të cilat bashkohen;
- mënyra e dispozicionit dhe udhëheqja me mjetet;
- mënyra e shpërndarjes së përfitimeve dhe rreziku;
- kushtet dhe procedura për pushimin e marrëveshjes, dhe
- çështje tjera.

IV. NXITJA, PËRCJELLJA DHE FINANÇIMI I BASHKËPUNIMIT NDËRKOMUNAL

1. Nxitja e bashkëpunimit ndërkomunal

Neni 31

Instrumentet për nxitjen e bashkëpunimit ndërkomunal janë:

- grantet e pakthyeshme;
- financimi dhe bashkëfinancimi për përgatitjen e analizave dhe studimeve nga sferat të cilat janë me rëndësi dhe në interes më të madh për kryerjen e veprimtarisë në ato sfera, dhe
- instrumente të tjera në pajtim me ligjin.

Neni 32

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë mund ta nxisë dhe përkrahë në mënyrë financiare bashkëpunimin ndërkomunal në dy ose më shumë komuna në sferat të cilat janë me rëndësi dhe interes më të gjerë për kryerjen e veprimtarisë në ato sfera.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e Ministrisë së Vetadministrimit Lokal me akte i përcakton veprimet me rëndësi dhe interes më të gjerë për të cilat do të mund të ndajë mjete financiare për nxitjen e bashkëpunimit ndërkomunal.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë mund ta nxisë dhe përkrahë në mënyrë financiare bashkëpunimin ndërkomunal të komunave sipas kritereve themelore në vijim:

- kapacitetit administrativ dhe financiar të komunave për kryerjen e kompetencave të përcaktuara me ligj;
- përfitimëve të pritura nga bashkëpunimi ndërkomunal;
- numrit të komunave të cilat marrin pjesë në bashkëpunimin ndërkomunal, dhe
- mjeteve paraprakisht të siguruar nga burime të tjera.

(4) Kriteret më të afërta për nxitjen dhe përkrahjen e bashkëpunimit ndërkomunal me akte i përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e Ministrisë së Vetadministrimit Lokal.

(5) Mjetet për nxitjen dhe përkrahjen e bashkëpunimit ndërkomunal mund të planifikohen në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë në vitin paraprak për vitin e ardhshëm.

2. Komisioni për nxitjen dhe përcjelljen e bashkëpunimit ndërkomunal

Neni 33

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë formon Komision për nxitjen dhe përcjelljen e bashkëpunimit ndërkomunal.

(2) Komisioni për nxitjen dhe përcjelljen e bashkëpunimit ndërkomunal:

- i ndjek format e vendosura të bashkëpunimit ndërkomunal;
- i shqyrton dhe jep mendime për raportin vjetor për realizimin e bashkëpunimit ndërkomunal;
- inicon ndryshime dhe plotësime të normativës ligjore e cila ndikon në bashkëpunimin ndërkomunal;
- jep mendim për propozim-aktet nga neni 32 paragrafi (2) dhe paragrafi (4) i këtij neni;
- publikon shembujt më të mirë të bashkëpunimit ndërkomunal, dhe
- shqyrton edhe çështje të tjera me rëndësi për bashkëpunimin ndërkomunal.

(3) Punët administrative për nevojat e Komisionit nga paragrafi (1) i këtij neni i kryen Ministria e Vetadministrimit Lokal.

Neni 34

(1) Komisionin për nxitjen dhe përcjelljen e bashkëpunimit ndërkomunal e përbëjnë dy përfaqësues nga Ministria e Vetadministrimit Lokal dhe nga një përfaqësues nga Ministria e Transportit dhe Lidhjeve, Ministria e Ambientit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, Ministria e Kulturës, Ministria e Financave dhe Drejtoria e Mbrojtjes dhe Shpëtimit.

(2) Në Komision nga një përfaqësues përcakton dhe secili nga këshillat për zhvillim të rajoneve malore dhe Bashkësia e Njësive të Vetadministrimit Lokal e Republikës së Maqedonisë.

(3) Kryetar i Komisionit është njëri nga përfaqësuesit e Ministrisë së Vetadministrimit Lokal

(4) Mënyra e punës së Komisionit rregullohet me rregullore.

3. Financimi i bashkëpunimit ndërkomunal

Neni 35

Bashkëpunimi ndërkomunal financohen nga:

- buxhetet e komunave;

- donacionet dhe sponsorimet nga persona fizikë dhe juridikë dhe
- burime të tjera të të ardhurave të verifikuara me ligj.

V. EVIDENCA E BASHKËPUNIMIT NDËRKOMUNAL

Neni 36

(1) Evidencë për bashkëpunimin ndërkomunal mban Ministria e Vetadministrimit Lokal.

(2) Komunat të cilat vendosin bashkëpunim ndërkomunal janë të detyruar ta informojnë Ministrinë e Vetadministrimit Lokal dhe t'i dorëzojnë aktet për bashkëpunimin e vendosur në afat prej 30 ditësh nga dita e bashkëpunimit të vendosur..

(3) Ministria e Vetadministrimit Lokal e përcakton përmbajtjen e formularit të evidencës nga paragrafi (1) i këtij neni dhe mënyrën e mbajtjes së saj.

VI. MBIKËQYRJA

Neni 37

Mbikëqyrjen e bashkëpunimit të vendosur ndërkomunal e kryejnë komunat të cilat e kanë vendosur bashkëpunimin ndërkomunal.

Neni 38

(1) Për përcjelljen dhe koordinimin e bashkëpunimit ndërkomunal ndërmjet dy ose më shumë komunave mund të formohet trup koordinues.

(2) Trupi koordinues mund të formohet me aktin me të cilin vendoset bashkëpunimi ndërkomunal ose me vendime të këshillave të komunave në periudhën të realizimit të bashkëpunimit.

(3) Me aktin përkatësisht vendimet nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohet:

- qëllimi për të cilin formohet;
- fushëveprimi;
- përbërja dhe numri i anëtarëve të trupit koordinues;
- koha për cilën formohet trupi koordinues, dhe
- çështje të tjera me rëndësi për realizimin e bashkëpunimit të vendosur ndërkomunal.

Neni 39

(1) Mbikëqyrjen e realizimit të këtij ligji kryen Ministria e Vetadministrimit Lokal.

(2) Ministria e Vetadministrimit Lokal përgatit dhe i dorëzon Qeverisë së Republikës së Maqedonisë raport vjetor për realizimin e bashkëpunimit ndërkomunal.

VII. SHPALLJA E AKTEVE PËR BASHKËPUNIMIN NDËRKOMUNAL

Neni 40

(1) Aktet për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal shpallen në Fletoren zyrtare të komunës, nëse me ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(2) Marrëveshja ose kontrata për vendosjen e bashkëpunimit ndërkomunal shpallen në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë.

VIII. DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 41

Komunat të cilat deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji kanë vendosur bashkëpunim ndërkomunal, janë të detyruara t'ia dorëzojnë aktet për bashkëpunimin e vendosur ndërkomunal Ministrisë së Vetadministrimit Lokal, në afat prej 30 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 42

Aktet nga neni 32 paragrafët (2) dhe (4) të këtij ligji do të miratohen në afat prej gjashtë muajsh, ndërsa aktet nga neni 36 paragrafi (3) i këtij ligji do të miratohet në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 43

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

1390.

Vrz основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА

Се прогласува Законот за социјалната заштита, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 17 јуни 2009 година.

Бр. 07-2734/1
17 јуни 2009 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА

I. Глава

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат системот и организацијата на социјалната заштита, правата од социјалната заштита, финансирањето и постапката на остварување на правата од социјалната заштита.

Член 2

Социјалната заштита е систем на мерки, активности и политики за спречување и надминување на основните социјални ризици на кои е изложен граѓанинот во текот на животот, за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост и за јакнење на неговиот капацитет за сопствена заштита.

Под социјален ризик, во смисла на овој закон, се подразбира:

- ризици по здравјето (болест, повреда и инвалидност),
- ризици на старост и стареење,
- ризици на еднородителско семејство,
- ризици од невработеност, губење на приход за издржување врз основа на работа и слично,
- ризици од сиромаштија и
- ризици од друг вид на социјална исклученост.

Член 3

Републиката се грижи за социјалната заштита на граѓаните согласно со начелото на социјална праведност.

Републиката го воспоставува системот на социјалната заштита и го овозможува неговото функционирање, обезбедува услови и мерки за вршење на социјално-заштитната дејност и развива форми на самопомош.

Носители на социјалната заштита се Републиката, општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, во рамките на нивните надлежности, а во согласност со овој закон.

Член 4

Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата), донесува Национална програма за развој на социјалната заштита во која се утврдуваат целите, приоритетите и правците на развојот на социјалната заштита на граѓаните на Република Македонија, со мерки на активна социјална политика, на среден и долг рок.

Владата донесува годишна програма за остварување на социјалната заштита со која ги утврдува подрачјата на социјалната заштита, потребите на населението, социјалната превенција и начинот и средствата за остварување на социјалната заштита.

Член 5

Дејноста на социјалната заштита е од јавен интерес.

Член 6

Vrz основа на правата од социјалната заштита, а под услови утврдени со овој закон, се преземаат мерки преку кои се остварува социјална превенција, вонинституционална и институционална заштита и парична помош од социјална заштита.

Член 7

Системот и организацијата на социјалната заштита го сочинуваат установите, институциите, мерките, активностите и формите коишто се остваруваат во рамките на реализирањето на правата на граѓаните од доменот на социјалната заштита.

Системот се остварува преку стручната работа во установите за социјална заштита, спроведувањето на развојни програми, стручното усовршување на работниците во зависност од потребите на корисниците и меѓународните стандарди, следењето на појавите и планирањето на работата, водењето на евиденцијата, како и преку спроведување на надзор и истражувачка работа во оваа област.

Член 8

Владата ја утврдува мрежата на јавните установи за социјална заштита.

При утврдување на мрежата на установи од ставот 1 на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на социјалната заштита (во натамошниот текст: Министерството) доставува до Владата преглед на приватни установи за социјална заштита.

Член 9

Покрај мерките за социјалната заштита на граѓаните што се утврдени со овој закон, грижата на Републиката за спречување на настанување на социјален ризик се остварува и преку преземање на мерки во даночната политика, вработувањето, политиката за стипендирањето, домувањето, заштита на семејството, здравството, воспитанието и образованието и во други подрачја во согласност со закон.

Член 10

Грижата на Републиката за спречување и намалување на социјален ризик за граѓаните може да се остварува и преку:

- мерки за субвенционирање на потрошувачката на енергија и други комунални услуги,
- условени парични давања и
- и други мерки за спроведување на програмите од членот 4 на овој закон.

Владата може да донесува програми за спроведување на мерките од ставот 1 на овој член со кои подетално ќе ги утврди корисниците, мерките, носителите и изворите на средствата.

Член 11

Општината, градот Скопје и општините во градот Скопје обезбедуваат спроведување на социјалната заштита во согласност со овој закон, донесуваат програми за потребите на граѓаните од областа на социјалната заштита, согласно со Националната програма од членот 4 став 1 на овој закон, ги обезбедуваат обврските утврдени со овој закон и донесуваат општи акти од областа на социјалната заштита.

Програмите од ставот 1 на овој член се доставуваат до Министерството на мислење.

Општината, градот Скопје и општините во градот Скопје обезбедуваат остварување на социјалната заштита на лицата со инвалидност, децата без родители и децата без родителска грижа, децата со пречки во менталниот и телесниот развој, децата на улица, децата со воспитно-социјални проблеми, децата од еднородителски семејства, лицата изложени на социјален ризик, лицата кои злоупотребуваат дроги, други психотропни супстанции, прекурзори и алкохол, лицата жртви на семејно насилство, лицата жртви на трговија со луѓе, старите лица без семејна грижа, преку вонинституционални и институционални облици на социјална заштита, домување и подигање на свеста на населението за потребите од обезбедување на социјалната заштита, согласно со одредбите од овој закон.

Член 12

Општината, градот Скопје и општините во градот Скопје можат со своја одлука, во согласност со материјалните можности, да утврдуваат и други права во областа на социјалната заштита, права во поголем обем од обемот на правата утврдени со овој закон и поповолни услови за нивно остварување, како и други облици на социјална заштита.

Член 13

Секој е должен да се грижи за задоволување на своите животни потреби и потребите на лицата кои според закон е должен да ги издржува.

Секој е должен со своите приходи да придонесува за спречување, ублажување или отстранување на социјалните ризици на кои е изложен тој и членовите на неговото семејство кои е должен да ги издржува, како и активно да дејствува во спречувањето и надминувањето на состојбата на изложеност на социјален ризик.

Како семејство, во смисла на овој закон, се смета семејство или заедница на маж и жена, на родители и деца и другите роднини кои живеат со нив и се должни согласно со Законот за семејството да се издржуваат.

Член 14

Установите за згрижување на деца - детските градинки, училиштата, здравствените установи, полицијата, правосудните и другите државни тела и органи, правни и физички лица и здруженија на граѓани, соработуваат со установите за социјална заштита во остварување на дејноста утврдена со овој закон.

Член 15

Корисници на социјална заштита, според овој закон, се државјани на Република Македонија кои имаат постојано живеалиште во Република Македонија и странците кои имаат регулиран постојан престој во Република Македонија, согласно со закон.

Државјаните на Република Македонија кои немаат постојано живеалиште во Република Македонија и странците кои имаат регулиран привремен престој во Република Македонија, согласно со закон, ги користат правата од социјалната заштита под услови утврдени со овој или друг закон и меѓународни договори и конвенции.

Член 16

Право на социјална заштита има лице барател на право на азил, лице со статус на признаен бегалец и лице под супсидијарна заштита, под услови и на начин утврдени со закон.

Член 17

Инвалидно лице, во смисла на овој закон, се смета лице со ментална или телесна попреченост.

Член 18

Здружение на граѓани и физичко лице можат да вршат работи од областа на социјалната заштита, под услови, на начин и постапка утврдени со овој закон.

Член 19

Верските заедници, религиозните групи и нивните здруженија кои се регистрирани во Република Македонија, можат да им помагаат на лицата кои имаат потреба од одделни видови на социјална заштита, во согласност со овој закон.

Член 20

Се забранува директна или индиректна дискриминација врз основа на пол, раса, боја на кожата, национална, етничка, социјална, политичка, верска, културна, јазична, имотна и општествена припадност, онеспособеност и потекло во остарување на правата од социјалната заштита утврдени со овој закон.

Забраната од ставот 1 на овој член се однесува на јавни установи за социјална заштита основани од Владата, од општина, градот Скопје и општините во градот Скопје, на приватни установи за социјална заштита основани од правно или физичко лице и на здружение на граѓани и физичко лице кои вршат работи од областа на социјалната заштита утврдени со овој закон.

Член 21

Директна дискриминација, во смисла на членот 20 од овој закон, е секое постапување со кое барател или корисник на социјална заштита бил ставен во неповолна положба од другите корисници во споредбени случаи.

Индиректна дискриминација, во смисла на овој закон, постои кога определена навидум неутрална одредба, критериум или пракса го става барателот или корисникот на социјална заштита поради пол, раса, боја на кожата, национална, етничка, социјална, политичка, верска, културна, јазична, имотна и општествена припадност, онеспособеност и потекло во неповолна положба во однос на другите корисници на права од социјалната заштита утврдени со овој закон, освен доколку се утврдени критериуми или практики кои се објективно оправдани со легитимна цел и средствата за постигнување на таа цел се соодветни и неопходни.

Член 22

Во случаите на дискриминација од членовите 20 и 21 на овој закон барателот или корисникот на социјална заштита има право да бара заштита од надлежен орган.

Доколку во судска постапка се утврди дека со барателот или корисникот на социјална заштита е постапувано спротивно на одредбите од членовите 20 и 21 на овој закон, барателот или корисникот на социјална заштита има право да бара надомест на штета од сториелот на дискриминацијата.

Член 23

Ако барателот или корисникот на социјална заштита, во случај на спор, изнесе факти дека е постапувано спротивно на членовите 20 и 21 од овој закон, во тој случај обврската на докажувањето и произнесувањето по тие факти и наоди е на јавната установа за социјална заштита основана од Владата, од општина, градот Скопје и општините во градот Скопје, на приватната установа за социјална заштита основана од правно или физичко лице и на здружението на граѓани и физичкото лице кои вршат одредени работи од областа на социјалната заштита.

II. Глава**УСЛУГИ И МЕРКИ ОД СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА****1. Социјална превенција****Член 24**

Со мерки и активности на социјална превенција се спречува настанување на социјални ризици, се врши рано откривање и ран третман на граѓанинот изложен на социјален ризик, со цел за надминување или ублажување на штетните последици од изложеноста на социјален ризик.

Реализацијата на мерките и активностите од ставот 1 на овој член, Владата ги утврдува во програмата од членот 4 на овој закон, а општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, во рамките на нивните надлежности донесуваат соодветни програми и обезбедуваат средства.

Член 25

За остварување на социјалната превенција се преземаат мерки за спречување на настанување на социјален ризик за граѓанинот, семејството или група на луѓе, особено преку едукативно-советувалишна работа, развивање на формите на самопомош, волонтерска работа со лично ангажирање и примена на други методи кои соодветствуваат на потребите на корисниците на социјалната заштита.

Реализацијата на мерките и активностите од ставот 1 на овој член се остварува во центрите за социјална работа во соработка со општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, предучилишните, училишните, здравствените установи и другите државни тела и органи, правни и физички лица и здруженија на граѓани.

2. Вонинституционална заштита**Член 26**

Вонинституционалната заштита што се остварува во или преку центарот за социјална работа опфаќа на:

- прва социјална услуга на корисници на социјална заштита,
- помош на поединец,

- помош на семејство,
- домашна нега и помош на поединец и на семејството,
- дневно и привремено прифаќање и згрижување како помош на поединец и семејство,
- сместување во згрижувачко семејство,
- сместување во мал групен дом и
- самостојно живеење со поддршка.

Член 27

Правото на прва социјална услуга на корисниците на социјална заштита, опфаќа воочување на проблемот кој произлегува од состојба на социјален ризик, укажување на корисникот на можните решенија, услуги и средства за негова заштита, како и за мрежата на установи надлежни за давање на услуги.

Член 28

Правото на помош на поединецот, подразбира примена на форми на стручна, советодавна или советува-лишна работа, со која му се овозможува стекнување на потребни информации, оспособување за самостојно одлучување, зачувување и развој на социјалните потенцијали.

Член 29

Правото на помош на семејството опфаќа стручна помош на членовите на семејството да ја надминат семејната криза во брачните односи, а особено во односите родители - деца, како и оспособување на тоа семејство да ги остварува своите функции во секојдневниот живот.

Член 30

Правото на домашна нега и помош се обезбедува на старо, изнемоштено и лице со телесна попреченост и лице со умерена, тешка и длабока ментална попреченост, кое не е во состојба да се грижи за себе и поради тоа му е потребна нега и помош во задоволувањето на егзистенцијалните потреби.

Домашната нега и помош на лицето од ставот 1 на овој член се обезбедува и кога тоа живее во семејство.

Член 31

Правото на дневно згрижување во дневен центар се обезбедува на:

- старо, изнемоштено лице и друго возрасно лице,
- лице со умерена и тешка попреченост во менталниот развој и на лице со телесна попреченост кое може само да се грижи за себе,
- дете со телесна попреченост,
- дете на улица,
- лице кое употребува, односно злоупотребува дроги и други психотропни супстанции и прекурзори и на членовите на неговото семејство и
- лице кое злоупотребува алкохол или се лекува од зависност од алкохол и на членовите на неговото семејство.

Правото на згрижување во центар за дневно и привремено прифаќање и згрижување се обезбедува на лице:

- бездомник,
- жртва на семејно насилство и
- жртва на трговија со луѓе.

Помошта во дневно згрижување за лицата од ставот 1 на овој член, односно дневно и привремено прифаќање и згрижување за лицата од ставот 2 на овој член, се обезбедува и тогаш кога тие живеат во семејство.

Член 32

Право на сместување во згрижувачко семејство, според овој закон, има лице кое нема услови за живеење во своето семејство или од други причини му е потребно сместување во згрижувачко семејство.

Правото на сместување во згрижувачко семејство од ставот 1 на овој член се обезбедува на:

- дете без родители и дете без родителска грижа до оспособувањето за самостоен живот и работа, а најдоцна до завршување на средно образование, ако не постојат можности згрижувањето и воспитанието да се обезбеди на друг начин,

- дете со воспитно-социјални проблеми (злоставувано, занемарено и социјално необезбедено дете) и дете жртва на семејно насилство,

- малолетен сторител на кривично дело или прекршок,

- лице со умерени и тешки пречки во менталниот развој, лице со длабоки пречки во менталниот развој и лице со трајна телесна попреченост на кое му е потребно трајно згрижување и нега и

- старо лице, возрастано лице со телесна попреченост и лице со пречки во менталниот развој кое не е во состојба само да се грижи, а поради станбената и семејната положба нема можност да му се обезбеди заштита на друг начин.

Член 33

Згрижувачкото семејство обезбедува сместување и згрижување на лицата од членот 32 став 2 на овој закон.

Центарот за социјална работа (во натамошниот текст: центар) при изборот на згрижувачкото семејство се раководи од индивидуалните потреби на корисникот и возраста, степенот на образованието, здравствените и моралните подобности, материјалните и станбените услови на семејството и можностите на семејството за згрижување лице во согласност со одредбите на овој закон.

Згрижувачкото семејство од ставот 1 на овој член има право на надоместок на трошоците за сместување на лицето и надоместок за згрижување.

Сместување лице во згрижувачко семејство се врши врз основа на склучен договор меѓу центарот и еден член на згрижувачкото семејство.

Со договорот од ставот 4 на овој член се уредуваат особено:

- начинот и условите за сместување и престанок на сместувањето на лице во семејството,

- видот и обемот на социјалната заштита која му се обезбедува на лицето кое се сместува во згрижувачкото семејство,

- висината на надоместокот за сместеното лице, која ги опфаќа трошоците на сместување и надоместокот за згрижување,

- времетраењето на договорот, со можност за негово продолжување,

- услови за раскинување на договорот,

- отказниот рок за раскинување на договорот, кој за згрижувачкото семејство не може да биде пократок од три месеца,

- случаите при кои престанува да важи договорот и

- други права, обврски и одговорности.

Центарот може еднострано да го раскине договорот и пред истекот на рокот утврден во договорот, секогаш кога тоа го бараат интересите на лицето кое се сместува во згрижувачкото семејство.

Член 34

Центарот ги следи и координира активностите поврзани со сместувањето и згрижувањето на лицето во згрижувачкото семејство.

Згрижувачкото семејство е должно да постапува по дадените насоки од центарот за згрижување на сместеното лице и навреме да го известува центарот за сите промени и потреби на згриженото лице.

Член 35

Центарот може да смести во едно згрижувачко семејство најмногу пет лица, имајќи ги предвид условите и можностите за сместување на семејството.

Функционерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на социјалната заштита (во натамошниот текст: министерот) ги пропишува критериумите за избор на згрижувачко семејство, видот и бројот на корисниците кои можат да се сместат во едно згрижувачко семејство, видот и обемот на услугите од социјална заштита што му се обезбедуваат на сместеното лице.

Критериумите од ставот 2 на овој член кои ги пропишува министерот се јавен документ и се објавени на веб страницата на Министерството за труд и социјална политика.

Член 36

Згрижувачкото семејство добива месечен надоместок за трошоците за сместеното лице и надоместок за згрижување.

Надоместокот за трошоците за сместеното лице изнесува 5.000 денари, а надоместокот за згрижување изнесува 1.500 денари.

Надоместокот за трошоците за сместување од ставот 2 на овој член за дете без родители и родителска грижа и дете со воспитно-социјални проблеми на училишна возраст се зголемува за 500 денари, а надоместокот за згрижување од ставот 2 на овој член се зголемува за 500 денари.

Надоместокот за трошоците за сместување од ставот 2 на овој член за дете со нарушено општествено поведение, лице со умерени и тешки пречки во менталниот развој и лице упатено на оспособување за работно-производна активност, лице со најтешки пречки во менталниот развој, лице со трајна телесна попреченост, старо лице, возрастано лице со телесна попреченост, како и возрастано лице со пречки во менталниот развој, се зголемува за 1.000 денари, а надоместокот за згрижување од ставот 2 на овој член се зголемува за 1.000 денари.

Висината на надоместокот на трошоците за сместеното лице и надоместокот за згрижување од ставовите 2, 3 и 4 на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Член 37

Износот на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување и здравствена заштита за згрижувачите кои вршат згрижување на лице во своето семејство како професионална дејност, се на товар на Буџетот на Република Македонија и се пресметуваат на износите дефинирани во членот 36 на овој закон.

Член 38

Центарот во зависност од утврдените потреби за интервентно сместување на лице во згрижувачко семејство, може да склучи договор со определено згрижувачко семејство.

Како сместување од ставот 1 на овој член се смета првично сместување на лице во згрижувачко семејство, кое трае се додека стручниот тим во центарот не донесе одлука за обликот на заштитата на лицето, но не подолго од 30 дена.

Згрижувачкото семејство од ставот 1 на овој член добива месечен пашал од 2.000 денари, а надоместокот за трошоците за сместното лице и надоместокот за згрижување, се пресметува во зависност од времетраењето на сместувањето.

Член 39

Право на живеење во мал групен дом има дете без родители или без родителска грижа, со воспитно-социјални проблеми, со пречки во менталниот или телесниот развој, лице со ментална или телесна попреченост, кое нема соодветни услови за живеење во своето семејство, кое нема семејство или од други причини му е потребно сместувањето во мал групен дом.

Член 40

Право на самостојно живеење со поддршка има лице со ментална или телесна попреченост, преку самостојно и организирано живеење во посебна станбена единица со постојана или повремена помош од стручни или други лица во остварување на основните животни потреби, социјални, работни, културни, рекреативни и други потреби.

Нивото на поддршката се определува во согласност со потребите, видот и степенот на попреченоста на корисникот.

Поддршката за самостојно живеење може да ја организира центарот, установата која сместува лица од ставот 1 на овој член и здружение на граѓани, согласно со членот 157 на овој закон.

Поблиските услови за стандардите во поглед на потребен простор, опрема и стручен кадар, нивото на поддршка, начинот и програмата за остварување на поддршката ги утврдува министерот.

3. Институционална заштита

Член 41

Институционалната заштита опфаќа право на оспособување за работно-производна активност и право на сместување во установа за социјална заштита.

3.1. Право на оспособување за работно-производна активност

Член 42

Право на оспособување за работно-производна активност има лице со умерени и тешки пречки во менталниот развој.

Правото на оспособување за работно-производна активност опфаќа упатување во установа за социјална заштита или во друго правно лице кое ги исполнува потребните услови, надоместок на трошоци за сместување и исхрана, надоместок на трошоци за оспособување за работно-производна активност и надоместок на трошоци за превоз.

Наод и мислење за способноста за оспособување за работно-производна активност на децата и младинците со умерени и тешки пречки во менталниот развој, дава органот надлежен за оценка на посебните потреби на децата и младинците со пречки во развојот, во согласност со актот за оценка на видот и степенот на попреченоста на лицата во менталниот или телесниот развој од членот 203 ставови 2 и 3 на овој закон.

3.2. Право на сместување во установа за социјална заштита

Член 43

Право на сместување во установа за социјална заштита, има лице кое нема соодветни услови за живеење во своето семејство или од други причини му е потребно сместување во установа за социјална заштита, а не може да се примени друг облик на социјална заштита.

Право на сместување во установа за социјална заштита, се обезбедува на:

- дете без родители и дете без родителска грижа до оспособувањето за самостоен живот и работа, а најдоцна до завршувањето на средното образование, ако не постојат можности згрижувањето и воспитанието да се обезбеди на друг начин,

- дете со воспитно-социјални проблеми, занемарено, запоставено, злоставувано и материјално необезбедено дете и дете жртва на семејно насилство,

- дете со нарушено поведение,

- бремена жена еден месец пред породувањето и самохран родител со дете до тримесечна возраст,

- лице со умерени и тешки пречки во менталниот развој упатено на оспособување за работно-производна активност, лице со длабоки пречки во менталниот развој и лице со трајна телесна попреченост на кое му е потребно трајно згрижување и нега,

- старо лице, возрастасно лице со телесна попреченост и лице со пречки во менталниот развој кое не е во состојба само да се грижи, а поради станбената и семејната положба нема можност да му се обезбеди заштита на друг начин и

- лице барател на право на азил.

Децата од ставот 2 алинеи 1, 2 и 3 на овој член можат да се сместат во ученички дом или друга установа за која центарот ќе оцени дека установата може да обезбеди чување, згрижување, воспитание, образование и нормален развој на детето.

4. Права на парична помош од социјална заштита

Член 44

Права на парична помош од социјална заштита се:

- социјална парична помош,
- постојана парична помош,
- парична помош на лице кое до 18 години возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа,
- парична помош на мајка која родила четврто дете,
- паричен надоместок за помош и нега од друго лице,
- еднократна парична помош и помош во натура,
- надоместок на плата за скратено работно време поради нега на дете со телесни или ментални пречки во развојот,
- парична помош за социјално домување и
- право на здравствена заштита.

4.1. Социјална парична помош

Член 45

Право на социјална парична помош има лице способно за работа и домаќинство, материјално необезбедено и кое според други прописи не може да обезбеди средства за егзистенција.

Како домаќинство во смисла на ставот 1 од овој член се подразбира заедница на членови на семејството и други роднини меѓу кои не постои законска обврска за меѓусебно издржување, кои заеднички придонесуваат, стопанисуваат и трошат.

Член 46

За материјално необезбедено се смета лице и домаќинство кое остварува приходи по сите основи пониски од износот на социјалната парична помош, утврден со овој закон и кое не поседува имот и имотни права од кои може да се издржува.

Месечниот приход на лицето или домаќинството се определува според просечниот месечен приход на сите членови, остварен по сите основи во последните три месеца пред поднесување на барањето за остварување на право за социјална парична помош.

Член 47

Висината на социјалната парична помош за носителот на правото изнесува 2.140 денари (во натамошниот текст: основика).

За секој следен член на домаќинството основиката се зголемува за коефициент 0,37, а најмногу до пет члена.

Висината на социјалната парична помош од ставот 1 на овој член, се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година.

Правото на социјална парична помош се исплатува како разлика меѓу утврдениот износ на социјалната парична помош и вкупните приходи по сите основи на сите членови на домаќинството.

Доколку износот на социјалната парична помош е понизок од 100 денари, истата не се исплатува.

Член 48

Висината на социјалната парична помош се утврдува во зависност од периодот на користење на правото, и тоа:

- во првите три години, во висина утврдена во членот 47 на овој закон и

- по истекот на третата година, во висина од 50% од утврдената висина, согласно со членот 47 на овој закон.

По исклучок од ставот 1 на овој член, домаќинство во кое има невработено лице инвалид на трудот кој не користи надоместок од центарот за вработување или од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување или носителот на правото е невработено лице на кое му недостасуваат најмногу пет години до остварувањето на правото на пензија, правото на социјална парична помош го остварува согласно со членот 47 на овој закон.

Член 49

Во случај на прекин во користењето на правото на социјална парична помош до 60 месеца, корисникот има право да го доискористи преостанатото право на социјална парична помош, согласно со членот 48 на овој закон.

Ако прекиноот на користењето на правото на социјална парична помош е подолг од 60 месеца корисникот има повторно право на социјална парична помош, согласно со членот 47 на овој закон.

Член 50

Центарот го определува носителот на правото на социјална парична помош.

Носителот на правото на социјална парична помош е должен да ја потврди состојбата на месечните приходи за себе и сите членови во домаќинството, при поднесувањето на барањето и во текот на користењето на правото.

Носителот на правото на социјална парична помош е должен еднаш годишно да поднесе документација за материјалната и бројната состојба на домаќинството.

Ако носителот на правото на социјална парична помош не постапи согласно со ставовите 2 и 3 на овој член, правото на социјална парична помош престанува и не може да се оствари во наредните шест месеца.

Член 51

Центарот врши непосреден увид заради утврдување на фактичката состојба на лицето и домаќинството.

Врз основа на увидот од ставот 1 на овој член, центарот ќе го одбие барање за остварување на право на социјална парична помош, односно ќе одлучи истото да престане, доколку утврди дека барателот, односно корисникот не е изложен на социјален ризик.

Непосредниот увид од ставот 1 на овој член се врши по оценка на надлежниот центар, а најмалку еднаш во текот на годината.

Увидот од ставот 1 на овој член надлежниот центар го врши без претходно најавување. Ако на овластениот работник од центарот не му се дозволи да направи увид во домот на домаќинството, правото на социјална парична помош не може да се оствари, односно престанува и истото не може да се оствари во наредните 12 месеца.

Член 52

Право на социјална парична помош не може да оствари лице кое:

- може само да се издржува, ако може да остварува приходи со продажба или со давање под закуп на имот кој тој и членовите на неговото домаќинство не го користат, за задоволување на минимална егзистенција,

- не побарало издржување од лицето кое е должно да го издржува согласно со Законот за семејството, освен ако центарот за социјална работа утврди дека лицето кое според Законот е должно да го издржува би останало без минимум средства за егзистенција, пониски од висината на постојаната парична помош утврдена со овој закон,

- ако има склучен договор за доживотна издршка, а не покренало постапка за раскинување на тој договор и

- може да обезбеди издржување по друга основа.

Член 53

Право на социјална парична помош не може да оствари, односно му престанува правото на лицето или домаќинството кое дало нецелосни или невестинити податоци за семејната, материјалната состојба и состојбата со имотот и имотните права.

Ако носителот на правото даде невестинити или нецелосни податоци, односно не извести за настанатата промена во материјалната, семејната и имотната состојба за себе и членовите на домаќинството, правото на социјална парична помош престанува и не може да се оствари во наредните 12 месеца.

Член 54

Право на социјална парична помош не може да користи:

- лице кое одбило понуда за вработување, обука, преквалификација или доквалификација заради вработување, согласно со Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност и

- лице на кое му престанал работниот однос по негова вина или на негово барање.

Лицето од ставот 1 алинеи 1 и 2 на овој член не може да користи социјална парична помош во период од шест месеца.

Лицата од ставот 1 на овој член се сметаат за членови на домаќинството при пресметување на вкупните приходи на домаќинството, а се исклучуваат од користење на правото на социјална парична помош.

Центарот за вработување еднаш месечно го известува надлежниот центар за лицата од ставот 1 алинеја 1 на овој член.

Член 55

Корисниците на социјална парична помош можат да бидат работно ангажирани за извршување на јавни работи до пет дена во месецот, како и за извршување на сезонски работи и други повремени работи од градоначалникот на единицата на локалната самоуправа, од јавните претпријатија и јавните установи, освен пензионер, жена за време на бременоста и млади мајки до девет месеца на породилно отсуство, лице неспособно за работа поради старост, инвалидност или болест, лице во работен однос, ученик и студент.

Работното ангажирање од ставот 1 на овој член се врши во соработка меѓу градоначалникот на единицата на локалната самоуправа, јавните претпријатија и јавните установи со надлежниот центар за социјална работа, односно надлежниот центар за вработување.

На корисниците на социјална парична помош од ставот 1 на овој член, кои се работно ангажирани до пет дена во месецот, правото на социјална парична помош не им престанува.

За време на работното ангажирање корисниците од ставот 1 на овој член, мора да бидат осигурани од организаторот на работата врз основа на инвалидност и телесно оштетување, за повреда на работа или професионална болест.

На корисниците на социјална парична помош кои работно се ангажирани за сезонски и други работи над пет дена, правото на социјална парична помош им мирува за времето на работното ангажирање, а по престанувањето на работното ангажирање користењето на правото на социјална парична помош продолжува.

Организаторот на работата од ставот 1 на овој член на корисниците на социјална парична помош им обезбедува надоместок за покривање на трошоците за храна и превоз до и од местото на вршење на работата, до износ од 15% од просечната плата исплатена во Република Македонија за претходната година, а за ангажирање над пет дена и надоместок за ангажирањето, по потреба и во зависност од работното ангажирање.

Ако корисникот на социјална парична помош од ставот 1 на овој член неоправдано го одбие работното ангажирање, правото на социјална парична помош престанува и не може да се оствари во наредните 12 месеца.

Член 56

Министерот со општ акт го пропишува начинот на утврдување на состојбата на приходите, имотот и имотните права на домаќинството, определувањето на носителот на правото и потребната документација.

4.2. Постојана парична помош

Член 57

Право на постојана парична помош има лице неспособно за работа и материјално необезбедено, кое не може да обезбеди средства за својата егзистенција врз основа на други прописи.

Член 58

Неспособно за работа, во смисла на овој закон, се смета лице:

- со умерени, тешки и длабоки пречки во менталниот развој и лице со комбинирани и други пречки во развојот, кое заради степенот на попреченоста не може да се стекне со образование, како и лице со телесна попреченост, поради која е неспособно за работа,

- лице душевно заболено и лице со трајни промени во здравствената состојба, поради која е неспособно за работа,

- самохрана жена за време на бременоста еден месец пред породувањето и самохран родител согласно со Законот за семејството до три години возраст на детето,

- дете без родители и без родителска грижа кое не се штити врз основа на правото на сместување, кое нема приходи врз основа на имот и имотни права и не остварува средства врз основа на други прописи, но најмногу до 18-годишна возраст и

- лице постаро од 65 години.

Неспособноста за работа за лицата над 26-годишна возраст од ставот 1 алинеи 1 и 2 на овој член со свој наод, оценка и мислење ја утврдува стручна комисија која може да биде при јавна установа која во рамките на својата дејност третира проблеми од областа на психозичкиот развој на лица со одреден вид на попреченост или во друго правно лице.

По исклучок од ставот 2 на овој член, неспособноста за работа се смета за утврдена за лице над 26 години возраст со умерени, тешки и длабоки пречки во менталниот развој, лице со потешка и најтешка телесна попреченост, како и потполно слепо лице чиј вид и степен на попреченост е утврдена со наод, оценка и мислење на стручен орган, издаден во постапка согласно со општиот акт од членот 203 ставови 2 и 3 на овој закон и решението на центарот за социјална работа.

Министерот со решение формира комисија за изготвување на наод, оценка и мислење, за решавање по изјавена жалба против првостепено решение за правото на постојана парична помош.

Член 59

Материјално необезбедено лице во смисла на членот 57 од овој закон се смета лице кое нема приходи или чии приходи по сите основи по член на семејство се помали од 4.000 денари, усогласени со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година и не поседува имот и имотни права од кои може да се издржува.

Член 60

Постојаната парична помош се обезбедува за носителот на правото и друг член на семејството како соуживател на помошта, неспособен за работа.

Право на постојана парична помош како соуживател има и дете до навршени 18 години живот или до 26 години живот, ако е на редовно школување.

Член 61

Висината на постојаната парична помош изнесува:

- за носителот на правото основницата утврдена во членот 47 став 1 на овој закон се зголемува за коефициент 1,5,

- за еден соуживател висината на правото за носителот се зголемува за коефициент 0,40 и

- за два и повеќе соуживатели висината на правото за носителот се зголемува за коефициент 1,0.

Член 62

Право на постојана парична помош не може да оствари лице кое:

- може само да се издржува, ако може да остварува приходи со продажба или со давање во закуп на имот кој тој и членовите на неговото семејство не го користат, за задоволување на минимална егзистенција,

- не побарало издржување од лицето кое е должно да го издржува врз основа на Законот за семејството, освен ако центарот за социјална работа утврди дека лицето кое според Законот е должно да го издржува би останало без минимум средства за егзистенција, пониски од висината на постојаната парична помош утврдена со овој закон,

- ако има склучен договор за доживотна издршка, а не покренало постапка за раскинување на тој договор и
- може да обезбеди издржување по друга основа.

Член 63

Право на постојана парична помош не може да оствари, односно му престанува правото на лице кое дало нецелосни или невестинити податоци за семејната, материјалната состојба и состојбата со имотот и имотните права.

Член 64

Центарот е должен да го извести корисникот или неговиот старател за потребата од повторен преглед два месеца пред истекот на рокот определен за повторна оценка за неспособноста за работа.

Член 65

Право на постојана парична помош може да оствари и лице неспособно за работа, кое има имот и кое склучило договор за доживотна издржување со центарот.

Висината на постојаната парична помош од ставот 1 на овој член ја утврдува центарот и корисникот во зависност од вредноста на имотот што е предмет на договорот за доживотна издржување, а по претходна согласност на Министерството.

Член 66

Самохрана бремена жена и самохраниот родител од членот 58 алинеја 3 на овој закон остваруваат право на постојана парична помош заклучно до третото дете по ред на раѓање.

Член 67

Министерот со општ акт го пропишува начинот на утврдување на состојбата на приходите, имотот и имотните права и потребната документација за остварување на правото, составот и начинот на работата на стручната комисија и второстепената комисија, легитимацијата на стручните лица, начинот на водење на евиденција на издадените наоди и формата и содржината на образецот за давање на наод, оценка и мислење за неспособноста за работа.

4.3. Парична помош на лице кое до 18 години возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа

Член 68

Право на парична помош на лице кое до 18 години возраст имало статус на дете без родители и родителска грижа има лице кое нема приходи и имот од кој може да се издржува, до наполнување на 26 години возраст.

Министерот со општ акт ги пропишува начинот на утврдување на состојбата на приходите, имотот, имотни права и потребната документацијата за остварување на правото.

Член 69

Висината на паричната помош на лицето од членот 68 на овој закон изнесува 4.000 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Висината на паричната помош на лицето од членот 68 на овој закон, кое се наоѓа на редовно школување, изнесува 5.600 денари усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

4.4. Право на парична помош на мајка која родила четврто дете

Член 70

Право на парична помош има мајка која родила четврто живородено дете од 1 јануари 2009 година.

Правото од ставот 1 на овој член го остварува мајка која се грижела за децата до нивната 18 годишна возраст, која е невработена и не користи право на пензија, по наполнување на 62 години живот.

Правото од ставот 1 на овој член не може да се оствари доколку на мајката и било одземено родителско-то право над едно од децата.

Член 71

Висината на паричната помош од членот 70 на овој закон изнесува 8.000 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Министерот со општ акт го пропишува начинот на остварување на правото на парична помош на мајка која родила четврто дете и потребната документација за остварување на ова право.

4.5. Паричен надоместок за помош и нега од друго лице

Член 72

Право на паричен надоместок за помош и нега од друго лице има лице над 26-годишна возраст, со умерени, тешки и длабоки пречки во менталниот развој, лице со потешка и најтешка телесна попреченост, потполно слепо лице, како и лице со трајни промени во здравствената состојба, на кое му е неопходна помош и нега од друго лице заради тоа што не може само да ги задоволува основните животни потреби, доколку ова право не може да го оствари врз основа на други прописи.

Висината на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице се утврдува во зависност од обемот на потребата за помош и нега од друго лице.

Член 73

Потреба од помош и нега од друго лице во поголем обем има лице со тешки и длабоки пречки во менталниот развој, лице со потешка и најтешка телесна попреченост, потполно слепо лице, како и лице со трајни промени во здравствената состојба, поради што не може само да ги задоволува основните животни потреби, не може ниту со помош на ортопедски помагала самостојно да се движи во станот или надвор од станот, самостојно да се храни, облекува, да ја одржува личната хигиена, ниту да ги врши основните физиолошки потреби.

Потреба од помош и нега од друго лице во помал обем има лице со умерени пречки во менталниот развој и лице кое поради трајни промени во здравствената состојба не може без помош од друго лице во потполност да ги задоволува основните животни потреби.

Потреба од помош и нега од друго лице од ставовите 1 и 2 на овој член, има и лице кое поради привременни промени во здравствената состојба без помош на ортопедски помагала не може да ги задоволи основните животни потреби.

Член 74

Висината на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице во поголем обем изнесува 4.185 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Висината на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице во помал обем изнесува 3.702 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Правото на паричниот надоместок за помош и нега од друго лице мирува за време додека лицето е згрижено подолго од 30 дена во здравствена или друга установа, со решение на центарот.

Член 75

Потребата за помош и нега од друго лице со наод, оценка и мислење, ја утврдува стручна комисија која може да биде при јавна установа која во рамките на својата дејност третира проблеми од областа на психофизичкиот развој на лица со одреден вид на попреченост или во друго правно лице.

Право на паричен надоместок за помош и нега од друго лице, по исклучок од ставот 1 на овој член, има лице над 26 години возраст со тешки и длабоки пречки во менталниот развој, лице со потешка и најтешка телесна попреченост, како и потполно слепо лице чиј вид и степен на попреченост е утврдена со наод, оценка и мислење на стручен орган, издаден во постапка согласно со општиот акт од членот 203 ставови 2 и 3 на овој закон и решение на центарот за социјална работа.

Член 76

Центарот е должен да го извести корисникот за потребата од повторен преглед два месеца пред истекот на рокот определен за повторна оценка за утврдување на потребата од помош и нега од друго лице.

Член 77

Министерот со решение го определува правното лице од членот 75 став 1 на овој закон, при кое стручната комисија го дава наодот, оцената и мислењето за неспособноста за работа и за потребата од помош и нега од друго лице.

Министерот со решение формира комисија за изготвување на наод, оценка и мислење, за решавање по изјавена жалба против првостепено решение за правото на помош и нега од друго лице.

Член 78

Министерот со акт го пропишува начинот за остварување на правото на паричен надоместок за помош и нега од друго лице, потребната документација, составот и начинот на работата на стручната комисија и второстепената комисија, легитимацијата на стручните лица, начинот на водење евиденција за издадените наоди и формата и содржината на образецот за давање на наод, оценка и мислење за потребата од помош и нега од друго лице.

4.6. Еднократна парична помош и помош во натура

Член 79

Еднократна парична помош или помош во натура се доделува на лице или семејство кое се нашле во положба на социјален ризик, како и на лице и семејство заради претрпена природна непогода или епидемија и подолго лекување во здравствена установа.

Под помош во натура, во смисла на овој закон, се подразбира обезбедување на облека, исхрана и други средства за кои центарот за социјална работа ќе утврди дека се неопходни за минимална егзистенција на граѓанинот и семејството.

Правото од ставот 1 на овој член, по исклучок во несреќни случаи, акутна болест која бара болничко лекување и слично, може да го користат и државјани на Република Македонија кои немаат постојано живеалиште, како и странци со привремен престој и регулиран влез во Република Македонија, согласно со закон.

Во Буџетот на Републиката се обезбедуваат средствата за доделување на еднократна помош во случаи на вонредно загрозување на населението од поголеми размери.

Член 80

Износот на еднократната парична помош може да изнесува до 30.000 денари, и тоа:

- за задоволување на потребите на лице или семејство кое се нашло во положба на социјален ризик, а која може да остави трајни последици, заради претрпена природна непогода (земјотрес, поплава, пожар), епидемија и смрт на член на семејството,

- на семејство чиј член е корисник на земјоделско земјиште на плодуюживање во сопственост на државата, во моментот на склучување на договорот за плодуюживање согласно со прописите,

- лице кое има потреба од оперативен зафат или подолго лекување во здравствена установа во странство и
- станбено необезбедено лице - корисник на постојана парична помош, како помош во обезбедување на нужно сместување.

Износот на еднократната парична помош може да изнесува до 15.000 денари за потребите на членот на семејството кое е лице со пречки во менталниот развој или лице со трајна телесна попреченост, кое согласно со овој закон би можело да оствари право на сместување во установа за социјална заштита.

Износот на еднократната парична помош може да изнесува до 12.000 денари за задоволување на потребите на лице или семејство кое се нашло во положба на социјален ризик во случај на подолго лекување во здравствена установа.

Износот на еднократната парична помош може да изнесува до 4.500 денари за задоволување на потребите на лице или семејство кое се нашло во положба на социјален ризик кој не остава трајни последици, а е неопходно социјално и материјално обезбедување на лицето.

Износот на еднократната парична помош изнесува 180.000 денари за дете или младинец без родители и без родителска грижа, кој по наполнување на 18-годишна возраст ја напушта установата или згрижувачкото семејство, заради негово адаптирање во социјалната средина.

Висината на правото на еднократна парична помош од ставовите 1, 2, 3 и 4 на овој член се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Еднократната парична помош се остварува во центарот за социјална работа, а во итни и неодложни случаи министерот може да донесе решение за доделување еднократна парична помош.

Против решението на министерот од ставот 7 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата за решавање на управни работи во втор степен од областа на трудот, социјалната политика и здравството (во натамошниот текст: Комисијата на Владата).

Член 81

Министерот со општ акт го пропишува начинот на остварување на правото на еднократна парична помош и потребната документација за остварување на ова право.

4.7. Надоместок на плата за скратено работно време поради нега на дете со телесни или ментални пречки во развојот

Член 82

Правото на надоместок на плата за скратено работно време поради нега на дете со телесни или ментални пречки во развојот и со најтешки облици на хронични заболувања, утврдено со Законот за работните односи, се оставрува во центарот.

Висината на надоместокот на плата од ставот 1 на овој член изнесува 4.800 денари, усогласена со порастот на трошоците на живот за претходната година, објавени од Државниот завод за статистика, во јануари за тековната година.

Придонесите и другите обврски ќе се пресметуваат и наплатуваат согласно со Законот за пензиското и инвалидското осигурување.

Социјалните придонеси ќе се пресметуваат и плаќаат согласно со Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување.

Министерот со општ акт го определува начинот и документацијата за остварување на правото од ставот 1 на овој член.

4.8. Парична помош за социјално домување

Член 83

Правото на парична помош за социјално домување, се обезбедува на социјално загроени лица - станбено необезбедени.

Социјално загроени лица во смисла на ставот 1 од овој член се:

- корисници на постојана парична помош и
- лице кое до 18-годишна возраст имало статус на дете без родители и без родителска грижа, односно и по престанување на старателството, а најмногу до 26-годишна возраст.

Начинот на остварување на правото на парична помош за социјално домување за лицата од ставот 2 алинеја 1 на овој член, со акт ги определува советот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, а за лицата од ставот 2 алинеја 2 на овој член, со општ акт ги определува министерот.

Средствата за остварување на правото на парична помош за социјално домување на лицата од ставот 2 алинеја 1 на овој член се обезбедуваат од буџетот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, а за лицата од ставот 2 алинеја 2 на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Средствата за остварување на правото на парична помош за социјално домување може да се обезбедат и преку донации, фондации, кредити и друго.

4.9. Здравствена заштита

Член 84

Право на здравствена заштита имаат корисниците на:

- постојана парична помош,
- лица сместени во згрижувачко семејство,
- лица сместени во установа за социјална заштита (за институционална и вонинституционална заштита),
- корисници на паричен надоместок за помош и нега од друго лице,
- лице кое до 18-годишна возраст имало статус на дете без родители и без родителска грижа, најмногу до 26 години, а користи социјална парична помош,
- лице - жртва на семејно насилство за кое се презема мерка на заштита согласно со Законот за семејство-то и

- лице опфатено со организирано самостојно живеење со поддршка.

Корисниците од ставот 1 на овој член остваруваат право на здравствена заштита, ако не можат да се осигураат по друга основа.

III. Глава

УСТАНОВИ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

1. Основање и престанок на установите за социјална заштита

Член 85

За остварување на системот на социјалната заштита се основаат јавни и приватни установи за социјална заштита.

Член 86

Јавна установа за социјална заштита (во натамошниот текст: јавна установа) основа Владата во согласност со потребите на дејноста за социјална заштита и со мрежата на јавни установи.

Член 87

Општината, градот Скопје и општините во градот Скопје можат да основаат јавна установа за вонинституционална и институционална заштита врз основа на одобрение согласно со овој закон, освен центар за социјална работа и јавна установа за сместување на деца и младинци со нарушено поведение.

Советот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје може да донесе одлука за основање на установа од ставот 1 на овој член, по претходно мислење од Министерството.

Член 88

Приватна установа за социјална заштита (во натамошниот текст: приватна установа) може да основа домашно и странско правно или физичко лице, врз основа на одобрение, во согласност со овој закон.

Домашно и странско правно или физичко лице не можат да бидат основач ниту соосновач на центар за социјална работа, јавна установа за сместување на деца и младинци со воспитно социјални проблеми и јавна установа за сместување на деца и младинци со нарушено поведение.

Член 89

Установа за социјална заштита може да се основа и да започне со работа, ако е обезбеден простор, опрема, стручни кадри и средства потребни за работа, во зависност од видот на дејноста и ако ги исполнува условите утврдени со овој закон.

Условите предвидени во ставот 1 на овој член се однесуваат и за јавни и приватни установи за социјална заштита.

Основачот со елаборатот за основање на установата го определува видот и обемот на социјалната заштита, просторните услови, опремата, потребниот број стручни кадри, обемот на средства и начин на обезбедување на оджрливо ниво на финансирање на дејноста за период од шест месеца, заштита при работа на вработените и заштита на корисниците на јавната услуга.

Основачот на приватна установа покрај исполнување на условите од ставовите 1 и 3 на овој член кон елаборатот приложува квалитетна финансиска гаранција за континуирано вршење на услугите од доменот на установата најмалку за период од шест месеца и за надоместување на штетата што може да им биде предизвикана на корисниците на услугите, ако установата престане со работа.

Барањето за основање на установа со пропишаната документација од ставовите 3 и 4 на овој член се поднесува до Министерството.

Министерот ги пропишува нормативите и стандардите за простор, опрема, стручни кадри и средства потребни за основање и започнување со работа на установа за социјална заштита.

Член 90

Владата, по претходно мислење од Министерството, издава одобрение за основање на установа за социјална заштита.

Со одобрението од ставот 1 на овој член се утврдува видот и обемот на социјалната заштита, потребната опрема, простор, средства и кадри, согласно со стандардите и нормативите, почетокот на работа и слично.

Член 91

Установа за социјална заштита се основа со акт за основање.

Со актот за основање на установата за социјална заштита се утврдува:

- 1) назив, односно името на основачот;
- 2) назив, односно име на фирмата на установата и нејзиното седиште;
- 3) дејноста на установата за социјална заштита;
- 4) средствата за основање и почеток со работа на установата за социјална заштита и начинот на обезбедувањето на средствата и гаранцијата;
- 5) права и обврски на основачот во поглед на вршењето на дејноста, односно вршењето на работите за кои се основа установата;
- 6) одговорностите на установата за обврските во правниот промет;
- 7) вршител на должноста директор;
- 8) рок за донесување на статутот и
- 9) други прашања.

Член 92

Установата за социјална заштита може да започне со работа откако министерот со решение ќе утврди дека се исполнети условите за почеток со работа од членот 89 став 1 на овој закон.

Решението од ставот 1 на овој член се донесува по претходно мислење на тричлена комисија, формирана со решение на министерот.

Комисијата од ставот 2 на овој член врши непосреден увид со цел да утврди дали се исполнети условите од членот 89 став 1 на овој закон, врз основа на што изготвува мислење.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата.

Член 93

Установата за социјална заштита стекнува својство на правно лице од денот на уписот во Централниот регистар на Република Македонија.

Министерството води евиденција на установите за социјална заштита.

Начинот на водење на евиденцијата од ставот 2 на овој член го пропишува министерот.

Член 94

Министерот и основачот на приватна установа и јавна установа за социјална заштита основана од општината, градот Скопје и на општините во градот Скопје, склучуваат управен договор во кој поблиску се уредуваат начинот на вршење на дејноста и меѓусебните права и обврски, а особено:

- правата и обврските кои ги има основачот,
- правата и обврските кои ги презема Министерството,

- видот и бројот на корисниците и подрачјето на кое се врши дејноста,

- условите за континуирано вршење на дејноста,
- условите за квалитетно вршење на дејноста и
- други посебни услови во зависност од дејноста на установата.

Управниот договор од ставот 1 на овој член престанува да важи по истекот на рокот за кој е склучен и во случај на одземање на дозволата за вршење на дејноста.

Член 95

Установата за социјална заштита не може да ја прошири или да ја промени дејноста за која е основана без согласност на основачот, а приватната установа и јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и без одобрение на Владата.

Член 96

Установата за социјална заштита престанува, ако:

- со правосилна одлука се утврди ништавност на уписот на установата за социјална заштита во Централниот регистар на Република Македонија,
- е изречена санкција за забрана за вршење на дејноста заради неисполнување на условите за вршење на дејноста,
- основачот донесе акт за престанување на установата за социјална заштита, ако престанала потребата, односно условите за вршење на дејноста за која установата за социјална заштита била основана,
- се спои со друга установа за социјална заштита или се подели на две или повеќе установи и
- се исполнети други услови за престанок на установата за социјална заштита предвидени со закон или актот за основање.

Член 97

Приватната установа е должна најмалку шест месеца пред престанокот со работа да го извести Министерството, центарот и корисниците, односно нивните законски застапници.

Член 98

Владата може да го одземе одобрението, ако основачот основа установа за социјална заштита спротивно на актот за одобрение од членот 90 став 1 на овој закон и ако се утврди дека приватната установа и јавната установа, основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, повеќе не ги исполнува условите од членот 89 став 1 на овој закон или не ги спроведува одредбите на овој закон и другите акти донесени врз основа на овој закон.

Со денот на донесување на актот за одземање на одобрението, приватната установа и јавната установа, основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, престанува со работа.

Врз основа на актот за одземање на одобрението, установата од ставот 1 на овој член се брише од Централниот регистар на Република Македонија.

Последиците кои ќе произлезат од одземањето на одобрението, ќе паднат на товар на основачот.

2. Организација на установите за социјална заштита

Член 99

Установата за социјалната заштита донесува статут со кој се уредува нејзината организација, управувањето и раководењето, општите акти и постапката за нивно донесување и други работи од значење за работата на установата за социјална заштита.

Во установата за социјална заштита за вршење на одделни дејности или дел на дејности или за вршење на дејности на определено подрачје можат да се основаат организациони единици со права и обврски утврдени во статутот на установата за социјална заштита и во рамките на дејноста.

Со статутот на установата за социјална заштита на организационите единици од ставот 2 на овој член можат да им се утврдат одделни овластувања во правниот промет во рамките на дејноста, без својство на правно лице, кои ги вршат во име и за сметка на установата за социјална заштита.

На статутот на јавна установа основана од Владата согласност дава министерот.

На статутот на јавна установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и на приватни установи согласност дава основачот, по претходно добиено мислење од Министерството.

На статутот на приватна установа согласност дава градоначалникот на општината на чие подрачје се наоѓа установата, по претходно добиено мислење од Министерството.

3. Управување и раководење со установа за социјална заштита

Орган на управување

Член 100

Орган на управување во јавната установа и во јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје е управниот одбор.

Управниот одбор го сочинуваат пет члена именувани од основачот од кои двајца члена се од редот на стручните работници во установата за социјална заштита.

Управниот одбор на центарот за социјална работа го сочинуваат пет члена именувани од основачот, од кои еден член предложен од советот на општината на чие подрачје е седиштето на центарот за социјална работа, еден член од редот на стручните работници во центарот за социјална работа и тројца претставници на основачот.

Претставникот во управниот одбор на центарот за социјална работа кој дава социјална заштита на подрачјето на градот Скопје го предлага Советот на градот Скопје.

Членовите на управните одбори во установите за социјалната заштита треба да имаат соодветно образование согласно со членот 110 на овој закон и најмалку две години работно искуство по дипломирањето.

Членовите на управниот одбор се избираат со мандат во траење од четири години.

Управниот одбор го свикнува и со неговата работа раководи претседателот на управниот одбор, кој го избираат членовите на управниот одбор од своите редови.

Управниот одбор своите одлуки ги донесува со мнозинство гласови од вкупниот број на членови.

Во работата на управниот одбор учествува директорот на установата за социјална заштита, без право на одлучување.

Член 101

Управниот одбор на јавната установа и на јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје:

- донесува статут,
- донесува акт за организација и работа на установата и систематизација на работните места,

- донесува годишна програма за работа и го следи нејзиното извршување,

- усвојува извештај за работа,

- утврдува финансиски план и ја усвојува годишната сметка,

- предлага на основачот измена или проширување на дејноста,

- распишува јавен конкурс за избор на директор и е должен да го распише јавниот конкурс најмалку три месеца пред истекот на мандатот на директорот и

- врши и други работи утврдени со овој закон и статутот на установата за социјална заштита.

На актот за внатрешна организација и систематизација на работни места на јавната установа основана од Владата, согласност дава министерот, а актот за внатрешна организација и систематизација на работни места на јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје согласност дава градоначалникот.

Член 102

Управувањето во приватна установа за социјална заштита го уредува основачот, согласно со статутот на установата.

Орган на раководење

Член 103

Со јавната установа за социјална заштита раководи директорот.

За директор на јавна установа за социјална заштита се избира лице кое покрај општите услови утврдени со закон, има високо образование утврдено со статутот на установата во зависност од природата на дејноста на јавната установа, да има четири години работно искуство по дипломирањето и подготвена програма за раководење со установата.

Директорот на јавната установа, основана од Владата, го избира и разрешува министерот.

Директорот се избира врз основа на јавен конкурс.

Мандатот на директорот на установата трае четири години, со можност повторно да биде избран.

Директорот на јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, го избира и разрешува градоначалникот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје.

Член 104

Ако навреме не се избере директор во јавната установа основана од Владата, министерот назначува вршител на должноста директор најмногу за шест месеца со можност за продолжување за уште шест месеца, а за јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје вршител на должноста директор назначува градоначалникот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје.

Член 105

Директорот на јавната установа основана од Владата и јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, ја организира работата и раководи со установата, ја застапува и ја претставува установата и е одговорен за законитоста во работењето.

Директорот непосредно раководи со установата и се грижи за нејзиното унапредување.

Во зависност од природата и сложеноста на работата, директорот може да назначи раководители на одделенија, кои за својата работа одговараат пред него.

Директорот поднесува годишен извештај за работата и за материјално-финансиското работење до управниот одбор на установата и до министерот, односно до градоначалникот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје.

Директорот донесува одлука за избор на работник, врши распоредување на работниците, одлучува за годишни одмори и платени и неплатени отсуства за работниците, донесува решение за престанок на работен однос и покренува одговорност за материјална штета и врши други работи согласно со закон.

Член 106

Директорот на јавната установа осована од Владата и на јавната установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, може да биде разрешен пред истекот на времето за кое бил именуван:

- на негово барање,
- ако настане некоја од причините, поради кои според прописите за работните односи престанува работниот однос по сила на законот,
- ако не постапува според прописите и општите акти на установата или неоправдано не ги спроведува одлуките на управниот одбор или постапува во спротивност со нив,
- ако не достави извештај од членот 105 став 4 на овој закон, односно ако извештајот биде негативно оценет,
- ако со својата несовесна и незаконска работа ќе ѝ предизвика на јавната установа значителна штета, или ако ги занемарува или намерно не ги извршува своите обврски и поради тоа ќе настанат или би можеле да настанат тешки нарушувања во извршувањето на дејноста на јавната установа и
- ако по инспекцискиот надзор не ги отстрани констатираните недостатоци и неправилности во рокот определен со решението.

Ако директорот е разрешен врз основа на постапувањата наведени во ставот 1 алинеи 3, 4, 5 и 6 на овој член, на директорот му престанува работниот однос.

Орган за внатрешна контрола

Член 107

За вршење на внатрешна контрола на работењето на установите за социјална заштита основачот формира орган за надзор.

Органот за надзор го сочинуваат три члена именувани од основачот.

Членовите на орган за надзор се избираат со мандат во траење од четири години.

За членови на орган за надзор можат да бидат именувани лица кои немаат засновано работен однос во установата, имаат високо образование и поседуваат знаење и искуство од дејноста на установата.

Органот за надзор го свикува и со неговата работа раководи претседателот, кој го избираат членовите на органот за надзор од своите редови.

Органот за надзор своите одлуки ги донесува со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

Член 108

Органот за надзор врши контрола на материјално-финансиското работење на установата, користењето и располагањето на средствата на установата и за наодите доставува извештај до основачот, Министерството, управниот одбор и директорот на установата.

Бројот на членовите на органот за надзор, начинот на работа, условите и начинот на престанок на мандатот на членовите на органот за надзор се утврдуваат со статутот на установата.

Член 109

Раководењето во приватна установа го уредува основачот, согласно со статутот и овој закон.

IV. Глава

ВИДОВИ И ДЕЈНОСТ НА УСТАНОВИТЕ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

1. Кадри во установите за социјална заштита

Член 110

Стручните работи во установата за социјална заштита, во зависност од видот на работата, ги вршат стручните работници со високо образование: дипломиран социјален работник, психолог, андрагог, педагог, правник, економист, лекар, дефектолог, логопед, специјален педагог за превенција и ресоцијализација и социолог; вишо образование: социјален работник, здравствен работник и други работници зависно од потребата на дејноста; средно образование: здравствен работник, како и други работници за извршување на други работи во зависност од дејноста, видот и обемот на услугите, доколку со овој закон поинаку не е утврдено.

Стручните работници со високо образование можат да вршат стручна работа во установа за социјална заштита, доколку имаат лиценца за работа, согласно со овој закон.

Член 111

Одредени работи во социјалната заштита, по овластување на директорот на установата за социјална заштита, без надоместок можат да ги вршат волонтери, кои се квалификувани за тој вид на работа или поминале низ обука за вршење на таа работа.

Волонтерот не може да решава за правата од социјална заштита.

Работите кои можат да се вршат со волонтерска работа, начинот на нивното вршење, како и потребните квалификации или обука, ги утврдува со акт установата за социјална заштита, согласно со закон.

2. Работно време во установите за социјална заштита

Член 112

Распоредот, почетокот и завршувањето на работното време во јавната установа, зависно од видот и обемот на социјалната заштита и услугите од социјална заштита, го утврдува со акт министерот.

3. Евиденција во установите за социјална заштита

Член 113

Установата за социјална заштита води евиденција за корисниците на правата од социјална заштита и документација за стручната работа.

Министерот го пропишува начинот на водење на евиденцијата и документацијата од ставот 1 на овој член и поблиску ги определува корисниците на социјалната заштита.

Член 114

Установата за социјална заштита која врши сместување на корисници на социјална заштита за својата работа поднесува тримесечен извештај до Министерството.

4. Видови на установи за институционална заштита

Член 115

Институционалната заштита ја вршат:

- а) установа за сместување на доенчиња и мали деца без родители и без родителска грижа до три годишна возраст;
- б) установа за сместување на деца без родители и без родителска грижа над тригодишна возраст и на младинци;
- в) установа за сместување на деца и младинци со воспитно-социјални проблеми;
- г) установа за сместување на деца и младинци со нарушено поведение;
- д) установа за сместување на деца и младинци со умерени и тешки пречки во менталниот развој;
- ѓ) установа за сместување на деца и младинци со пречки во телесниот развој;
- е) установа за сместување на стари лица;
- ж) установа за сместување на возрасни лица со телесна попреченост;
- з) установа за сместување на лица со пречки во менталниот развој и
- с) установа за сместување на лица баратели на пра-во на азил.

а) Установа за сместување на доенчиња и мали деца без родители и без родителска грижа до тригодишна возраст

Член 116

Установата за сместување на доенчиња и деца без родители и без родителска грижа до тригодишна возраст обезбедува згрижување (домување, исхрана, облекување, нега и грижа) и здравствена заштита на децата.

Во установата за сместување на доенчиња и деца без родители и без родителска грижа до тригодишна возраст може да се организира привремено сместување и престој на самохрана невработена бремена жена еден месец пред породувањето и самохран родител до тримесечна возраст на детето.

Самохран невработен родител под условите утврдени во ставот 1 на овој член може да се смести и во згрижувачко семејство.

б) Установа за сместување на деца без родители и без родителска грижа над тригодишна возраст и младинци

Член 117

Установа за сместување на деца без родители и без родителска грижа над тригодишна возраст и младинци, обезбедува згрижување (домување, исхрана, облекување, нега и грижа) и воспитание на децата до обезбедувањето на услови за нивно враќање во семејството, односно до оспособување за самостоен живот и работа, а најдолго до шест месеца по завршувањето на средното образование, ако не постојат можности згрижување-то да се обезбеди на друг начин.

Установата од ставот 1 на овој член е должна на децата и младинците да им обезбеди посетување на основно и средно образование во соодветна установа, организирање стручна помош за успешно совладување на воспитно-образовните програми, да организира различни облици на работа и живот, како и да се грижи за нивното здравје.

в) Установа за сместување на деца и младинци со воспитно-социјални проблеми

Член 118

Установата за сместување на деца и младинци со воспитно-социјални проблеми, на возраст од 7 до 18 години или до завршување на средното училиште, врши прифаќање и краткотрајно згрижување на малолетни лица, опсервација и дијагностика на малолетни лица, сместување, воспитание, образование и корективен третман на малолетно лице во зависност од нивните потреби во траење до три години.

Установата од ставот 1 на овој член обезбедува основно и средно образование на децата и младинците во соодветните установи за образование.

г) Установа за сместување на деца и младинци со нарушено поведение

Член 119

Установата за деца и младинци со нарушено поведение, на возраст од 10 до 18 години, врши згрижување, воспитание и основно образование на малолетни лица, а средното образование го обезбедува во соодветни установи за образование.

Установата од ставот 1 на овој член извршува воспитна мерка упатување во воспитна установа, во согласност со прописите за извршување на санкциите и упатување во соодветна установа, поради нарушување во поведението, согласно со закон.

Член 120

Установите за деца и младинци од членовите 118 и 119 на овој закон се должни да обезбедат за лицата соодветни услови за сместување, исхрана, планирано и организирано спроведување на содржини, мерки и активности во процесот на нивното воспитание и образование, слободни активности и културно-забавен живот, како и да се грижат за животот и здравјето на децата и младинците сместени во установите.

д) Установа за сместување на деца и младинци со умерени и тешки пречки во менталниот развој

Член 121

Установата за сместување на деца и младинци со умерени и тешки пречки во менталниот развој, обезбедува опсервација, рехабилитационо-корекционен третман, воспитание, образование и оспособување за работно-производна активност, сместување, згрижување и здравствена заштита.

Установата од ставот 1 на овој член организира културно-забавни, спортски и други активности во зависност од потребите и психофизичките способности и можности на лицата со умерени и тешки пречки во менталниот развој.

Установата од ставот 1 на овој член за возрасните лица со умерени и тешки пречки во менталниот развој може да организира дневен и полудневен престој, згрижување и работно-производна активност и работна терапија.

Установата издава сертификат за оспособеноста на лицата за работно-производна активност и работна терапија.

ѓ) Установа за сместување на деца и младинци со пречки во телесниот развој

Член 122

Установата за сместување на деца и младинци со пречки во телесниот развој обезбедува згрижување (домување, исхрана, нега и грижа) до оспособување за самостоен живот и работа.

Установата од ставот 1 на овој член е должна на децата и младинците да им обезбеди основно и средно образование, да организира стручна помош за успешно совладување на воспитно-образовните програми, да организира различни облици на работа и живот и да се грижи за нивното здравје.

Установата од ставот 1 на овој член обезбедува кадри оспособени за помагање и едукација на лицата со пречки во телесниот развој, зависно од видот на телесната попреченост, утврдени со нормативите и стандардите од членот 89 став 6 на овој закон.

Установата може да организира и одделение за возрастни лица со телесна попреченост, доколку за тоа има можност.

е) Установа за сместување на стари лица

Член 123

Установата за стари лица обезбедува сместување, исхрана, помош и нега, здравствена заштита, културно-забавни, работно-рекреативни активности, услуги на социјална работа и други услуги зависно од потребите, способностите и барањата на корисникот.

Покрај услугите утврдени во ставот 1 на овој член, установата за стари лица може да организира и воинституционални облици на заштита во вид на давање помош дома и дневен престој на стари лица.

Член 124

Установата од членот 123 на овој закон обезбедува прифаќање и привремено сместување на возрастни и стари лица, кои заради разни околности се нашле надвор од местото на живеење, без средства за живот или се без постојано сместување, сè до нивното враќање во сопственото семејство или сместување во установа за социјална заштита.

ж) Установа за сместување на возрастни лица со телесна попреченост

Член 125

Установата за возрастни лица со телесна попреченост, на лицата целосно и трајно неспособни за работа поради телесна попреченост, обезбедува сместување, здравствена заштита, рекреативни и културно-забавни активности, во согласност со нивните способности.

з) Установа за сместување на лица со пречки во менталниот развој

Член 126

Установата за сместување на лица со пречки во менталниот развој обезбедува сместување, згрижување, здравствена заштита, рехабилитација, работна и окупациона терапија, во согласност со нивните способности и здравствената состојба.

Установата од ставот 1 на овој член може да организира дневен и полудневен престој, згрижување, работно-производна активност и работна терапија.

Член 127

Установата од членот 123 на овој закон може да ги врши и работите од членовите 125 и 126 на овој закон.

с) Установа за сместување на лица баратели на право на азил

Член 128

Установата за сместување на лица баратели на право на азил обезбедува сместување, исхрана, културно-забавни и рекреативни активности, услуги на социјална

работа и други услуги, согласно со минимумот на стандардите за прифат на баратели на азил, утврдени со меѓународни акти, ратификувани согласно со Уставот на Република Македонија.

5. Установа за проучување на социјалните појави и проблеми и унапредување на социјалните дејности

Член 129

Установата за проучување на социјалните појави и проблеми и унапредување на социјалните дејности, ги следи и проучува социјалните појави и проблеми во областа на социјалната заштита и социјалната работа; предлага и спроведува мерки за унапредувањето на социјалната заштита и социјалната работа; укажува стручна помош на установите за социјална заштита и на работниците во нив; организира и спроведува облици на едукација на стручните работници во областа на социјалната заштита; соработува со Бирото за развој на образованието и Центарот за стручно образование и обука за изготвување на програми за воспитание и оспособување за работно-производна активност на лица со умерени, тешки и длабоки пречки во менталниот развој; дава стручно мислење при изготвување програми за развој на социјалната заштита; ги изготвува стандардите и нормативите за работа и кадрите на установите за социјална заштита; изготвува методолошки упатства за работа на стручните лица во установите за социјална заштита; врши надзор над стручната работа на установите за социјална заштита и вработените во нив; врши статистичка обработка на податоците од евиденцијата што ја водат установите за социјална заштита; остварува стручно-научна соработка со поединци и институции во земјата и странство и спроведува издавачка дејност.

Установата од ставот 1 на овој член донесува Програма за својата работа, усогласена со приоритетите содржани во Програмата на Министерството.

Установата од ставот 1 на овој член за својата работа и за спроведувањето на Програмата од ставот 2 на овој член поднесува годишен извештај до Министерството.

Установата од ставот 1 на овој член ја основа Владата како Завод за социјални дејности со статус на јавна установа.

Одредбите од овој закон кои се однесуваат на основањето, организирањето, управувањето, раководењето и престанокот на јавната установа се применуваат и на Заводот за социјални дејности.

Член 130

Заводот за социјални дејности дава и одзема лиценци за работа на стручни лица во установите за социјална заштита, води регистар на издадени и одземени лиценци и спроведува континуирана едукација на стручните лица во постапката за давање на лиценци.

За издавањето и одземањето на лиценци за работа на стручни лице во установите за социјална заштита, проверка на стручното знаење и водењето на регистар за издадени и одземени лиценци, Заводот за социјални дејности формира Комисија за лиценцирање составена од претставници на Заводот за социјални дејности, Министерството, Институт за социјална работа и социјална политика, други соодветни факултети и институции, по претходна согласност на министерот.

Против одлуката на Комисијата за лиценцирање од ставот 2 на овој член за издадена, односно одземена лиценца за работа може да се изјави жалба до министерот.

Член 131

Комисијата за лиценцирање донесува програма и деловник за работа.

Комисијата за лиценцирање донесува Кодекс за стручните лица во установите за социјална заштита.

Трошокот за издавање на лиценцата за работа е на товар на стручното лице.

Министерот со општ акт поблиску ги уредува условите, начинот и постапката за издавање, продолжување, обновување и одземање на лиценцата за работа на стручните лица во установите за социјална заштита, висината на трошокот за издавање на лиценца, формата, содржината и образецот на лиценцата за работа.

6. Видови на установи за социјална заштита за вонинституционална заштита**Член 132**

Установи за социјална заштита за вонинституционална заштита се:

- центар за социјална работа,
- дневен центар и клубови за стари и возрасни лица,
- дневен центар за улични деца - деца на улица,
- дневен центар за лица кои употребуваат, односно злоупотребуваат дроги и други психотропни супстанции и прекурзори,
- дневен центар за лица кои злоупотребуваат алкохол или се лекуваат од зависност од алкохол,
- центар за лица бездомници,
- центар за лица - жртви на семејно насилство,
- центар за лица - жртви на трговија со луѓе,
- дневен центар за лица со ментална или телесна попреченост,
- центар за давање помош во домашни услови,
- мал групен дом и
- советувалиште.

Центар за социјална работа**Член 133**

Центарот се основа како јавна установа за социјална заштита со јавни овластувања заради вршење на работите од социјалната заштита.

Центарот може да се основа, ако се исполнети општите услови за основање на јавна установа за социјална заштита од членот 89 став 1 на овој закон и задолжително ги има најмалку следниве основни образовни профили: социјален работник, психолог, педагог и правник.

Лицата со образовен профил од ставот 2 на овој член треба да имаат најмалку високо образование и лиценца за работа согласно со овој закон.

Центарот може да се основа за подрачјето на една или повеќе општини.

Член 134

Од делокругот на јавните овластувања центарот ги врши следниве работи:

- решава за правата од социјална заштита, утврдени со овој закон;
- решава за правата утврдени со Законот за заштита на децата, и тоа: детски додаток, посебен додаток, еднократна парична помош за новороденче и родителски додаток за дете,
- решава за парична помош на лица со признаен статус на бегалец и под супсидијарна заштита, утврдени со Законот за азил и привремена заштита,
- решава за работите утврдени со семејно-правните прописи,
- постапува по работите од својата надлежност утврдени со кривично-правните прописи,

- води евиденција и прибира документација за корисниците на социјалната и семејно-правната заштита за применетите облици на социјална заштита и
- врши и други работи утврдени со закон.

Член 135

При спроведувањето на социјалната заштита, како и стручната работа, центарот:

- открива, следи и проучува социјални појави и проблеми,
- врши непосреден увид заради утврдување на фактичката состојба на лицето или семејството,
- поттикнува и презема превентивни дејствија од членовите 24 и 25 на овој закон во спречување и отстранување на причините за настанување на положба од социјален ризик,
- изготвува планови и програми за социјална заштита,
- применува и спроведува соодветни облици и форми на социјална заштита и непосредно помага на граѓанин или семејство,
- развива и спроведува вонинституционални облици на социјална заштита,
- поднесува извештај до Министерството за работите утврдени со членот 134 на овој закон,
- применува и спроведува програми и други општи акти од областа на социјалната заштита, донесени и финансирани од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје,
- поттикнува, организира и координира волонтерски активности на граѓани, нивни здруженија, хуманитарни организации, организации во спроведување на програми за социјална заштита на подрачјето на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и
- врши и други работи утврдени со закон.

Член 136

Во остварувањето на функциите утврдени со овој закон и со другите прописи центарот работи со граѓанин (дете, адолесцент, возрасно лице) и семејство и група на граѓани.

Работејќи со граѓанинот и семејството, центарот помага во разрешувањето на животните тешкотии и проблеми во индивидуалното живеење, партнерските односи, предбрачните и брачните односи, односите родители и деца, укажува помош на семејството во остварувањето на неговата заштитна, воспитна и репродуктивна функција, поттикнува сакано и одговорно родителство и планирање на семејството, заштита на лица - жртви на семејно насилство и жртви на трговија со луѓе и дава други советодавни и советувалишни услуги за прашања од значење за развојот и социјализацијата на личноста и остварувањето и унапредувањето на односите во семејството.

Во услови на елементарни непогоди и други вонредни околности, центарот се ангажира во спроведувањето на социјалната заштита и стручната работа за заштита на лица или групи на граѓани кои имаат потреба од тоа.

Член 137

Функциите утврдени во овој закон и други прописи, центарот ги врши со формите на стручна, советодавна, советувалишна и интердисциплинарна тимска работа.

Член 138

На стручниот работник од центарот му се издава легитимација како службена исправа со која го докажува службеното својство, идентитетот и овластувањето за преземање работи од областа на социјалната заштита утврдени со овој и друг закон.

Легитимацијата од ставот 1 на овој член ја издава центарот.

Центарот води евиденција за издадените легитимации на стручните работници.

Министерот ги пропишува формата и содржината на образецот на легитимацијата од ставот 1 на овој член, начинот на нејзиното издавање и одземање, употребата и водењето на евиденција на издадените легитимации.

Дневен центар и клубови за стари и возрасни лица

Член 139

Дневниот центар и клубот за стари и возрасни лица вршат услуги од социјална заштита во вид на дневен престој, исхрана, лична хигиена, како и организирање на работни, културни, забавни и други активности.

Установата од ставот 1 на овој член може одделни услуги од својата дејност да ги врши во домот на корисникот.

Дневен центар за улични деца - деца на улица

Член 140

Дневниот центар за улични деца - деца на улица на овие деца и на членовите на нивните семејства им обезбедува лична хигиена, исхрана, воспитно-едукативни услуги, советуваљшна работа, културно-забавни и рекреативни активности.

Дневен центар за лица кои употребуваат, односно злоупотребуваат дроги и други психотропни супстанции и прекурзори

Член 141

Дневниот центар за лица кои употребуваат, односно злоупотребуваат дроги и други психотропни супстанции и прекурзори на овие лица и на членовите на нивните семејства им обезбедува советуваљни услуги, услуги на информирање и едукација, работно ангажирање, културно-забавни и рекреативни активности.

Дневен центар за лица кои злоупотребуваат алкохол или се лекуваат од зависност од алкохол

Член 142

Дневниот центар за лица кои злоупотребуваат алкохол или се лекуваат од зависност од алкохол на овие лица и на членовите на нивните семејства им обезбедува услуги преку едукација, советување, работно ангажирање и културно-забавни активности.

Центар за лица бездомници

Член 143

Центарот за лица бездомници, обезбедува дневно и привремено прифаќање и згрижување на овие лица преку давање советуваљни услуги, услуги во врска со исхрана, дневен престој, одржување на хигиената и културно-забавни активности.

Центар за лица - жртви на семејно насилство

Член 144

Центарот за лица - жртви на семејно насилство, обезбедува дневно и привремено прифаќање и згрижување на овие лица, кое може да трае најмногу три месеца со можност за продолжување за уште три месеца, давање советуваљни услуги, услуги во врска со исхрана, дневен престој, згрижување, одржување на хигиената и културно-забавни активности.

По исклучок од ставот 1 на овој член, за специфични случаи по процена на центарот за социјална работа, сместувањето во центарот за лица - жртви на семејно насилство може да продолжи најмногу за уште шест месеца.

Центар за лица - жртви на трговија со луѓе

Член 145

Центарот за лица - жртви на трговија со луѓе обезбедува привремено прифаќање и згрижување на овие лица, кое може да трае најмногу шест месеца, давање советуваљни услуги, услуги во врска со исхрана, дневен престој, згрижување, одржување на хигиената и културно-забавни активности.

Обезбедувањето на центарот за лица - жртви на трговија со луѓе го врши Министерството за внатрешни работи.

Дневен центар за лица со ментална или телесна попреченост

Член 146

Дневниот центар за лицата со умерени и тешки пречки во менталниот развој и на лицата со тешки пречки во телесниот развој им обезбедува дневно згрижување, работно-производна активност, работна терапија и други активности на овие лица и може да врши оспособување за работно-производна активност, заради нивно вклучување во секојдневниот живот.

Центар за давање помош во домашни услови

Член 147

Центарот за давање помош во домашни услови обезбедува на лица со умерена, тешка и длабока ментална попреченост, изнемоштени стари и други возрасни лица услуги во вид на исхрана, лична хигиена, хигиена на станот и други работи во домот на корисникот.

Член 148

Дневен центар од членовите 139, 140, 141, 142 и 146 на овој закон и центар од членовите 143, 144, 145 и 147 на овој закон може да се основа како јавна или приватна установа за социјална заштита, а може да се основа и како организационен дел на установа за социјална заштита или на друго правно лице.

Мал групен дом

Член 149

Мал групен дом обезбедува грижа за лицата од членот 39 на овој закон, а најмногу до десет лица, од двата пола.

Грижата од ставот 1 на овој член се обезбедува на начин најблизок до семејното живеење и опфаќа помош за оспособување за самостојно живеење на корисниците, нивно вклучување во општествената заедница, одржување на контакти со блиски сродници, во зависност од потребите на лицата кои се сместени во малиот групен дом.

Член 150

Мал групен дом може да се основа во еден станбен објект во населено место.

Мал групен дом може да се основа како установа за социјална заштита, организационен дел на установа за социјална заштита или друго правно лице.

Начинот, видот и бројот на стручните лице за давање на грижата за сместените лица, просторните услови и опремата за живеење во мал групен дом, со акт ги утврдува министерот.

Советувалиште

Член 151

Советувалиште обезбедува психо-социјални услуги и психо-социјален третман за секоја одделна група на корисници, и тоа:

- жртви на семејно насилство,
- извршители на семејно насилство,
- со нарушени партнерски, семејни и односи родители - деца,
- деца и младинци со воспитно-социјални проблеми,
- идни родители и
- лица со ментална попреченост и нивните родители.

Поради специфичноста на потребата за обезбедување на психо-социјални услуги и психо-социјален третман за корисниците на советувалиштата од ставот 1 на овој член, за секое одделено советувалиште се подготвува посебна програма.

Програмата за советувалиштна работа ја подготвуваат стручни лица кои имаат најмалку стручни знаења и искуство од соодветната област, предвидени со нормативите и стандардите за работа за секое од советувалиштата од ставот 1 на овој член.

Советувалиште може да се основа како посебна установа за социјална заштита или како организациона единица на установа или друго правно лице.

Советувалишните услуги можат да обезбедуваат и физичко лице и здружение на граѓани.

V. Глава

ВРШЕЊЕ РАБОТИ ОД ОБЛАСТА НА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА ОД ДРУГИ ПРАВНИ И ФИЗИЧКИ ЛИЦА

1. Здружение на граѓани

Член 152

Здружение на граѓани (во натамошниот текст: здружение) може да врши одредени работи од социјална заштита утврдени со овој закон, доколку е регистрирано за остварување на цели и задачи од областа на социјалната заштита.

Како цели и задачи од областа на социјалната заштита се сметаат:

- социјална превенција,
- развој и обезбедување на услуги од социјалната заштита на лица, семејства и групи на граѓани изложени на социјален ризик,
- развој и унапредување на социјалната заштита и
- развој и унапредување на волонтерската работа во општината.

Член 153

Министерството води регистар на здруженијата од областа на социјалната заштита (во натамошниот текст: регистар) од членот 152 на овој закон.

Министерот ја пропишува формата и содржината на регистарот, како и начинот на водење на регистарот од ставот 1 на овој член.

Здружението поднесува барање до Министерството за впишување во регистарот од ставот 1 на овој член и ги доставува следниве документи:

- решение за упис во Централниот регистар,

- статут на здружението на граѓани,
- програма за работа и
- други документи утврдени со членот 154 од овој закон.

Член 154

Во регистарот се впишува здружението, кое покрај условите предвидени со Законот за здруженијата на граѓани и фондациите и членот 153 на овој закон, ги исполнува и следниве услови:

- да има активно работење во областа на социјалната заштита или социјална политика најмалку три години од денот на основањето,
- да има реализирано најмалку три проекти од областа на социјалната заштита или социјална политика,
- да има соодветен простор за работа и кадровски услови, согласно со овој закон,
- да има доказ за економско и финансиско работење врз основа на скратен сметководствен исказ од годишна сметка и
- да има потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци и други јавни давачки.

Член 155

Министерот формира Комисија за соработка со здруженијата на граѓани, составена од три члена, која го разгледува барањето на здружението за упис во регистарот, врши увид заради утврдување на исполнување на пропишаните услови и изготвува мислење.

Членовите на Комисијата од ставот 1 на овој член треба да се афирмирани стручни лица и да имаат најмалку три години работно искуство од областа на социјалната заштита.

Комисијата за начинот на својата работа донесува деловник.

Министерот врз основа на мислењето на Комисијата од ставот 1 на овој член донесува решение за впишување на здружението во регистарот.

Против решението од ставот 4 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата.

Конечното решение за впишување во регистарот се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Член 156

Здружението се брише од регистарот:

- на барање на здружението,
- во случај здружението да престане со работа,
- во случај здружението да не ги исполнува условите пропишани со овој закон и
- во случај да не ги користи или ги злоупотреби доделените финансиски средства од Министерството за вршење на одредени работи на социјална заштита, согласно со овој закон.

Министерот донесува решение за бришење на здружението од регистарот во случаите утврдени во ставот 1 на овој член.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата.

Конечното решение од ставот 2 на овој член се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Член 157

Здружението од членот 152 на овој закон, на начин и под услови утврдени со овој закон, може да ги врши следниве работи од социјална заштита, освен работите кои како јавно овластување со закон се доверени на центарот:

- истражување на социјални појави,
- социјална превенција,
- едукација, советување и стручна подготовка за лица изложени на социјален ризик,

- социјални услуги на лица, семејства и групи на граѓани изложени на социјален ризик,
- советување и обука на волонтери,
- домашна нега и помош на поединец и семејство,
- дневно и привремено прифаќање и згрижување на корисници на социјална заштита во дневниот центар од членовите 139, 140, 141, 142 и 146 на овој закон и центарот од членовите 143, 144, 145 и 147 на овој закон,
- развој и унапредување на волонтерската работа во општината,
- развој и унапредување на социјалната заштита во доменот на своето работење,
- самостојно живеење со поддршка и
- обезбедување на мерки за заштита на лица - жртви на семејно насилство, согласно со Законот за семејството.

Член 158

Министерството учествува во обезбедувањето на дел од средствата за вршење на одредени работи од социјална заштита на здружението, на начин и под услови утврдени со овој закон.

Средствата од ставот 1 на овој член се доделуваат врз основа на објавен јавен конкурс.

Во јавниот конкурс се наведува видот на одредените работи од социјална заштита од членот 157 на овој закон за кои се доделуваат средствата, висината на средствата кои се доделуваат, потребните документи кои се поднесуваат, роковите за спроведување на постапката по јавниот конкурс и временскиот период во кој ќе се извршуваат работите од социјалната заштита.

Член 159

Постапката околу распишувањето и спроведувањето на јавниот конкурс од членот 158 на овој закон ја врши Комисија за соработка со здруженија на граѓани.

Комисијата од ставот 1 на овој член ги разгледува пријавите по јавниот конкурс и во рок од 30 дена по истекот на рокот за поднесување на пријавите изготвува мислење до министерот, врз основа на начин и по постапка утврдени во актот од членот 162 на овој закон.

Врз основа на мислењето на Комисијата од ставот 2 на овој член, министерот донесува решение за доделување на средства.

Против решението од ставот 3 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена од приемот на решението до Комисијата на Владата.

Член 160

Министерот склучува договор со здружението во рок од 15 дена по конечност на решението од членот 159 став 3 на овој закон, со кој се уредуваат меѓусебните права, обврски и одговорности во реализацијата на доделените средства и обврската на здружението да го известува Министерството за реализацијата на работата од областа на социјалната заштита и трошењето на доделените средства.

Член 161

Министерството врши контрола над здружението во реализацијата на одредената работа од областа на социјалната заштита за која доделило средства.

Ако се утврди дека здружението добиените средства за реализација на работата од областа на социјалната заштита ги троши ненаменски или определената работа од социјална заштита не ја врши согласно со јавниот конкурс од членот 158 на овој закон или не започнало со реализацијата на одредената работа во

предвидениот рок, Министерството го прекинува натамошното обезбедување на средства на здружението, го раскинува договорот од членот 160 на овој закон и покренува постапка за враќање на веќе доделените средства и надоместок на штета.

Член 162

Министерот го пропишува начинот и постапката за доделување на средства на здружението за вршење на одредени работи од областа на социјалната заштита.

2. Хуманитарни здруженија, здруженија на граѓани, верски заедници и нивни здруженија, религиозни групи и други непрофитни организации

Член 163

Хуманитарни здруженија, здруженија на граѓани, верски заедници и нивни здруженија, религиозни групи и други непрофитни организации, можат да даваат одредени услуги на лица кои се наоѓаат во социјален ризик и на кои им е потребна помош, доколку имаат претходна согласност.

Член 164

Согласноста за давање на услуги од доменот на социјалната заштита од членот 163 на овој закон, на барање на хуманитарни здруженија, здруженија на граѓани, верски заедници и религиозни групи и други непрофитни организации, ја дава министерот по дадено мислење на Комисијата од членот 159 на овој закон.

Во согласност министерот поблиску ги определува видот и обемот на услугите за кои ќе се даваат на граѓаните, кои имаат потреба од помош и поддршка, како и времето за кое се дава согласноста.

3. Физичко лице

Член 165

Физичко лице може самостојно да врши работи од социјална заштита како професионална дејност, кои се однесуваат на советувањата работа, домашна нега и помош на поединец и семејство и сместување лице во згрижувачко семејство, доколку ги исполнува следниве услови:

- да има соодветно стручно образование,
- да не му е одземена или ограничена деловната способност,
- да не му е одземено вршењето на родителското право,
- да има здравствена способност за вршење на дејноста и
- да располага со соодветен простор и опрема за работа.

Член 166

Физичкото лице може да врши советувањата работи утврдени со овој закон и Законот за семејството, освен работите кои како јавно овластување се доверени на центарот, доколку има високо образование од следниве образовни профили: социјален работник, психолог, педагог, правник, лекар и дефектолог и најмалку пет години работно искуство на исти или слични работи.

Советувалиште може да основаат едно или повеќе физички лица како соосновачи, кои ги исполнуваат условите од ставот 1 на овој член.

Член 167

Физичко лице може да врши работи на домашна нега и помош на поединец и семејство, доколку има најмалку средно образование, а за таа намена може да работи до три лица.

Член 168

Физичко лице може да врши работи на згрижување лице во згрижувачко семејство, доколку ги исполнува условите од членот 33 став 2 на овој закон и да има најмалку средно образование.

Член 169

Барањето за вршење на работите од членот 165 на овој закон се поднесува до месно надлежниот центар.

Центарот во соработка со Заводот за социјални дејности, во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот 1 на овој член, изготвува мислење за можностите и просторот за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност и го доставува до Министерството заедно со барањето и приложените докази од членот 165 на овој закон.

Министерот врз основа на мислењето на центарот и приложената документација, на подносителот на барањето со решение му издава дозвола за вршење на работите од членот 165 на овој закон.

Против решението од ставот 3 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата.

Во случај на проширување или промена на дејноста на работата се применуваат ставовите 1, 2, 3 и 4 од овој член.

Член 170

Врз основа на решението донесено од министерот, месно надлежниот центар склучува договор со физичкото лице кое самостојно врши работи од социјална заштита како професионална дејност, со кој поблиску се уредуваат начинот, видот и обемот на услугите кои им се обезбедуваат на корисниците на социјална заштита, упатени преку центарот.

Со договорот од ставот 1 на овој член се уредува начинот и висината на средствата за дадените услуги на корисниците, упатени со решение на центарот.

Член 171

Физичко лице кое самостојно врши советувајќи работи, работи на домашна нега и помош на поединец и семејство и сместување во згрижувачко семејство како професионална дејност, е должно за почетокот на работата да го извести надлежниот центар на чие подрачје работи.

Лицето од ставот 1 на овој член во своето име под кое работи ги наведува податоците за личното име, адресата и видот на дејноста.

Член 172

Министерството води евиденција на физичките лица на кои им е издадена дозвола за самостојно вршење на професионална дејност од членот 165 на овој закон.

Содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Член 173

Физичкото лице кое самостојно врши работа од социјална заштита како професионална дејност е должно:

- да ги дава услугите на корисникот согласно со решението на центарот,
- во вршењето на работите од социјална заштита согласно со членот 165 од овој закон да применува методи на стручна работа, да ја почитува личноста на корисникот, неговото достоинство и неповредливоста на личниот и семејниот живот и да ја чува службената и професионалната тајна,
- да води евиденција на корисниците и дадените услуги и

- да доставува шестмесечен и годишен извештај за својата работа до Министерството.

Министерот ги пропишува содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот 1 алинеја 3 на овој член.

Член 174

Дозволата за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност престанува да важи:

- по барање на физичкото лице,
- ако престане да ги исполнува условите утврдени со закон и
- со решение на министерот.

Член 175

Министерот, на барање на физичкото лице, донесува решение за престанок на важењето на дозволата за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност.

Барањето од ставот 1 на овој член се поднесува во рок од два месеца пред престанокот на вршење на самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата.

Конечното решение од ставот 1 на овој член се доставува до Централниот регистар на Република Македонија заради бришење од соодветниот регистар.

Член 176

Дозволата на физичкото лице за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност престанува да важи по сила на закон, ако:

- лицето почине,
- со правосилно решение на надлежен суд му е одземена или ограничена деловната способност,
- со правосилно решение на надлежен суд му е одземено вршењето на родителското право,
- со правосилна судска пресуда е осуден за кривично дело на казна затвор над шест месеца или му е изречена санкција за забрана за вршење на професија, дејност или должност, како и за кривично дело сторено во вршење или во врска со вршење на дејноста и
- ја загуби општата здравствена состојба или посебната здравствена состојба за вршење на дејноста.

Министерот донесува решение за престанокот на важењето на дозволата на физичко лице за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност во случаите наведени во ставот 1 на овој член.

Против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата.

Конечното решение од ставот 2 на овој член се доставува до Централниот регистар на Република Македонија заради бришење од соодветниот регистар.

Член 177

Министерот донесува решение за престанок на важењето на дозволата за самостојно вршење на работи од социјална заштита како професионална дејност, ако:

- физичкото лице во определениот рок не ги отстрани констатираните недостатоци во вршењето на работата, утврдени со надзорот над законитоста на работата и надзорот над стручната работа,
- физичкото лице на кое му е издадена дозволата за вршење на работи од социјалната заштита истите не ги извршува лично или ако користи работа на други лица спротивно на дозволата и

- физичкото лице на кое му е издадена дозволата престане со работа без претходно да го извести Министерството и центарот, во рок од осум дена по престанокот со работа.

Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата.

Конечното решение од ставот 1 на овој член се доставува до Централниот регистар на Република Македонија заради бришење од соодветниот регистар.

Член 178

Физичкото лице кое самостојно врши работи од социјална заштита како професионална дејност може привремено да престане да ги врши работите поради болест или други оправдани причини.

За привремениот престанок на вршењето на работите, лицето мора веднаш по настанување на причината за престанокот на вршењето на работи од социјална заштита како професионална дејност да го извести Министерството и центарот.

Член 179

Физичко лице кое самостојно врши работи од социјална заштита како професионална дејност од членот 165 на овој закон согласно со одредбите на овој закон остварува приходи:

- од наплата на услуги од корисниците,
- врз основа на склучен договор со центарот и
- од подароци, наследство и легати.

Центарот за социјална работа на почетокот на годината објавува јавен повик за склучување договори со физички лица кои самостојно вршат работи од социјалната заштита на територијата на која е месно надлежен.

Член 180

Министерот може да го овласти центарот да склучи договор со соодветно советувајќиште основано по друг закон, кое врши советувајќи работи од областа на социјалната заштита.

VI. Глава

ПОСТАПКА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВА ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

1. Постапка за социјална заштита

Член 181

По барањето за остварување на право од социјална заштита во прв степен решава центарот надлежен за подрачјето на кое подносителот на барањето има живеалиште.

По жалбата против решението на центарот решава министерот.

Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

Член 182

Постапката за остварување на право од социјална заштита се поведува по барање на граѓанинот, односно неговиот законски застапник, старател или по службена должност.

Центарот постапката по службена должност ја поведува по сопствена иницијатива, по иницијатива на граѓанин, надлежен орган или други органи и организации, кога тоа е во интерес на граѓанинот или кога постои интерес на трети лица.

Член 183

Центарот во текот на постапката за остварување на правата од социјална заштита изготвува план за индивидуална работа со корисникот.

Во планот за индивидуална работа со корисникот од ставот 1 на овој член се определуваат целите што се планира да се постигнат и мерките и активностите што се преземаат за помош на корисникот и членовите на неговото семејство, носителите на мерките и времето за нивно спроведување.

При изготвувањето на планот за индивидуална работа со корисникот од ставот 1 на овој член, центарот соработува со корисникот и членовите на неговото семејство, а по потреба и со други лица и институции.

План за индивидуална работа со корисникот од ставот 1 на овој член не се изготвува за корисници на парична помош, утврдени со овој закон.

Член 184

Центарот постапката за остварување на правата од социјална заштита ја спроведува со интердисциплинарна тимска работа, освен во постапката за остварување на право на парични права од социјална заштита.

Член 185

Како службена документација која во текот на постапката ја изготвува и по која одлучува центарот, покрај документацијата утврдена со закон, се смета и план за индивидуална работа со корисникот, листа на корисникот, наод и мислење на стручен работник и на стручен тим.

Член 186

По барање на центарот правните и физичките лица се должни да достават податоци и документација што претставуваат докази за остварување на правата на корисниците утврдени со овој закон.

Член 187

Пред да одлучува за правата од социјална заштита центарот на граѓанинот му укажува стручна помош при поднесувањето на барањето и за можноста да остварува права врз основа на други прописи.

Член 188

Во постапката за остварување на правата од социјална заштита се применуваат одредбите на Законот за општа управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Член 189

Право на парична помош од социјална заштита се остварува од денот на поднесувањето на барањето.

Правото на парична помош од социјална заштита престанува со денот на престанокот на условите за користење на правото.

Член 190

Подносителот на барањето е одговорен за вистинитоста на податоците во барањето.

Подносителот на барањето, односно неговиот законски застапник или старател е должен надлежниот центар да го извести за секоја промена на фактите или околностите кои биле основа за признавање на правото од социјална заштита, најдоцна во рок од 15 дена од денот кога настанале тие промени.

Ако подносителот на барањето, односно неговиот законски застапник или старател не постапи согласно со ставовите 1 и 2 на овој член, му престанува правото.

Член 191

Центарот по службена должност повремено, а најмалку еднаш годишно го преиспитува постоењето на фактите и условите за стекнување и користење на правото од социјална заштита и доколку утврди дека истите се променети, донесува ново решение.

Член 192

На подносителот на барањето кој се нашол во положба од социјален ризик надвор од подрачјето на кое има живеалиште, центарот надлежен за тоа подрачје ќе му обезбеди соодветно право на социјална заштита.

За подносителот на барањето кој на територијата на Република Македонија нема живеалиште, месната надлежност се утврдува според престојувалиштето.

За подносителот на барањето со непознато место на живеење, надлежен е центарот на подрачјето на кое лицето се затекнало.

Член 193

Ако подносителот на барањето е малолетно лице, месната надлежност се одредува според живеалиштето, односно престојувалиштето на родителите или старателот.

За малолетното лице чии родители не живеат заедно, месната надлежност се одредува според местото на живеење на родителот на кого детето му е доверено на чување и воспитание.

За малолетното лице чии родители не живеат заедно, а постапката за доверување на детето на чување и воспитување кај еден од родителите не е спроведена, надлежен е центарот на подрачјето на кое детето се нашло во положба од социјален ризик.

Ако родителите на малолетното лице не се познати, односно ако го напуштиле детето или се со непознато живеалиште, односно престојувалиште, надлежен е центарот на подрачјето на кое детето се нашло во положба од социјален ризик.

Член 194

Ако околностите врз основа на кои била одредена месната надлежност согласно со овој закон се изменат, постапката ќе ја продолжи месно надлежниот центар.

Ако во текот на постапката или во текот на користење на правото, барателот, односно корисникот на правото од социјална заштита го промени живеалиштето, центарот е должен целокупниот предмет да го достави до надлежниот центар во новото живеалиште, кој има обврска во рок од 15 дена да одлучи за правата на корисникот.

Член 195

Во случај на судир за месната надлежност, центарот кој ја започнал постапката, е должен до завршувањето на судирот да ги преземе неодложните работи заради непосредна заштита на корисникот.

Судирот од ставот 1 на овој член го решава Министерството.

Член 196

Центарот издава потврда или уверение за статусот на корисникот на социјална заштита согласно со службената евиденција во рок од десет дена од денот на поднесувањето на барањето.

Член 197

Центарот во постапката за остварување на право на еднократна парична помош, социјална парична помош и парична помош на лице кое до 18 години имало статус на дете без родители и родителска грижа, е должен да донесе решение во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето со потребната документација.

Формата и содржината на обрасците на барањето и потребната документација за остарување на правата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот.

Член 198

По истекот на рокот од членот 197 став 1 на овој закон, подносителот на барањето во рок од пет дена има право да поднесе барање за донесување решение до директорот на центарот.

Формата и содржината на образецот на барањето од ставот 1 на овој член, го пропишува министерот.

Директорот на центарот во рок од пет дена од приемот на барањето, донесува решение по барањето од ставот 1 на овој член со кое ќе констатира дека барањето е уважено, врз основа на кое странката ќе го оствари правото од членот 197 став 1 на овој закон.

Решението од ставот 3 на овој член директорот го донесува откако претходно ќе утврди дека поднесокот не содржи формални недостатоци, сите пропишани документи се доставени, поминал рокот за решавање утврден во членот 197 став 1 на овој закон и барањето за донесување на решение е поднесено во рокот и на пропишаниот образец од членот 197 став 2 на овој закон и ставот 2 на овој член.

Кон барањето од ставот 2 на овој член странката поднесува копија од барањето од членот 197 став 2 на овој закон.

2. Постапки што се водат во центарот за социјална работа согласно со други прописи**Член 199**

Постапката за миреење на брачните другари ја спроведува центарот кој е месно надлежен на подрачјето на општината, за која е месно надлежен судот пред кој се води постапката за развод на бракот по истиот предмет.

Член 200

Во постапката за миреење, брачните другари се покануваат да присуствуваат лично, при што е исклучена јавноста и присуството на полномошник.

Член 201

Центарот е должен без одлагање да достави до надлежниот суд писмен извештај за исходот на постапката за миреење.

Член 202

Во постапката за уредување на личните односи на дете со родител со кого не живее заедно, родителите се покануваат да присуствуваат лично, при што е исклучена јавноста и присуството на полномошник.

Член 203

Центарот врз основа на наод и мислење од стручен орган донесува решение за видот и степенот на попреченост и го евидентира лицето со пречки во развојот.

Постапката за утврдување на видот и степенот на попреченост се уредува со правилник за оцена на видот и степенот на попреченост на лицата во менталниот или телесниот развој, што со акт го определува министерот, во согласност со министерот за образование и наука и министерот за здравство.

Трошоците за постапката за добивање на наод и мислење за оцена на видот и степенот на попреченост паѓаат на товар на центарот за социјална работа, доколку не се на товар на Фондот за здравствено осигурување.

Со правилникот од ставот 2 на овој член се уредува стручниот профил на членовите на стручниот орган што дава наод и мислење за оцена на видот и степенот на попреченост и посебните потреби на лица со пречки во развојот, на првостепениот и на второстепениот орган, начинот и постапката за оценување на посебните потреби, водењето на евиденцијата за посебните потреби за овие лица и установите што формираат стручни органи кои даваат наод и мислење.

Член 204

Во случаите кога полнолетно лице кое има имот или приход од имот, кој ја надминува висината на постојаната парична помош и поднело барање за остварување на право за сместување во установа за социјална заштита, центарот со лицето може да склучи договор за доживотно издржување согласно со закон, а по претходна согласност на Министерството.

На барање на лицето од ставот 1 на овој член центарот може повремено да го смести и во згрижувачко семејство.

Член 205

Центарот за социјална работа може да основа фондација со цел имотот стекнат врз основа на склучен договор за доживотно издржување или друга основа, да се користи за остварување на социјална заштита на граѓаните во општината и во градот Скопје, за чие подрачје е надлежен центарот за социјална работа.

Управниот одбор на фондацијата од ставот 1 на овој член го сочинуваат три члена од кои двајца претставници од центарот за социјална работа и еден претставник именуван од советот на општината и Советот на градот Скопје на чие подрачје е седиштето на центарот за социјална работа.

Основањето, раководењето, управувањето и постапката за надзор над работењето на фондацијата се уредуваат согласно со закон.

Член 206

Ако старо, немоќно, неспособно, инвалидно и малолетно лице има член на семејство кој не го издржува ова лице, а кој согласно со Законот за семејството е должен да го издржува, центарот на лицето ќе му обезбеди право од социјална заштита, доколку ги исполнува условите утврдени со овој закон.

Центарот поднесува тужба до судот за надоместок на трошоците за оствареното право од социјална заштита против членот на семејството од ставот 1 на овој член.

Член 207

Постапката во остварување право од социјална заштита, семејно-правната заштита и надлежноста утврдена со кривично-правните прописи, како и фактите и податоците утврдени во овие постапки кои можат да му наштетат на угледот, достоинството и интересите на граѓанинот и неговото семејство се заштитени со обврската на установата и на стручните работници во неа, да чуваат професионална и службена тајна, согласно со закон.

Член 208

Во поглед на постапките за преземање на мерки за заштита и згрижување на лица жртви на семејно насилство, на лица жртви на трговија со луѓе, центарот постапува согласно со овластувањата со другите прописи.

VII. Глава**ВРАЌАЊЕ НА НЕОСНОВАНО ПРИМЕНИ СРЕДСТВА И НАДОМЕСТОК НА ШТЕТА****Член 209**

Корисникот, кој со решение на центарот остварил право на сместување во згрижувачко семејство, право од институционална заштита, право на постојана парична помош, право на социјална парична помош и право на паричен надоместок за помош и нега од друго лице и право на надоместок на плата за скратено работно време

поради неа на дете со телесни или ментални пречки во развојот, согласно со овој закон, е должен да ги врати примените средства и да ја надомести штетата, ако:

- врз основа на нецелосни или неточни податоци, за кои знаел или морал да знае дека се нецелосни или неточни, односно на друг противправен начин остварил право од социјална заштита на кое немал право според одредбите на овој закон или правото го остварил во повисок износ од износот што му следувал за конкретно право согласно со закон,

- правото од социјална заштита го остварил поради тоа што без оправдани причини не пријавил промена која влијае на престанокот или висината на правото, односно на висината на учеството во трошоците за сместување во установа или згрижувачко семејство, а знаел или морал да знае за таа промена и

- со отуѓување на својот имот се довел во состојба да може да оствари право од социјална заштита или имотот го отуѓил за време на користењето на правото.

Член 210

Ако корисникот од членот 209 на овој закон умре, центарот има право на враќање на исплатените средства и правото на надоместок на штета од наследниците кои ќе го наследат имотот на корисникот на правата од социјална заштита, во висина на нивниот наследен дел ако таков имот има.

Центарот нема да бара враќање на примените средства и надоместок на штета за исплатените средства врз основа на права и услуги од социјална заштита, ако со исплатата на овие средства наследниците на корисникот на правата од социјална заштита и членовите на нивните потесни семејства би останале без минимум средства за egzистенција, пониски од висината на постојаната парична помош утврдена со овој закон.

Член 211

Барањето за враќање на износот на исплатените средства од членовите 209 и 210 на овој закон се однесува само на достасани исплатени побарувања во вкупен износ пресметан од денот на исплатата на средствата остварени на противправен начин согласно со членот 209 од овој закон, до денот на достасаноста на побарувањето, заедно со законски пресметана камата.

Член 212

Барањето за враќање на износот на исплатените средства и барањето за надоместок на штета застарува со истекот на роковите предвидени во Законот за облигационите односи.

Роковите на застареност за барање за враќање на износот на исплатените средства и за барањето за надоместок на штета согласно со овој закон почнуваат да течат:

- за случаите од членот 209 став 1 алинеи 1 и 2 на овој закон од денот кој е утврден со конечното решение дека корисникот го стекнал правото на социјална заштита на противправен начин,

- во случаите од членот 209 став 1 алинеја 3 на овој закон од денот кој е утврден со конечно решение дека корисникот на правото од социјална заштита го отуѓил имотот и

- во случаите од членот 210 став 1 на овој закон од денот на правосилноста на решението за прогласување на наследници на корисникот на правата од социјална заштита.

Член 213

Центарот кога ќе утврди дека корисникот остварил право од социјална заштита на начин утврден во членот 209 од овој закон, ќе донесе решение со кое на корисникот ќе му престане правото од социјална заштита.

Кога решението на центарот со кое на корисникот му престанува правото од социјална заштита ќе стане конечно, центарот ќе го повика корисникот на правото од социјална заштита да се спогодат за износот, начинот и рокот за враќање на примените средства, како и за висината на причинетата штета која тој треба да ја надомести.

Ако корисникот на правото од социјална заштита и центарот не се спогодат, центарот ќе поднесе тужба до надлежниот суд за враќање на примените средства и правото на надоместок на штета.

VIII. Глава

ФИНАНСИРАЊЕ

Член 214

Средствата за финансирање на социјалната заштита се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Средствата за финансирање на социјалната заштита се обезбедуваат и од буџетот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, во согласност со одредбите на овој закон.

Член 215

Средствата за финансирање на социјалната заштита се обезбедуваат и од учество на корисникот и лицата кои се должни да го издржуваат врз основа на други прописи, преку наплаќање на услуги, подароци, легати и други извори согласно со закон.

Средствата добиени врз основа на подарок и легат се водат на посебна сметка на даропримателот и легатарот, што се отвора согласно со закон.

Наплаќањето на услугите од корисникот и лицата од ставот 1 на овој член се врши во зависност од видот на услугите кои се користат и материјалните можности на корисникот и неговото семејство.

Видот и обемот на услугите кои се плаќаат од страна на корисниците и висината на учеството во трошоците на корисниците и лицата од ставот 1 на овој член ги утврдува министерот.

Со средствата од ставот 2 на овој член управува и располага даропримателот и легатарот.

Член 216

Средствата од Буџетот на Република Македонија за финансирање на социјалната заштита се обезбедуваат врз основа на годишната програма за остварување на социјалната заштита од членот 4 став 2 на овој закон.

Член 217

Со средствата од членовите 214 став 1 и 216 на овој закон се финансираат:

- 1) правата од социјалната заштита утврдени со овој закон;
- 2) дејноста на установите за социјална заштита согласно со програмата за работа и
- 3) тековно одржување, изградба и опремување на објектите за социјална заштита.

Член 218

Во програмата за работа на установата за социјална заштита се утврдува видот, обемот, содржината и квалитетот на услугите кои им се даваат на корисниците, односно дејноста која се врши во установата при спроведувањето на социјалната заштита.

За извршувањето на програмата од ставот 1 на овој член, јавната установа за социјална заштита основана од Владата го утврдува обемот на потребните средства, и тоа за:

- правата од социјална заштита кои се остваруваат во установата за социјална заштита, во вид и обем утврдени со овој закон,

- платите врз основа на закон и колективен договор,
- амортизација согласно со закон,
- материјални трошоци,
- тековно одржување, изградба и опремување и
- со закон утврдени обврски на установата.

Министерот ги одобрува средствата на јавната установа за социјална заштита за остварување на програмата за работа од ставот 2 на овој член.

Член 219

Надлежниот центар за социјална работа е должен најдоцна до 5 во месецот да достави до Министерство-то извештај за користењето на средствата за последниот месец и барање за потребните средства за исплата на правата на парична помош од социјална заштита за тековниот месец со вкупниот број домаќинства, односно корисници за кои треба да се исплати помошта.

По истекот на секое шестмесечје од годината, центарот за социјална работа изготвува извештај за состојбите од извршениот увид кај домаќинствата во изминатото шестмесечје и го доставува до Министерството.

Член 220

Установата за социјална заштита може да остварува средства и врз основа на вршење и на други дејности за унапредување на дејноста на установата.

За користењето на средствата од ставот 1 на овој член се известува Министерството.

Член 221

Средствата за работа на јавната установа за социјална заштита која ја основа општината, градот Скопје и општините во градот Скопје ги обезбедува општината, градот Скопје и општините во градот Скопје.

Од сопствени средства и од други извори општината, градот Скопје и општините во градот Скопје можат самостојно да финансираат и програма за социјална заштита на граѓаните од нивното подрачје над нивото што го обезбедува Републиката.

Член 222

За начинот на користење на средствата за социјална заштита установата за социјална заштита основана од Владата е должна да поднесува тримесечен извештај до Министерството.

Установата од ставот 1 на овој член е должна да поднесува годишна сметка до Министерството.

Јавната установа за социјална заштита основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје поднесува тримесечен извештај и годишна сметка до основачот.

Министерството, секогаш кога ќе оцени дека постојат причини, ќе изврши непосредна контрола на начинот на користење на средствата за социјална заштита во установата за социјална заштита за која обезбедува финансиски средства и ќе наложи мерки за отстранување на согледаните неправилности.

IX. Глава

НАДЗОР

Член 223

Надзорот над спроведувањето на одредбите на овој закон го врши Министерството.

Член 224

Во вршењето на надзорот над законитоста на работата, Министерството може да го запре од извршување општиот акт на установата за социјална заштита за кој смета дека не е во согласност со закон.

Член 225

Министерството по правото на надзор од членот 223 на овој закон може да укине конечно решение на центарот, ако утврди дека со него е повреден овој закон.

По укинувањето на решението од ставот 1 на овој член центарот е должен веднаш да го запре неговото извршување.

Член 226

Министерството има право и должност да им забрани на правно лице, физичко лице и на здружение на граѓани кои вршат дејност од областа на социјалната заштита, вршење на дејноста од социјална заштита, ако врз основа на извршениот надзор утврди дека повеќе не се исполнети пропишаните услови за вршење на дејноста или дејноста се врши на штета на корисниците, а констатираните недостатоци правното, физичкото лице и здружението на граѓани нема да ги отстрани во рокот определен од Министерството.

Врз основа на наод од извршениот надзор над давањето услуги од хуманитарни здруженија, здруженија на граѓани, верски заедници и религиозни групи и нивни здруженија и други непрофитни организации, ќе се констатираат недостатоци во давањето на услугите од социјална заштита утврдени со овој закон, министерот ја одзема согласноста за давањето на услугите.

Против решението за забрана на вршење на дејноста може да се изјави жалба до Комисијата на Владата, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 227

По конечноста на решението од членот 226 на овој закон, Министерството ќе и предложи на Владата да го одземе одобрието од членовите 87 став 1 и 88 став 1 на овој закон, а кога се работи за јавна установа основана од Владата, ќе и предложи донесување на одлука за престанок на јавната установа.

Член 228

Надзорот над работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје го врши Министерството во рамките на остварувањето на надзорот над спроведувањето на законите и прописите од областа на социјалната заштита.

При вршењето на надзорот над работата на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје од ставот 1 на овој член Министерството ги врши следниве работи:

- ја следи законитоста на работата, презема мерки и активности и поднесува иницијативи за остварување на надлежностите на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје во согласност со овој закон,

- оценува дали органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје ги обезбедуваат надлежностите на општината, градот Скопје и на општините во градот Скопје, да се извршуваат согласно со стандардите и постапките утврдени со овој закон,

- им укажува на органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје на пречекорувањето на нивните надлежности, утврдени со овој закон и им предлага соодветни мерки за надминување, а по потреба презема мерки од својата надлежност за надминување на таквите состојби,

- дава препораки за последно спроведување на надлежностите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје во рамките на овој закон, на нивно барање,

- поднесува иницијативи и предлози до општината, градот Скопје и општините во градот Скопје, доколку констатира неспроведување на овој закон поради судир на надлежности меѓу органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје,

- ја следи законитоста на решенијата што градоначалникот на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје ги донесува во решавањето на поединечните права, обврски и интереси на физичките и правните лица и презема мерки во согласност со овој закон,

- го следи остварувањето на претходниот надзор на прописите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје и

- навремено ги известува органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и за преземените мерки при вршењето на надзорот.

Министерството може да ги одземе ингеренциите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје во случај кога ќе констатира неизвршување на законите и прописите од областа на социјалната заштита, при што определува и рок за отстранување на истите.

X. Глава

ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Член 229

Министерството врши инспекциски надзор над спроведувањето и примената на законите и другите прописи во областа на социјалната заштита над установите за социјална заштита, другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од социјална заштита како професионална дејност.

Член 230

Инспекцискиот надзор опфаќа:

- надзор над применувањето и спроведувањето на овој и друг закон, како и општите и поединечните акти донесени врз основа на истите, со кои се уредени работите од областа на социјалната заштита,

- надзор над работи од значење за статусот на вршителот на дејноста на социјална заштита,

- надзор над исполнетоста на условите кои се однесуваат на простор, опрема и стручни кадри за вршење на дејност од социјална заштита,

- надзор над остварување на правата и исполнување на обврските на корисниците, утврдени со овој закон,

- надзор над исполнетоста на потребните услови за извршување на работи на стручен или друг работник во установа за социјална заштита, правно или физичко лице кои вршат одредени работи од социјална заштита,

- изготвување на евиденција, документација и извештаи за работата на извршителите на социјалната заштита и

- надзор над спроведување на изречените мерки при претходно извршен инспекцискиот надзор.

Член 231

Инспекцискиот надзор го вршат инспектори и други државни службеници во Министерството, овластени за спроведување на инспекцискиот надзор.

Член 232

Инспектор може да биде лице со висока стручна подготовка и најмалку три години работно искуство на работи во областа на социјалната заштита и да ги исполнува општите условите согласно со Законот за државните службеници.

Член 233

Министерот го назначува и овластува инспекторот во согласност со овој закон.

Член 234

Инспекторот поседува службена легитимација, како службена исправа со која го докажува службеното својство, идентитетот и овластувањето за преземање на работи од инспекцискиот надзор.

Министерот ја пропишува формата и содржината на образецот на легитимацијата од ставот 1 на овој член, начинот на нејзиното издавање, употреба, одземање и евиденција на издадените и одземените легитимации.

При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот е должен да ја покаже службената легитимација.

Член 235

Постапката на инспекцискиот надзор, инспекторот ја покренува и води по службена должност, според одредбите на овој закон и Законот за општата управна постапка.

Член 236

Инспекцискиот надзор се врши како редовна или вонредна инспекција.

Редовниот надзор се спроведува врз основа на годишна програма што ја донесува Министерството.

Вонредниот надзор се спроведува по службена должност, иницијатива на граѓанин, надлежен орган, други органи и организации и други правни лица, кога постои интерес на граѓанинот, интерес на трети лица или општ интерес.

Член 237

Вонредниот инспекциски надзор нема да се спроведе доколку од иницијативата се констатира дека:

- постапката не е правосилно завршена,
- претходно по истата работа е извршен инспекциски надзор,
- од приложената документација е очигледно дека постапката е водена во согласност со законските прописи и
- спроведувањето на инспекцискиот надзор е во надлежност на друг инспекциски орган.

Член 238

Пред да започне спроведувањето на вонредниот инспекциски надзор, инспекторот ги презема следниве активности:

- го повикува предлагачот на барањето, односно иницијативата да ги дополни со потребни документи или подетално да ги образложи и
- прави стручна процена и проверка на надлежноста, обврските и одговорностите на установата, другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од социјална заштита.

Член 239

Инспекторот го известува раководното лице или друго овластено лице за своето доаѓање во установата за социјална заштита, односно другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од социјална заштита.

По исклучок од ставот 1 на овој член инспекторот во спроведување на инспекцискиот надзор има право во секое време, без најава и одобрение на раководното лице да влезе во просториите на установата за социјална заштита и другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од социјална заштита.

Член 240

При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот може да ги разгледа објектот и работните простории, деловните книги, регистрите, евиденцијата и документацијата, исправите и списите во предметите, да ги сослуша корисниците, вработените, како и други лица, да утврди идентитет на лице со увид во лична исправа, привремено да одземе документација, предмети и други списи, да го следи извршувањето на определените мерки за надминување на утврдените неправилности, како и да преземе други работи утврдени и во согласност со овој закон.

Раководното или друго овластено лице во установата за социјална заштита и другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од социјална заштита, се должни на инспекторот да му обезбедат непречено извршување на инспекцискиот надзор и да му обезбедат располагање и увид во сите средства и потребна документација.

Член 241

За извршениот инспекциски надзор, констатираната состојба и преземените, односно определените мерки и рокови за отстранување на утврдените неправилности, инспекторот составува записник.

Член 242

Во спроведување на инспекцискиот надзор, инспекторот е овластен со решение да ги определи следниве мерки:

- да нареди отстранување на констатираните недостатоци и неправилности во определен рок и
- да нареди доносителот на решението, истото да го преиспита и да донесе ново решение со кое ќе го замени претходното решение донесено во спротивност со закон или друг пропис.

Во решението со кое се определува мерката се утврдува и рокот за нејзиното извршување.

Во случај да претстои непосредна опасност за здравјето или животот на граѓаните, инспекторот ќе донесе усно решение и веднаш ќе наложи негово извршување. Усното решение се внесува во записникот од членот 241 на овој закон, а писмено решение се донесува во рок од осум дена од денот на изреченото усно решение.

Член 243

Инспекторот при спроведување на инспекцискиот надзор ги има следниве права и обврски:

- со решение да забрани установата за социјална заштита и другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од социјална заштита да спроведуваат мерки и преземаат работи кои се во спротивност со закон и друг пропис и
- да поднесе кривична пријава за сторено кривично дело, барање за поведување на прекршочна постапка или иницијатива за покренување на дисциплинска постапка, ако најде докази дека со повредата на прописите е сторено кривично дело, прекршок или потешка повреда на службената должност.

Органот на кого му е поднесено барањето или пријавата од ставот 1 алинеја 2 на овој член, е должен својата одлука да ја достави до инспекторот во рок од 15 дена по донесувањето на одлуката.

Член 244

Против решението од членовите 242 став 1 и 243 алинеја 1 на овој закон може да се изјави жалба до Комисијата на Владата, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

Жалбата не го задржува извршувањето на решението.

По исклучок, извршувањето на решението може да се одложи до конечната одлука по жалбата ако тоа природата на односите го дозволува, ако одлагањето не е спротивно на јавниот интерес и ако со извршувањето на решенијата би настапила штета на субјектот на надзорот или корисниците на неговите услуги.

Предлогот за одложување на извршувањето на решението се изјавува во жалбата.

Член 245

Ако при извршениот инспекциски надзор се утврди дека установите за социјална заштита и другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од социјална заштита не ги исполнуваат пропишаните услови за работа, прават груба повреда на закон или друг пропис или потешко ги повредуваат правата на корисниците, инспекторот без одлагање го известува министерот.

Ако се констатира дека установата за социјална заштита и другите правни и физички лица кои вршат одредени работи од социјална заштита во определениот рок не ги отстраниле недостатоците утврдени со решението од членот 242 став 1 на овој закон, инспекторот е должен без одлагање да го известат министерот.

Член 246

Министерот врз основа на извештајот за извршениот инспекциски надзор ќе донесе решение за:

- забрана за работа на установа за социјална заштита и друго правно и физичко лице кое врши одредени работи од социјална заштита, ако не добиле одобрение за основање на установа од членот 90 на овој закон, односно решение за исполнетост на условите за почеток со работа од членот 92 на овој закон и решение за издавање на дозвола за вршење на одредени работи од социјална заштита од членот 169 став 3 на овој закон, како и доколку повеќе не ги исполнува условите во поглед на просторот, опремата и стручните кадри пропишани со овој закон и

- преземање на други мерки за кои е овластен со овој или друг закон.

Против решението од ставот 1 алинеја 1 на овој член може да се изјави жалба до Комисијата на Владата во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

XI. Глава

НАДЗОР НАД СТРУЧНАТА РАБОТА

Член 247

Надзорот над стручната работа на установата за социјална заштита и работниците во нив, како и над друго правно и физичко лице кое врши определени работи во социјалната заштита (во натамошниот текст: надзор над стручната работа) врши Заводот за социјални дејности.

Член 248

Во вршењето на надзорот над стручната работа учествуваат стручни работници од областите кои се застапени во дејноста на установата за социјална заштита во која се врши надзорот.

Стручните работници кои вршат надзор на стручната работа не можат да бидат со помал степен на стручна подготовка од степенот на стручната подготовка на работниците врз чија работа се врши надзорот.

Член 249

Надзорот над стручната работа се врши заради согледување, следење, контрола, увид и унапредување на начинот и квалитетот на стручната работа и ефикасноста во остварувањето на функциите во установите за социјална заштита утврдени со овој закон и други прописи.

Со надзорот над стручната работа се дава стручна помош во работата на установата за социјална заштита и работниците во неа.

Член 250

Надзор над стручната работа се врши врз основа на Програма за работа на Заводот за социјални дејности и по барање на Министерството.

Член 251

Установите и лицата од членот 247 на овој закон се должни да овозможат увид во севкупната работа и документацијата при вршењето на надзорот над стручната работа.

Член 252

За извршениот надзор над стручната работа Заводот за социјални дејности составува извештај во кој определува мерки и рокови за отстранување на утврдените неправилности и недостатоци.

За извршениот надзор над стручната работа Заводот за социјални дејности извештајот од ставот 1 на овој член го доставува:

- до јавната установа,
- до приватната установа и установата што ја основала општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и до основачот,
- до физичкото лице кое врши определени работи од социјалната заштита, како професионална дејност и
- до Министерството.

Извештајот од ставот 1 на овој член се доставува во рок од 15 дена.

Член 253

Установата за социјална заштита и лицето кое врши определени работи во социјалната заштита се должни да ги разгледаат наодите во извештајот за извршениот надзор над стручната работа, да преземат соодветни мерки за отстранување на утврдените неправилности и за тоа да ги известат Министерството и Заводот за социјални дејности.

XII. Глава

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 254

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установата за социјална заштита или друго правно лице, ако:

- корисникот на социјална заштита го поставува во нееднаква положба (член 20),
- не известат за престанок на работа на приватната установа (член 97),
- физичко лице не води евиденција за корисниците и дадените услуги (член 173 став 1 алинеја 3) и не известат за привремениот престанок за вршење на работите (член 178 став 2),
- не донесе решение (член 198 став 3),
- правното лице продолжи со давање на услуги на стари лица и возрастни лица со телесна попреченост спротивно на одредбите од овој закон, по донесеното решение за забрана за вршење на работите од социјалната заштита (член 266),

- не укаже социјална заштита на лице во положба од социјален ризик (член 135 став 1 алинеја 5),

- не води или неуредно ја води пропишаната евиденција и документација (член 113 став 1),

- не прими корисник на право од социјална заштита, а во установата има место или го отпушти пред да ги преземе потребните мерки (установите за социјална заштита од членовите 116 до 128),

- не ги спроведе мерките утврдени во членот 222 став 4 од овој закон,

- не постапи по решението за отстранување на констатираните недостатоци и неправилности во определениот рок (член 242 став 1 алинеи 1 и 2),

- не ја почитува забраната за спроведување на мерки и преземање работи кои се во спротивност со Законот и друг пропис, при вршење работи од социјална заштита (член 243 став 1 алинеја 1),

- не ја почитува забраната за работа на установа за социјална заштита и друго правно или физичко лице кое врши одредени работи од социјална заштита и преземање на други мерки (член 246 став 1 алинеи 1 и 2),

- оневозможи вршење на надзор над стручната работа (член 251) и

- во определен рок не преземе мерки за отстранување на утврдените недостатоци од извршениот надзор над стручната работа (член 252).

Глоба во износ од 800 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на физичко лице кое врши определени работи од социјална заштита за прекршоците од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на одговорното лице во установата за социјална заштита и на работникот кој непосредно ги врши работите за прекршоците од ставот 1 на овој член.

Член 255

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на установата за социјална заштита и друго правно лице, ако:

- не поднесе извештај (членови 114, 135 став 1 алинеја 7 и 129 став 3) и

- не го усогласи распоредот, почетокот и завршувањето на работното време (член 112).

Глоба во износ од 700 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече и на одговорното лице во установата за социјална заштита и на лицето кое врши определени работи во социјалната заштита за прекршоците од ставот 1 на овој член.

Член 256

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на приватна установа и на јавна установа основана од општината, градот Скопје и општините во градот Скопје која врши работи од социјална заштита, а одобрието е одземено (член 98).

Член 257

Надлежен орган за изрекување на прекршочните санкции од членовите 254, 255 и 256 на овој закон е надлежениот суд.

Член 258

Пред поднесување на барање за прекршочна постапка, за прекршоците утврдени со овој закон, Министерството води постапка за порамнување, согласно со Законот за прекршоците.

ХIII. Глава

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 259

Постапките за остварување на право од социјална заштита, започнати пред влегувањето во сила на овој закон, ќе се довршат според одредбите на прописите кои важеле до влегувањето во сила на овој закон, ако со овој закон одреденото право не е решено на поповолен начин за корисникот.

Член 260

Центарот е должен по службена должност да изврши преведување на лицата кои оствариле права според досегашните прописи од социјална заштита, согласно со одредбите на овој закон, во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на решението за преведување од ставот 1 на овој член, корисникот продолжува да го користи правото од социјална заштита во согласност со прописите што биле во сила до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 261

Постојните установи за социјална заштита ќе продолжат да работат како јавни установи за социјална заштита основани од Владата, согласно со утврдената мрежа на јавните установи за социјална заштита.

Член 262

Установите и другите правни лица што вршат дејност од областа на социјалната заштита, ќе ја усогласат својата работа, своите акти и составот на органите на управување со одредбите од овој закон во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 263

Постојните јавни установи се должни да ги исполнат предвидените услови за започнување со работа во членот 89 став 1 од овој закон во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 264

Владата со одлука може да ги пренесе основачките права и обврски за дневен центар кој работи како организационен дел на јавна установа за социјална заштита на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, на чие подрачје е седиштето на установата.

Со денот на преземањето на основачките права на дневниот центар од ставот 1 на овој член општината, градот Скопје и општините во градот Скопје ја преземаат обврската за обезбедување на средства за работа на дневниот центар.

Член 265

Со посебен договор склучен меѓу општината, градот Скопје и општините во градот Скопје се уредува начинот на давањето на услугите и финансирањето на установата за социјална заштита за стари лица од членот 123 на овој закон, дневните центри и центрите за дневно и привремено прифаќање од членовите 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146 и 147 на овој закон.

Член 266

Правно лице, чија регистрирана претежна дејност не е од областа на социјалната заштита, а во рамките на своето работење обезбедува услуги на стари и други возрасни инвалидизирани лица во вид на сместување, нега, исхрана, помош и нега, културно-забавни и ре-

креативни активности и им обезбедува вонинституционални облици на заштита во вид на домашна нега и помош и дневно згрижување, е должно во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да се трансформира во установа за социјална заштита и да ги усогласи своите акти, организација и работење согласно со одредбите на овој закон.

Трансформацијата во установа за социјална заштита се врши без ликвидација на правното лице од ставот 1 на овој член.

Доколку правното лице од ставот 1 на овој член не изврши усогласување на своите акти, организацијата и работењето со одредбите од овој закон, министерот донесува решение за забрана на вршење на работите од областа на социјалната заштита.

Министерот по правото на надзор и мислење на Комисијата од членот 92 став 2 на овој закон донесува решение од ставот 3 на овој член.

Правното лице има право на жалба против решението од ставот 3 на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Комисијата на Владата.

По конечноста на решението од ставот 3 на овој член, решението се доставува до надлежни органи за преземање на соодветни мерки и дејствија.

Член 267

Комисијата за лиценцирање се формира во рок од шест месеца од денот влегувањето во сила на овој закон.

Член 268

Стручните работници во установите за социјална заштита продолжуваат да работат до добивање на лиценца за работа од Комијата за лиценцирање, а најдоцна во рок од 12 месеца од основање на Комисијата.

Член 269

Социјалните и другите стручни работници со завршена виша школска подготовка и над 15 години работен стаж, кои до денот на влегувањето во сила на овој закон се во работен однос во установите од социјална заштита, можат и натаму да ги извршуваат стручните работи од областа на социјалната заштита.

Член 270

Директорите на постојните установи за социјална заштита продолжуваат да ја извршуваат функцијата до истекот на мандатот за кој се избрани.

Член 271

Подзаконските акти предвидени со овој закон, министерот ќе ги донесе во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на подзаконските акти од ставот 1 на овој член продолжуваат да важат подзаконските акти донесени врз основа на Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија” бр. 50/97, 16/2000, 17/2003, 65/2004, 62/2005, 111/2005, 40/2007, 98/2008 и 161/2008).

Член 272

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија” бр. 50/97, 16/2000, 17/2003, 65/2004, 62/2005, 111/2005, 40/2007, 98/2008 и 161/2008).

Член 273

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J PËR MBROJTJE SOCIALE

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen sistemi dhe organizimi i mbrojtjes sociale, të drejtat nga mbrojtja sociale, financimi dhe procedura për realizimin e të drejtave për mbrojtje sociale.

Neni 2

Mbrojtja sociale është sistem i masave, aktiviteteteve dhe politikave për parandalimin dhe tejkalimin e rreziqeve themelore sociale, në të cilat është i ekspozuar qytetari gjatë jetës, për zvogëlimin e varfërisë dhe përjashtimin social dhe për forcimin e kapacitetit të tij për mbrojtje personale.

Me rrezik social sipas këtij ligji, nënkuptohen:

- rreziqet për shëndetin (sëmundje, lëndim dhe invaliditet),
- rreziqet e moshës dhe pleqërisë,
- rreziqet e familjes me një prind,
- rreziqet nga papunësia, humbja e të ardhurave për mbajtje në bazë të punës dhe ngjashëm,
- rreziqet nga varfëria dhe
- rreziqet nga llojet tjera të përjashtimit social.

Neni 3

Republika kujdeset për mbrojtjen sociale të qytetarëve, në pajtim me parimin e të drejtës sociale.

Republika e vendos sistemin e mbrojtjes sociale dhe e mundëson funksionimin e tij, siguron kushte dhe masa për kryerjen e veprimtarisë sociale-mbrojtëse dhe zhvillon forma të vetëdihmës.

Bartës të mbrojtjes sociale janë Republika, komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, në kuadër të kompetencave të tyre e në pajtim me këtë ligj.

Neni 4

Qeveria e Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: Qeveria) miraton Program nacional për zhvillim të mbrojtjes sociale, në të cilin përcaktohen qëllimet, prioritetet dhe drejtimit e zhvillimit të mbrojtjes sociale të qytetarëve të Republikës së Maqedonisë, me masa të politikës sociale aktive, në afat të mesëm dhe të gjatë.

Qeveria miraton Program vjetor për realizimin e mbrojtjes sociale, me të cilin i përcakton rajonet e mbrojtjes sociale, nevojat e popullatës, preventivën sociale dhe mënyrën dhe mjetet për realizimin e mbrojtjes sociale.

Neni 5

Veprimtaria e mbrojtjes sociale është me interes publik.

Neni 6

Në bazë të së drejtave nga mbrojtja sociale, e në kushte të përcaktuara me këtë ligj, ndërmerren masa nëpërmjet të cilave realizohet: preventiva sociale, mbrojtja jashtinstitucionale dhe institucionale dhe ndihma me para nga mbrojtja sociale.

Neni 7

Sistemin dhe organizimin e mbrojtjes sociale e përbëjnë entet, institucionet, masat, aktivitetet dhe format të cilat realizohen në kuadër të të drejtave të qytetarëve nga sfera e mbrojtjes sociale.

Sistemi realizohet nëpërmjet punës profesionale në entet për mbrojtje sociale, realizimit të programeve zhvillimore, përsosjes profesionale të punëtorëve varësisht

nga nevojat e shfrytëzuesve dhe standardeve ndërkombëtare, përcjelljes së dukurive dhe planifikimit të punës, mbajtjes së evidencës, si dhe nëpërmjet zbatimit të mbikëqyrjes dhe punës hulumtuese në këtë sferë.

Neni 8

Qeveria e përcakton rrjetin e institucioneve publike për mbrojtje sociale.

Gjatë përcaktimit të rrjetit të institucioneve nga paragrafi 1 i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mbrojtjes sociale (në tekstin e mëtejshëm: Ministria), dorëzon te Qeveria, pasqyrë të institucioneve private për mbrojtje sociale.

Neni 9

Krahas masave për mbrojtje sociale të qytetarëve që janë të përcaktuara me këtë ligj, kujdesi i Republikës për parandalimin e shkaktimit të rrezikut social, realizohet edhe nëpërmjet marrjes së masave në politikën tatimore, punësim, politikën për dhënie e bursës, të banimit, mbrojtjes së familjes, shëndetësisë, edukimit dhe arsimit edhe në sfera tjera në pajtim me ligjin.

Neni 10

Kujdesi i Republikës për parandalimin dhe zvogëlimin e rrezikut social të qytetarëve, mund të realizohet edhe nëpërmjet:

- masave për subvencionim të shpenzimeve të energjisë dhe shërbimeve tjera komunale;
- detyrimeve të kushtëzuara me para;
- dhe masave tjera për realizimin e programeve nga neni 4 i këtij ligji.

Qeveria mund të miratojë programe për realizimin e masave nga paragrafi 1 i këtij neni, me të cilat më hollësisht do t'i përcaktojë shfrytëzuesit, masat, bartësit dhe burimet e mjeteve.

Neni 11

Komuna, Qyteti i Shkupit, dhe komunat e qytetit të Shkupit, e sigurojnë realizimin e mbrojtjes sociale në pajtim me këtë ligj, miratojnë programe për nevojat e qytetarëve nga sfera e mbrojtjes sociale, në pajtim me Programin nacional nga neni 4 paragrafi 1 i këtij ligji, i sigurojnë obligimet e përcaktuara me këtë ligj dhe miratojnë akte të përgjithshme nga lëmi i mbrojtjes sociale.

Programet nga paragrafi 1 të këtij neni, i dorëzohen Ministrisë për mendim.

Komuna, Qyteti i Shkupit, dhe komunat e qytetit të Shkupit, u sigurojnë realizim të mbrojtjes sociale personave me invaliditet, fëmijëve pa prindër dhe fëmijëve pa përkujdesje prindërore, fëmijëve me pengesa në zhvillimin mendor dhe trupor, fëmijëve në rrugë, fëmijëve me probleme edukativo-sociale, fëmijëve nga familjet me një prind, personave të ekspozuar në rrezik social, personave që keqpërdorin droga, substanca tjera psikotropike, prekursorë dhe alkool, personave viktime të dhunës familjare, personave viktime të tregtisë me njerëz, personave pleq pa përkujdesje familjare, nëpërmjet formave jashtinstitucionale dhe institucionale të mbrojtjes sociale, banimit dhe ngritjes së vetëdijes së popullatës për nevojat e sigurimit të mbrojtjes sociale, në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Neni 12

Komuna, Qyteti i Shkupit, dhe komunat e qytetit të Shkupit, munden me vendimin e vet, në pajtim me mundësitë materiale, të përcaktojnë edhe të drejta tjera nga sfera e mbrojtjes sociale, të drejta në masë më të madhe nga masa e të drejtave të përcaktuara me këtë ligj dhe kushte më të volitshme për realizimin e tyre, si dhe forma tjera të mbrojtjes sociale.

Neni 13

Secili është i obliguar që të kujdeset për plotësimin e nevojave jetësore të tij, dhe nevojave të personave të cilët sipas ligjit është i obliguar që t'i mbajë.

Secili është i obliguar që me të ardhurat e veta, të kontribuojë për pengimin, zbutjen ose mënjanimin e rreziqeve sociale në të cilat është i ekspozuar ai dhe anëtarët e familjes së tij, të cilët është i obliguar që t'i mbajë, si dhe në mënyrë aktive të veprojë në pengimin dhe tejkalimin e gjendjes së ekspozimit në rrezik social.

Si familje sipas këtij ligji, llogaritet personi i vetëm ose bashkësia e burrit dhe gruas, prindërve dhe fëmijëve dhe familjarëve tjerë, të cilët jetojnë me ata dhe janë të obliguar që në pajtim me Ligjin për familje, të mbahen.

Neni 14

Institucionet për përkujdesje të fëmijëve - çerdhet për fëmijë, shkollat, institucionet shëndetësore, policia, trupat dhe organet legjislative dhe trupat dhe organet tjera shtetërore, personat juridikë dhe fizikë dhe shoqatat qytetare, bashkëpunojnë me institucionet për mbrojtje sociale, për realizimin e veprimtarisë së përcaktuar me këtë ligj.

Neni 15

Shfrytëzuesit e mbrojtjes sociale, sipas këtij ligji janë shtetasit e Republikës së Maqedonisë, të cilët kanë vendbanim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë, dhe të huajt të cilët e kanë rregulluar qëndrimin e përhershëm në Republikën e Maqedonisë, në pajtim me këtë ligj.

Shtetasit e Republikës së Maqedonisë të cilët nuk kanë vendbanim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë, dhe të huajt të cilët e kanë rregulluar qëndrimin e përkohshëm në Republikën e Maqedonisë në pajtim me ligjin, i shfrytëzojnë të drejtat nga mbrojtja sociale, në kushte të përcaktuara me këtë ligj ose ligj tjetër dhe me marrëveshje dhe konventa ndërkombëtare.

Neni 16

Të drejtë për mbrojtje sociale ka personi kërkues i të drejtës së azilit, personi me status të pranuar të refugjatit dhe personi nën mbrojtje subsidiare, në kushte dhe në mënyrë të përcaktuara me ligj.

Neni 17

Personi me invaliditet sipas këtij ligji, llogaritet personi me të meta mendore ose trupore.

Neni 18

Shoqata e qytetarëve dhe personi fizik, mund të kryejnë punë nga lëmi i mbrojtjes sociale, në kushte, në mënyrë dhe procedurë të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 19

Bashkësitë fetare, grupet religjioze dhe shoqatat e tyre të cilat janë regjistruar në Republikën e Maqedonisë, mund t'u ndihmojnë personave që kanë nevojë për llojet e veçanta të mbrojtjes sociale, në pajtim me këtë ligj.

Neni 20

Ndalohet diskriminimi i drejtpërdrejtë ose i tërthortë në bazë të gjinisë, racës, ngjyrës së lëkurës, përkatësisë nacionale, etnike, sociale, politike, fetare, kulturore, gjuhësore, pasurisë dhe përkatësisë shoqërore, paaftësimi dhe prejardhjes, në realizimin e të drejtave të mbrojtjes sociale të përcaktuara me këtë ligj.

Ndalimi nga paragrafi 1 i këtij neni, ka të bëjë me institucionet publike për mbrojtje sociale të themeluara nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë, nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e qytetit të Shkupit, me institucionet

private për mbrojtje sociale të themeluara nga personi juridik ose fizik, dhe shoqatën e qytetarëve dhe personin fizik, të cilët kryejnë punë nga lëmi i mbrojtjes sociale, të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 21

Diskriminim i drejtpërdrejtë sipas nenit 20 të këtij ligji, është çdo veprim me të cilin kërkuesi ose shfrytëzuesi i mbrojtjes sociale, ka qenë i vënë në situatë të pavolitshme nga shfrytëzuesit e tjerë, në raste të krahasueshme.

Diskriminim i tërthortë sipas këtij ligji, ekziston kur në dukje dispozita e caktuar neutrale, kriteri ose praktika, kërkuesin ose shfrytëzuesin e mbrojtjes sociale për shkak të gjinisë, racës, ngjyrës së lëkurës, përkatësisë nacionale, etnike, sociale, politike, fetare, kulturore, gjuhësore, pasurisë dhe përkatësisë shoqërore, paaftësimin dhe prejardhjes, e vë në pozitë të pavolitshme në raport me shfrytëzuesit tjerë të së drejtave të mbrojtjes sociale të përcaktuara me këtë ligj, përveç nëse janë përcaktuar kriteret ose praktika të cilat janë objektivi të arsyeshme me qëllim legjitim, dhe mjetet për arritjen e këtij qëllimi janë adekuate dhe të domosdoshme.

Neni 22

Në raste diskriminimi nga neni 20 dhe 21 të këtij ligji, kërkuesi ose shfrytëzuesi i mbrojtjes sociale, ka të drejtë që të kërkojë mbrojtje nga organi kompetent.

Nëse në procedurë gjyqësore dëshmohet se me kërkuesin ose shfrytëzuesin e mbrojtjes sociale është vepruar në kundërshtim me dispozitat e nenit 20 dhe 21 të këtij ligji, kërkuesi ose shfrytëzuesi i mbrojtjes sociale ka të drejtë që të kërkojë kompensim të dëmit nga kryerësi i diskriminimit.

Neni 23

Nëse kërkuesi dhe shfrytëzuesi i mbrojtjes sociale, në rast të kontestit paraqet fakte se është vepruar në kundërshtim me nenin 20 dhe 21 të këtij ligji, në atë rast obligim për dëshim dhe deklaram për ato fakte dhe konstatime është për institucionin publik për mbrojtje sociale të themeluar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë, komuna, Qyteti i Shkupit, dhe komunat e qytetit të Shkupit, për institucionin privat për mbrojtje sociale të themeluar nga personi juridik ose fizik dhe për shoqatën e qytetarëve dhe personin fizik, të cilët kryejnë punë të caktuara nga lëmi i mbrojtjes sociale.

KREU II

SHËRBIMET DHE MASAT NGA MBROJTJA SOCIALE

1. Preventiva sociale

Neni 24

Me masa dhe aktivitete të preventivës sociale pengohet shkaktimi i rreziqeve sociale, kryhet zbulim i hershëm dhe trajtim i hershëm i qytetarit të ekspozuar në rrezik social, me qëllim për tejkallimin ose zbutjen e pasojave të dëmshme nga ekspozimi në rrezik social.

Realizimin e masave dhe aktiviteteve nga paragrafi 1 i këtij neni, Qeveria e përcakton në programin nga neni 4 i këtij ligji, ndërsa komuna, Qyteti i Shkupit, dhe komunat e qytetit të Shkupit, në suaza të kompetencave të tyre, miratojnë programe adekuate dhe sigurojnë mjete.

Neni 25

Për realizimin e preventivës sociale, ndërmerren masa për pengim të shkaktit të rrezikut social për qytetarin, familjen ose grup njerëzish, posaçërisht nëpërmjet punës edukativo-këshilluese, zhvillimit të formave të

vetëndihmës, punës vullnetare me angazhim personal dhe zbatim të metodave tjera, të cilat përputhen me nevojat e shfrytëzuesve të mbrojtjes sociale.

Realizimi i masave dhe aktiviteteve nga paragrafi 1 i këtij neni, sendërtohet në qendrat për punë sociale në bashkëpunim me komunën, Qytetin e Shkupit, dhe komunat e qytetit të Shkupit, institucionet parashkolllore, shkolllore, shëndetësore dhe organet dhe trupat tjera shtetërore, personat juridikë dhe fizikë dhe shoqatat qytetare.

2. Mbrojtja jashtinstitucionale

Neni 26

Mbrojtja jashtinstitucionale që realizohet në qendrën ose nëpërmjet qendrës për punë sociale, e përfshin të drejtën e:

- shërbimit të parë social të shfrytëzuesve të mbrojtjes sociale,
- ndihmës për individin,
- ndihmës për familje,
- kurimit dhe ndihmës shtëpiake të individit dhe të familjes,
- pranimit ditor dhe të përkohshëm, dhe përkujdesjes si ndihmë individit dhe familjes,
- vendosjes në familje për përkujdesje,
- vendosjes në shtëpi të vogël grupore dhe
- jetës së pavarur me përkrahje.

Neni 27

E drejta për shërbim të parë social të shfrytëzuesve të mbrojtjes sociale, përfshin ballafaqim me problemin i cili rrjedh prej gjendjes së rrezikut social, udhëzimin e shfrytëzuesit për zgjidhjet e mundshme, shërbime dhe mjete për mbrojtjen e tij, si dhe për rrjetin e institucioneve kompetente për dhënie të shërbimeve.

Neni 28

E drejta për ndihmë individit, nënkupton zbatimin e formave të punës profesionale, këshillëdhënëse ose këshillimore, me të cilën i mundësohet marrja e informatave të duhura, aftësimi për vendimmarrje të pavarur, ruajtja dhe zhvillimi i potencialeve sociale.

Neni 29

E drejta për ndihmë familjes, përfshin ndihmë profesionale anëtarëve të familjes, që ta tejkalojnë krizën familjare në marrëdhëniet bashkëshortore, e veçanërisht në marrëdhëniet prindër – fëmijë, si dhe aftësimin e asaj familje për t'i realizuar funksionet e veta në jetën e përditshme.

Neni 30

E drejta për kurim dhe ndihmë shtëpiake, i sigurohet personit plak, të pafuqishëm dhe personit me të meta trupore, i cili nuk është në gjendje që të kujdeset për vete, dhe prandaj i nevojitet kurim dhe ndihmë në plotësimin e nevojave ekzistenciale.

Kurimi dhe ndihma shtëpiake e personit nga paragrafi 1 i këtij neni, sigurohet edhe kur ai jeton në familje.

Neni 31

E drejta për përkujdesjet ditore në qendrën ditore, i sigurohet:

- personit plak, të pafuqishëm dhe personit tjetër të moshuar,
- personit me pengesa relative dhe të rënda në zhvillimin mendor dhe personit me të meta trupore, i cili nuk mund të kujdeset për vetveten,
- fëmijës me të meta trupore,
- fëmijës në rrugë,

- personit që përdor, përkatesisht keqpërdor droga dhe substanca tjera psikotropike dhe prekurzorë dhe anëtarëve të familjes së tij dhe

- personit që keqpërdor alkool, ose mjekohet nga varësia e alkoolit dhe anëtarëve të familjes së tij.

E drejta për përkujdesje në qendrën për pranim dhe përkujdesje ditore dhe të përkohshme, i sigurohet personit:

- pa shtëpi,
- viktimë të dhunës familjare
- viktimë të tregtisë me njerëz.

Ndihma në përkujdesje ditore për personat nga paragrafi 1 i këtij neni, gjegjësisht pranim ditor dhe të përkohshëm dhe përkujdesje të personave nga paragrafi 2 i këtij neni, sigurohet edhe atëherë kur ata jetojnë në familje.

Neni 32

Të drejtë për vendosje në familje për përkujdesje sipas këtij ligji, ka personi që nuk ka kushte për të jetuar në familjen e tij, ose nga arsye tjera ka nevojë për vendosje në familje për përkujdesje.

E drejta për vendosje në familje për përkujdesje nga paragrafi 1 i këtij neni, i sigurohet:

- fëmijës pa prindër dhe fëmijës pa përkujdesje prindërore, deri në aftësimin e tyre për jetë dhe punë të pavarur, e më së voni deri në mbarimin e shkollës së mesme, nëse nuk ekzistojnë mundësitë që përkujdesja dhe edukimi të sigurohet në mënyrë tjetër;

- fëmijës me probleme edukativo-sociale (fëmijës së keqtrajtuar, të lënë pas dore dhe fëmijës pa siguri sociale) dhe fëmijës viktimë të dhunës familjare;

- kryerësit të mitur të veprës penale ose kundërvajtjes;

- personit me pengesa relative dhe të rënda në zhvillimin mendor, personit me pengesa të thella në zhvillim mendor dhe personit me pengesa të përhershme trupore, të cilit i nevojitet përkujdesje dhe kurim i përhershëm dhe

- personit plak, personit të moshës madhore me të meta trupore dhe personit me pengesa në zhvillimin mendor, i cili nuk është në gjendje që të përkujdeset dhe për arsye të gjendjes banesore dhe familjare nuk ka mundësi që t'i sigurohet mbrojtje në mënyrë tjetër.

Neni 33

Familja për përkujdesje siguron vendosje dhe përkujdesje, të personave nga neni 32 paragrafi 2 i këtij ligji.

Qendra për punë sociale (në tekstin e mëtejshëm: qendra) gjatë zgjedhjes së familjes për përkujdesje, udhëhiqet nga nevojat individuale të shfrytëzuesit dhe moshë, shkalla e arsimit, përshtatshmëria shëndetësore dhe morale, kushtet materiale dhe banesore të familjes, dhe mundësitë e familjes për përkujdesje të personit, në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Familja për përkujdesje nga paragrafi 1 i këtij neni, ka të drejtë kompensimi të shpenzimeve për vendosjen e personit dhe kompensimi për përkujdesje.

Vendosja e personit në familje për përkujdesje kryhet në bazë të marrëveshjes së lidhur, ndërmjet qendrës dhe njërit anëtar nga familja për përkujdesje.

Me marrëveshjen nga paragrafi 4 i këtij neni, rregullohen veçanërisht:

- mënyra dhe kushtet për vendosje dhe ndërprerja e vendosjes së personit në familje,

- lloji dhe masa e mbrojtjes sociale, e cila i sigurohet personit që vendoset në familje për përkujdesje,

- lartësia e kompensimit për person të vendosur, e cila i përfshin shpenzimet e vendosjes dhe të kompensimit për përkujdesje,

- kohëzgjatja e marrëveshjes, me mundësi për vazhdim të saj,

- kushtet për ndërprerje të marrëveshjes,

- afati i skadimit për prishjen e marrëveshjes, i cili për familjen për përkujdesje nuk mund të jetë më i shkurtër se tre muaj;

- rastet në të cilat pushon të vlejë marrëveshja dhe - të drejtat, obligimet dhe përgjegjësitë tjera.

Qendra mund ta ndërpresë marrëveshjen njëanshëm edhe para skadimit të afatit të caktuar në marrëveshje, çdoherë kur atë e kërkojnë interesat e personit i cili vendoset në familjen për përkujdesje.

Neni 34

Qendra i përcjell dhe i koordinon aktivitetet e lidhura me vendosjen dhe përkujdesjen e personit në familje për përkujdesje.

Familja për përkujdesje është e obliguar që të veprojë në kahet e dhëna nga qendra për përkujdesjen e personit të vendosur, dhe në kohë të duhur ta informojë qendrën për të gjitha ndryshimet dhe nevojat e personit të përkujdesur.

Neni 35

Qendra mund t'i vendosë në një familje për përkujdesje më së shumti pesë persona, duke i pasur parasysh kushtet dhe mundësitë për vendosje në familje.

Funksionari i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mbrojtjes sociale (në tekstin e mëtejshëm: ministri), i përcakton kriteret për zgjedhje të familjes përkujdesëse, llojin dhe numrin e shfrytëzuesve të cilët mund të vendosen në një familje përkujdesëse, llojin dhe masën e shërbimeve nga mbrojtja sociale, që i sigurohen personit të vendosur.

Kriteret nga paragrafi 2 të këtij neni të cilat i përcakton ministri janë dokument publik dhe shpallen në ueb faqen e Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale.

Neni 36

Familja për përkujdesje merr kompensim mujor për shpenzimet për personin e vendosur, dhe kompensim për përkujdesje.

Kompensimi i shpenzimeve për personin e vendosur është 5 000 denarë, dhe kompensimi për përkujdesje është 1 500 denarë.

Kompensimi për shpenzimet e vendosjes nga paragrafi 2 i këtij neni, për fëmijët pa prindër dhe përkujdesje prindërore dhe fëmijën me probleme edukativo-sociale në moshën shkollore, rritet për 500 denarë, ndërsa kompensimi për përkujdesje nga paragrafi 2 i këtij neni, rritet për 500 denarë.

Kompensimi për shpenzimet e vendosjes nga paragrafi 2 i këtij neni, për fëmijë me sjellje të çrregulluar shoqërore, personin me pengesa relative dhe të rënda në zhvillimin mendor dhe personin e dërguar që të aftësohet për aktivitete pune-prodhuese, personin me të meta më të rënda në zhvillimin mendor, personin me të meta të përhershme trupore, personin plak, personin e moshës madhore me të meta trupore, si dhe personin e moshës madhore me të meta në zhvillimin mendor, rritet për 1 000 denarë, ndërsa shpenzimi për përkujdesje nga paragrafi 2 i këtij neni rritet për 1 000 denarë.

Lartësia e kompensimit të shpenzimeve për personin e vendosur dhe kompensimi për përkujdesje nga paragrafi 2, 3 dhe 4 të këtij neni, harmonizohet me rritjen e shpenzimeve të jetës për vitin e kaluar, të shpallura nga Enti statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës.

Neni 37

Shuma e kontributeve për sigurim pensional dhe invalidor dhe mbrojtje shëndetësore për të përkujdesurit, të cilët e kryejnë përkujdesjen e personit në familjen e vet si veprimtari profesionale, janë në llogari të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, dhe llogariten në shumat e definuara në nenin 36 të këtij ligji.

Neni 38

Qendra varësisht nga nevojat e përcaktuara për vendosje ndërmjetësuese të personit në familje përkujdesëse, mund të lidhë marrëveshje me familjen e caktuar përkujdesëse.

Si vendosje nga paragrafi 1 të këtij neni konsiderohet vendosja e parë e personit në familje për përkujdesje, që zgjat deri sa ekipi profesional në qendër nuk merr vendim për formën e mbrojtjes së personit, por jo më shumë se 30 ditë.

Familja për përkujdesje nga paragrafi 1 i këtij neni, merr paushall mujor prej 2 000 denarësh, ndërsa kompensimi i shpenzimeve për personin e vendosur dhe kompensimi për përkujdesje, llogaritet varësisht nga kohëzgjatja e vendosjes.

Neni 39

Të drejtë për të jetuar në shtëpi të vogël grupore ka fëmija pa prindër ose pa përkujdesje prindërore, me probleme edukativo-sociale, me të meta në zhvillimin mendor ose trupor, personi me të meta mendore ose trupore, i cili nuk ka kushte adekuate për të jetuar në familjen e vet, i cili nuk ka familje ose nga arsye të tjera i nevojitet vendosje në shtëpi të vogël grupore.

Neni 40

Të drejtë për jetë të pavarur me përkrahje, ka personi me të meta mendore ose trupore nëpërmjet jetës së pavarur dhe të organizuar në njësi të veçantë banesore, me ndihmën e përhershme ose të përkohshme nga persona profesionale ose të tjerë, për realizimin e nevojave themelore jetësore, sociale, të punës, kulturore, rekreative dhe nevojave tjera.

Niveli i përkrahjes përcaktohet në pajtim me nevojat, llojin dhe nivelin e të metave të shfrytëzuesit.

Përkrahje për jetë të pavarur, mund të organizojë qendra ose institucioni i cili i vendos personat nga paragrafi 1 i këtij neni dhe shoqata e qytetarëve, në pajtim me nenin 157 të këtij ligji.

Kushte më të afërta për standardet në aspekt të hapësirës së duhur, pajisjes dhe kuadrit profesional, nivelin e përkrahjes, mënyrën dhe programin për realizimin e përkrahjes, i përcakton ministri.

3. Mbrojtja institucionale

Neni 41

Mbrojtja institucionale e përfshin të drejtën e aftësisimit për aktivitet punues-prodhues, dhe të drejtën për vendosje në institucionin për mbrojtje sociale.

3.1. E drejta e aftësisimit për aktivitet punues-prodhues

Neni 42

Të drejtë të aftësisimit për aktivitet punues-prodhues, ka personi me të meta mesatare dhe të rënda në zhvillimin mendor.

E drejta e aftësisimit për aktivitet punues-prodhues, i përfshin dërgimin në institucionin për mbrojtje sociale ose te personi tjetër juridik i cili i plotëson kushtet e duhura, kompensimin e shpenzimeve për vendosje dhe ushqim, kompensimin e shpenzimeve për aftësim për aktivitet punues-prodhues dhe kompensimin e shpenzimeve për transport.

Konstatimin dhe mendimin për aftësinë e aftësisimit për aktivitetit punues-prodhues të fëmijëve dhe të rinjve me të meta mesatare dhe të rënda në zhvillimin mendor, e jep organi kompetent për vlerësimin e nevojave të veçanta të fëmijëve dhe të rinjve me të meta në zhvillim, në pajtim me aktin për vlerësim të llojit dhe shkallës së të metave të personave në zhvillimin mendor ose trupor, nga neni 203 paragrafi 2 dhe 3 të këtij ligji.

3.2. E drejta për vendosje në institucion për mbrojtje sociale

Neni 43

Të drejtë për vendosje në institucion për mbrojtje sociale, ka personi i cili nuk ka kushte adekuate për të jetuar në familjen e vet, ose për shkaqe tjera i nevojitet vendosje në institucion për mbrojtje sociale, ndërsa nuk mund të zbatohet formë tjetër e mbrojtjes sociale.

E drejta për vendosje në institucion për mbrojtje sociale, i sigurohet:

- fëmijës pa prindër dhe fëmijës pa përkujdesje prindërore, deri në aftësim për jetë dhe punë të pavarur, e më së voni deri në mbarimin e shkollës së mesme, nëse nuk ekziston mundësia që vendosja dhe edukimi të sigurohet në mënyrë tjetër,

- fëmijës me probleme edukativo-sociale, pa përkujdesje, të lënë pas dore, të keqtrajtuar dhe fëmijës së pasiguruar materialisht dhe fëmijës viktimë e dhunës familjare,

- fëmijës me sjellje të çrregulluar,

- gruas shtatzënë një muaj para lindjes, dhe prindit të vetëm me fëmijë deri në moshën tre muaj,

- personit me të meta mesatare dhe të rënda në zhvillimin mendor i dërguar që të aftësohet për aktivitet punues-prodhues, personit me të meta të thella në zhvillimin mendor dhe personit me të meta trupore të përhershme, të cilit i nevojitet përkujdesje dhe kurim i përhershëm,

- personit plak, personit të rritur me të meta trupore dhe personit me të meta në zhvillimin mendor, i cili nuk është në gjendje që vet të kujdeset, e për shkak të gjendjes banesore dhe familjare, nuk ka mundësi që t'i sigurohet mbrojtje në mënyrë tjetër dhe

- personit kërkues i të drejtës për azil.

Fëmijët nga paragrafi 2, alinetë 1, 2 dhe 3 të këtij neni, mund të vendosen në konvikt të nxënësve ose institucion tjetër, për të cilin qendra do të vlerësojë se institucioni mund të sigurojë ruajtje, përkujdesje, edukim, arsimim dhe zhvillim normal të fëmijës.

4. E drejta për ndihmë me para nga mbrojtja sociale

Neni 44

Të drejta për ndihmë me para nga mbrojtja sociale, janë:

- ndihma sociale me para;

- ndihma e përhershme me para;

- ndihma me para personit i cili deri në moshën 18 vjeçare, e ka pasur statusin e fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore,

- ndihma me para, nënës që e ka lindur fëmijën e katërt,

- kompensimi me para për kurim dhe përkujdesje nga personi tjetër,

- ndihma e njëhershme me para dhe ndihma në natyrë,

- kompensimi i rrogës për punë me orar të shkurtuar, për shkak të kurimit të fëmijës me të meta trupore dhe mendore në zhvillim,

- ndihma me para për banim social dhe

- e drejta për mbrojtje shëndetësore.

4.1. Ndihma sociale me para

Neni 45

Të drejtë për ndihmë sociale me para, ka personi i aftë për punë dhe amvisëria, materialisht të pasiguruar dhe që sipas dispozitave tjera nuk mund të sigurojnë mjete për ekzistencë.

Si amvisëri sipas paragrafit 1 të këtij neni, nënkuptohet bashkësia e anëtarëve të familjes dhe familjarëve tjerë, ndërmjet të cilëve nuk ekziston obligim ligjor për përkujdesje të ndërsjellë, të cilët së bashku kontribuojnë, ekonomizojnë dhe shpenzojnë.

Neni 46

Person i pasiguruar materialisht, konsiderohet personi dhe amvisëria e cila realizon të hyra nga të gjitha bazat, më të ulëta se shuma e ndihmës sociale me para e përcaktuar me këtë ligj, dhe i cili nuk posedon pronë dhe të drejta pronësore nga të cilat mund të mbahet.

Të hyrat mujore të personit ose amvisërisë, përcaktohen sipas të hyrave mesatare mujore të të gjithë anëtarëve, të realizuara nga të gjitha bazat në tre muajt e fundit, para parashtrimit të kërkesës për realizimin e të drejtës për ndihmë sociale me para.

Neni 47

Lartësia e ndihmës sociale me para për bartësin e të drejtës, është 2140 denarë (në tekstin e mëtejshëm: "baza").

Për çdo anëtarë të ardhshëm në amvisëri, baza zmadhohet për koeficientin prej 0,37, e më së shumti deri në pesë anëtarë.

Lartësia e ndihmës sociale me para nga paragrafi 1 i këtij neni, harmonizohet me rritjen e harxhimeve për jetë për vitin paraprak, të publikuara nga Enti statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës.

E drejta e ndihmës sociale me para, paguhet si dallim ndërmjet shumës së përcaktuar të ndihmës sociale me para, dhe të hyrave të përgjithshme nga të gjitha bazat, të të gjithë anëtarëve të amvisërisë.

Nëse shuma e ndihmës sociale me para është më e vogël se 100 denarë, e njëjta nuk paguhet.

Neni 48

Lartësia e ndihmës sociale me para, përcaktohet varësisht nga periudha e shfrytëzimit të së drejtës, si vijon:

- në tre vitet e para, në lartësi të përcaktuar në nenin 47 të këtij ligji dhe

- pas kalimit të vitit të tretë, në lartësi prej 50% nga lartësia e përcaktuar, në pajtim me nenin 47 të këtij ligji.

Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, amvisëria në të cilën ka person të papunësuar invalid i punës, i cili nuk shfrytëzon kompensim nga qendra për punësim ose nga Fondi për sigurim pensional dhe invalidor, ose bartësi i të drejtës është person i papunësuar të cilit i mungojnë më së shumti pesë vjet deri në realizimin e të drejtës për pension, të drejtën për ndihmë sociale me para e realizon në pajtim me nenin 47 të këtij ligji.

Neni 49

Në rast të ndërprerjes në shfrytëzimin e të drejtës për ndihmë sociale me para deri në 60 muaj, shfrytëzuesi ka të drejtë që ta shfrytëzojë të drejtën e mbetur për ndihmë sociale me para, në pajtim me nenin 48 të këtij ligji.

Nëse ndërprerja e të drejtës për ndihmë sociale me para është më e gjatë se 60 muaj, shfrytëzuesi ka përsëri të drejtë të ndihmës sociale me para, në pajtim me nenin 47 të këtij ligji.

Neni 50

Qendra e cakton bartësin e të drejtës për ndihmë sociale me para.

Bartësi i të drejtës për ndihmë sociale me para është i detyruar që ta vërtetojë gjendjen e të hyrave mujore për vete dhe për të gjithë anëtarët e amvisërisë, gjatë parashtrimit të kërkesës dhe gjatë shfrytëzimit të së drejtës.

Bartësi i së drejtës për ndihmë sociale me para, është i detyruar që një herë në vit të dorëzojë dokumentacion për gjendjen materiale dhe numerike të amvisërisë.

Nëse bartësi i të drejtës për ndihmë sociale me para nuk vepron në pajtim me nenin 2 dhe 3 të këtij ligji, e drejta për ndihmë sociale me para ndërpritet dhe nuk mund të realizohet gjatë gjashtë muajve të ardhshëm.

Neni 51

Qendra kryen kontroll të drejtëpërdrejtë për konstatimin e gjendjes faktike të personit dhe amvisërisë.

Në bazë të kontrollit nga paragrafi 1 i këtij neni, qendra do ta refuzojë kërkesën për realizimin e të drejtës për ndihmë sociale me para, gjegjësisht do të vendosë që e njëjta të ndërpritet, nëse konfirmon që kërkuesi, gjegjësisht shfrytëzuesi nuk i ekspozohet rrezikut social.

Kontrolli i drejtëpërdrejtë nga paragrafi 1 i këtij neni, kryhet sipas vlerësimit të qendrës kompetente, ndërsa së paku një herë gjatë vitit.

Kontrollin nga paragrafi 1 i këtij neni, qendra kompetente e kryen pa paralajmërim paraprak. Nëse punëtorit të autorizuar të qendrës, nuk i lejohet që të kryejë kontroll në shtëpinë e amvisërisë, e drejta për ndihmë sociale me para nuk mund të realizohet, gjegjësisht ndërpritet dhe e njëjta nuk mund të realizohet në 12 muajt e ardhshëm.

Neni 52

Të drejtën për ndihmë sociale me para, nuk mund ta realizojë personi i cili:

- mund të mbahet vetë, nëse mund të realizojë të hyra me shitjen ose dhënien me qira të pronës të cilën ai dhe anëtarët e amvisërisë së tij nuk e shfrytëzojnë, për plotësimin e nevojave minimale për ekzistencë,

- nuk ka kërkuar mbajtje nga personi i cili është i obliguar që ta mbajë në pajtim me Ligjin për familjen, përveç nëse qendra për punë sociale konstaton se personi i cili sipas Ligjit është i obliguar që ta mbajë, do të mbetet pa mjete minimale për ekzistencë, më të ulëta se lartësia e ndihmës së përhershme me para, e përcaktuar me këtë ligj,

- nëse ka lidhur marrëveshje për mbajtje të përdetshme, ndërsa nuk ka ngritur procedurë për prishjen e asaj marrëveshjeje dhe

- mund të sigurojë mbajtje në bazë tjetër.

Neni 53

Të drejtën për ndihmë sociale me para nuk mund ta realizojë, gjegjësisht i ndërpritet e drejta personit ose amvisërisë e cila ka dhënë të dhëna jo të plota dhe të pavërteta për gjendjen familjare, materiale dhe gjendjen pronësore dhe të drejtat pronësore.

Nëse bartësi i të drejtës jep të dhëna të pavërteta ose të paplota, gjegjësisht nuk njofton për ndryshimin e bërë në gjendjen materiale, familjare dhe pronësore për vete dhe për anëtarët e amvisërisë, e drejta e ndihmës sociale me para ndërpritet dhe nuk mund të realizohet gjatë 12 muajve të ardhshëm.

Neni 54

Të drejtën për ndihmë sociale me para, nuk mund ta shfrytëzojë:

- personi i cili e ka refuzuar ofertën për punësim, trajnim, rikulifikim ose kualifikim plotësues për punësim, në pajtim me Ligjin për punësim dhe sigurim në rast të papunësisë dhe

- personi të cilit i ka pushuar marrëdhëniet e punës me fajin ose kërkesën e tij.

Personi nga paragrafi 1, alineja 1 dhe 2 të këtij neni, nuk mund të shfrytëzojë ndihmë sociale me para në periudhë prej gjashtë muajsh.

Personat nga paragrafi 1 i këtij neni konsiderohen si anëtarë të amvisërisë gjatë llogaritjes së të hyrave të përgjithshme të amvisërisë, ndërsa përjashtohen nga shfytëzimi i të drejtës për ndihmë sociale me para.

Qendra për punësim një herë në muaj e njofton qendrën kompetente, për personat nga paragrafi 1, alineja 1 e këtij neni.

Neni 55

Shfrytëzuesit e ndihmës sociale me para mund të angazhohen me punë për kryerjen e punëve publike deri në pesë ditë në muaj, si dhe për kryerjen e punëve sezonale dhe punëve tjera të kohëpaskohshme, nga kryetari i komunës i njësisë së vetadministrimit lokal, nga ndërmarrjet publike dhe institucionet publike, përveç pensionistit, gruas gjatë shtatzënisë dhe nënave të reja deri në pushimin nëntëmujor të lindjes, personit të paaftë për punë për shkak të pleqërisë, invaliditetit ose sëmundjes, personit në marrëdhënie pune, nxënësit dhe studentit.

Angazhimi me punë nga paragrafi 1 i këtij neni, kryhet në bashkëpunim me kryetarin e komunës të njësisë së vetadministrimit lokal, ndërmarrjet publike dhe institucionet publike me qendrën kompetente për punë sociale, gjeëgisht qendrën kompetente për punësim.

Shfrytëzuesve të ndihmës sociale me para nga paragrafi 1 i këtij neni, të cilët janë angazhuar me punë deri në pesë ditë në muaj, e drejta për ndihmë sociale me para nuk u ndërpritet.

Gjatë kohës së angazhimit me punë shfrytëzuesit nga paragrafi 1 i këtij neni, doemos duhet të jenë të siguar nga organizuesi i punës në bazë të invaliditetit dhe lëndimit trupor, për lëndim në punë ose sëmundje profesionale.

Shfrytëzuesve të ndihmës sociale me para të cilët janë të angazhuar me punë sezonale dhe punë tjera mbi pesë ditë, e drejta për ndihmë sociale me para u pushon gjatë kohës së angazhimit me punë, ndërsa pas ndërprejes së angazhimit me punë, shfrytëzimi i të drejtës për ndihmë sociale me para vazhdon.

Organizuesi i punës nga paragrafi 1 i këtij neni, shfrytëzuesve të ndihmës sociale me para u siguron kompensim për mbulimin e harxhimeve për ushqim dhe transport deri në vendin dhe nga vendi i kryerjes së punës, deri në shumë prej 15% nga rroga mesatare e paguar në Republikën e Maqedonisë për vitin paraprak, ndërsa për angazhimin mbi pesë ditë edhe kompensim për angazhimin, sipas nevojës dhe varësisht nga angazhimi me punë.

Nëse shfrytëzuesi i ndihmës sociale me para nga paragrafi 1 i këtij neni, pa arsye e refuzon angazhimin me punë, e drejta për ndihmë sociale me para ndërpritet dhe nuk mund të realizohet në 12 muajt e ardhshëm.

Neni 56

Ministri me akt të përgjithshëm e përcakton mënyrën e konfirmimit të gjendjes së të hyrave, pronës dhe të drejtave pronësore të amvisërisë, përcaktimin e bartësit të së drejtës dhe dokumentacionit të nevojshëm.

4.2. Ndihma e përhershme me para

Neni 57

Të drejtë për ndihmë të përhershme me para, ka personi i paaftë për punë dhe materialisht i pasiguar, i cili nuk mund të sigurojë mjete për ekzistencën e tij në bazë të dispozitave tjera.

Neni 58

I paaftë për punë sipas këtij ligji, konsiderohet personi:

- me pengesa mesatare, të rënda dhe të thella në zhvillimin mendor dhe personi me pengesa të kombinuara dhe pengesa tjera në zhvillim, i cili për shkak të shkallës së pengesës nuk mund të arsimohet, si dhe personi me të metë trupore, për shkak të së cilës është i paaftë për punë,

- personi i sëmurë psikikisht dhe personi me ndryshime të përhershme në gjendjen shëndetësore, për shkak të së cilës është i paaftë për punë,

- gruaja vetëmbajtëse gjatë shtatzënisë një muaj para lindjes dhe prindi vetëmbajtës në pajtim me Ligjin për familjen, deri në moshën trevjeçare të fëmijës,

- fëmija pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore i cili nuk mbrohet në bazë të së drejtës për strehim, i cili nuk ka të ardhura në bazë të pronës dhe të drejtave pronësore dhe nuk realizon mjete në bazë të dispozitave tjera, por më së shumti deri në moshën 18 vjeçare dhe

- personi më i vjetër se 65 vjet.

Paaftësinë për punë të personave të moshës mbi 16 vjeçare nga paragrafi 1 alineja 1 dhe 2 të këtij neni, me konstatimin, vlerësimin dhe mendimin e vet e përcakton komisioni profesional i cili mund të jetë në institucionin publik që në kuadër të veprimtarisë së vet, trajton probleme nga sfera e zhvillimit psikofizik të personave me lloj të caktuar të së metës, ose në personin tjetër juridik.

Me përjashtim nga paragrafi 2 i këtij neni, paaftësia për punë konsiderohet e konfirmuar për personin me moshë mbi 26 vjeçare me të meta mesatare, të rënda dhe të thella në zhvillimin mendor, personin me të meta trupore më të rënda dhe shumë të rënda, si dhe personin tërësisht të verbër, pamja dhe shkalla e të metave të të cilit është konfirmuar me konstatimin, vlerësimin dhe mendimin e organit profesional, të dhënë në procedurë në pajtim me aktin e përgjithshëm nga neni 203, paragrafi 2 dhe 3 të këtij ligji dhe aktvendimin e qendrës për punë sociale.

Ministri me aktvendim formon komision për përgatitjen e konstatimit, vlerësimit dhe mendimit, për zgjidhjen e ankesës së paraqitur kundër aktvendimit të shkallës së parë, për të drejtën e ndihmës së përhershme me para.

Neni 59

Person i pasiguar materialisht sipas nenit 57 të këtij ligji, konsiderohet personi i cili nuk ka të hyra ose të hyrat e të cilit sipas të gjitha bazave janë më të vogla se 4 000 denarë për anëtar të familjes, të harmonizuara me rritjen e harxhimeve të jetës për vitin paraprak, të publikuara nga Enti statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës dhe nuk posedon pronë dhe të drejta pronësore nga të cilat mund të mbahet.

Neni 60

Ndihma e përhershme me para sigurohet për bartësin e të drejtës dhe anëtarin tjetër të familjes si bashkëshfrytëzues i ndihmës, i paaftë për punë.

Të drejtë të ndihmës së përhershme me para si bashkëshfrytëzues i ndihmës, ka edhe fëmija deri në plotësimin e 18 viteve të jetës ose deri në moshën 26 vjeçare, nëse është në shkollim të rregullt.

Neni 61

Lartësia e ndihmës së përhershme me para, është:

- për bartësin e të drejtës baza e përcaktuar në nenin 47, paragrafi 1 i këtij ligji, zmadhohet për koeficientin 1,5,

- për një bashkëshfrytëzues, lartësia e të drejtës për bartësin zmadhohet për koeficientin 0,40 dhe

- për dy edhe më tepër bashkëshfrytëzues, lartësia e të drejtës për bartësin zmadhohet për koeficientin 1,0.

Neni 62

Të drejtë për ndihmë të përhershme me para nuk mund të realizojë personi, i cili:

- mund të mbahet vetë, nëse mund të realizojë të hyra me shitjen ose dhënien me qira të pronës, të cilën ai dhe anëtarët e amvisërisë së tij nuk e shfrytëzojnë, për sigurimin e ekzistencës minimale,

- nuk ka kërkuar mbajtje nga personi i cili është i detyruar që ta mbajë në bazë të Ligjit për familjen, përveç nëse qendra për punë sociale konstaton se personi i cili sipas Ligjit është i detyruar që ta mbajë, do të mbetet pa mjete minimale për ekzistencë, më të ulëta se lartësia e ndihmës së përhershme me para, e përcaktuar me këtë ligj,

- nëse ka lidhur marrëveshje për mbajtje të përgjeshme, ndërsa nuk ka ngritur procedurë për prishjen e asaj marrëveshjeje dhe

- mund të sigurojë mbajtje në bazë tjetër.

Neni 63

Të drejtë për ndihmë të përhershme me para nuk mund të realizojë, gjegjësisht i ndërpritet e drejta personit i cili ka dhënë të dhëna jo të plota dhe të pavërteta për gjendjen familjare, materiale dhe gjendjen e pronës dhe të drejtave pronësore.

Neni 64

Qendra është e obliguar që ta njoftojë shfrytëzuesin për nevojën e kontrollit të përsëritur, dy muaj para skadimit të afatit të përcaktuar për rivlerësim të paaftësisë për punë

Neni 65

Të drejtë për ndihmë të përhershme me para, mund të realizojë edhe personi i paaftë për punë, i cili ka pronë dhe i cili ka lidhur marrëveshje për mbajtje të përgjeshme me qendrën.

Lartësinë e ndihmës së përhershme me para nga paragrafi 1 i këtij neni e përcakton qendra dhe shfrytëzuesi, varësisht nga vlera e pronës e cila është lëndë e marrëveshjes për mbajtje të përgjeshme, pas pajtimit paraprak të Ministrisë.

Neni 66

Gruaja vetëmbajtëse shtatzënë dhe prindi vetëmbajtës nga neni 58 alineja 3 e këtij ligji, e realizojnë të drejtën e ndihmës së përhershme me para, përfundimisht deri në fëmijën e tretë sipas rendit të lindjes.

Neni 67

Ministri me akt të përgjithshëm e përcakton mënyrën e konfirmimit të gjendjes së të hyrave, pronës dhe të drejtave pronësore dhe dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e të drejtës, përbërjen dhe mënyrën e punës së komisionit profesional dhe komisionit të shkallës së dytë, legjitimacionin e personave profesionalë, mënyrën e udhëheqjes së evidencës të konstatimeve të dhëna, dhe formën dhe përmbajtjen e formularit për dhënie të konstatimit, vlerësimit dhe mendimit për paaftësinë për punë.

4.3 Ndhimja me para personit i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore

Neni 68

Të drejtë për ndihmë në para të personit që deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore, ka personi i cili nuk ka të hyra dhe pasuri nga e cila mund të mbahet, deri në moshën 26 vjeçare.

Ministri me akt të përgjithshëm e përcakton mënyrën e verifikimit të gjendjes së të hyrave, pronës dhe të drejtave pronësore dhe dokumentacionin e duhur për realizimin e të drejtës.

Neni 69

Lartësia e ndihmës në para për personin nga neni 68 i këtij ligji është 4 000 denarë, e harmonizuar me rritjen e harxhimeve jetësore për vitin e kaluar, të publikuara nga Enti shtetëror për statistikë në janar, për vitin rrjedhës.

Lartësia e ndihmës në para për personin nga neni 68 i këtij ligji, i cili ndodhet në shkollim të rregullt është 5 600 denarë, e harmonizuar me rritjen e harxhimeve jetësore për vitin e kaluar, të publikuara nga Enti statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës.

4.4. E drejta e ndihmës me para për nënën e cila e ka lindur fëmijën e katërt

Neni 70

Të drejtë për ndihmë me para, ka nëna e cila e ka lindur fëmijën e katërt të gjallë, nga 1 janari 2009.

Të drejtën nga paragrafi 1 i këtij neni e realizon nëna, e cila është përkujdesur për fëmijët deri në moshën e tyre 18 vjeçare, e cila është e papunësuar dhe nuk e shfrytëzon të drejtën e pensionit, pas plotësimit të moshës 62 vjeçare të jetës.

E drejta nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk mund të realizohet nëse nënës i është hequr e drejta prindërore për njërin nga fëmijët.

Neni 71

Lartësia e ndihmës me para nga neni 70 i këtij ligji është 8 000 denarë, e harmonizuar me rritjen e harxhimeve të jetës për vitin paraprak, të publikuara nga enti statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës.

Ministri me akt të përgjithshëm e përcakton mënyrën e realizimit të të drejtës së ndihmës me para, për nënën e cila ka lindur fëmijën e katërt dhe dokumentacionin e duhur për realizimin e kësaj të drejte.

4.5. Kompensimi me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër

Neni 72

Të drejtë për kompensim me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër ka personi me moshë mbi 26 vjeçare, me të meta mesatare, të rënda dhe të thella në zhvillimin mendor, personi me të metë trupore më të rëndë dhe shumë të rëndë, personi tërësisht i verbër, si dhe personi me ndryshime të përhershme në gjendjen shëndetësore, të cilit i është e domsdoshme ndihma dhe kurimi nga personi tjetër, për arsye se nuk mund t'i plotësojë vet nevojat themelore për jetë, nëse këtë të drejtë nuk mund ta realizojë në bazë të dispozitave tjera.

Lartësia e kompensimit me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër, përcaktohet varësisht nga masa e nevojës për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër.

Neni 73

Nevojë për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër në masë më të madhe, ka personi me të meta të rënda dhe të thella në zhvillimin mendor, personi me të metë trupore më të rëndë dhe shumë të rëndë, personi tërësisht i verbër, si dhe personi me ndryshime të përhershme në gjendjen shëndetësore, për ç'arsye nuk mund t'i plotësojë vetë nevojat themelore për jetë, nuk mund as me ndihmën e mjeteve ndihmëse ortopedike të lëvizë i pavarur në banesë ose jashtë saj, të ushqehet vetë, të vishet, ta mbajë higjienën personale, as t'i kryejë nevojat themelore fiziologjike.

Nevojë për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër në masë më të vogël, ka personi me të meta mesatare në zhvillimin mendor dhe personi i cili për shkak të ndryshimeve të përhershme në gjendjen shëndetësore, nuk mundet pa ndihmën e personit tjetër, tërësisht t'i plotësojë nevojat themelore për jetë.

Nevojë për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, ka edhe personi i cili për shkak të ndryshimeve të kohëpaskohëshme në gjendjen shëndetësore, pa ndihmën e mjeteve ndihmëse ortopedike nuk mund t'i plotësojë nevojat themelore për jetë.

Neni 74

Lartësia e kompensimit me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër në masë më të madhe është 4 185 denarë, e harmonizuar me rritjen e harxhimeve për jetë për vitin paraprak, të publikuara nga Enti statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës.

Lartësia e kompensimit me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër në masë më të vogël është 3 702 denarë, e harmonizuar me rritjen e harxhimeve për jetë për vitin paraprak, të publikuara nga Entin statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës.

E drejta e kompensimit me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër, pushon gjatë kohës kur personi është i përkujdesur më gjatë se 30 ditë në institucionin shëndetësor ose institucion tjetër, me aktvendimin e qendrës.

Neni 75

Nevojën për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër, me konstatim, vlerësim dhe mendim, e përcakton komisioni profesional që mund të jetë në institucionin publik i cili në kuadër të veprimtarisë së vet trajton probleme nga sfera e zhvillimit psikofizik të personave, me lloj të caktuar të të metës ose në personin tjetër juridik.

Të drejtë të kompensimit me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër, me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, ka personi me moshën mbi 26 vjeçare, me të meta të rënda dhe të thella në zhvillimin mendor, personi me të metë trupore më të rëndë dhe shumë të rëndë, si dhe personi tërësisht i verbër, pamja dhe shkalla e të metës së të cilit është vërtetuar me konstatimin, vlerësimin dhe mendimin e organit profesional të dhënë me procedurë, në pajtim me aktin e përgjithshëm nga neni 203, paragrafi 2 dhe 3 të këtij ligji dhe aktvendimin e qendrës për punë sociale.

Neni 76

Qendra është e obliguar që ta njoftojë shfrytëzuesin për nevojën e kontrollit të përsëritur, dy muaj para skadimit të afatit të caktuar për rivlerësim për konfirmimin e nevojës për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër.

Neni 77

Ministri me aktvendim e përcakton personin juridik nga neni 75 paragrafi 1 i këtij ligji, të i cili komisioni profesional e jep konstatimin, vlerësimin dhe mendimin për paaftësinë për punë, dhe për nevojën e ndihmës dhe kurimit nga personi tjetër.

Ministri me aktvendim formon komision për përgatitjen e konstatimit, vlerësimit dhe mendimit, për zgjidhjen e ankesës së parashtruar kundër aktvendimit të shkallës së parë, për të drejtën e ndihmës dhe kurimit nga personi tjetër.

Neni 78

Ministri me akt e përcakton mënyrën e realizimit të së drejtës së kompensimit me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër, dokumentacionin e nevojshëm, përbërjen dhe mënyrën e punës së komisionit profesional dhe

komisionit të shkallës së dytë, legjitimacionin e personave profesionalë, mënyrën e mbajtjes së evidencës për konstatimet e dhëna dhe formën dhe përmbajtjen e formularit për dhënien e konstatimit, vlerësimit dhe mendimit për nevojën e ndihmës dhe kurimit nga personi tjetër.

4.6. Ndhimja e njëhershme me para dhe ndihma në natyrë

Neni 79

Ndhimë e njëhershme me para ose ndihmë në natyrë i ndahet personit ose familjes e cila ndodhet në rrezik social, si dhe personit dhe familjes për shkak të pësimit të fatkeqësisë natyrore ose epidemisë dhe mjekimit më të gjatë në institucion shëndetësor.

Me ndihmë në natyrë sipas këtij ligji, nënkuptohet sigurimi i veshjes, ushqimit dhe mjeteve tjera për të cilat qendra për punë sociale, do të konstatojë se janë të domosdoshme për ekzistencën minimale të qytetarit dhe familjes.

Të drejtën nga paragrafi 1 i këtij neni, me përjashtim në raste të fatkeqësisë, sëmundjes akute që kërkon mjekim spitalor dhe ngjashëm, mund ta shfrytëzojnë edhe qytetarët e Republikës së Maqedonisë të cilët nuk kanë vendbanim të përhershëm, si dhe të huajt me qëndrim të përkohshëm dhe hyrje të rregulluar në Republikën e Maqedonisë, në pajtim me ligjin.

Në Buxhetin e Republikës sigurohen mjete për ndarjen e ndihmës së njëhershme, në rast të kërcënimit të jashtëzakonshëm të popullatës në përmasa më të mëdha.

Neni 80

Shuma e ndihmës së njëhershme me para mund të jetë deri në 30 000 denarë, dhe atë:

- për plotësimin e nevojave të personit ose familjes e cila ndodhet në gjendje të rrezikut social, ndërsa e cila mund të lë pasoja të përhershme, për shkak të pësimit të fatkeqësisë natyrore (tërmetit, vërshimës, zjarrit), epidemisë dhe vdekjes së anëtarit të familjes,

- familjes anëtarit i së cilës është shfrytëzues i të tokës bujqësore frytdhënëse në pronësi të shtetit, në momentin e lidhjes së marrëveshjes në pajtim me rregullat,

- personit i cili ka nevojë për ndërhyrje kirurgjike, ose mjekim më të gjatë në institucion shëndetësorë jashtë vendit, dhe

- personit me strehim të pasiguruar-shfrytëzues i ndihmës së përhershme me para, si ndihmë për sigurimin e strehimit të domosdoshëm.

Shuma e ndihmës së njëhershme me para mund të jetë deri në 15 000 denarë, për nevojat e anëtarit të familjes i cili është person me të meta në zhvillimin mendor ose personit me të metë të përhershme trupore, i cili në pajtim me këtë ligj, do të mund ta realizonte të drejtën e strehimit në institucionin për mbrojtje sociale.

Shuma e ndihmës së njëhershme me para mund të jetë deri në 12 000 denarë, për plotësimin e nevojave të personit ose familjes e cila ndodhet në gjendje të rrezikut social, në rast të mjekimit më të gjatë në institucion shëndetësor.

Shuma e ndihmës së njëhershme me para mund të jetë deri 4 500 denarë, për plotësimin e nevojave të personit ose familjes e cila ndodhet në gjendje të rrezikut social, që nuk lë pasoja të përhershme, ndërsa është i domosdoshëm sigurimi social dhe material i personit.

Shuma e ndihmës së njëhershme me para është 180 000 denarë për fëmijën ose të riun pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore, i cili pas plotësimit të moshës 18 vjeçare e lëshon institucionin ose familjen përkujdesëse, për shkak të adaptimit të tij në mjedisin social.

Lartësia e të drejtës për ndihmë të njehershme sociale me para nga paragrafët 1, 2, 3 dhe 4 të këtij neni, harmonizohet me rritjen e harxhimeve për jetë për vitin paraprak, të publikuara nga Enti statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës.

Ndihma e njehershme me para realizohet në qendrën për punë sociale, ndërsa në raste urgjente dhe të paprolongueshme ministri mund të marrë vendim për ndarjen e ndihmës së njehershme në para.

Kundër aktvendimit të ministrit nga paragrafi 7 i këtij neni, mund t'i paraqitet ankesë Komisionit të Qeverisë për zgjidhjen e punëve administrative të shkallës së dytë nga sfera e punës, politikës sociale dhe shëndetësisë (në tekstin e mëtejme: Komisioni i Qeverisë).

Neni 81

Ministri me akt të përgjithshëm e përcakton mënyrën e realizimit të së drejtës për ndihmë të njehershme me para dhe dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e kësaj të drejte.

4.7. Kompensimi i rrogës për orar të shkurtuar të punës për shkak të kurimit të fëmijës me pengesa trupore ose mendore në zhvillim

Neni 82

E drejta e kompensimit të rrogës për orar të shkurtuar të punës për shkak të kurimit të fëmijës me pengesa trupore ose mendore në zhvillim dhe me forma më të rënda të sëmundjeve kronike, e përcaktuar me Ligjin për marrëdhënie pune, realizohet në qendër.

Lartësia e kompensimit të rrogës nga paragrafi 1 i këtij neni është 4 800 denarë, e harmonizuar me rritjen e harxhimeve për jetë për vitin paraprak, të publikuara nga Enti statistikor shtetëror në janar, për vitin rrjedhës.

Kontributet dhe obligimet tjera do të llogariten dhe paguen në pajtim me Ligjin për sigurim pensional dhe invalidor.

Kontributet sociale do të llogariten dhe paguhet në pajtim me Ligjin për kontribute nga sigurimi i obligueshëm social.

Ministri me akt të përgjithshëm e përcakton mënyrën dhe dokumentacionin për realizimin e të drejtës nga paragrafi 1 i këtij neni.

4.8. Ndihma me para për banim social

Neni 83

E drejta me para për banim social, sigurohet për persona të rrezikuar socialë me banim të pasiguar.

Persona të rrezikuar socialë sipas paragrafit 1 të këtij neni, janë:

- shfrytëzuesit e ndihmës së përhershme me para dhe
- personi i cili deri në moshën 18 vjeçare ka pasur status të fëmijës pa prind dhe pa përkujdesje prindërore, gjegjësisht edhe pas ndërprerjes së tutorisë, ndërsa më së shumti deri në moshën 26 vjeçare.

Mënyrën e realizimit të së drejtës për ndihmë me para për banim social për personat nga paragrafi 2, alineja 1 e këtij neni, me akt e përcakton këshilli i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit, ndërsa për personat nga paragrafi 2 alineja 2 e këtij neni, me akt të përgjithshëm e përcakton ministri.

Mjetet për realizimin e të drejtës për ndihmë me para për banim social për personat nga paragrafi 2 alineja 1 e këtij neni, sigurohen nga Buxheti i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit, ndërsa për personat nga paragrafi 2 alineja 2 e këtij neni, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë.

Mjetet për realizimin e të drejtës për ndihmë me para për banim social, mund të sigurohen edhe nëpërmjet donacioneve, fondacioneve, kredive dhe të tjera.

4.9. Mbrojtja shëndetësore

Neni 84

Të drejtë për mbrojtje shëndetësore, kanë shfrytëzuesit e:

- ndihmës së përhershme me para,
- persona të strehuar në familje përkujdesëse,
- persona të strehuar në institucion për mbrojtje sociale, (për mbrojtje institucionale dhe jashtë institucionale),
- shfrytëzuesit e ndihmës me para për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër,
- personi i cili deri në moshën 18 vjeçare e ka pasur statusin e fëmijës pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore, më së shumti deri në 26 vjet, ndërsa shfrytëzon ndihmë sociale me para,
- personi-viktimë e dhunës familjare për të cilin ndërmerret masa e mbrojtjes në pajtim me Ligjin për familjen; dhe
- personi i përfshirë me jetesën e organizuar në mënyrë të pavarur.

Shfrytëzuesit nga paragrafi 1 i këtij neni, e realizojnë të drejtën për mbrojtje shëndetësore, nëse nuk mund të sigurohen në bazë tjetër.

Kreu III

INSTITUCIONET PËR NDIHMË SOCIALE

1. Themelimi dhe shuarja e institucioneve për ndihmë sociale

Neni 85

Për realizimin e sistemit për mbrojtje sociale, themelohen institucione publike dhe private për mbrojtje sociale.

Neni 86

Institucion publik për ndihmë sociale (në tekstin e mëtejme: institucioni publik) themelon Qeveria, në pajtim me nevojat e veprimtarisë për mbrojtje sociale dhe me rjetin e institucioneve publike.

Neni 87

Komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit mund të themelojnë institucion publik për mbrojtje jashtëinstitucionale dhe institucionale në bazë të lejes sipas këtij ligji, përveç qendrës për punë sociale dhe institucionit publik për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me sjellje të çrregulluar.

Këshilli i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në Qytetin e Shkupit, mund të marrë vendim për themelimin e institucionit nga paragrafi 1 i këtij neni, me mendimin paraprak të Ministrisë.

Neni 88

Institucion privat për mbrojtje sociale (në tekstin e mëtejme: institucioni privat) mund të themelojë personi fizik dhe juridik i vendit ose i huaj, në bazë të lejes, në pajtim me këtë ligj.

Personi fizik ose juridik i vendit dhe i huaj, nuk mund të jetë themelues e as bashkëthemelues i qendrës për punë sociale, institucionit publik për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me probleme edukuese sociale dhe institucion publik për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me sjellje të çrregulluar.

Neni 89

Institucioni për mbrojtje sociale mund të themelohet dhe ta fillojë punën, nëse është siguruar lokal, pajisje, kuadro profesionale dhe mjete të nevojshme për punë, varësisht nga lloji i veprimtarisë dhe nëse i plotëson kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Kushtet e parapara në paragrafin 1 të këtij neni, kanë të bëjnë edhe me institucionet publike dhe private për mbrojtje sociale.

Themeluesi me elaborat për themelimin e institucionit i përcakton llojin dhe masën e mbrojtjes sociale, kushtet hapësinore, pajisjen, numrin e nevojshëm të kuadrove profesionale, masën e mjeteve dhe mënyrën e sigurimit të nivelit të qëndrueshëm të financimit të veprimtarisë, për periudhën gjashtëmuajore, mbrojtjen e të punësuarve gjatë punës dhe mbrojtjen e shfrytëzuesve të shërbimit publik.

Themeluesi i institucionit privat krahas përbushjes së kushteve nga paragrafi 1 dhe 3 të këtij neni, elaboratit ia bashkëngjit garancinë kualitative financiare për kryerjen e vazhdueshme të shërbimeve nga domeni i institucionit, në periudhën prej së paku gjashtë muajsh dhe për kompensimin e dëmit që mund t'u shkaktohet shfrytëzuesve të shërbimeve, nëse institucioni e ndërpret punën.

Kërkesa për themelimin e institucionit me dokumentacionin e përcaktuar nga paragrafi 3 dhe 4 të këtij neni, i parashtrohet Ministrisë.

Ministri i përcakton normat dhe standardet për hapësirë, pajisje, kuadro profesionalë dhe mjete të nevojshme për themelimin dhe fillimin e punës së institucionit për mbrojtje sociale.

Neni 90

Qeveria me mendimin paraprak të Ministrisë, jep leje për themelimin e institucionit për mbrojtje sociale.

Me lejen nga paragrafi 1 i këtij neni, përcaktohen lloji dhe masa e mbrojtjes sociale, pajisja e nevojshme, hapësira, mjetet dhe kuadrot, në pajtim me standardet dhe normativat, fillimi i punës dhe ngjashëm.

Neni 91

Institucioni për mbrojtje sociale themelohet me aktin për themelimin.

Me aktin për themelimin e institucionit për mbrojtje sociale, përcaktohen:

- 1) emri, përkatësisht emri i themeluesit;
- 2) emri, përkatësisht emri i firmës së institucionit dhe selia e tij;
- 3) veprimtaria e institucionit për mbrojtje sociale;
- 4) mjetet për themelimin dhe fillim me punë të institucionit për mbrojtje sociale dhe mënyra e sigurimit të mjeteve dhe garancisë;
- 5) të drejtat dhe obligimet e themeluesit, në aspekt të kryerjes së veprimtarisë, përkatësisht kryerjes së punëve për të cilat themelohet institucioni;
- 6) përgjegjësitë e institucionit për obligimet në qarkullimin juridik;
- 7) ushtruesi i detyrës së drejtorit;
- 8) afati i miratimit të statutit dhe
- 9) çështje tjera.

Neni 92

Institucioni për mbrojtje sociale mund të fillojë me punë, pasi që ministri me aktvendim do të konfirmojë se janë plotësuar kushtet për fillimin e punës nga neni 89, paragrafi 1 i këtij ligji.

Aktvendimi nga paragrafi 1 i këtij neni, miratohet me mendimin paraprak të komisionit treanëtarësh, të formuar me aktvendimin e ministrit.

Komisioni nga paragrafi 2 i këtij neni, kryen kontroll të drejtpërdrejtë, me qëllim që të vërtetojë se a janë plotësuar kushtet nga neni 89, paragrafi 1 i këtij ligji, në bazë të të cilit përgatit mendim.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, mund t'i parashtrohet ankesë Komisionit të Qeverisë.

Neni 93

Institucioni për mbrojtje sociale e fiton cilësinë e personit juridik, nga dita e regjistrimit në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë.

Ministria mban evidencë të institucioneve për mbrojtje sociale.

Mënyrën e mbajtjes së evidencës nga paragrafi 2 i këtij neni, e përcakton ministri.

Neni 94

Ministri dhe themeluesi i institucionit privat dhe institucionit publik për mbrojtje sociale të themeluara nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, lidhin marrëveshje administrative në të cilën më për së afërmi rregullohen mënyra e kryerjes së veprimtarisë dhe të drejtat dhe obligimet e ndërsjella, e veçanërisht:

- të drejtat dhe obligimet të cilat i ka themeluesi,
- të drejtat dhe obligimet të cilat i ndërmer Ministria,
- lloji dhe numri i shfrytëzuesve dhe rajoni në të cilin kryhet veprimtaria,
- kushtet për kryerje të vazhdueshme të veprimtarisë,
- kushtet për kryerje kualitative të veprimtarisë dhe
- kushtet tjera të veçanta, varësisht nga veprimtaria e institucionit.

Marrëveshja administrative nga paragrafi 1 i këtij neni, pushon të vlejë pas skadimit të afatit për të cilin është lidhur dhe në rast të heqjes së lejes për kryerje të veprimtarisë.

Neni 95

Institucioni për mbrojtje sociale nuk mund ta zgjerojë ose ta ndryshojë veprimtarinë për të cilën është themeluar, pa pëlqimin e themeluesit, ndërsa institucioni privat dhe institucioni publik i themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit edhe pa lejen e Qeverisë.

Neni 96

Institucioni për mbrojtje sociale shuhet, nëse:

- me vendim të plotfuqishëm, konfirmohet pavlefshmëria e regjistrimit të institucionit për mbrojtje sociale, në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë,

- është shqiptuar sanksion për ndalim të kryerjes së veprimtarisë, për shkak të mosplotësimit të kushteve për kryerje të veprimtarisë,

- themeluesi miraton akt për shuarjen e institucionit për mbrojtje sociale, nëse kanë pushuar nevojat, gjegjësisht kushtet për kryerjen e veprimtarisë për të cilën institucioni për mbrojtje sociale ka qenë i themeluar,

- bashkohet me institucion tjetër për mbrojtje sociale, ose ndahet në dy ose më tepër institucione dhe

- janë plotësuar kushtet tjera për shuarje të institucionit për mbrojtje sociale, të parapara me ligj ose me aktin për themelimin.

Neni 97

Institucioni privat është i obliguar që më së paku gjashtë muaj para shuarjes së punës, t'i njoftojë Ministrinë, qendrën dhe shfrytëzuesit, gjegjësisht përfaqësuesit e tyre ligjorë.

Neni 98

Qeveria mund ta heqë lejen, nëse themeluesi themelon institucion për mbrojtje sociale në kundërshtim me aktin për leje nga neni 90 paragrafi 1 i këtij ligji, dhe nëse vërtetohet se institucioni privat dhe institucioni publik, të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, mëtej nuk i plotëson kushtet nga neni 89, paragrafi 1 i këtij ligji, ose nuk i zbaton dispozitat e këtij ligji dhe aktet tjera të miratuara në bazë të këtij ligji.

Me ditën e miratimit të aktit për heqje të lejes, institucioni privat dhe institucioni publik, të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, pushojnë nga puna.

Në bazë të aktit për heqje të lejes, institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, fshihet nga Regjistri qendror i Republikës së Maqedonisë.

Pasojat të cilat do të dalin nga heqja e lejes, do të bien në llogari të themeluesit.

2. Organizimi i institucioneve për mbrojtje sociale

Neni 99

Institucioni për mbrojtje sociale miraton statut me të cilin rregullohet organizimi, administrimi dhe udhëheqja e tij, aktet e përgjithshme dhe procedura për miratimin e tyre dhe punë tjera të rëndësishme për punën e institucionit për mbrojtje sociale.

Në institucionin për mbrojtje sociale për kryerjen e veprimtarive të veçanta ose pjesë të veprimtarive, ose për kryerjen e veprimtarive në një rajon të caktuar, mund të themelohen njësi organizative me të drejta dhe obligime të përcaktuara me statutin e institucionit për mbrojtje sociale, dhe në kuadër të veprimtarisë.

Me statutin e institucionit për mbrojtje sociale, njërive organizative nga paragrafi 2 i këtij neni, mund t'u përcaktohen autorizime të veçanta në qarkullimin juridik në kuadër të veprimtarisë, pa cilësi të personit juridik, të cilat i kryejnë në emër dhe për llogarinë e institucionit për mbrojtje sociale.

Për statutin e institucionit publik të themeluar nga Qeveria, pajtim jep ministri.

Për statutin e institucionit publik të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit dhe të institucioneve private, pajtim jep themeluesi, me mendim paraprak të marrë nga Ministria.

Për statutin e institucionit privat, pajtim jep kryetari i komunës në territorin e së cilës gjendet institucioni, pas mendimit paraprak të marrë nga Ministria.

3. Administrimi dhe udhëheqja me institucionin për mbrojtje sociale

Organi i administrimit

Neni 100

Organ i administrimit në institucionin publik dhe në institucionin publik të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, është këshilli drejtues.

Këshillin drejtues e përbëjnë pesë anëtarë të emëruar nga themeluesi, nga të cilët dy anëtarë janë nga radhët e punëtorëve profesionalë, në institucionin për mbrojtje sociale.

Këshillin drejtues të qendrës për punë sociale e përbëjnë pesë anëtarë të emëruar nga themeluesi, nga të cilët njëri anëtar i propozuar nga këshilli i komunës në territorin e së cilës është selia e qendrës për punë sociale, një anëtarë nga radhët e punëtorëve profesionalë në qendrën për punë sociale dhe tre përfaqësues të themeluesit.

Përfaqësuesin në këshillin drejtues të qendrës për punë sociale, i cili ofron mbrojtje sociale në rajonin e Qytetit të Shkupit, e propozon Këshilli i Qytetit të Shkupit.

Anëtarët e këshillave drejtues në institucionet për mbrojtje sociale, duhet të kenë arsimim përkatës në pajtim me nenin 110 të këtij ligji, dhe së paku dy vite përvojë pune pas diplomimit.

Anëtarët e këshillit drejtues zgjidhen me mandat në kohëzgjatje prej katër viteve.

Këshillin drejtues e thirr dhe me punën e tij udhëheq kryetari i këshillit drejtues, të cilin e zgjedhin anëtarët e këshillit drejtues nga radhët e tyre.

Këshilli drejtues vendimet e veta i miraton me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve.

Në punën e këshillit drejtues merr pjesë drejtori i institucionit për mbrojtje sociale, pa të drejtë për vendimmarrje.

Neni 101

Këshilli drejtues i institucionit publik dhe institucionit publik të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit:

- miraton statut,
- miraton akt për organizimin dhe punën e institucionit dhe për sistematizimin e vendeve të punës,
- miraton program vjetor për punë dhe e përcjell realizimin e tij,
- e miraton raportin e punës,
- e përcakton planin financiar dhe e miraton llogarinë vjetore,
- i propozon themeluesit ndryshim ose zgjerim të veprimtarisë,
- shpall konkurs publik për zgjedhje të drejtorit, dhe është i obliguar që ta shpallë konkursin publik së paku tre muaj para skadimit të mandatit të drejtorit dhe
- kryen edhe punë tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe statutin e institucionit për mbrojtje sociale.

Në aktin për organizimin e brendshëm dhe sistematizimin e vendeve të punës së institucionit publik, të themeluar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë, pajtim jep ministri, ndërsa në aktin për organizimin e brendshëm dhe sistematizimin e vendeve të punës së institucionit publik të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, pajtim jep kryetari i komunës.

Neni 102

Administrimin në institucionin privat për mbrojtje sociale, e rregullon themeluesi, në pajtim me statutin e institucionit.

Organi për udhëheqje

Neni 103

Me institucionin publik për mbrojtje sociale udhëheq drejtori.

Për drejtor të institucionit publik për mbrojtje sociale zgjidhet personi i cili krahas kushteve të përgjithshme të përcaktuara me ligj, ka arsim të lartë të përcaktuar me statutin e institucionit, varësisht nga natyra e veprimtarisë së institucionit publik, të ketë përvojë pune katër vite pas diplomimit dhe program të përgatitur për udhëheqje me institucionin.

Drejtorin e institucionit publik të themeluar nga Qeveria, e zgjedh dhe e shkarkon ministri.

Drejtori zgjidhet në bazë të konkursit publik.

Mandati i drejtorit të institucionit zgjat katër vite, me mundësi që të zgjidhet përsëri.

Drejtorin e institucionit publik të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, e zgjedh dhe e shkarkon kryetari i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit.

Neni 104

Nëse me kohë nuk zgjidhet drejtori në institucionin publik të themeluar nga Qeveria, ministri emëron ushtrues të detyrës së drejtorit, më së shumti për gjashtë muaj me mundësi për vazhdimin edhe për gjashtë muaj, ndërsa për institucionin publik të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, ushtrues të detyrës së drejtorit emëron kryetari i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit.

Neni 105

Drejtori i institucionit publik të themeluar nga Qeveria dhe institucioni publik i themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, e organizon punën dhe udhëheq me institucionin, e përfaqëson dhe e prezanton institucionin dhe është përgjegjës për ligjshmërinë gjatë punës.

Drejtori në mënyrë të drejtpërdrejtë udhëheq me institucionin dhe kujdeset për përparimin e tij.

Varësisht nga natyra dhe ndërlikueshmëria e punës, drejtori mund të emërojë udhëheqës të seksioneve, të cilët për punën e tyre përgjigjen para tij.

Drejtori i paraqet raport vjetor për punën dhe për punën materiale financiare, këshillit drejtues të institucionit dhe ministrit, gjegjësisht kryetarit të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit.

Drejtori merr vendim për zgjedhjen e punëtorit, bën sistemimin e punëtorëve, vendos për pushimet vjetore dhe për mungesat e paguara dhe të papaguara të punëtorëve, miraton aktvendim për shuarjen e marrëdhënies së punës dhe ngrit përgjegjësi për dëmin material dhe kryen punë tjera në pajtim me ligjin.

Neni 106

Drejtori i institucionit publik të themeluar nga Qeveria dhe institucionit publik të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, mund të shkarkohet para skadimit të kohës për të cilën është emëruar:

- me kërkesën e tij,
- nëse ndodh ndonjë nga shkaqet për të cilat sipas dispozitave për marrëdhënie pune, shuhet marrëdhënia e punës me fuqinë e ligjit,
- nëse nuk vepron sipas dispozitave dhe akteve të përgjithshme të institucionit, ose pa arsye nuk i zbaton vendimet e këshillit drejtues ose vepron në kundërshtim me to,
- nëse nuk paraqet raport nga neni 105 paragrafi 4 i këtij ligji, gjegjësisht nëse raporti vlerësohet negativisht,
- nëse me punën e tij të pandërgjegjshme dhe joligjore i shkakton institucionit publik dëm të konsiderueshëm, ose nëse nuk i përfill ose qëllimisht nuk i kryen obligimet e veta, dhe për këtë ndodhin ose do të mund të ndodhnin shkelje të rënda, në kryerjen e veprimtarisë së institucionit publik dhe
- nëse pas mbikëqyrjes inspektuese, nuk i mënjanon mangësitë dhe parregullsitë e konstatuara në afatin e caktuar me aktvendim.

Nëse drejtori shkarkohet në bazë të veprimeve të theksuara në paragrafin 1 alinetë 3, 4, 5 dhe 6 të këtij ligji, drejtorit i shuhet marrëdhënia e punës.

Organi për kontroll të brendshëm

Neni 107

Për kryerjen e kontrollit të brendshëm të punës së institucioneve për mbrojtje sociale, themeluesi formon organ për mbikëqyrje.

Organin e mbikëqyrjes e përbëjnë tre anëtarë të emëruar nga themeluesi.

Anëtarët e organit të mbikëqyrjes zgjidhen me mandat në kohëzgjatje prej katër vitesh.

Për anëtarë të organit mbikëqyrës emërohen persona të cilët nuk kanë themeluar marrëdhënie pune në institucion, kanë arsim sipëror dhe kanë njohuri dhe përvojë nga veprimtaria e institucionit.

Organin e mbikëqyrjes e thirr dhe punën e tij e udhëheq kryetari, të cilin e zgjedhin anëtarët e organit të mbikëqyrjes nga radhët e tyre.

Organi i mbikëqyrjes vendimet e veta i merr me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve.

Neni 108

Organi mbikëqyrës bën kontroll të punës materiale financiare të institucionit, shfrytëzimit dhe disponimit të mjeteve të institucionit dhe për konstatimet i paraqet raport themeluesit, Ministrisë, këshillit drejtues dhe drejtorit të institucionit.

Numri i anëtarëve të organit të mbikëqyrjes, mënyra e punës, kushtet dhe mënyra e skadimit të mandatit të anëtarëve të organit të mbikëqyrjes, përcaktohen me statutin e institucionit.

Neni 109

Udhëheqjen në institucionin privat e rregullon themeluesi, në pajtim me statutin dhe me këtë ligj.

Kreu IV**LLOJET DHE VEPRIMTARIA E INSTITUCIONEVE PËR MBROJTJE SOCIALE****1. Kuadrot në institucione për mbrojtje sociale**

Neni 110

Punët profesionale në institucionin për mbrojtje sociale, varësisht nga lloji i punës, i kryejnë punëtorët profesionalë me arsim sipëror: punëtori social i diplomuar, psikologu, andragogu, pedagogu, juristi, ekonomisti, mjeku, defektologu, logopedi, pedagogu special për preventivë dhe risocializim dhe sociologu; arsim të lartë: punëtori social, punëtori shëndetësor dhe punëtorët tjerë varësisht nga nevoja e veprimtarisë; arsim të mesëm: punëtori shëndetësor si dhe punëtorët tjerë për kryerjen e punëve tjera, varësisht nga veprimtaria, lloji dhe vëllimi i shërbimeve, nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

Punëtorët profesionalë me arsim sipëror mund të kryejnë punë profesionale në institucionin për mbrojtje sociale, nëse kanë licencë pune në pajtim me këtë ligj.

Neni 111

Punët e caktuara të mbrojtjes sociale me autorizimin e drejtorit të institucionit për mbrojtje sociale, pa kompensim mund t'i kryejnë vullnetarët të cilët janë të kualifikuar për atë lloj pune, ose e kanë kaluar trajnimin për kryerjen e asaj pune.

Vullnetari nuk mund të vendosë për të drejtat e mbrojtjes sociale.

Punët të cilat mund të kryhen me punë vullnetare, mënyrën e kryerjes së tyre si dhe kualifikimet ose trajnimet e nevojshme, i përcakton me akt institucioni i mbrojtjes sociale, në pajtim me ligjin.

2. Orari i punës në institucionet për mbrojtje sociale

Neni 112

Orarin, fillimin dhe përfundimin e orarit të punës në institucion publik, varësisht nga lloji dhe vëllimi i mbrojtjes sociale dhe shërbimeve të mbrojtjes sociale, me akt i përcakton ministri.

3. Evidenca në institucionet për mbrojtje sociale

Neni 113

Institucioni për mbrojtje sociale mban evidencë për shfrytëzuesit e të drejtave për mbrojtje sociale dhe dokumentacion për punën profesionale.

Ministri e përcakton mënyrën e mbajtjes së evidencës dhe dokumentacionit nga paragrafi 1 i këtij neni, dhe më për së afërmi i përcakton shfrytëzuesit e mbrojtjes sociale.

Neni 114

Institucioni për mbrojtje sociale i cili e kryen strehimin e shfrytëzuesve të mbrojtjes sociale, për punën e tij i paraqet raport tremujor Ministrisë.

4. Llojet e institucioneve për mbrojtje institucionale

Neni 115

Mbrojtjen institucionale e kryejnë:

a) institucioni për strehimin e foshnjave dhe fëmijëve të vegjël pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore deri në moshën trevjeçare;

b) institucioni për strehimin e fëmijëve pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore mbi moshën trevjeçare dhe të rinjve;

v) institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me probleme edukativo-sociale;

g) institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me sjellje të çrregulluara;

d) institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me pengesa mesatare dhe të rënda në zhvillimin mendor;

gj) institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me pengesa në zhvillimin trupor;

e) institucioni për strehimin e personave pleq;

zh) institucioni për strehimin e personave të rritur me pengesa trupore;

z) institucioni për strehimin e personave me pengesa në zhvillimin mendor dhe

x) institucioni për strehimin e personave kërkues të së drejtës për azil.

a) Institucioni për strehimin e foshnjave dhe fëmijëve të vegjël pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore deri në moshën trevjeçare

Neni 116

Institucioni për strehimin e foshnjave dhe fëmijëve pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore deri në moshën trevjeçare, siguron përkujdesje (banim, ushqim, veshje, kurim dhe përkujdesje) dhe sigurim shëndetësor të fëmijëve.

Në institucionin për strehimin e foshnjave dhe fëmijëve pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore deri në moshën trevjeçare, mund të organizohet vendosje dhe qëndrim i përkohshëm i gruas shtatzënë të papunësuar vetëmbajtëse një muaj para lindjes, dhe prindit vetëmbajtës deri në moshën tremujore të fëmijës.

Prindi vetëmbajtës i papunësuar në kushtet e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni, mund të vendoset edhe në familje përkujdesëse.

b) Institucioni për strehimin e fëmijëve pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore mbi moshën trevjeçare dhe të rinjve

Neni 117

Institucioni për strehimin e fëmijëve pa prindër dhe pa përkujdesje prindërore mbi moshën trevjeçare dhe të rinjve, siguron përkujdesje (banim, ushqim, veshje, kurim dhe përkujdesje) dhe edukim të fëmijëve, deri në sigurimin

e kushteve për kthimin e tyre në familje, përkatësisht deri në aftësimin për jetë dhe punë të pavarur, e më së voni deri në gjashtë muaj pas kryerjes së arsimit të mesëm, nëse nuk ekzistojnë mundësi që strehimi të sigurohet në mënyrë tjetër.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar që fëmijëve dhe të rinjve t'u sigurojë ndjekje të arsimit fillor dhe të mesëm në institucionin përkatës, organizimin e ndihmës profesionale për përvetësimin e suksesshëm të programeve edukativo-arsimore, të organizojë forma të ndryshme të punës dhe jetës, si dhe të përkujdeset për shëndetin e tyre.

v) Institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me probleme edukativo-sociale

Neni 118

Institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me probleme edukativo-sociale, të moshës prej 7 deri në 18 vjet, ose deri në mbarimin e shkollimit të mesëm, kryen pranimin dhe përkujdesjen afatshkurtër të personave të mitur, observimin dhe diagnostifikimin e personave të mitur, strehimin, edukimin, arsimimin dhe trajtimin korrigjues të personit të mitur, varësisht sipas nevojave të tyre, në kohëzgjatje prej tre vitesh.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, ua siguron fëmijëve dhe të rinjve shkollimin fillor dhe të mesëm në institucionet përkatëse për arsimim.

g) Institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me sjellje të çrregulluar

Neni 119

Institucioni për fëmijët dhe të rinjtë me sjellje të çrregulluar, të moshës prej 10 deri në moshën 18 vjeçare, kryen përkujdesjen, edukimin dhe arsimimin fillor të personave të mitur, ndërsa shkollimin e mesëm e siguron në institucionet përkatëse për arsimim.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, zbaton masë edukative, dërgim në institucionin edukues, në pajtim me rregullat për kryerjen e sanksioneve dhe dërgimin në institucionin përkatës, për arsye të sjelljes së çrregulluar, në pajtim me ligjin.

Neni 120

Institucionet për fëmijë dhe të rinj nga nenet 118 dhe 119 të këtij ligji, janë të obliguar që për personat të sigurojnë kushte adekuate për strehim, ushqim, zbatim të planifikuar dhe të organizuar të përmbytjeve, masave dhe aktiviteteve në procesin e edukimit dhe arsimimit të tyre, aktivitete të lira dhe jetë kulturore argëtuese, si dhe të kujdesen për jetën dhe shëndetin e fëmijëve dhe të rinjve të vendosur në institucion.

d) Institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me pengesa relative dhe të rënda në zhvillimin mendor

Neni 121

Institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me pengesa relative dhe të rënda në zhvillimin mendor, siguron observim, trajtim rehabilitues korrigjues, edukim, arsimim dhe aftësim për aktivitet punës-prodhues, strehim, përkujdesje dhe mbrojtje shëndetësore.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni organizon aktivitete kulturore, argëtuese, sportive dhe aktivitete tjera, varësisht nga nevojat dhe aftësitë psikofizike të personave me pengesa relative dhe të rënda në zhvillimin mendor.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, për personat e rritur me pengesa relative dhe të rënda në zhvillimin mendor, mund të organizojë qëndrim ditor dhe gjysmëditor, përkujdesje dhe aktivitet punues-prodhues, si dhe terapi punuese.

Institucioni lëshon certifikatë për aftësimin e personave për aktivitet punues-prodhues dhe terapi pune.

gj) Institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me pengesa në zhvillimin trupor

Neni 122

Institucioni për strehimin e fëmijëve dhe të rinjve me pengesa në zhvillimin trupor, siguron përkujdesje (banim, ushqim, kurim dhe përkujdesje) deri në aftësimin për jetë dhe punë të pavarur.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar që fëmijëve dhe të rinjve t'ua sigurojë arsimin fillor dhe të mesëm, të organizojë ndihmë profesionale për përvetësimin e suksesshëm të programeve edukativo-arsimore, të organizojë forma të ndryshme të punës dhe të jetës dhe të kujdeset për shëndetin e tyre.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, siguron kuadro të aftësuar për ndihmën dhe edukimin e personave me pengesa në zhvillimin trupor, varësisht nga lloji i pengesës trupore, të përcaktuar me normativat dhe standardet nga neni 89 paragrafi 6 i këtij ligji.

Institucioni mund të organizojë edhe seksione për persona të rritur me pengesa trupore, nëse për këtë ka mundësi.

e) Institucioni për persona pleq

Neni 123

Institucioni për persona pleq siguron strehim, ushqim, ndihmë dhe kurim, mbrojtje shëndetësore, aktivitete kulturore, argëtuese dhe punuese rekreative, shërbime të punës sociale dhe shërbime tjera, varësisht nga nevojat, mundësitë dhe kërkesat e shfrytëzuesit.

Krahas shërbimeve të përcaktuara nga paragrafi 1 i këtij neni, institucioni për persona pleq, mund të organizojë lloje për mbrojtje jashtëinstitucionale në formë të dhënies së ndihmës në shtëpi, dhe qëndrim ditor të personave pleq.

Neni 124

Institucioni nga neni 123 i këtij ligji, e siguron pranimin dhe strehimin e përkohshëm të personave të moshuar dhe pleq, të cilët për shkak të rrethanave të ndryshme janë gjetur jashtë vendbanimit, pa mjete për jetesë ose janë pa vendbanim të përhershëm, deri në kthimin e tyre në familjet e veta ose vendosjen e tyre në institucionin për mbrojtje sociale.

zh) Institucioni për personat e rritur me pengesa trupore

Neni 125

Institucioni për personat e rritur me pengesa trupore, personat tërësisht dhe përherë të paafte për punë, për shkak të pengesave trupore siguron strehim, mbrojtje shëndetësore, aktivitete rekreative dhe kulturore zbatimëse, sipas aftësive të tyre.

z) Institucioni për strehimin e personave me pengesa në zhvillimin mendor

Neni 126

Institucioni për strehimin e personave me pengesa në zhvillimin mendor siguron strehim, përkujdesje, mbrojtje shëndetësore, rehabilitim, terapi profesionale dhe pune, sipas aftësive dhe gjendjes shëndetësore të tyre.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të organizojë qëndrim gjysmëditor dhe ditor, përkujdesje, aktivitet punues-prodhues dhe terapi punuese.

Neni 127

Institucioni nga neni 123 i këtij ligji, mund t'i kryejë punët nga nenet 125 dhe 126 të këtij ligji.

s) Institucioni për strehimin e personave kërkues të së drejtës së azilit

Neni 128

Institucioni për strehimin e personave kërkues të së drejtës së azilit, u siguron strehimin, ushqimin, aktivitetet kulturore, argëtuese dhe rekreative, shërbimet e punës sociale dhe shërbimet tjera, në pajtim me minimumin e standardeve për pranimin e kërkuesve të azilit, të përcaktuara me aktet ndërkombëtare, të ratifikuara me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë.

5. Institucioni për studimin e dukurive dhe problemeve sociale dhe përparimin e veprimtarive sociale

Neni 129

Institucioni për studimin e dukurive dhe problemeve sociale dhe përparimin e veprimtarive sociale, i përcjell dhe i shqyrton dukuritë dhe problemet sociale, në sferën e mbrojtjes sociale dhe punës sociale; propozon dhe zbaton masa për përparimin e mbrojtjes sociale dhe punës sociale; u ofron ndihmë profesionale institucioneve për mbrojtje sociale dhe punëtorëve të tyre; organizon dhe zbaton forma të edukimit për punëtorët profesionalë në sferën e mbrojtjes sociale; bashkëpunon me Byronë për zhvillimin e arsimit, me Qendrën për arsim dhe trajnim profesional për përgatitjen e programeve për edukim dhe aftësim për aktivitet punues dhe prodhues, për personat me pengesa të rënda, relative dhe të thella në zhvillimin mental; jep mendim profesional gjatë përgatitjes së programeve për zhvillimin e mbrojtjes sociale; i përgatit standardet dhe normativat për punë dhe kuadrot e institucioneve për mbrojtje sociale; përgatit udhëzime metodologjike për punën e personave profesionalë në institucionet për mbrojtje sociale; bën mbikëqyrje mbi punën profesionale të institucioneve për mbrojtje sociale dhe mbi të punësuarit në to; bën përpunimin statistikor të të dhënave nga evidenca të cilën e udhëheqin institucionet për mbrojtje sociale; realizon bashkëpunim profesional-shkencor me individë dhe institucione në vend dhe jashtë vendit dhe zbaton veprimtari botuese.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, miraton Program për punën e tij, të harmonizuar me prioritetet e përmbajtura në Programin e Ministrisë.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, për punën e tij dhe për zbatimin e Programit nga paragrafi 2 i këtij neni, i paraqet raport vjetor Ministrisë.

Institucionin nga paragrafi 1 i këtij neni e themelon Qeveria, si Ent për veprimtari sociale, me status të institucionit publik.

Dispozitat e këtij ligji të cilat kanë të bëjnë me themelimin, organizimin, administrimin, udhëheqjen dhe shuarjen e institucionit publik, zbatohen edhe në Entin për veprimtari sociale.

Neni 130

Enti për veprimtari sociale ua jep dhe heq licencat për punë personave profesionalë në institucionet për mbrojtje sociale, mban regjistër për licencat e dhëna dhe të hequra dhe realizon edukim të vazhdueshëm të personave profesionalë në procedurën për dhënie të licencave.

Për dhënien dhe heqjen e licencave për punë personave profesionalë në institucionet për mbrojtje sociale, kontrollin për diturinë profesionale dhe mbajtjen e regjistrit për licencat e dhëna dhe të hequra, Enti për veprimtari sociale formon Komision për licencim, i përbërë nga përfaqësues të Entit për veprimtari sociale, Ministria, Instituti për punë sociale dhe politikë sociale, fakultete dhe institucione tjera përkatëse, me pëlqim paraprak të ministrit.

Kundër vendimit të Komisionet për licencim nga paragrafi 2 i këtij neni, për licencën e dhënë apo të hequr për punë, mund të paraqitet ankesë të ministri.

Neni 131

Komisioni për licencim miraton program dhe rregullore për punë.

Komisioni për licencim miraton Kodeks për personat profesionalë në institucionet për mbrojtje sociale.

Shpenzimi për dhënien e licencës për punë, është në llogari të personit profesional.

Ministri me akt të përgjithshëm më për së afërmi i rregullon kushtet, mënyrën dhe procedurën e dhënies, vazhdimit, ripërtëritjes, dhe heqjes së licencës për punë të personave profesionalë në institucionet për mbrojtje sociale, lartësinë e harxhimit për dhënie të licencës, formën, përmbajtjen dhe formularin e licencës për punë.

6. Llojet e institucioneve të mbrojtjes sociale për mbrojtje jashtinstitucionale

Neni 132

Institucionet e mbrojtjes sociale për mbrojtje jashtinstitucionale janë:

- Qendra për punë sociale;
- Qendra ditore dhe klube për persona pleq dhe të rritur;
- Qendra ditore për fëmijë të rrugës – fëmijë në rrugë;
- Qendra ditore për persona të cilët përdorin, gjejësisht keqpërdorin droga dhe substanca tjera psikotropike dhe prekurzorë;
- Qendra ditore për persona të cilët keqpërdorin alkool apo mjekohen nga varësia e alkoolit;
- Qendra për personat pa shtëpi;
- Qendra për personat viktime të dhunës familjare;
- Qendra për personat viktime të tregtisë me njerëz;
- Qendra ditore për persona me të meta mendore ose trupore;
- Qendra për dhënie të ndihmës në kushte shtëpiake;
- Shtëpia e vogël grupore dhe
- Këshillimorja.

Qendra për punë sociale

Neni 133

Qendra themelohet si institucion publik për mbrojtje sociale me autorizime publike për të kryer punë nga mbrojtja sociale.

Qendra mund të themelohet, nëse janë plotësuar kushtet e përgjithshme për themelimin e institucionit publik për mbrojtje sociale nga neni 89 paragrafi 1 i këtij ligji, dhe obligativisht i ka së paku profilet arsimore themelore vijuese: punëtor social, psikolog, pedagog dhe jurist.

Personat me profil arsimor nga paragrafi 2 i këtij neni, duhet të kenë së paku arsimim të lartë dhe licencë për punë, në pajtim me këtë ligj.

Qendra mund të themelohet për territorin e një apo më shumë komunave.

Neni 134

Nga fushëveprimi i autorizimeve publike, qendra i kryen punët vijuese:

- vendos për të drejtat nga mbrojtja sociale, të përcaktuara me këtë ligj;
- vendos për të drejtat e përcaktuara me Ligjin për mbrojtje të fëmijëve dhe atë: shtesa të fëmijëve, shtesë të veçantë, ndihmë të njëhershme në para për foshnje të porsalindur dhe shtesa prindërore për fëmijë,
- vendos për ndihmën me para, personave me status të pranuar të refugjatit dhe nën mbrojtje subsidiare, të përcaktuar me Ligjin për azil dhe mbrojtje të përkohshme,
- vendos për punët e përcaktuara me rregullat familjare juridike,
- procedon për punët në kompetencë të vet, të përcaktuara me rregullat penale juridike,
- mban evidencë dhe grumbullon dokumentacion për shfrytëzuesit e mbrojtjes sociale dhe mbrojtjes juridike familjare, për format e zbatuara të mbrojtjes sociale dhe
- kryen punë tjera të përcaktuara me ligj.

Neni 135

Gjatë realizimit të mbrojtjes sociale, si dhe të punës profesionale, qendra:

- i zbulon, ndjek dhe studion dukuritë dhe problemet sociale,
- kryen mbikëqyrje të drejtpërdrejtë për shkak të vërtetimit të gjendjes faktike të personit apo familjes,
- nxit dhe ndërmer veprime preventive nga neni 24 dhe 25 të këtij ligji, në pengimin dhe mënjanimin e shkaqeve për shkaktimin e gjendjes së rrezikut social,
- përgatit planprograme për mbrojtje sociale,
- zbaton dhe realizon lloje dhe forma përkatëse të mbrojtjes sociale dhe drejtpërdrejt i ndihmon qytetarit ose familjes,
- zhvillon dhe zbaton forma jashtinstitucionale të mbrojtjes sociale,
- paraqet raport në Ministri për punët e përcaktuara me nenin 134, të këtij ligji,
- aplikon dhe zbaton programe dhe akte tjera të përgjithshme nga lëmi i mbrojtjes sociale, të miratuara dhe të financuara nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat e qytetit të Shkupit,
- nxit, organizon dhe koordinon aktivitete vullnetare të qytetarëve, shoqatave të tyre, organizatave humanitare, organizatave, në zbatimin e programeve për mbrojtje sociale në rajonin e komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave të qytetit të Shkupit,
- kryen edhe punë tjera të përcaktuara me ligj.

Neni 136

Në realizimin e funksioneve të përcaktuara me këtë ligj dhe me rregulla tjera, qendra punon me qytetar (fëmijë, adoleshent, person të rritur) dhe familje dhe grup qytetarësh.

Duke punuar me qytetarin dhe familjen, qendra ndihmon në zgjidhjen e vështirësive dhe problemeve jetësore në jetën individuale, marrëdhëniet e partnerëve, marrëdhëniet paramartesore dhe martesore, marrëdhëniet fëmijë prindër, i ofron ndihmë familjes në realizimin e mbrojtjes së saj, funksionin edukues dhe riprodhues, nxit të qenit prindër me dëshirë dhe përgjegjësi dhe planifikim të familjes, mbrojtje të personave viktime të dhunës familjare dhe viktime të tregtisë me njerëz, jep shërbime tjera këshilluese dhe këshillimorësh për çështje me rëndësi për zhvillimin dhe socializmin e personalitetit dhe realizimin dhe përparimin e marrëdhënieve në familje.

Në kushte të fatkeqësive elementare dhe rrethanave tjera të jashtëzakonshme, qendra angazhohet në zbatimin e mbrojtjes sociale dhe punës profesionale për mbrojtje personash ose grupe qytetarësh, të cilët kanë nevojë për atë.

Neni 137

Funksionet e përcaktuara në këtë ligj dhe dispozita tjera, qendra i kryen me forma të punës ekipore, profesionale, këshillëdhënëse, këshillimore dhe interdisiplinare.

Neni 138

Punëtorit profesional, nga qendra i jepet legjitimacion si dokument zyrtar me të cilin e tregon cilësinë zyrtare, identitetin dhe autorizimin për ndërmarrje të punëve nga lëmi i mbrojtjes sociale, të përcaktuara më këtë ligj dhe ligj tjetër.

Legjitimacionin nga paragrafi 1 i këtij neni, e jep qendra.

Qendra mban evidencë për legjitimacionet e dhëna punëtorëve profesionistë.

Ministri e përcakton formën dhe përmbajtjen e formularit të legjitimacionit nga paragrafi 1 i këtij neni, mënyrën e dhënies dhe heqjes së tij, përdorimin dhe mbajtjen e evidencës së legjitimacioneve të dhëna.

Qendra ditore dhe klubet për persona pleq dhe të rritur

Neni 139

Qendra ditore dhe klubet për persona pleq dhe të rritur, kryejnë shërbime nga mbrojtja sociale në formë të qëndrimit ditor, ushqyerjes, higjienës personale si dhe organizimit të aktiviteteve tjera punuese, kulturore, argëtuese e të tjera.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, mundet që shërbimet e veçanta nga veprimtaria e vet, t'i kryejë në shtëpinë e shfrytëzuesit.

Qendra ditore për fëmijë të rrugës – fëmijët në rrugë

Neni 140

Qendra ditore për fëmijë të rrugës – fëmijët në rrugë, këtyre fëmijëve dhe anëtarëve të familjeve të tyre, u siguron higjienë personale, ushqim, shërbime edukative, punë këshillimore, aktivitete kulturore – zbatimëse dhe rekreative.

Qendra ditore për persona të cilët përdorin gjegjësisht keqpërdorin droga dhe substanca tjera psikotropike dhe prekurzorë

Neni 141

Qendra ditore për persona të cilët përdorin gjegjësisht keqpërdorin droga dhe substanca tjera psikotropike dhe prekurzorë, këtyre personave dhe anëtarëve të familjeve të tyre u siguron shërbime këshillëdhënëse shërbime të informimit dhe edukimit, angazhim punues dhe aktivitete kulturore zbatimëse dhe rekreative.

Qendra ditore për persona të cilët keqpërdorin alkool apo mjekohen nga varësia e alkoolit

Neni 142

Qendra ditore për persona të cilët keqpërdorin alkool apo mjekohen nga varësia e alkoolit, këtyre personave dhe anëtarëve të familjeve të tyre u siguron shërbime nëpërmjet edukimit, këshillimit, angazhimit në punë dhe aktiviteteve kulturore zbatimëse.

Qendra për persona të pastrehë

Neni 143

Qendra për persona të pastrehë u siguron pranim dhe përkujdesje ditore dhe të përkohshme këtyre personave, nëpërmjet dhënies së shërbimeve këshilluese, shërbimeve në lidhje me ushqimin, qëndrim ditor, mbajtje të higjienës dhe aktivitete kulturore – zbatimëse.

Qendra për persona – viktima të dhunës familjare

Neni 144

Qendra për persona – viktima të dhunës familjare, u siguron pranim dhe përkujdesje ditore dhe të përkohshme këtyre personave, që mund të zgjasë më së shumti tre muaj me mundësi për vazhdim edhe për tre muaj, dhënie të shërbimeve këshilluese, shërbime në lidhje me ushqimin, qëndrim ditor, përkujdesje, mbajtje të higjienës dhe aktivitete kulturore – zbatimëse.

Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, për rastet specifike sipas vlerësimit të qendrës për punë sociale, vendosja në qendrën për persona – viktima të dhunës familjare, mund të vazhdohet më së shumti edhe për gjashtë muaj.

Qendra për persona – viktima të tregtisë me njerëz

Neni 145

Qendra për persona – viktima të tregtisë me njerëz, u siguron strehim të përkohshëm dhe përkujdesje këtyre personave, që mund të zgjasë më së shumti gjashtë muaj, dhënie të shërbimeve këshilluese, shërbime në lidhje me ushqimin, qëndrim ditor, përkujdesje, mbajtje të higjienës dhe aktivitete kulturore – zbatimëse.

Sigurimin e qendrës për persona – viktima të tregtisë me njerëz, e kryen Ministria për Punë të Brendshme.

Qendra ditore për persona me të meta mendore ose trupore

Neni 146

Qendra ditore për persona me pengesa mesatare dhe të rënda në zhvillimin mendor dhe persona me pengesa të rënda në zhvillimin trupor, u siguron përkujdesje ditore, aktivitet punues prodhues, terapi pune dhe aktivitete tjera këtyre personave, dhe mund ta bëjë aftësimin për aktivitet punues prodhues, për përfshirjen e tyre në jetën e përditshme.

Qendra për dhënie të ndihmës në kushte shtëpiake

Neni 147

Qendra për dhënie të ndihmës në kushte shtëpiake, u siguron personave me pengesa mesatare, të rënda dhe të thella, personave pleq dhe personave tjerë të rritur, shërbime në formë të ushqimit, higjienës personale, higjienës në banesë dhe punë tjera në shtëpinë e shfrytëzuesit.

Neni 148

Qendra ditore nga nenet 139, 140, 141, 142 dhe 146 të këtij ligji dhe qendra nga neni 143, 144, 145 dhe 147 të këtij ligji, mund të themelohet si institucion publik ose privat për mbrojtje sociale, e mund të themelohet edhe si pjesë organizative e institucionit për mbrojtje sociale ose e personit tjetër juridik.

Shtëpia e vogël grupore

Neni 149

Shtëpia e vogël grupore, siguron përkujdesje për personat nga neni 39 i këtij ligji, e më së shumti deri në dhjetë persona nga të dy gjinitë.

Kujdesi nga paragrafi 1 i këtij neni, sigurohet në mënyrë më të afërt me jetën familjare dhe përfshin ndihmë për aftësim për jetë të pavarur të shfrytëzuesve, përfshirjen e tyre në bashkësinë shoqërore, mbajtje të kontakteve me familjarë të afërt, varësisht nga nevojat e personave që janë të vendosur në shtëpinë e vogël grupore.

Neni 150

Shtëpia e vogël grupore mund të themelohet në një objekt banimi në një vendbanim.

Shtëpia e vogël grupore mund të themelohet si institucion për mbrojtje sociale, pjesë organizative e institucionit për mbrojtje sociale, ose person tjetër juridik.

Mënyrën, llojin dhe numrin e personave profesionistë për ofrimin e përkujdesjes për personat e vendosur, kushtet hapësinore dhe pajisjen për jetesë në shtëpi të vogël grupore, me akt i përcakton ministri.

Këshillimorja

Neni 151

Këshillimorja siguron shërbime psiko-sociale dhe trajtim psiko – social, për çdo grup të veçantë të shfrytëzuesve, dhe atë:

- viktima të dhunës familjare,
- kryerësit e dhunës familjare,
- me marrëdhënie të çrregulluara të partnerëve, familjare dhe marrëdhëniet prindër- fëmijë,
- fëmijë dhe të rinj me probleme sociale-edukuese dhe
- prindër të ardhshëm, dhe
- personave me pengesa mentale dhe prindërve të tyre.

Për shkak të specifikës së nevojës për sigurim të kushteve psiko-sociale dhe trajtimit psiko-social, për shfrytëzuesit e këshillimoreve nga paragrafi 1 i këtij neni, për çdo këshillimore të veçantë përgatitet program i veçantë.

Programin për punën e këshillimores e përgatisin persona profesionistë të cilët kanë së paku dituri dhe përvojë profesionale në lëmin përkatës, të parapara me normativat dhe standardet për punë për secilën nga këshillimoret nga paragrafi 1 i këtij neni.

Këshillimore mund të themelohet si institucion i veçantë për mbrojtje sociale ose si njësi organizative institucionale ose person tjetër juridik.

Shërbime këshillimore mund të sigurojë edhe personi fizik dhe shoqata e qytetarëve.

Kreu V

**KRYERJA E PUNËVE NGA LËMI I MBROJTJES
SOCIALE NGA PERSONA TJERË FIZIKË DHE
JURIDIKË**

1. Shoqata e qytetarëve

Neni 152

Shoqata e qytetarëve (në tekstin në vazhdim: shoqata) mund të kryejë punë të caktuara nga mbrojtja sociale të përcaktuara me këtë ligj, nëse është e regjistruar për realizimin e qëllimeve dhe detyrave nga lëmi i mbrojtjes sociale.

Si qëllime dhe detyra nga lëmi i mbrojtjes sociale, konsiderohen:

- preventiva sociale;
- zhvillimi dhe sigurimi i shërbimeve të mbrojtjes sociale të personave, familjeve dhe grupe të qytetarëve të ekspozuar në rrezik social;
- zhvillimi dhe përparimi i mbrojtjes sociale dhe
- zhvillimi dhe përparimi i punës vullnetare në komunë.

Neni 153

Ministria mban regjistër për shoqatat nga lëmi i mbrojtjes sociale (në tekstin e mëtejshëm: regjistri), nga neni 152 i këtij ligji.

Ministri e përcakton formën dhe përmbajtjen e regjistrit, si dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit nga paragrafi 1 i këtij neni.

Shoqata parashtrohet kërkesë te Ministria për regjistrim në regjistrin nga paragrafi 1 i këtij neni, dhe i parashtrohet dokumentet vijuese:

- aktvendimin për regjistrim në Regjistrin qendror;
- statutin e shoqatës së qytetarëve;
- programin për punë dhe
- dokumentet tjera të përcaktuara me nenin 154 të këtij ligji.

Neni 154

Në regjistër regjistrohet shoqata, e cila përveç kushteve të parapara me Ligjin për shoqatat e qytetarëve dhe fondacionet dhe nenin 153 të këtij ligji, i plotëson kushtet vijuese:

- të ketë punë aktive në lëmin e mbrojtjes sociale ose politikës sociale, së paku tre vjet nga dita e themelimit,
- të ketë realizuar së paku tre projekte nga lëmi i mbrojtjes sociale ose politikës sociale,
- të ketë hapësirë përkatëse për punë dhe kushte kuadroviqe, në pajtim me këtë ligj,
- të ketë dëshmi për punën ekonomike dhe financiare, në bazë të dëshmisë së shkurtuar të kontabilitetit nga llogaria vjetore dhe
- të ketë vërtetim nga Drejtoria për të hyra publike, për tatimet e paguara dhe detyrimet tjera publike.

Neni 155

Ministri formon Komision për bashkëpunim me shoqatat e qytetarëve të përbërë prej tre anëtarëve, i cili e shqyrton kërkesën e shoqatës për regjistrim në regjistër, bën kontroll për konfirmimin e plotësimit të kushteve të përcaktuara dhe përgatit mendim.

Anëtarët e Komisionit nga paragrafi 1 i këtij neni, duhet të jenë persona të afirmuar profesionistë, dhe të kenë së paku tre vjet përvojë pune nga lëmi i mbrojtjes sociale.

Komisioni për mënyrën e punës së vet miraton rregullore.

Ministri në bazë të mendimit të Komisionit nga paragrafi 1 i këtij neni, merr aktvendim për regjistrimin e shoqatës në regjistër.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 4 i këtij neni, mund të parashtrohet ankesë te Komisioni i Qeverisë.

Aktvendimi përfundimtar për regjistrim në regjistër, shpallet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 156

Shoqata fshihet nga regjistri:

- me kërkesë të shoqatës,
- në rast kur shoqata e ndërpret punën,
- në rast kur shoqata nuk i plotëson kushtet e përcaktuara me këtë ligj dhe
- në rast kur nuk i përdor apo i keqpërdor mjetet financiare, të ndara nga Ministria për kryerjen e punëve të caktuara të mbrojtjes sociale, në pajtim me këtë ligj.

Ministri merr aktvendim për fshirje të shoqatës nga regjistri, në rastet e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni.

Kundër vendimit nga paragrafi 2 i këtij neni, mund të paraqitet ankesë te Komisioni i Qeverisë.

Aktvendimi përfundimtar nga paragrafi 2 i këtij neni, shpallet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Neni 157

Shoqata nga neni 152 i këtij ligji, në mënyrë dhe në kushte të përcaktuara me këtë ligj, mund t'i kryejë punët vijuese nga mbrojtja sociale, përveç punëve të cilat si autorizime publike, me ligj i janë besuar qendrës:

- hulumtimin e dukurive sociale,
- preventivën sociale,

- edukimin, këshillimin dhe përgatitjen profesionale për persona të ekspozuar në rrezik social,
- shërbime sociale personave, familjeve dhe grupeve të qytetarëve të ekspozuar në rrezik social,
- këshillimin dhe trajnimin e vullnetarëve,
- kurim shtëpiak dhe ndihmë individit dhe familjes,
- pranim dhe përkujdesje ditore dhe të përkohshme të shfrytëzuesve të mbrojtjes sociale, në qendrën ditore nga neni 139, 140, 141, 142, dhe 146 të këtij ligji dhe qendrën nga neni 143, 144, 145, dhe 147 të këtij ligji,
- zhvillimin dhe përparimin e punës vullnetare në komunë,
- zhvillimin dhe përparimin e mbrojtjes sociale në fushëveprimin e punës së vet,
- jetën e pavarur me mbështetje dhe
- sigurimin e masave për mbrojtje të personave – viktimat të dhunës familjare, në pajtim me Ligjin për familjen.

Neni 158

Ministria merr pjesë në sigurimin e një pjese të mjeteve për kryerjen e punëve të caktuara nga mbrojtja sociale të shoqatës, në mënyrë dhe në kushte të përcaktuara me këtë ligj.

Mjetet nga paragrafi 1 i këtij neni, ndahen në bazë të konkursit të shpallur publik.

Në konkursin publik shënohet lloji i punëve të caktuara të mbrojtjes sociale nga neni 157 i këtij ligji, për të cilat ndahen mjetet, lartësia e mjeteve të cilat ndahen, dokumentet e nevojshme që parashtrihen, afatet për zbatimin e procedurës sipas konkursit publik dhe periudha kohore në të cilën kryhen punët nga mbrojtja sociale.

Neni 159

Procedurën rreth shpalljes dhe zbatimit të konkursit publik nga neni 158 i këtij ligji, e kryen Komisioni për bashkëpunim me shoqata të qytetarëve.

Komisioni nga paragrafi 1 i këtij neni, i shqyrton fletëparaqitjet pas konkursit publik dhe në afat prej 30 ditësh pas skadimit të afatit për parashtrimin e fletëparaqitjeve, përgatit mendim për ministrin, në bazë të mënyrës dhe procedurës, të përcaktuara në aktin nga neni 162 i këtij ligji.

Në bazë të mendimit të Komisionit nga paragrafi 2 i këtij neni, ministri miraton aktvendim për ndarjen e mjeteve.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 3 i këtij neni, mund të paraqitet ankesë në afat prej tetë ditësh nga pranimi i vendimit, në Komisionin e Qeverisë.

Neni 160

Ministri lidh marrëveshje me shoqatën, në afat prej 15 ditësh pas aktvendimit përfundimtar nga neni 159 paragrafi 3 i këtij ligji, me të cilën rregullohen të drejtat, obligimet dhe përgjegjësitë e ndërsjella në realizimin e mjeteve të ndara dhe obligimi i shoqatës që ta njoftojë Ministrinë, për realizimin e punës nga lëmi i mbrojtjes sociale dhe shpenzimin e mjeteve të ndara.

Neni 161

Ministria kryen kontroll ndaj shoqatës në realizimin e punës së caktuar nga lëmi i mbrojtjes sociale, për të cilën ka ndarë mjete.

Nëse vërtetohet se shoqata, mjetet e marra për realizimin e punës nga lëmi i mbrojtjes sociale i shpenzon pa dedikim qëllimor, ose punën e caktuar nga mbrojtja sociale nuk e kryen në pajtim me konkursin publik nga

neni 158 i këtij ligji, ose nuk ka filluar me realizimin e punës së caktuar në afatin e paraparë, Ministria e ndërpret sigurimin e mëtejshëm të mjeteve të shoqatës, e prish kontratën nga neni 160 i këtij ligji dhe ngrit procedurë për kthimin e mjeteve tanimë të ndara dhe kompensim të dëmit.

Neni 162

Ministri e përcakton mënyrën dhe procedurën për ndarjen e mjeteve shoqatës, për kryerjen e punëve të caktuara nga lëmi i mbrojtjes sociale.

2. Shoqatat humanitare, shoqatat e qytetarëve, bashkësitë fetare dhe shoqatat e tyre, grupet religjioze dhe organizatat e tjera jofitimprurëse

Neni 163

Shoqatat humanitare, shoqatat e qytetarëve, bashkësitë fetare dhe shoqatat e tyre, grupet religjioze dhe organizatat e tjera jofitimprurëse, mund t'u japin shërbime të caktuara personave që gjenden në rrezik social, dhe të cilët kanë nevojë për ndihmë, nëse kanë pajtim paraprakisht.

Neni 164

Pajtim për dhënien e shërbimeve nga sfera e mbrojtjes sociale nga neni 163 i këtij ligji, me kërkesë të shoqatave humanitare, shoqatave të qytetarëve, grupeve religjioze dhe organizatave tjera jofitimprurëse, jep ministri pas mendimit të dhënë të Komisionit nga neni 159 i këtij ligji.

Në pajtim, ministri më për së afërmi i përcakton llojin dhe masën e shërbimeve, që do t'u ofrohen qytetarëve të cilët kanë nevojë për ndihmë dhe mbështetje, si dhe kohën për të cilën jepet pëlqimi.

3. Personi fizik

Neni 165

Personi fizik mundet në mënyrë të pavarur të kryejë punë nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, që i përkasin punës së këshillimoreve, kurimit dhe ndihmës shtëpiake individit dhe familjes dhe vendosjes së personit në familje përkujdesëse, nëse i plotëson kushtet në vijim:

- të ketë arsim përkatës profesional,
- të mos i jetë hequr ose kufizuar aftësia për punë,
- të mos i jetë hequr e drejta prindëror,
- të ketë aftësi shëndetësore për kryerjen e veprimtarisë dhe
- të posedojë sipërfaqe dhe pajisje përkatëse për punë.

Neni 166

Personi fizik mund të kryejë punë këshillimore të përcaktuara me këtë ligj dhe Ligjin për familje, përveç punëve të cilat si autorizim publik i janë besuar qendrës, nëse ka arsim të lartë në profilet arsimore si vijojnë: punëtor social, psikolog, pedagog, jurist, mjek dhe defektolog dhe së paku pesë vjet përvojë pune në punë të njëjta ose të ngjashme.

Këshillimore mund të themelojnë një ose me shumë persona fizikë si themelues, të cilët i plotësojnë kushtet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 167

Personi fizik mund t'i kryejë punë të kurimit dhe ndihmës shtëpiake individit dhe familjes, nëse ka së paku shkollim të mesëm, kurse për atë qëllim mund të punësojë deri në tre persona.

Neni 168

Personi fizik mund t'i kryejë punë të përkujdesjes personit në familje përkujdesëse, nëse i plotëson kushtet nga neni 33 paragrafi 2 i këtij ligji, dhe të ketë së paku arsim të mesëm.

Neni 169

Kërkesa për kryerjen e punëve nga neni 165 i këtij ligji, parashtrohet te qendra lokale kompetente.

Qendra në bashkëpunim me Entin për veprimtari sociale, në afat prej 15 ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës nga paragrafi 1 i këtij neni, përgatit mendim për mundësitë dhe hapësirën për kryerje të pavarur të punëve nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, dhe e parashtron në Ministri bashkë me kërkesën dhe dëshmitë e bashkëngjitura nga neni 165 i këtij ligji.

Ministri në bazë të mendimit të qendrës dhe dokumentacionit të parashtruar, parashtruesit të kërkesës me aktvendim i jep leje për kryerjen e punëve nga neni 165 i këtij ligji.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 3 i këtij neni, mund të parashtrohet ankesë te Komisioni i Qeverisë.

Në rast të zgjerimit ose ndryshimit të veprimtarisë së punës, zbatohen paragrafët 1, 2, 3 dhe 4 të këtij neni.

Neni 170

Në bazë të aktvendimit të miratuar nga ministri, qendra kompetente lokale lidh marrëveshje me personin fizik, i cili në mënyrë të pavarur kryen punë nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, me të cilën më për së afërmi rregullohen mënyra, lloji dhe masa e shërbimeve të cilat u sigurohen shfrytëzuesve të mbrojtjes sociale, të ofruara nëpërmjet qendrës.

Me marrëveshjen nga paragrafi 1 i këtij neni, rregullohet mënyra dhe lartësia e mjeteve për shërbimet e dhëna shfrytëzuesve, të ofruara me vendim të qendrës.

Neni 171

Personi fizik i cili në mënyrë të pavarur kryen punë këshillimore, punë kurimi dhe ndihme shtëpiake individit dhe familjes, dhe vendosje në familje përkujdesëse si veprimtari profesionale, është i obligueshëm që për fillimin e punës ta njoftojë qendrën kompetente në rajonin e së cilës punon.

Personi nga paragrafi 1 i këtij neni, në emër të vet nën të cilin punon i paraqet të dhënat për emrin personal, adresën dhe llojin e veprimtarisë.

Neni 172

Ministria mban evidencë për personat fizikë të cilëve u është dhënë leje për kryerje të pavarur të veprimtarisë profesionale, nga neni 165 i këtij ligji.

Përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri.

Neni 173

Personi fizik i cili në mënyrë të pavarur kryen punë nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, është i obliguar që:

- t'ia ofrojë shërbimet shfrytëzuesit, në pajtim me vendimin e qendrës,

- në kryerjen e punëve nga mbrojtja sociale në pajtim me nenin 165 të këtij ligji, të zbatojë metoda të punës profesionale, ta respektojë personalitetin e shfrytëzuesit, dinjitetin e tij dhe pacenueshmërinë e jetës personale dhe familjare dhe ta ruajë fshehtësinë profesionale dhe zyrtare,

- të mbajë evidencë të shfrytëzuesve dhe shërbimeve të dhëna,

- të paraqesë raport gjashtëmujor dhe vjetor për punën e tij, në Ministri.

Ministri i përcakton përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së evidencës, nga paragrafi 1 alineja 3 e këtij neni.

Neni 174

Leja për kryerje të pavarur të punëve nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, pushon të vlejë:

- me kërkesë të personit fizik,
- nëse pushon t'i plotësojë kushtet e përcaktuara me ligj dhe
- me aktvendim të ministrit.

Neni 175

Ministri, me kërkesë të personit fizik, miraton aktvendim për pushimin e vlefshmërisë së lejes për kryerje të pavarur të punëve nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale.

Kërkesa nga paragrafi 1 i këtij neni, parashtrohet në afat prej dy muajsh, para ndërprerjes së kryerjes së pavarur të punëve nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të parashtrohet ankesë te Komisioni i Qeverisë.

Vendimi përfundimtar nga paragrafi 1 i këtij neni, dërgohet te regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë, me qëllim të shlyerjes nga regjistri përkatës.

Neni 176

Leja e personit fizik për kryerje të pavarur të punëve nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, pushon të vlejë me fuqinë e ligjit, nëse:

- personi vdes,
- me aktvendim të plotfuqishëm nga gjykata kompetente i është hequr ose kufizuar aftësia për punë,
- me aktvendim të plotfuqishëm nga gjykata kompetente i është marrë kryerja e të drejtës prindërore,
- me aktvendim të plotfuqishëm është dënuar për vepr penale me dënim me burg mbi gjashtë muaj, ose i është shqiptuar sanksion për ndalim të kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës, si dhe për veprën e kryer penale gjatë kryerjes ose lidhur me kryerjen e veprimtarisë dhe
- e humb gjendjen e përgjithshme shëndetësore ose gjendjen e veçantë shëndetësore, për kryerjen e veprimtarisë.

Ministri miraton aktvendim për ndërprerjen e vlefshmërisë së lejes së personit fizik, për kryerjen e punës së pavarur nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, në rastet e cekura në paragrafin 1 të këtij neni.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 2 i këtij neni, mund të parashtrohet ankesë te Komisioni i Qeverisë.

Vendimi përfundimtar nga paragrafi 2 i këtij neni, parashtrohet te regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë, për fshirje nga regjistri përkatës.

Neni 177

Ministri miraton aktvendim për ndërprerjen e vlefshmërisë së lejes për kryerjen e pavarur të punëve nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, nëse:

- personi fizik në afatin e caktuar nuk i mënjanon të metat e konstatuara në kryerjen e punës, të konfirmuara me mbikëqyrjen e ligjshmërisë së punës dhe mbikëqyrjen e punës profesionale,

- personi fizik të cilit i është dhënë leja për kryerjen e punëve nga mbrojtja sociale, të njëjtat nuk i realizon personalisht, ose në rast se e shfrytëzon punën e personave tjerë në kundërshtim me lejen dhe

- personi fizik të cilit i është dhënë leja, pushon me punë pa e lajmëruar paraprakisht Ministrinë dhe qendrën, në afat prej tetë ditëve pas pushimit me punë.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të parashtrohet ankesë te Komisioni i Qeverisë.

Vendimi përfundimtar nga paragrafi 1 i këtij neni, parashtrohet te Regjistri qendror i Republikës së Maqedonisë, për shlyerje nga regjistri përkatës.

Neni 178

Personi fizik i cili në mënyrë të pavarur kryen punë nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, mundet përkohësisht të pushojë t'i kryejë punët, për shkak të sëmundjes ose shkaqe tjera të arsyeshme.

Për ndërprerjen e përkohshme të realizimit të punëve, personi doemos duhet që menjëherë pas krijimit të shkakut për ndërprerjen e punëve nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale, ta njoftojë Ministrinë dhe qendrën.

Neni 179

Personi fizik i cili në mënyrë të pavarur kryen detyra nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale nga neni 165, në pajtim me dispozitat e këtij ligji realizon të dala:

- nga arkëtimi i shërbimeve nga shfrytëzuesit;
- në bazë të marrëveshjes së lidhur me qendrën dhe
- nga dhuratat, trashëgimia dhe legët.

Qendra për punë sociale në fillim të vitit shpall shpallje publike për lidhjen e marrëveshjeve me personal fizikë të cilët në mënyrë të pavarur kryejnë punë nga mbrojtja sociale në territorin në të cilin ka kompetencë vendore.

Neni 180

Ministri mund ta autorizojë qendrën që të lidhë marrëveshje me këshillimorin përkatës të themeluar në bazë të ligjit tjetër, që kryen punë të këshillimoreve nga fusha e mbrojtjes sociale.

Kreu VI

PROCEDURA PËR REALIZIMIN E TË DREJTAVE NGA MBROJTJA SOCIALE

1. Procedura për mbrojtjen sociale

Neni 181

Për kërkesën e realizimit të së drejtës nga mbrojtja sociale në shkallën e parë vendos qendra kompetente, për rajonin në të cilin parashtruesi i kërkesës ka vendbanimin.

Për ankesën kundër aktvendimit të qendrës, vendos ministri.

Ankesa nuk e shtyn zbatimin e aktvendimit.

Neni 182

Procedura për realizimin e të drejtës nga mbrojtja sociale, ngritet me kërkesë të qytetarit, përkatësisht përfaqësuesit të tij ligjor, tutorit ose me procedurë zyrtare.

Qendra procedurën me detyrë zyrtare e ngrit me iniciativë personale, me iniciativë të qytetarit, organit kompetent ose organeve dhe organizatave tjera, kur kjo është në interes të qytetarit, ose kur ekziston interes i personave të tretë.

Neni 183

Qendra gjatë procedurës për realizimin e të drejtave nga mbrojtja sociale, përgatit plan për punë individuale me shfrytëzuesin.

Në planin për punë individuale me shfrytëzuesin nga paragrafi 1 i këtij neni, përcaktohen qëllimet që planifikohen të arrihen edhe masat dhe aktivitetet që ndërmerren për ndihmë shfrytëzuesit dhe anëtarëve të familjes së tij, bartësit të masave dhe koha për zbatimin e tyre.

Gjatë përgatitjes së planit për punë individuale me shfrytëzuesin nga paragrafi 1 i këtij neni, qendra bashkëpunon me shfrytëzuesin dhe anëtarët e familjes së tij, e në rast nevojë edhe me persona dhe institucione tjera.

Plani për punë individuale me shfrytëzuesin nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk përgatitet për shfrytëzuesit e ndihmës me para, të përcaktuar me këtë ligj.

Neni 184

Qendra, procedurën për realizimin e të drejtave për mbrojtje sociale e zbaton me punë ekipore interdisciplinare, përveç në procedurën për realizimin e të drejtave me para nga mbrojtja sociale.

Neni 185

Si dokumentacion zyrtar të cilin gjatë procedurës e përgatit dhe në bazë të cilit vendos qendra, përveç dokumentacionit të përcaktuar me ligj, konsiderohet edhe plani për punë individuale me shfrytëzuesin, lista e shfrytëzuesit, konstatimi dhe mendimi i punëtorit profesional dhe i ekipit profesional.

Neni 186

Me kërkesë të qendrës, personat juridikë dhe fizikë janë të obliguar që të parashtrorjnë të dhëna dhe dokumentacion, që paraqesin dëshmi për realizimin e të drejtave të shfrytëzuesve, të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 187

Para se të vendos për të drejtat nga mbrojtja sociale, qendra qytetarit i ofron ndihmë profesionale gjatë parashtrimit të kërkesës, dhe për mundësinë që të realizojë të drejta në bazë të dispozitave tjera.

Neni 188

Në procedurën për realizimin e të drejtave nga mbrojtja sociale, zbatohen dispozitat nga Ligji për procedurë të përgjithshme administrative, nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

Neni 189

E drejta e ndihmës me para nga mbrojtja sociale, realizohet nga dita e parashtrimit të kërkesës.

E drejta e ndihmës me para nga mbrojtja sociale ndërpritet, nga dita e shuarjes së kushteve për shfrytëzimin e së drejtës.

Neni 190

Parashtruesi i kërkesës është përgjegjës për vërtetësinë e të dhënave në kërkesë.

Parashtruesi i kërkesës, përkatësisht përfaqësuesi i tij ligjor ose tutori, është i obliguar që qendrën kompetente ta njoftojë për çdo ndryshim të fakteve ose rrethanave, të cilat kanë qenë bazë për njohjen e të drejtës së mbrojtjes sociale, më së voni në afat prej 15 ditësh nga dita kur kanë ndodhur ato ndryshime.

Nëse parashtruesi i kërkesës, përkatësisht përfaqësuesi i tij ligjor ose tutori, nuk vepron në pajtim me paragrafin 1 dhe 2 të këtij neni, i pushon e drejta.

Neni 191

Qendra me procedurë zyrtare kohëpaskohe, e më së paku një herë në vit e rishqyrton ekzistimin e fakteve dhe kushteve për fitimin dhe shfrytëzimin e të drejtës së ndihmës sociale, edhe nëse konfirmon se të njëjtat janë ndryshuar, miraton aktvendim të ri.

Neni 192

Parashtruesit të kërkesës i cili është ndodhur në pozitën e rrezikut social jashtë nga rajoni ku e ka vendbanimin, qendra kompetente për atë rajon do t'ia sigurojë të drejtën përkatëse të mbrojtjes sociale.

Për parashtruesin e kërkesës që në territorin e Republikës së Maqedonisë nuk ka vendbanim, kompetenca e vendit përcaktohet në bazë të vendqëndrimit.

Për parashtruesin e kërkesës me vendbanim të panjohur, kompetent është qendra e rajonit ku gjendet personi.

Neni 193

Në rast se parashtruesi i kërkesës është person i mitur, kompetenca e vendit përcaktohet sipas vendbanimit, përkatësisht vendqëndrimin të prindërve ose tutorit.

Për personin e mitur prindërit e të cilit nuk jetojnë bashkë, kompetenca e vendit përcaktohet sipas vendbanimit të prindit, të cilit fëmija i është dhënë për përkujdesje dhe edukim.

Për personin e mitur prindërit e të cilit nuk jetojnë bashkë, ndërsa procedura e dhënies së fëmijës në përkujdesje dhe edukim te njëri nga prindërit nuk është zbatuar, kompetent është qendra e rajonit ku fëmija është gjendur në pozitën e rrezikut social.

Nëse prindërit e personit të mitur nuk janë të njohur, përkatësisht nëse e kanë lënë fëmijën ose janë me vendbanim përkatësisht vendqëndrim të panjohur, kompetente është qendra e rajonit ku fëmija është gjendur në pozitën e rrezikut social.

Neni 194

Nëse rrethanat në bazë të të cilave ka qenë e caktuar kompetenca e vendit në pajtim me këtë ligj ndryshohen, procedurën do ta vazhdojë qendra kompetente vendore.

Nëse gjatë procedurës ose gjatë shfrytëzimit të së drejtës, kërkuesi, përkatësisht shfrytëzuesi i të drejtës sociale, e ndërton vendbanimin, qendra është e obliguar që lëndën e plotë ta parashtrorë te qendra kompetente në vendbanimin e ri, e cila ka për obligim që në afat prej 15 ditësh, të vendosë për të drejtat e shfrytëzuesit.

Neni 195

Në rast mospajtimi për kompetencën e vendit, qendra që e ka filluar procedurën, është e obliguar që deri në mbarimin e mospajtimit t'i ndërmarrë detyrat e pashtyeshme për mbrojtjen e drejtpërdrejtë të shfrytëzuesit.

Mospajtimin nga paragrafi 1 i këtij neni, e zgjidh Ministria.

Neni 196

Qendra jep vërtetim ose certifikatë për statusin e shfrytëzuesit të mbrojtjes sociale në pajtim me evidencën zyrtare, në afat prej dhjetë ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës.

Neni 197

Qendra në procedurën për realizimin e të drejtës së ndihmës së njëhershme në para, ndihmës sociale me para dhe ndihmës me para personit i cili deri në 18 vjet ka pasur status të fëmijës pa prindër dhe përkujdesje prindërore, është e obliguar që të miratojë aktvendim, në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës me dokumentacionin e nevojshëm.

Formën dhe përmbajtjen e formularëve të kërkesës dhe dokumentacionin e nevojshëm për realizimin e të drejtave nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri.

Neni 198

Pas kalimit të afatit nga neni 197 paragrafi 1 i këtij ligji, parashtruesi i kërkesës në afat prej pesë ditësh, ka të drejtë që të parashtrorë kërkesë për miratimin e aktvendimit, te drejtori i qendrës.

Formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri.

Drejtori i qendrës në afat prej pesë ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, miraton aktvendim në bazë të kërkesës nga paragrafi 1 i këtij neni, me të cilin do të konstatohet se kërkesa është pranuar, në bazë të së cilës pala do të realizojë të drejtën nga neni 197 paragrafi 1 i këtij ligji.

Aktvendimin nga paragrafi 3 i këtij neni, drejtori e miraton pasi që paraprakisht do të konfirmojë se parashtruesi nuk përmban të meta formale, të gjitha dokumentet e përcaktuara janë parashtruar, ka kaluar afati për vendimmarrje i përcaktuar në nenin 197 paragrafi 1 i këtij ligji, dhe kërkesa për miratimin e aktvendimit është parashtruar në afatin dhe në formularin e përcaktuar nga neni 197 paragrafi 2 i këtij ligji dhe paragrafi 2 i këtij neni.

Kërkesës nga paragrafi 2 i këtij neni, pala i bashkëngjijt kopje të kërkesës nga neni 197 paragrafi 2 i këtij ligji.

2. Procedurat të cilat udhëhiqen në qendrën për punë sociale në pajtim me dispozitat tjera

Neni 199

Procedurën për pajtimin e çifteve bashkëshortorë e zbaton qendra e cila është kompetente për vendin e rajonit të komunës, ku për kompetent vendor është gjyqi para të cilit udhëhiqet procedura për shkurorëzim për lëndën e njëjtë.

Neni 200

Në procedurën për pajtim, çiftet bashkëshortorë ftohen të marrin pjesë personalisht, me ç'rast është përjashtuar opinioni dhe pjesëmarrja e të autorizuarit.

Neni 201

Qendra është e obliguar që pa prolongim të parashtrorë raport me shkrim te gjyqi kompetent, për përfundimin e procedurës për pajtim.

Neni 202

Në procedurën për rregullimin e marrëdhënieve personale të fëmijës me prindin me të cilin nuk jeton bashkë, prindërit ftohen që të marrin pjesë personalisht, me ç'rast është përjashtuar opinioni dhe pjesëmarrja e të autorizuarit.

Neni 203

Qendra në bazë të konstatimit dhe mendimit nga organi profesional, miraton aktvendim për llojin dhe shkallën e pengesës dhe e evidenton personin me pengesa në zhvillim.

Procedura për përcaktimin e llojit dhe shkallës së pengesës, rregullohet me rregullore për vlerësimin e llojit dhe shkallës së pengesës së personave në zhvillimin trupor ose mendor që me akt e përcakton ministri, në pajtim me ministrin e Arsimit dhe Shkencës dhe ministrin e Shëndetësisë.

Shpenzimet për procedurën e marrjes së ekspertizës dhe mendimit për vlerësimin e llojit dhe të shkallës së pengesës biejnë mbi fondin e sigurimit shëndetësor.

Me rregulloren nga paragrafi 2 i këtij neni, rregullohet profili profesional i anëtarëve të organit profesional, që jep konstatim dhe mendim për vlerësimin e llojit dhe shkallës së pengesës dhe nevojave të veçanta të personave me pengesa në zhvillim, i organit të shkallës së parë dhe të shkallës së dytë, mënyra dhe procedura për vlerësimin e nevojave të veçanta, mbajtja e evidencës për nevojat të veçanta për këta persona dhe institucionet që formojnë organe profesionale të cilët japin konstatim dhe mendim.

Neni 204

Në rastet kur personi i moshës madhore ka pronë ose të hyra nga prona, që e tejkalon lartësinë e ndihmës së përhershme me para dhe ka parashtruar kërkesë për realizimin e të drejtës për vendosje në entin për ndihmë sociale, qendra me personin mund të lidhë kontratë për mbajtje të përjetshme në pajtim me ligjin, me pajtimin paraprak nga Ministria.

Me kërkesë të personit nga paragrafi 1 i këtij neni, qendra mundet që kohëpaskohe ta vendosë edhe në familje përkujdesëse.

Neni 205

Qendra për punë sociale mund të themelojë fondacion me qëllim që pasuria e arritur në bazë të kontratës së lidhur për mbajtje të përgjeshme ose në bazë tjetër, të shfrytëzohet për realizimin e mbrojtjes sociale të qytetarëve të komunës dhe në Qytetin e Shkupit, për të cilin rajon është kompetente qendra për punë sociale.

Këshillin drejtues të fondacionit nga paragrafi 1 i këtij neni, e përbëjnë tre anëtarë prej të cilëve dy përfaqësues nga qendra për punë sociale dhe një përfaqësues i emëruar nga këshilli i komunës dhe këshilli i Qytetit të Shkupit, në rajonin e të cilit ndodhet selia e qendrës për punë sociale.

Themelimi, udhëheqja, administrimi dhe procedura për mbikëqyrjen e punës së fondacionit, rregullohen në pajtim me ligjin.

Neni 206

Nëse personi plak, i pamundur, i paaftë, invalid dhe i mitur, ka anëtar të familjes i cili nuk e mban këtë person, e i cili në pajtim me ligjin për familjen është i obliguar që ta mbajë, qendra personit do t'ia sigurojë të drejtën për mbrojtje sociale, nëse i plotëson kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Qendra parashtron aktipadi në gjyq për kompensimin e harxhimeve për të drejtën e realizuar nga mbrojtja sociale, kundër anëtarit të familjes nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 207

Procedura për realizimin e së drejtës për mbrojtje sociale, mbrojtje juridike familjare dhe kompetenca e përcaktuar me dispozita penale-administrative, si dhe faktet dhe të dhënat e përcaktuara në këto procedura të cilat mund t'i dëmtojnë autoritetin, dinjitetin dhe interesat e qytetarit dhe familjes së tij, janë të mbrojtura me obligimin e institucionit dhe të punëtorëve profesionalë në të, që ta ruajnë sekretin profesional dhe zyrtar, në pajtim me ligjin.

Neni 208

Në aspekt të procedurave për marrjen e masave për mbrojtjen dhe përkujdesjen e personave viktime të dhunës familjare, personave viktime të tregtisë me njerëz, qendra vepron në pajtim me autorizimet me dispozitat tjera.

Kreu VII

KTHIMI I MJETEVE TË PRANUARA PA BAZA DHE KOMPENSIMI I DËMIT

Neni 209

Shfrytëzuesi, i cili me aktvendim nga qendra ka realizuar të drejtën për vendosje në familje përkujdesëse, të drejtën e mbrojtjes institucionale, të drejtën e ndihmës së përhershme me para, të drejtën e ndihmës sociale me para dhe të drejtën e kompensimit për ndihmë dhe kurim nga personi tjetër dhe të drejtën e kompensimit të pagës për orarin e shkurtuar ose punës për arsye të kurimit të fëmijës me pengesa fizike ose mendore në zhvillim, në pajtim me këtë ligj, është i obliguar që t'i kthejë mjetet e pranuar dhe ta kompensojë dëmin, nëse:

- në bazë të të dhënave jo të plota dhe të pasakta, për të cilat e ka ditur ose patjetër duhet ta dijë se janë jo të plota ose të pasakta, përkatësisht në mënyrë tjetër joligjore e ka realizuar të drejtën e ndihmës sociale, për të cilën nuk ka pasur të drejtë sipas dispozitave të këtij ligji, ose të drejtën e ka realizuar në vlerë më të lartë nga shumata që i ka takuar, për të drejtën konkrete në pajtim me ligjin,

- të drejtën për mbrojtjen sociale e ka realizuar për shkak se pa motive të arsyeshme, nuk e ka lajmëruar ndryshimin që ndikon në ndërprerjen ose lartësinë e së drejtës, përkatësisht lartësinë e pjesëmarrjes në harxhimet për qëndrim në institucion ose familje përkujdesëse, ndërsa e ka ditur ose është dashur të dijë për atë ndryshim,

- me tjetërsimin e pasurisë së vet është gjetur në situatë që të mund ta realizojë të drejtën e mbrojtjes sociale, ose pasurinë e ka tjetërsuar gjatë kohës së shfrytëzimit të së drejtës.

Neni 210

Nëse shfrytëzuesi nga neni 209 i këtij ligji vdes, qendra ka të drejtë të kthimit të mjeteve të paguara dhe të drejtën e kompensimit të dëmit nga trashëgimtarët të cilët do ta trashëgojnë pronën e shfrytëzuesit të të drejtave nga mbrojtja sociale, në lartësi të pjesës së tyre të trashëguar nëse ka pronë të atillë.

Qendra, nuk do ta kërkojë kthimin e mjeteve të pranuar dhe kompensimin e dëmit për mjetet e paguara në bazë të të drejtave dhe shërbimeve nga mbrojtja sociale, nëse me pagesën e këtyre mjeteve, trashëgimtarët e shfrytëzuesit të drejtave nga mbrojtja sociale dhe anëtarët e familjeve të tyre më të ngushta, do të ngelin pa mjete minimale për ekzistencë, më të ulëta nga lartësia e ndihmës së përhershme e përcaktuar me këtë ligj.

Neni 211

Kërkesa për kthimin e shumës së mjeteve të paguara nga nenet 209 dhe 210 të këtij ligji, i dedikohet vetëm kërkesave të arritura të paguara në shumën e përgjithshme, të llogaritur nga dita e pagesës së mjeteve të realizuara në mënyrë kundërligjore në pajtim me nenin 209 nga ky ligj, deri në ditën e arritjes së kërkesës, bashkë me kamatën e llogaritur ligjore.

Neni 212

Kërkesa për kthimin e shumës së mjeteve të paguara dhe kërkesa për kompensim të dëmit, parashkruhen me kalimin e afateve të parapara në Ligjin për marrëdhënie obliguese.

Afatet e parashkrimit për kërkesën për kthimin e shumës së mjeteve të paguara dhe për kërkesën për kompensimin e dëmit në pajtim me këtë ligj, fillojnë të rrjedhin:

- për rastet nga neni 209 paragrafi 1 alineja 1 dhe 2 të këtij ligji, nga dita që është përcaktuar me aktvendimin përfundimtar se shfrytëzuesi e ka fituar të drejtën e mbrojtjes sociale në mënyrë kundërligjore,

- në rastet nga neni 209 paragrafi 1 alineja 3 e këtij ligji, nga dita që është përcaktuar me aktvendimin përfundimtar se shfrytëzuesi i të drejtës së mbrojtjes sociale, e ka tjetërsuar pasurinë,

- në rastet nga neni 210 paragrafi 1 i këtij ligji, nga dita e hyrjes në fuqi të aktvendimit për shpalljen e trashëgimtarëve të shfrytëzuesit të së drejtave nga mbrojtja sociale.

Neni 213

Qendra kur do të konfirmojë se shfrytëzuesi e ka realizuar të drejtën e ndihmës sociale në mënyrë të përcaktuar në nenin 209 të këtij ligji, do të miratojë aktvendim me të cilin shfrytëzuesit do t'i ndërpriten e drejta e ndihmës sociale.

Kur aktvendimi nga qendra, me të cilin shfrytëzuesit i ndërpriten e drejta e mbrojtjes sociale do të jetë përfundimtar, qendra do ta thirrë shfrytëzuesin e të drejtës së ndihmës sociale që të merren vesh për shumën, mënyrën dhe afatin për kthimin e mjeteve të marra, si dhe për lartësinë e dëmit të shkaktuar të cilin ai duhet ta kompensojë.

Nëse shfrytëzuesi i të drejtës së mbrojtjes sociale dhe qendra nuk merren vesh, qendra do të ngrit aktpadi te gjykata kompetente, për kthimin e mjeteve të marra dhe të drejtën e kompensimit të dëmit.

Kreu VIII

FINANCIMI

Neni 214

Mjetet për financimin e mbrojtjes sociale, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë.

Mjetet për financimin e mbrojtjes sociale, sigurohen edhe nga buxheti i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit, në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Neni 215

Mjetet për financimin e mbrojtjes sociale, sigurohen edhe nga pjesëmarrja e shfrytëzuesit dhe personave të cilët janë të obliguar që ta mbajnë në bazë të dispozitave tjera, përmes pagesës së shërbimeve, dhuratave, legëve dhe burimeve tjera në pajtim me ligjin.

Mjetet e fituara në bazë të dhuratës dhe legut, mbahen në llogari të veçantë të pranuesit të dhuratës dhe legatarit, që hapet në pajtim me ligjin.

Pagesa e shërbimeve nga shfrytëzuesi dhe personat nga paragrafi 1 i këtij neni, kryhet varësisht nga lloji i shërbimeve të cilat shfrytëzohen dhe mundësitë materiale të shfrytëzuesit dhe të familjes së tij.

Llojin dhe masën e shërbimeve të cilat paguhen nga ana e shfrytëzuesve dhe lartësinë e pjesëmarrjes në harxhimet e shfrytëzuesve dhe personave nga paragrafi 1 i këtij neni, i përcakton ministri.

Me mjetet nga paragrafi 2 i këtij neni, udhëheq dhe disponon pranuesi i dhuratës dhe legatari.

Neni 216

Mjetet nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë për financimin e mbrojtjes sociale, sigurohen në bazë të Programit vjetor për realizimin e mbrojtjes sociale nga neni 4 paragrafi 2 i këtij ligji.

Neni 217

Me mjetet nga neni 214 paragrafi 1 dhe neni 216 të këtij ligji, financohen:

- 1) të drejtat nga mbrojtja sociale të përcaktuara me këtë ligj;
- 2) veprimtaria e institucioneve për mbrojtje sociale, në pajtim me Programin për punë dhe
- 3) mirëmbajtja rrjedhëse, ndërtimi dhe pajisja e objekteve për mbrojtje sociale.

Neni 218

Në Programin për punën e institucionit për mbrojtje sociale përcaktohet lloji, masa, përmbajtja dhe kualiteti i shërbimeve të cilat u jepen shfrytëzuesve, përkatësisht veprimtaria e cila kryhet në institucion gjatë realizimit të mbrojtjes sociale.

Për realizimin e Programit nga paragrafi 1 i këtij neni, institucioni publik për mbrojtje sociale i themeluar nga Qeveria, e përcakton masën e mjeteve të nevojshme për:

- të drejtat për mbrojtjen sociale të cilat realizohen në institucionin për mbrojtje sociale, në formë dhe masë të përcaktuara me këtë ligj,
- pagat, në bazë të ligjit dhe marrëveshjes kolektive;
- amortizimin, në pajtim me ligjin,
- shpenzimet materiale,
- mirëmbajtjen rrjedhëse, ndërtimin dhe pajisjen dhe
- obligimet e institucionit të përcaktuara me ligj.

Ministri i miraton mjetet e institucionit publik për mbrojtje sociale, për realizimin e Programit për punë nga paragrafi 2 i këtij neni.

Neni 219

Qendra kompetente për punë sociale është e obliguar që më së voni deri me të pestin e muajit, të parashtrorë në Ministri raport për shfrytëzimin e mjeteve për muajin e fundit dhe kërkesë për mjetet e nevojshme për pagesën e të drejtave të ndihmës në para nga mbrojtja sociale për muajin në vijim, me numrin e përgjithshëm të amvisërive, përkatësisht shfrytëzuesve për të cilët duhet të paguhet ndihma.

Pas kalimit të çdo gjashtëmujori të vitit, qendra për punë sociale përgatit raport për gjendjet nga inspektimi i kryer te amvisëritë në gjashtëmujorin e kaluar, dhe ja parashtron Ministrisë.

Neni 220

Institucioni për mbrojtje sociale mund të realizojë mjete edhe në bazë të kryerjes edhe të veprimtarive tjera, për avancimin e veprimtarisë së institucionit.

Për shfrytëzimin e mjeteve nga paragrafi 1 i këtij neni, njoftohet ministria.

Neni 221

Mjetet për punë të institucionit publik për mbrojtje sociale, të cilin e ka themeluar komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, i siguron komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit.

Nga mjetet personale dhe nga burimet tjera komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, munden në mënyrë të pavarur ta financojnë edhe programin për mbrojtje sociale të qytetarëve nga rajoni i tyre, mbi nivelin që e siguron Republika.

Neni 222

Për mënyrën e shfrytëzimit të mjeteve për mbrojtje sociale, institucioni për mbrojtje sociale i themeluar nga Qeveria, është i obliguar që të parashtrorë raport tremujor në Ministri.

Institucioni nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar që të parashtrorë llogari vjetore në Ministri.

Institucioni publik për mbrojtje sociale i themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, parashtron raport tremujor dhe llogari vjetore te themeluesi.

Ministria, çdoherë kur të vlerësojë se ekzistojnë arsye, do të kryejë kontroll të tërthortë të mënyrës së shfrytëzimit të mjeteve për mbrojtje sociale, në institucionin për mbrojtje sociale për të cilin siguron mjete financiare dhe do të urdhërojë masa për mënjanimin e parregullsive të konstatuara.

Kreu IX

MBIKËQYRJA

Neni 223

Mbikëqyrjen ndaj zbatimit të dispozitave të këtij ligji, e kryen Ministria.

Neni 224

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes për ligjshmërinë e punës, Ministria mund ta ndalojë zbatimin e aktit të përgjithshëm të institucionit për mbrojtje sociale, për të cilin mendon se nuk është në pajtim me ligjin.

Neni 225

Ministria me të drejtën e mbikëqyrjes nga neni 223 i këtij ligji, mund ta shfuqizojë aktvendimin përfundimtar të qendrës, nëse konfirmon se me atë është shkelur ky ligj.

Pas shfuqizimit të aktvendimit nga paragrafi 1 i këtij neni, qendra është e obliguar që menjëherë ta ndalojë zbatimin e tij.

Neni 226

Ministria ka të drejtë dhe obligim që t'ua ndalojë personit juridik, personit fizik dhe shoqatës së të qytetarëve që kryejnë veprimtari nga fusha e mbrojtjes sociale, kryerjen e veprimtarisë nga mbrojtja sociale, nëse në bazë të mbikëqyrjes së realizuar konfirmon se mëtej nuk janë të plotësuar kushtet e përcaktuara për kryerjen e veprimtarisë, ose veprimtaria kryhet në dëm të shfrytëzuesve, ndërsa të metat e konstatuara, personi juridik, fizik dhe shoqata e qytetarëve nuk i mënjanojnë në afatin e caktuar nga Ministria.

Në bazë të konstatimit nga mbikëqyrja e kryer mbi dhënien e shërbimeve nga shoqata humanitare, shoqata të qytetarëve, bashkësi fetare dhe grupeve religjioze dhe shoqata të tyre dhe organizata tjera jofitimprurëse, konstatohen mangësi në dhënien e shërbimeve nga mbrojtja sociale të përcaktuara me këtë ligj, ministri e heq pëlqimin për dhënien e shërbimeve.

Kundër aktvendimit për ndalimin e kryerjes së veprimtarisë, mund të parashtrahet ankesë te Komisioni i Qeverisë, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

Neni 227

Pas aktvendimit përfundimtar nga neni 226 i këtij ligji, Ministria do t'i propozojë Qeverisë që ta heqë lejen nga neni 87 paragrafi 1 dhe neni 88 paragrafi 1 të këtij ligji, ndërsa kur bëhet fjalë për institucion publik të themeluar nga Qeveria, di t'i propozojë marrje të vendimit për shuarjen e institucionit publik.

Neni 228

Mbikëqyrjen e punës së organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, e kryen Ministria në kuadër të realizimit të mbikëqyrjes së zbatimit të ligjeve dhe rregullave nga lëmi i mbrojtjes sociale.

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së punës të organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit nga paragrafi 1 i këtij neni, Ministria i kryen punët në vijim:

- e ndjek ligjshmërinë e punës, ndërmerr masa dhe aktivitete dhe parashtron iniciativa për realizimin e kompetencave të organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, në pajtim me këtë ligj,

- vlerëson nëse organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, i sigurojnë kompetencat e komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit, që të kryhen në pajtim me standardet dhe procedurat e përcaktuara me këtë ligj,

- u tregon organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit për tejkalimin e kompetencave të tyre të përcaktuara me këtë ligj, dhe u propozon masa adekuate për tejkalim, e sipas nevojës ndërmerr masa nga kompetenca e vet për tejkalimin e gjendjeve të atilla,

- jep rekomandime për zbatim konsekuent të kompetencave të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, në kuadër të këtij ligji, me kërkesë të tyre,

- parashtron iniciativa dhe propozime të komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, nëse konstaton moszbatim të këtij ligji për shkak të ndeshjes së kompetencave ndërmjet organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit,

- e ndjek ligjshmërinë e aktvendimeve që kryetari i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në qytetin e Shkupit, i miraton për zgjidhjen e të drejtave, obligimeve dhe interesave individuale, të personave fizikë dhe juridikë dhe ndërmerr masa në pajtim me këtë ligj,

- e ndjek realizimin e mbikëqyrjes së mëparshme të rregullave të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit dhe

- me kohë i informon organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në qytetin e Shkupit, për gjendjet e konstatuara në punën e tyre dhe për masat e ndërmarra gjatë kryerjes së mbikëqyrjes.

Ministria mund t'ua heqë ingjerenat komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit, në rastin kur do të konstatojë moszbatim të ligjeve dhe rregullave nga lëmi i mbrojtjes sociale, me ç'rast cakton edhe afat për largimin e të njëjtave.

Kreu X**MBIKËQYRJA INSPEKTUESE**

Neni 229

Ministria kryen mbikëqyrje inspektuese të zbatimit dhe aplikimit të ligjeve dhe rregullave tjera nga sfera e mbrojtjes sociale, të institucioneve për mbrojtje sociale, personave tjerë juridikë dhe fizikë, të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale si veprimtari profesionale.

Neni 230

Mbikëqyrja inspektuese, përfshin:

- mbikëqyrje të aplikimit dhe zbatimit të këtij ligji dhe ligjit tjetër, si dhe të akteve të përgjithshme dhe të veçanta të miratuara në bazë të të njëjtëve, me të cilat janë të rregulluara punët nga sfera e mbrojtjes sociale,

- mbikëqyrje të punës me rëndësi për statusin e kryerësit të veprimtarisë së mbrojtjes sociale,

- mbikëqyrje të përmbushjes së kushteve që kanë të bëjnë me hapësirën, pajisjen dhe kuadrin profesional për kryerjen e veprimtarisë nga mbrojtja sociale,

- mbikëqyrje për realizimin e të drejtave dhe plotësimin e obligimeve të shfrytëzuesve, të përcaktuara me këtë ligj,

- mbikëqyrjen e përmbushjes së kushteve të nevojshme për kryerjen e punëve të punëtorit profesional ose tjetër në institucionin për mbrojtje sociale, personit juridik ose fizik, të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale,

- përgatitjen e evidencës, dokumentacionit dhe raporteve për punën e kryerësve të mbrojtjes sociale dhe

- mbikëqyrje për zbatimin e masave të shqiptuara pas mbikëqyrjes inspektuese të kryer paraprakisht.

Neni 231

Mbikëqyrjen inspektuese e kryejnë inspektorët dhe nëpunës të tjerë shtetërorë në Ministri, të autorizuar për zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese.

Neni 232

Inspektor mund të jetë personi me përgatitje të lartë profesionale dhe me së paku tre vjet përvojë pune në punët nga sfera e mbrojtjes sociale dhe t'i përmbushë kushtet e përgjithshme, në pajtim me Ligjin për nëpunës shtetërorë.

Neni 233

Ministri e emëron dhe e autorizon inspektorin, në pajtim me këtë ligj.

Neni 234

Inspektori posedon legjitimacion zyrtar, si dokument zyrtar me të cilin e tregon cilësinë zyrtare, identitetin dhe autorizimin për ndërmarrjen e punëve nga mbikëqyrja inspektuese.

Ministri e përcakton formën dhe përmbajtjen e formularit të legjitimacionit nga paragrafi 1 i këtij neni, mënyrën e dhënies së tij, përdorimin, heqjen dhe evidencën e legjitimacioneve të dhëna dhe të hequra.

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori është i detyruar që ta tregojë legjitimacionin zyrtar.

Neni 235

Procedurën e mbikëqyrjes inspektuese, inspektori e ngrit dhe udhëheqë sipas detyrës zyrtare, sipas dispozitave të këtij ligji dhe Ligjit për procedurë të përgjithshme administrative.

Neni 236

Mbikëqyrja inspektuese kryhet si inspektim i rregullt dhe i jashtëzakonshëm.

Mbikëqyrja e rregullt realizohet në bazë të programit vjetor, që e miraton Ministria.

Mbikëqyrja e jashtëzakonshme realizohet me detyrë zyrtare, iniciativë qytetare, të organit kompetent, organeve dhe organizatave tjera dhe personave tjerë juridikë, kur ekziston interes i qytetarit, interes i personave të tretë ose interes i përgjithshëm.

Neni 237

Mbikëqyrja inspektuese e jashtëzakonshme nuk do të zbatohet, nëse nga iniciativa konstatohet se:

- procedura nuk ka mbaruar në mënyrë të plotfuqishme,
- paraprakisht për punën e njëjtë, është kryer mbikëqyrje inspektuese,
- nga dokumentacioni i parashtruar duket qartë se procedura është udhëhequr në pajtim me rregullat ligjore,
- realizimi i mbikëqyrjes inspektuese, është në kompetencë të organit tjetër inspektues.

Neni 238

Para se të fillojë realizimi i mbikëqyrjes së jashtëzakonshme inspektuese, inspektori i ndërmer aktivitetet e mëposhtme:

- e thirr parashtruesin e kërkesës, përkatësisht iniciativës që t'i plotësojë me dokumentet e nevojshme ose t'i arsyetojë më detalisht,
- kryen vlerësim profesional dhe kontroll të kompetencës, obligimeve dhe përgjegjësisve të institucionit, personave tjerë juridikë dhe fizikë, të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale.

Neni 239

Inspektori i informon personin udhëheqës ose personin tjetër të autorizuar për ardhjen e tij në institucionin për mbrojtje sociale, përkatësisht personat tjerë juridikë dhe fizikë, të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale.

Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, inspektori në realizimin e mbikëqyrjes inspektuese ka të drejtë që në çdo kohë, pa paralajmërim dhe leje të personit udhëheqës, të hyjë në lokalet e institucionit për mbrojtje sociale dhe personave tjerë juridikë dhe fizikë, të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale.

Neni 240

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori mund t'i kontrollojë objektet dhe lokalet e punës, librat afariste, regjistrat, evidencën dhe dokumentacionin, dokumentet dhe shkresat e lëndëve, t'i dëgjojë shfrytëzuesit, të punësuarit, si dhe personat tjerë, ta konfirmojë identitetin e personit duke e kontrolluar dokumentin personal, përkohësisht t'i marrë dokumentacionin, lëndët dhe shkresat tjera, ta ndjekë kryerjen e masave të caktuara për tejkalimin e parregullsive të caktuara, si dhe të ndërmarrë punë të tjera të përcaktuara dhe në pajtim me këtë ligj.

Udhëheqësi ose ndonjë person tjetër i autorizuar në institucionin e mbrojtjes sociale dhe personat tjerë juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale, janë të detyruar që inspektorit t'i mundësojnë kryerje të papenguar të mbikëqyrjes inspektuese dhe t'i sigurojnë disponim dhe inspektim në të gjitha mjetet dhe dokumentacionin e nevojshëm.

Neni 241

Për mbikëqyrjen e kryer inspektuese, gjendjen e konstatuar dhe masat e ndërmarra, përkatësisht masat dhe afatet e përcaktuara për mënjanimin e parregullsive të caktuara, inspektori përpilon procesverbal.

Neni 242

Në zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese, inspektori është i autorizuar që me aktvendim t'i caktojë masat në vijim:

- të urdhërojë mënjanimin e të metave dhe parregullsive të konstatuara, në afat të caktuar,
- të urdhërojë që miratuesi i aktvendimit të njëjtin ta rishqyrtojë dhe të miratojë aktvendim të ri, me të cilën do ta zëvendësojë aktvendimin e mëparshëm, të miratuar në kundërshtim me ligjin ose rregull tjetër,

Në aktvendimin me të cilin caktohet masa, përcaktohet edhe afati për zbatimin e tij.

Në rast të rrezikut të prishëm të drejtpërdrejtë për shëndetin ose jetën e qytetarëve, inspektori do të marrë vendim gojor dhe menjëherë do të urdhërojë zbatimin e tij. Vendimi gojor futet në procesverbalin nga neni 241 i këtij ligji, ndërsa aktvendimi me shkrim merret në afat prej tetë ditësh nga dita e shqiptimit të vendimit gojor.

Neni 243

Inspektori, gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese i ka të drejtat dhe obligimet si vijojnë:

- me aktvendim të ndalojë që institucioni për mbrojtje sociale dhe personat e tjerë juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale, të zbatojnë masa dhe ndërmarrin punë të cilat janë në kundërshtim me ligjin dhe dispozitë tjetër,
- të parashtrorë kallëzim penal për veprë penale të kryer, kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse ose iniciativë për ngritjen e procedurës disiplinore, nëse gjen dëshmi se me shkeljen e dispozitave është kryer veprë penale, kundërvajtje ose shkelje më e rëndë e detyrës zyrtare.

Organi të cilit i është parashtruar kërkesa ose kallëzimi nga paragrafi 1 alineja 2 e këtij neni, është i obliguar që vendimin e vet t'ia parashtrorë inspektorit, në afat prej 15 ditësh pas miratimit të vendimit.

Neni 244

Kundër aktvendimit nga neni 242 paragrafi 1 dhe neni 243 alineja 1 të këtij ligji, mund të parashtrorë ankesë te Komisioni i Qeverisë, në afat prej tetë ditësh nga dita e marrjes së aktvendimit.

Ankesa nuk e pengon zbatimin e aktvendimit.

Me përjashtim, zbatimi i aktvendimit mund të shtyhet deri në vendimin përfundimtar pas ankesës, nëse këtë natyrë e marrëdhënieve e lejon, nëse shtyrja nuk është në kundërshtim të interesit publik dhe nëse me zbatimin e aktvendimeve, do t'i shkaktohej dëm subjektiv të mbikëqyrjes ose shfrytëzuesve të shërbimeve të tij.

Propozimi për shtyrjen e zbatimit të aktvendimit, deklarohet në ankesë.

Neni 245

Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, vërtetohet se institucionet për mbrojtje sociale dhe personat tjerë juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale, nuk i përmbushin kushtet e përcaktuara për punë, bëjnë shkelje të rëndë të ligjit ose dispozitës tjetër ose më rëndë i shkelin të drejtat e shfrytëzuesve, inspektori pa prolongim e informon ministrin.

Nëse konstatohet se institucioni për mbrojtje sociale dhe personat tjerë juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë punë të caktuara nga mbrojtja sociale, në afatin e përcaktuar nuk i kanë mënjanuar të metat e konfirmuara me aktvendimin nga neni 242 paragrafi 1 i këtij ligji, inspektori është i detyruar që pa prolongim ta informojë ministrin.

Neni 246

Ministri në bazë të raportit për mbikëqyrjen e kryer inspektuese, do të miratojë aktvendim për:

- ndalim të punës së institucionit për mbrojtje sociale dhe personit tjetër juridik dhe fizik i cili kryen punë të caktuara nga mbrojtja sociale, nëse nuk kanë marrë leje për themelimin e institucionit nga neni 90 i këtij ligji, përkatësisht aktvendim për përmbushjen e kushteve për fillim me punë nga neni 92 i këtij ligji dhe aktvendim për dhënien e lejes për kryerjen e punëve të caktuara të mbrojtjes sociale nga neni 169 paragrafi 3 i këtij ligji, si dhe nëse mëtej nuk i plotëson kushtet në pikëpamje të lokalit, pajisjes dhe kuadrit profesional të përcaktuar me këtë ligj dhe

- ndërmarrjen e masave tjera për të cilat është i autorizuar me këtë ose ligj tjetër.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 1 alineja 1 e këtij neni, mund të parashtrohet ankesë te Komisioni i Qeverisë, në afat prej tetë ditësh nga dita e marrjes së aktvendimit.

Kreu XI

MBIKËQYRJA E PUNËS PROFESIONALE

Neni 247

Mbikëqyrjen e punës profesionale të institucionit për mbrojtje sociale dhe punëtorëve në të, si dhe të personit tjetër juridik dhe fizik i cili kryen punë të caktuara në mbrojtjen sociale (në tekstin e mëtejshëm: mbikëqyrje të punës profesionale) e kryen Enti për veprimtari sociale.

Neni 248

Në kryerjen e mbikëqyrjes së punës profesionale, marrin pjesë punëtorë profesionalë nga sferat të cilat janë të përfaqësuara në veprimtarinë e institucionit për mbrojtje sociale, në të cilin kryhet mbikëqyrja.

Punëtorët profesionalë të cilët kryejnë mbikëqyrje të punës profesionale, nuk mund të jenë me shkallë më të ulët të përgatitjes profesionale, nga shkalla e përgatitjes profesionale të punëtorëve për punën e të cilëve kryhet mbikëqyrja.

Neni 249

Mbikëqyrja e punës profesionale kryhet për vëzhgimin, përcjelljen, kontrollin, inspektimin dhe përparimin e mënyrës dhe kualitetit të punës profesionale, dhe efikasitetit në realizimin e funksioneve në institucionet për mbrojtje sociale, të përcaktuara me këtë ligj dhe dispozita tjera.

Me mbikëqyrjen e punës profesionale jepet ndihmë profesionale në punën e institucionit për mbrojtje sociale dhe punëtorët në të.

Neni 250

Mbikëqyrja e punës profesionale kryhet në bazë të Programit për punë, të Entit për veprimtari sociale dhe me kërkesë të Ministrisë.

Neni 251

Institucionet dhe personat nga neni 247 i këtij ligji, janë të obliguar që të mundësojnë inspektim të punës dhe dokumentacionit të përgjithshëm, gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së punës profesionale.

Neni 252

Për mbikëqyrjen e kryer të punës profesionale, Enti për veprimtari sociale përpilon raport në të cilin përcakton masa dhe afate për eliminimin e parregullsive dhe të metave të konfirmuara.

Për mbikëqyrjen e kryer të punës profesionale, Enti për veprimtari sociale, raportin nga paragrafi 1 i këtij neni, e parashtron:

- te institucioni publik,
- te institucioni privat dhe institucioni që e ka themeluar komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit dhe te themeluesi,
- te personi fizik, i cili kryen punë të caktuara nga mbrojtja sociale, si veprimtari profesionale dhe
- te Ministria.

Raporti nga paragrafi 1 i këtij neni, parashtrohet në afat prej 15 ditësh.

Neni 253

Institucioni për mbrojtje sociale dhe personi i cili kryen punë të caktuara në mbrojtjen sociale, janë të detyruar që t'i shqyrtojnë konstatimet në raportin për mbikëqyrjen e realizuar të punës profesionale, të ndërmarrin masa përkatëse për tejkalimin e parregullsive të konfirmuara, dhe për atë ta informojnë Ministrinë dhe Entin për veprimtari sociale.

Kreu XII

DISPOZITA KUNDËRVAJTËSE

Neni 254

Gjoha në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit për mbrojtje sociale ose personit tjetër juridik, nëse:

- shfrytëzuesin e mbrojtjes sociale e vendos në pozitë të pabarabartë (neni 20),
- nuk informon për shuarje të punës së institucionit privat (neni 97),
- personi fizik nuk mban evidencë për shfrytëzuesit dhe shërbimet e dhëna (neni 173 paragrafi 1 alineja 3) dhe nuk informon për ndërprerjen e përkohshme të kryerjes së punëve (neni 178 paragrafi 2),

- nuk miraton aktvendim (neni 198 paragrafi 3),
 - personi juridik vazhdon me dhënien e shërbimeve, personave pleq dhe personave të rritur me të meta trupore, në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji, pas miratimit të aktvendimit për ndalim të kryerjes së punëve nga mbrojtja sociale (neni 266);

- nuk i ofron mbrojtje sociale personit në gjendje të rrezikut social (neni 135 paragrafi 1 alineja 5);

- nuk e udhëheq ose në mënyrë të parregullt e udhëheq evidencën dhe dokumentacionin e përcaktuar (neni 113 paragrafi 1);

- nuk e pranon shfrytëzuesin e së drejtës nga mbrojtja sociale ndërsa në institucion ka vend, ose e lëshon para se t'i ndërmarrë masat e duhura (institucionet për mbrojtje sociale nga neni 116-128),

- nuk i zbaton masat e përcaktuara në nenin 222, paragrafi 4 i këtij ligji,

- nëse nuk vepron pas aktvendimit për mënjanimin e mangësive dhe parregullsive të konstatuara, në afatin e caktuar (neni 242 paragrafi 1 alineja 1 dhe 2),

- nuk respektohet ndalimi për zbatimin e masave dhe ndërmarrje të punëve të cilat janë në kundërshtim me Ligjin dhe dispozitë tjetër, gjatë kryerjes së punëve nga mbrojtja sociale (neni 243 paragrafi 1 alineja 1),

- nuk respektohet ndalimi i punës së institucionit për mbrojtje sociale ose personit tjetër juridik dhe fizik, i cili kryen punë të caktuara nga mbrojtja sociale dhe nuk ndërmerren masa tjera (neni 246 paragrafi 1 alineja 1 dhe 2);

- pamundësohet kryerja e mbikëqyrjes së punës profesionale (neni 251) dhe

- në afat të caktuar nuk ndërmerr masa për mënjanimin e mangësive të konfirmuara nga mbikëqyrja e kryer e punës profesionale (neni 252),

Gjoha në shumë prej 800 deri në 1 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet edhe personit fizik që kryen punë të caktuara nga mbrojtja sociale, për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Gjoha në shumë prej 700 deri në 1 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet edhe personit përgjegjës në institucionin për mbrojtje sociale dhe punëtorit i cili drejtpërdrejt i kryen punët, për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 255

Gjoha në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit për mbrojtje sociale dhe personit tjetër juridik, nëse:

- nuk parashtron raport (nenet 114, 135 paragrafi 1 alineja 7 dhe 129 paragrafi 3) dhe

- nuk e përshtatë orarin, fillimin dhe kryerjen e orarit të punës (neni 112).

Gjoha në shumë prej 700 deri në 1 000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet edhe personit përgjegjës në institucionin për mbrojtje sociale dhe personit i cili kryen punë të caktuara të mbrojtjes sociale, për kundërvajtjet nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 256

Gjoha në shumë prej 3 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje institucionit privat dhe institucionit publik, të themeluar nga komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, i cili kryen punë nga mbrojtja sociale, ndërsa leja është hequr (neni 98).

Neni 257

Organ kompetent për shqiptimin e sanksioneve kundërvajtëse nga nenet 254, 255 dhe 256 të këtij ligji, është gjykata kompetente.

Neni 258

Para parashtrimit të kërkesës për procedurë kundërvajtëse, për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë ligj, Ministria udhëheq procedurë për barazim, në pajtim me Ligjin për kundërvajtje.

Kreu XIII

DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 259

Procedurat për realizimin e të drejtës nga mbrojtja sociale të filluara para hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të përfundojnë sipas dispozitave të rregullave të cilat kanë vlejtur deri në hyrjen në fuqi të këtij ligji, nëse me këtë ligj e drejta e caktuar nuk është zgjidhur në mënyrë më të përshtatshme për shfrytëzuesin.

Neni 260

Qendra është e obliguar me detyrë zyrtare që ta kryejë kalimin e personave të cilët kanë realizuar të drejta sipas rregullave të deritashme nga mbrojtja sociale, në pajtim me dispozitat e këtij ligji, në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në miratimin e aktvendimit për kalim nga paragrafi 1 i këtij neni, shfrytëzuesi vazhdon ta shfrytëzojë të drejtën nga mbrojtja sociale, në pajtim me rregullat që kanë qenë në fuqi deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 261

Institucionet e përhershme për mbrojtje sociale do të vazhdojnë të punojnë si institucione publike për mbrojtje sociale të themeluara nga Qeveria, në pajtim me rrejetin e përcaktuar të institucioneve publike për mbrojtje sociale dhe siguri sociale.

Neni 262

Institucionet dhe personat tjerë juridikë të cilët kryejnë veprimtari nga sfera e mbrojtjes sociale, do ta harmonizojnë punën e tyre, aktet e tyre dhe përbërjen e organeve drejtuese me dispozitat nga ky ligj, në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 263

Institucionet publike të përhershme janë të obliguara që t'i përbushin kushtet e parapara për fillimin me punë nga neni 89 paragrafi 1 i Ligjit, në afat prej tre vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 264

Qeveria me vendim mund t'ia bartë të drejtat dhe obligimet e themelimit për qendrën ditore që punon si pjesë organizative e institucionit publik për mbrojtje sociale, komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, në rajonin e të cilave është selia e institucionit.

Me ditën e marrjes së të drejtave për themelim të qendrës ditore nga paragrafi 1 i këtij neni, komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit e marrin obligimin për sigurimin e mjeteve për punë të qendrës ditore.

Neni 265

Me marrëveshje të posaçme të lidhur ndërmjet komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, rregullohet mënyra e dhënies së shërbimeve dhe financimit të institucionit për mbrojtje sociale, për

personat pleq nga neni 123 i këtij ligji, qendrave ditore dhe qendrave për pranim ditor dhe të përkohshëm nga neni 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146 dhe 147 të këtij ligji.

Neni 266

Personi juridik, veprimtaria kryesore e regjistruar e të cilit nuk është nga sfera e mbrojtjes sociale, ndërsa në kuadër të punës së vet u siguron shërbime personave pleq dhe personave tjerë invalidë në formë të vendosjes, kurimit, ushqimit, ndihmës dhe kurimit, aktiviteteve kulturore argëtuese dhe rekreative dhe u siguron lloje jashtinstitucionale të mbrojtjes, në formë të kurimit dhe ndihmës shtëpiake dhe përkujdesjes ditore, është i obliguar që në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, të transformohet në institucion për mbrojtje sociale dhe t'i harmonizojë aktet, organizimin dhe punën e tij, në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Transformimi në institucion për mbrojtje sociale, kryhet pa likuidimin e personit juridik nga paragrafi 1 i këtij neni.

Nëse personi juridik nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk e kryen harmonizimin e akteve, organizimit dhe punës së tij me dispozitat nga ky ligj, ministri miraton aktvendim për ndalim të kryerjes së punëve nga sfera e mbrojtjes sociale.

Ministri me të drejtën e mbikëqyrjes dhe mendimit të Komisionit nga neni 92 paragrafi 2 i këtij ligji, miraton aktvendim nga paragrafi 3 i këtij neni.

Personi juridik ka të drejtë ankese kundër aktvendimit nga paragrafi 3 i këtij neni, në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes së aktvendimit, te Komisioni i Qeverisë.

Pas aktvendimit përfundimtar nga paragrafi 3 i këtij neni, aktvendimi dërgohet te organet kompetente për ndërmarrjen e masave dhe veprimeve përkatëse.

Neni 267

Komisioni për licencim, formohet në afat prej gjashtë muajsh, nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 268

Punëtorët profesionalë në institucionet për mbrojtje sociale dhe siguri sociale, vazhdojnë të punojnë deri në marrjen e licencës për punë, nga Komisioni për licencim, e më së voni në afat prej 12 muajsh nga themelimi i Komisionit.

Neni 269

Punëtorët socialë dhe punëtorët tjerë profesionalë, me përgatitje të lartë shkollore të kryer dhe mbi 15 vjet përvojë pune, të cilët deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji janë në marrëdhënie pune në institucionet e mbrojtjes sociale, munden edhe mëtej t'i kryejnë punët profesionale nga sfera e mbrojtjes sociale.

Neni 270

Drejtorët e institucioneve të përherëshme për mbrojtje sociale, vazhdojnë që ta kryejnë funksionin, deri në kalimin e mandatit për të cilin janë zgjedhur.

Neni 271

Aktet nënligjore të parapara me këtë ligj, ministri do t'i miratojë në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në miratimin e akteve nënligjore nga paragrafi 1 i këtij neni, vazhdojnë të vlejnë aktet nënligjore të miratuara në bazë të Ligjit për mbrojtje sociale ("Gazeta Zyrtare e

Republikës së Maqedonisë" numër 50/97, 16/2000, 17/2003, 65/2004, 62/2005, 111/2005, 40/2007, 98/2008 dhe 161/2008).

Neni 272

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, pushon të vlejë Ligji për mbrojtje sociale ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 50/97, 16/2000, 17/2003, 65/2004, 62/2005, 111/2005, 40/2007, 98/2008 dhe 161/2008).

Neni 273

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1391.

Врз основа на член 47 став 2 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2000, 44/2002 и 82/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19 мај 2009 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР НА ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ТРАНСПОРТ

1. Се разрешува Бети Јанковска од должноста директор на Државниот инспекторат за транспорт, орган во состав на Министерството за транспорт и врски.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-2373/1
19 мај 2009 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

1392.

Врз основа на член 47 став 2 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2000, 44/2002 и 82/2008), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 19 мај 2009 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ДИРЕКТОР НА ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ТРАНСПОРТ

1. За директор на Државниот инспекторат за транспорт, орган во состав на Министерството за транспорт и врски, се именува Руфат Хусеини.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-2374/1
19 мај 2009 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

1393.

ЛИСТА бр.1*

на населените места во ридско-планинските, пограничните, руралните
и други подрачја што заостануваат во развојот

ОПШТИНА АРАЧИНОВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
		Арачиново
		Грушино
		Мојанци
		Орланци

ОПШТИНА БЕРОВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Будинарци	Двориште	
Владимирово		
Двориште		
Митрашинци		
Ратево		
Русиново		
Смојмирово		
Мачево		

ОПШТИНА БИТОЛА

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Братин Дол	Кременица	
Брусник	Лажец	
Гопеш	Драгош	
Граешница	Кишава	
Драгош	Меџитлија	
Древеник		
Ѓавато		
Злокуќани		
Кажани		

* Листата бр. 1 и Листата бр. 2 се составен дел на Одлуката за определување на подрачјата со специфични развојни потреби во Република Македонија во периодот од 2009 до 2013 година, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 78/2009.

Кишава
Магарево
Маловиште
Метимир
Нижеполе
Облаково
Орехово
Острец
Ротино
Свиниште
Снегово
Стрежево
Буково
Велушина
Доленци
Дихово
Крстоар
Лавци
Лера
Рамна
Раштани
Средно Егри
СтароЗмирново
Трново
Цапари

ОПШТИНА БОГДАНЦИ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
	Селемли	
	Стојаково	

ОПШТИНА БОГОВИЊЕ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Горно Палчиште	Ново Село	Боговиње

Јеловјане
Новаќе
Ново Село
Раковец
Селце Кеч
Синичане
Урвич

Горно Палчиште
Долно Палчиште
Јеловјане
Камењане
Жеровјане
Новаќе
Ново Село
Пирок
Раковец
Селце Кеч
Синичане
Урвич
Горно Седларце

ОПШТИНА БОСИЛОВО

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја
Бориево
Босилово
Гечерлија
Дрвош
Еднокуќево
Иловица
Моноспитово
Петралинци
Радово
Робово
Сарај
Секирник
Старо Балдовци
Турново
Хамзали
Штука

ОПШТИНА БРВЕНИЦА

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Гургурница		Блаце
		Брвеница
		Волковија
		Гургурница
		Долно Седларце
		Милетино
		Радиовце
		Стенче
		Теново
		Челопек

ОПШТИНА ВАЛАНДОВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
	Бајрамбос	

ОПШТИНА ВАСИЛЕВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Кушкулија		Ангелци
Нивичино		Варварица
		Василево
		Висока Маала
		Владиевци
		Градошорци
		Доброшинци
		Дукатино
		Едренаково
		Кушкулија
		Нивичино
		Нова Маала
		Пиперево
		Радичево
		Седларци
		Сушево

Требичино

Чанаклија

ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Вевчани

Вевчани

Вевчани

ОПШТИНА ВИНИЦА

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Калиманци

Лаки

Трсино

Блатец

Грљани

ОПШТИНА ВРАНЕШТИЦА

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Дупјани

Атишта

Козичино

Бигор Доленци

Крушица

Вранештица

Орланци

Дупјани

Патец

Карбуница

Рабетино

Козичино

Светораче

Крушица

Карбуница

Миокази

Орланци
Патец
Рабетино
Речани-Челопечко
Светораче
Староец
Челопеци

ОПШТИНА ВРАПЧИШТЕ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Горјане	Ѓурѓевиште	Врановци
Ѓурѓевиште	Калиште	Врапчиште
Калиште	Ломница	Галате
Ломница		Градец
Пожаране		Горјане
Врановци		Добри Дол
Ново Село		Ѓурѓевиште
		Зубовце
		Калиште
		Ломница
		Неготино-Полошко
		Ново Село
		Пожаране
		Сенокос
		Топлица

ОПШТИНА ГЕВГЕЛИЈА

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Хума	Богородица	
	Моин	
	Хума	
	Конско	

ОПШТИНА ГОСТИВАР

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Бродец	Бродец	
Горно Јеловце		
Горна Ѓоновица		
Долно Јеловце		
Долна Ѓоновица		
Железна Река		
Корито		
Куново		
Лешница		
Мердита		
Митрој Крсти		
Падалиште		
Печково		
Србиново		
Страјане		
Трново		
Ќафа		

ОПШТИНА ГРАДСКО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
		Виничани
		Водоврати
		Горно Чичево
		Градско
		Грнчиште
		Двориште
		Долно Чичево
		Згрополци
		Кочилари
		Куридере
		Ногаевци
		Подлес
		Свеќани

Скачинци

Убого

Уланци

ОПШТИНА ДЕБАР

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Бањиште

Џешиште

Гари

Отишани

Горно Косоврасти

Бомово

Могорче

Коњари

Осој

Селокуќи

Рајчица

Спас

Татар Елевци

Бањиште

Кривци

Отишани

Хаме

Џешиште

ОПШТИНА ДЕБАРЦА

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Арбиново

Арбиново

Брежани

Белчишта

Врбјани

Ботун

Годивје

Брежани

Горно Средоречие

Велмеј

Грко Поле

Волино

Долно Средоречие

Врбјани

Злести

Годивје

Климештани,

Горенци

Лактиње

Горно Средоречие

Мраморец

Грко Поле

Слатино

Долно Средоречие

Слатински Чифлик

Злести

Сливово

Издеглавје

Сошани	Климештани
Турје	Лактиње
Црвена Вода	Лешани
Белчишта	Мешеишта
Ботун	Мраморец
Велмеј	Ново Село
Издеглавје	Оздолени
Лешани	Оровник
Ново Село	Песочани
Оздолени	Слатино
Песочани	Слатински Чифлик
	Слиово
	Сошани
	Требеништа
	Турје
	Црвена Вода

ОПШТИНА ДЕЛЧЕВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Бигла	Звегор	
Ветрен	Вратиславци	
Вратиславци	Драмче	
Драмче	Селник	
Киселица	Киселица	
Косово Дабје	Ветрен	
Нов Истевник	Габрово	
Селник	Стамер	
Стамер	Град	
Стар Иственик	Вирче	
Турија	Стар Истевник	
Вирче		
Габрово		

ОПШТИНА ДЕМИР ХИСАР

Ридско-планински Погранични Рурални подрачја

Бабино
Базерник
Боиште
Брезово
Велмевци
Вирово
Големо Илино
Железнец
Зашле
Лесково
Мало Илино
Мренога
Радово
Растојца
Смилево
Суво Грло
Церово
Кочиште
Обедник
Света
Слоешница
Стругово

ОПШТИНА ДОЈРАН

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
	Органџали	Дурутли
	Николиќ	Ѓопчели
	Сретеново	Куртамзали
		Николиќ
		Нов Дојран
		Органџали
		Севендекли

Сретеново
Стар Дојран
Фурка
Црничани
Чаушли
Џумабос

ОПШТИНА ДОЛНЕНИ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Зрзе		Бело Поле
Маргари		Браилово
Горно Село		Вранче
Гостиражни		Горно Село
Дреновци		Гостиражни
Мало Мраморани		Дабјани
Стровија		Дебреште
Лажани		Десово
		Долгаец
		Долнени
		Дреновци
		Дупјачани
		Жабјани
		Житоше
		Забрчани
		Заполжани
		Зрзе
		Костинци
		Кошино
		Кутлешево
		Лажани
		Локвени
		Мало Мраморани
		Маргари
		Небрегово

Новоселани
Пешталево
Рилево
Ропотово
Сарандиново
Секирци
Сенокос
Слепче
Сливје
Средорек
Стровија
Црнилиште

ОПШТИНА ДРУГОВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Белица		Белица
Брждани		Брждани
Видрани		Видрани
Големо Црско		Големо Црско
Горна Душегубица		Горна Душегубица
Горно Добреноец		Горно Добреноец
Долна Душегубица		Долна Душегубица
Долно Добреноец		Долно Добреноец
Ехлоец		Другово
Иванчишта		Ехлоец
Извор		Иванчишта
Јаворец		Извор
Јудово		Јаворец
Кладник		Јудово
Кленоец		Кладник
Козица		Кленоец
Лавчани		Козица
Малкоец		Лавчани
Мало Црско		Малкоец

Подвис
Попоец
Пополжани
Прострање
Цер

Мало Црско
Манастирско Доленци
Подвис
Попоец
Пополжани
Прострање
Свиниште
Србјани
Цер

ОПШТИНА ЃОРЧЕ ПЕТРОВ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
	Грачани	
	Кучково	
	Никиштани	

ОПШТИНА ЖЕЛИНО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Горна Лешница		Горна Лешница
Луковица		Групчин
Седларево		Добарце
Мерово		Долна Лешница
		Желино
		Копачин Дол
		Ларце
		Луковица
		Мерово
		Ново Село
		Озормиште
		Палатица
		Рогле
		Седларево
		Стримница
		Требош

Церово

Чифлик

ОПШТИНА ЗАЈАС

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Бачишта

Бачишта

Букојчани

Букојчани

Лешница

Горно Строгомиште

Мидинци

Грешница

Речани-Зајаско

Длапкин Дол

Тајмиште

Долно Строгомиште

Горно Строгомиште

Зајас

Длапкин Дол

Колари

Зајас

Колибари

Долно Строгомиште

Лешница

Колари

Мидинци

Речани-Зајаско

Тајмиште

ОПШТИНА ЗЕЛЕНИКОВО

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Палиград

Вражале

Градовци

Гумалево

Дејковец

Добрино

Зелениково

Ново Село

Орешани

Пакошево

Палиград

Смесница

Страхојадица

Таор
Тисовица

ОПШТИНА ЗРНОВЦИ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
		Видовиште
		Зрновци
		Мородвис

ОПШТИНА ИЛИНДЕН

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
		Ајватовци
		Бујковци
		Бунарџик
		Бучинци
		Дељадровци
		Илинден
		Кадино
		Марино
		Миладиновци
		Мралино
		Мршевци
		Текија

ОПШТИНА ЈЕГУНОВЦЕ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Старо Село	Вратница	Беловиште
Рогачево	Старо Село	Вратница
Беловиште	Беловиште	Жилче
Вратница	Рогачево	Јажинце
	Јажинце	Јанчиште
		Јегуновце
		Копанце
		Орашје

Подбреѓе
Прељубиште
Раотинце
Ратае
Рогачево
Сиричино
Старо Село
Туденце
Шемшево

ОПШТИНА КАРБИНЦИ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Вртешка		Аргулица
Ебеблија		Батање
Јунузлија		Вртешка
Калаузлија		Голем Габер
Кепекчелија		Горни Балван
Курфалија		Горно Трогерци
Кучица		Долни Балван
Муратлија		Долно Трогерци
Припечани		Ебеблија
Прналија		Јунузлија
		Калаузлија
		Карбинци
		Кепекчелија
		Козјак
		Крупиште
		Курфалија
		Кучилат
		Кучица
		Мал Габер
		Мичак
		Муратлија

Нов Караорман
Оџалија
Припечани
Прналија
Радање
Руљак
Таринци
Црвулево

ОПШТИНА КАВАДАРЦИ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Бојанчиште	Конопиште	
Бохула	Мрежичко	
Галиште	Горна Бошава	
Клиново	Долна Бошава	
Куманичево	Бохула	
Мајден	Мајден	
Р'жаново	Ројден	
Радња		
Ројден		
Страгово		

ОПШТИНА КИЧЕВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Кнежино		
Осој		
Раштани		

ОПШТИНА КОНЧЕ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Горни Липовиќ		Габревци Гавран Горна Враштица Горни Липовиќ Дедино

Долна Враштица
Долни Липовик
Долни Радеш
Загорци
Конче
Лубница
Негреновци
Ракитец
Скоруша

ОПШТИНА КОЧАНИ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Безиково		
Горно Градче		
Главовица		
Јастребник		
Костин Дол		
Лешки		
Небојани		
Нивичани		
Ново Село		
Полаки		
Пресека		
Припор		
Пантелеј		
Рајчани		
Вранинци		
Речани		

ОПШТИНА КРИВОГАШТАНИ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
		Бела Црква
		Боротино

Воѓани
Врбјани
Годивје
Кореница
Кривогаштани
Крушеани
Мирче Ацев
Обршани
Пашино Рувци
Подвис
Славеј

ОПШТИНА КРАТОВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Горно Кратово		
Емирица		
Каврак		
Кнежево		
Којково		
Куново		
Луково		
Мушково		
Нежилово		
Близанци		
Железница		
Приковци		

ОПШТИНА КРИВА ПАЛАНКА

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Б'с	Нерав	
Баштево	Огут	
Борово	Подржи Коњ	
Варовиште	Луке	
Габар	Крстов Дол	
Голема Црцорија	Голема Црцорија	

Градец	Мала Црцорија
Длабочица	Трново
Добровница	Жидилово
Дренак	Узем
Дрење	Костур
Дурачка Река	
Жидилово	
Киселица	
Конопница	
Костур	
Кошари	
Кркља	
Крстов дол	
Лозаново	
Луке	
Мала Црцорија	
Мартиница	
Метежево	
Нерав	
Огут	
Осиче	
Подржи коњ	
Станци	
Трново	
Узем	
Тлминци	

ОПШТИНА КРУШЕВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Арилево		
Белушино		
Бирино		
Горно Дивјаци		
Долно Дивјаци		

Острилци
Пуста Река
Селце
Норово
Јакреново

ОПШТИНА КУМАНОВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
	Табановце	
	Сопот	
	Сушево	

ОПШТИНА ЛИПКОВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Белановце	Гошинце	Алашевце
Глажња	Злокуќане	Белановце
Гошинце	Белановце	Ваксинце
Злокуќане	Стража	Виштица
Извор	Лојане	Глажња
Рнковце	Думановце	Гошинце
Стража		Думановце
Стрима		Злокуќане
		Извор
		Липково
		Лојане
		Матејче
		Никуштак
		Опае
		Оризари
		Отља
		Рнковце
		Ропалце
		Руница
		Слупчане

Стража

Стрима

ОПШТИНА ЛОЗОВО

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Аџибегово

Аџиматово

Бекирлија

Дорфулија

Гуземелци

Каратманово

Кишино

Лозово

Милино

Сарамзалино

Ќоселари

ОПШТИНА МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Дулица

Саса

Косевица

Моштица

Костин Дол

Косевица

Луковица

Костин Дол

Моштица

Саса

Тодоровци

Цера

ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Бенче

Битово

Брезница

Брест

Волче
Горни Манастирец
Горно Ботушје
Горно Крушје
Долно Ботушје
Долно Крушје
Дреново
Заград
Звечан
Инче
Ковач
Косово
Лупште
Ореовец
Рамне
Растеш
Сланско
Сушица
Тажево
Томино Село
Требовље
Црешнево
Крапа
Локвица
Могилец

ОПШТИНА МАВРОВО И РОСТУША

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Аџиевци	Присојница	Аџиевци
Беличица	Велебрдо	Беличица
Бибај	Битуше	Бибај
Битуше	Требиште	Битуше
Богдево	Жировница	Богдево
Болетин	Тануше	Болетин

Велебрдо	Видуше	Велебрдо
Волковија	Нивиште	Волковија
Видуше	Нистрово	Видуше
Врбен	Рибница	Врбен
Врбјани	Жужње	Врбјани
Галичник		Галичник
Грекај		Грекај
Дуф		Дуф
Жировница		Жировница
Жужње		Жужње
Јанче		Јанче
Кичиница		Кижиница
Кракорница		Кракорница
Леуново		Леуново
Лазарополе		Лазарополе
Маврови Анови		Маврови Анови
Нивиште		Маврово
Никифорово		Нивиште
Нистрово		Никифорово
Ничпур		Нистрово
Ново Село		Ничпур
Орѓуше		Ново Село
Присојница		Орѓуше
Росоки		Присојница
Ростуша		Росоки
Рибница		Ростуша
Селце		Рибница
Сенце		Селце
Скудриње		Сенце
Сретково		Скудриње
Тануше		Сретково
Требиште		Сушица
Тресонче		Тануше
Церово		Требиште

Маврово

Тресонче

Церово

ОПШТИНА МОГИЛА

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Мојно

Алинци

Беранци

Будаково

Вашарејца

Горна Чарлија

Долна Чарлија

Дедебалци

Добрушево

Долно Српци

Ивањевци

Лознани

Могила

Мојно

Мусинци

Новоселани

Ношпал

Подино

Путурус

Радобор

Свето Тодори

Трап

Трновци

Црничани

ОПШТИНА НОВАЦИ

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Брник

Скочивир

Арматуш

Будимирци

Градешница

Балдовенци

Гнилеж

Зович 2

Бач

Грумази

Будимирци

Биљаник

Груништа	Совиќ	Брник
Ивени	Живојно	Брод
Мегленци	Гермијан	Будимирци
Орле		Велесело
Петалино		Враневци
Полог		Гермијан
Совиќ		Гнеотино
Старавина		Гнилеж
Арматуш		Горно Агларци
Брод		Градешница
Градешница		Грумази
Долно Орехово		Груништа
Живојно		Далбеговци
Паралово		Добровени
Тепавци		Добромири
		Долно Агларци
		Долно Орехово
		Живојно
		Зовиќ 1
		Зовиќ 2
		Ивени
		Маково
		Мегленци
		Новаци
		Ново Село
		Орле
		Паралово
		Петалино
		Полог
		Рапеш
		Рибарци
		Скочивир
		Сливица
		Совиќ

Старавина
Суво Дол
Тепавци

ОПШТИНА НОВО СЕЛО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Барбарево	Стиник	Бадолен
Стиник	Бадолен	Бајково
	Дражево	Барбарево
	Старо Коњарево	Борисово
	Ново Коњарево	Дражево
	Смолари	Зубово
	Мокрино	Колешино
	Мокриево	Мокриево
	Борисово	Мокрино
	Колешино	Ново Коњарево
		Ново Село
		Самоилово
		Смолари
		Старо Коњарево
		Стиник
		Сушица

ОПШТИНА ОХРИД

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Вапила	Љубаништа	
Велестово		
Елшани		
Завој		
Коњско		
Куратица		
Ливоишта		
Љубаништа		
Плаќе		
Рамне		

Расино
Речица
Свиништа
Сирула
Скребатно
Шипокно

ОПШТИНА ОСЛОМЕЈ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Бериково		Арангел
Јагол Доленци		Бериково
Ново Село		Гарани
Папрадиште		Жубрино
Гарани		Јагол
Јагол		Јагол Доленци
Премка		Ново Село
Србица		Осломеј
Стрелци		Папрадиште
Туин		Поповјани
Шутово		Премка
		Србица
		Стрелци
		Туин
		Црвивци
		Шутово

ОПШТИНА ПЕТРОВЕЦ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Дивље		Бадар
		Блаце
		Брезница
		Горно Коњари
		Градманци
		Дивље

Долно Коњари
Катланово
Кожле
Летевци
Огњанци
Петровец
Ржаничино
Средно Коњари
Сушица
Ќојлија

ОПШТИНА ПЕХЧЕВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Негрево	Панчарево	
Панчарево	Црник	
Црник	Негрево	
Робово		
Умлена		

ОПШТИНА ПЛАСНИЦА

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
		Дворци
		Лисичани
		Пласница
		Преглово

ОПШТИНА ПРИЛЕП

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Беловодица	Полчиште	
Бешиште	Бешиште	
Бонче		
Веprчани		
Витолиште		

Волково
Дабница
Живово
Кокре
Крушевица
Крстец
Лопатица
Плетвар
Полчиште
Прилепец
Присад
Чаниште
Штавица
Врпско
Лениште
Мало Рувци
Марул
Селце
Чумово

ОПШТИНА ПРОБИШТИП

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Гризилевци		
Зеленград		
Јамиште		
Кундино		
Лесново		
Марчино		

ОПШТИНА РАДОВИШ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Али Коч		
Али Лобаси		
Козбунар		
Коџалија		

Ново Село
Папавница
Смиланци
Шаинташ
Шипковица
Штурово

ОПШТИНА РАНКОВЦЕ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Баратлија	Герман	Баратлија
Герман		Ветуница
Милутинце		Вржогрнци
П'клиште		Герман
Станча		Гиновци
Гулинце		Гулинци
Криви Камен		Криви Камен
Одрено		Љубинци
Отошница		Милутинце
Петралица		Одрено
Псача		Опила
Радибуш		Отошница
		П'клиште
		Петралица
		Псача
		Радибуш
		Ранковце
		Станча

ОПШТИНА РЕСЕН

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Арвати	Брајчино	
Болно	Љубојно	
Брајчино	Долно Дупени	
Горно Крушје	Конско	

Евла	Стење
Златари	Лескоец
Избишта	
Илино	
Коњско	
Кривени	
Лавци	
Лева Река	
Лескоец	
Љубојно	
Отешево	
Петрино	
Покрвеник	
Стипона	
Шурленци	
Курбиново	
Прељубље	
Штрбово	
Сливница	

ОПШТИНА РОСОМАН

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
		Дебриште
		Камен Дол
		Крушевица
		Манастирец
		Мрзен Ореовец
		Паликура
		Рибарци
		Росоман
		Сирково
		Трстеник

ОПШТИНА САРАЈ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
	Дворце	
	Рудник-Радуша	

ОПШТИНА СОПИШТЕ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Држилово		Барово
Јаболци		Говрлево
Нова Брезница		Горно Соње
Патишка Река		Добри Дол
Горно Соње		Долно Соње
Света Петка		Држилово
		Јаболци
		Нова Брезница
		Патишка Река
		Ракотинци
		Света Петка
		Сопиште
		Чифлик

ОПШТИНА СТАРО НАГОРИЧАНЕ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Арбанашко	Челопек	Алгуња
Длабочица	Алгуња	Аљинце
Дејловце	Пелинце	Арбанашко
Дренук	Враготурце	Бајловце
Кокино	Жеглане	Брешко
Мгленце	Малотино	Буковљане
Малотино	Мгленце	Војник
Осиче	Буковљане	Враготурце
Рамно	Цветишница	Врачевце
Буковљане	Длабочица	Дејловце

Цветишница

Рамно

Длабочица

Добрача

Драгоманце

Дренук

Жегљане

Жељувино

Канарево

Карловце

Коинце

Кокино

М'гленце

Макреш

Малотино

Младо Нагоричане

Никулјане

Облавце

Орах

Осиче

Пелинце

Пузајка

Рамно

Руѓинце

Старо Нагоричане

Степанце

Стрезовце

Стрновац

Цветишница

Цвиланце

Челопек

ОПШТИНА СТРУГА

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја

Безово

Радожда

Богојци	Мали Влај
Бороец	Франгово
Брчево	Радолишта
Буринец	Вишни
Вишни	Горна Белица
Горна Белица	Лакаица
Дренук	Модрич
Збажди	Дренук
Јабланица	Подгорци
Лабуништа	Лабуништа
Лакаица	
Локов	
Мали Влај	
Мислодежда	
Модрич	
Нерези	
Пискупштина	
Франгово	
Подгорци	
Поум	
Присовјани	
Р'жаново	
Селци	
Тоска	
Луково	
Октиси	
Ташмаруништа	

ОПШТИНА СТРУМИЦА

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
	Габрово	

ОПШТИНА СТУДЕНИЧАНИ

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Алдинци		Алдинци

Елово
Калдирец
Осинчани
Рамни Габер
Цветово
Црн Врв

Батинци
Вртекица
Горно Количани
Долно Количани
Драчевица
Елово
Калдирец
Малчиште
Маркова Сушица
Морани
Осинчани
Пагаруша
Рамни Габер
Студеничани
Умово
Цветово
Црвена Вода
Црн Врв

ОПШТИНА ТЕАРЦЕ

Ридско-планински
Брезно
Варвара
Јелошник
Првце

Погранични
Теарце
Доброште
Првце

Рурални подрачја
Брезно
Варвара
Глоѓи
Доброште
Јелошник
Лешок
Непроштено
Нераште
Одри
Првце
Пршовце
Слатино
Теарце

ОПШТИНА ТЕТОВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Бозовце	Бозовце	
Бродец	Вешала	
Вејце	Бродец	
Вешала	Вејце	
Гајре		
Ѓермо		
Лавце		
Лисец		
Отуње		
Селце		
Сетоле		
Шипковица		
Голема Речица		

ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Бајрамовци	Долгаш	Бајрамовци
Брештани		Баланци
Горно Мелничани		Брештани
Горенци		Броштица
Долгаш		Власики
Долно Мелничани		Голем Папрадник
Елевци		Горно Мелничани
Житинени		Горенци
Кочишта		Долгаш
Коџаџик		Долно Мелничани
Новак		Евла
Осолница		Елевци
Оџовци		Житинени
Пареши		Кочишта
Баланци		Коџаџик
Црнобоци		Мал Папрадник
		Новак

Осолница
Оцовци
Пареши
Праленик
Центар Жупа
Црно Боци

ОПШТИНА ЧАШКА

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Горно Јаболчиште		Бањица
Капиново		Бистрица
Папрадиште		Богомила
Попадија		Бусилци
Црешнево		Владиловци
Кррино		Витанци
Ореше		Војница
Плевење		Габровник
		Голозинци
		Горно Врановци
		Горно Јаболчиште
		Долно Врановци
		Долно Јаболчиште
		Дреново
		Еловец
		Извор
		Капиново
		Крајници
		Крива Круша
		Кррино
		Лисиче
		Мартолци
		Мелница
		Мокрени
		Нежилово

Ново Село
Оморани
Ораов Дол
Ореше
Отиштино
Папрадиште
Плевење
Поменово
Попадија
Раковец
Смиловци
Согле
Стари Град
Степанци
Теово
Црешнево
Чашка

ОПШТИНА ЧЕШИНОВО-ОБЛЕШЕВО

Ридско-планински

Погранични

Рурални подрачја
Бања
Бурилчево
Врбица
Жиганце
Кучичино
Лепопелци
Ново Селани
Облешево
Соколарци
Спанчево
Теранци
Уларци
Чешиново
Чифлик

ОПШТИНА ЧУЧЕР-САНДЕВО

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Блаце	Блаце	Бањане
Брест	Танушевци	Блаце
Бродец	Брест	Бразда
Танушевци	Бањане	Брест
		Бродец
		Глуво
		Горњане
		Кучевиште
		Мирковци
		Побожје
		Танушевци
		Чучер-Сандево

ОПШТИНА ШТИП

Ридско-планински	Погранични	Рурални подрачја
Калопетровци		
Кошево		
Никоман		
Почивало		
Шашаварлија		

ЛИСТА БР.2

на населени места во подрачјата со природно и културно наследство кои се заштитени со закон и подрачјата специфични развојни потреби утврдени со закон

1.Подрачја со природни богатства и културно наследство кои се заштитени со закон.Националниот парк "Маврово"

Бродец
Кракорница
Богдево
Жужње
Ничпур
Нистрово
Бибај
Грекај
Рибница
Нивиште
Тануше
Волковија
Врбен
Маврови Анови
Леуново
Никифорово
Врбјани
Жировница
Видуше
Маврово
Требиште
Битуше
Велебрдо
Ростуша
Ациевци
Присојница
Скудриње
Јанче
Сенце
Беличица
Лазарополе

Галичник
Тресонче
Росоки
Сушица
Селце
Болетин
Кичиница
Националниот парк "Галичица"
Лескоец
Отешево
Стење
Коњско (Ресенско)
Трпејца
Љубаништа
Рамне
Велестово
Елшани
Шипокно
Пештани
Коњско (Охридско)
Шурленци
Националниот парк "Пелистер"
Маловиште

Подрачја со културно наследство кои се заштитени со закон:

Село Гари како рурална целина

Село Смилево како историска целина и

Село Конско (Ресенско) како урбанистичка целина

2.Подрачја со специфични развојни потреби утврдени со закон
Предел со особена природна убавина кој е заштитен со
закон: планина Водно

Шишево

Грчец

Крушопек

Горно Нерези

Предел со посебни природни карактеристики кој е заштитен со
закон: Катлановски предел

Кожле

Бадар

Брезница (Катлановска)

Градманци

Катланово

Строг природен резерват "Езерани" Ресен

Долно Перово

Строг природен резерват "Тиквеш" Кавадарци

Галиште

Споменик на природата "Маркови Кули" Прилеп

Дабница

Предел споменик на природа заштитен со закон: Река Белештица

Горна Белица и

Долна Белица

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

1394.

Врз основа на член 32 став (1) точка 5) и 234 став (2) од Законот за извршување („Службен весник на Република Македонија“ бр.35/05, 50/06, 129/06 и 8/08), министерот за правда донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ПРОГ-
РАМАТА И НАЧИНОТ НА ПОЛАГАЊЕ НА ИСПИ-
ТОТ ЗА ИЗВРШИТЕЛИ**

Член 1

Во Правилникот за Програмата и начинот на полагање на испитот за извршители („Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/05 и 142/07), во член 4 во ставот 2 зборовите: “четири пати“ се заменуваат со зборовите: “пет пати“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-2415/3
12 јуни 2009 година
Скопје

Министер за правда,
Михајло Маневски, с.р.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО**

1395.

Врз основа на член 75 став 3 од Законот за земјоделство и рурален развој („Службен весник на Република Македонија“ бр.134/07), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА РЕПРЕЗЕНТАТИВНИ
ПАЗАРИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ И ВИ-
ДОТ, ОБЕМОТ, РОКОВИТЕ И СУБЈЕКТИТЕ
КОИ ГИ ДОСТАВУВААТ ПОДАТОЦИТЕ**

Член 1

Земјоделски пазарен информативен систем

Со овој правилник се пропишува определувањето на репрезентативни пазари на земјоделски производи од растително, сточарско и органско производство, видот, обемот и роковите за доставување на податоците, како и субјектите кои ги доставуваат податоците за Земјоделскиот пазарен информативен систем (во натамошниот текст: ЗПИС).

Член 2

Репрезентативни пазари

Репрезентативни пазари се пазари од кои се собираат пазарни податоци а се определуваат според видот на земјоделските производи, обемот на прометот со земјоделски производи и можат да бидат :

- репрезентативен пазар за жив добиток и сточарски производи;

- репрезентативен пазар за производи од расително потекло;
- репрезентативни пазари за органски производи од растително потекло и
- репрезентативен пазар на органски производи.

Член 3

Видови на пазарни податоци

Пазарни податоци од репрезентативни пазари кои се доставуваат во ЗПИС се:

1. Име на избран субјект од репрезентативен пазар кој доставува податоци врз основа на склучен договор за доставување на податоците со Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство,
2. Адреса на субјектот,
3. Временски период во кој се прибрани податоците,
4. Цени за нето тежина производ по пазарни класи, изразени со две децимали, без вклучен износ на ДДВ и поддршка на директни плаќања,
5. Количини на тргувани производи по пазарни класи и
6. Коментари за причините за движење на цените.

Член 4

Податоци за сточарското производство

Податоците за сточарско производство се доставуваат од репрезентативни пазари за жив добиток, и тоа: говеда, овци, свињи, и живина, и од пазарите за производи од сточарско производство: говедско, овчо и јагнешко, свинско, и живинско месо, како и јајца, млеко и млечни производи.

Член 5

Репрезентативен пазар за жив добиток и сточарски производи

Репрезентативен пазар за производи од сточарско производство е правно или физичко лице кое во претходната година неделно во просек:

- за говедско месо, откупило и заклало повеќе од 10 говеда,
- за овчо и јагнешко месо, откупило и заклало повеќе од 100 јагниња,
- за свинско месо, откупило и заклало повеќе од 100 свињи,
- за живинско месо, откупило и заклало повеќе од 1.500 броја живина,
- за јајца, класирало повеќе од 5.000 јајца и
- за млеко и млечни производи, откупило повеќе од 10 тони сирово млеко и го преработило во млечни производи.

Репрезентативен пазар за жив добиток се: кланиците од став 1 кои откупуваат жив добиток и добиточните пазари во Република Македонија.

Репрезентативни пазари за органски производи се правни или физички лица регистрирани органски преработувачи и трговци кои претходната година откупиле или продале повеќе од 1.000 килограми или 1.000 парчиња на органски сертифицирани производи.

Член 6

Рокови за доставување на податоци за жив добиток и сточарски производи

Податоците за откупната цена за килограм жива мера за жив добиток од добиточните пазари и податоците кои кланиците ги плаќаат на снабдувачите, се доставуваат еднаш неделно во пазарниот ден до 12 часот за:

а) говеда:

- Теле со старост од 1-2 месеци,
- Теле со старост од 2-6 месеци,
- Јуне со старост од 6-18 месеци,
- Бик со старост до 18 месеци,
- Молзни крави,
- Излачени говеда,

б) овци:

- Јагниња со тежина до 18 килограми,
- Јагниња со тежина над 18 килограми,
- Шилежиња,
- Молзни овци,
- Овни,
- Излачени овци,

в) свињи:

- Прасиња со тежина до 20 килограми,
- Прасиња со тежина од 20 до 35 килограми,
- Гоеница со тежина од 90 до 110 килограми,
- Гоеница со тежина над 110 килограми,

г) живина:

- Пилиња,
- Јарки,
- Стари кокошки.

Податоците за продажната цена за килограм месо кое кланиците го продаваат на купувачите, се доставуваат еднаш неделно, секоја среда до 12 часот за:

а) говедско месо:

- категорија А) млади бикови со старост до 24 месеци,

- категорија В) бикови постари од 24 месеци,
- категорија С) волови,
- категорија Д) излачени крави,
- категорија Е) јуници,

б) овчо месо:

- категорија А) за јагниња помлади од 12 месеци,
- категорија Б) за други овци,

в) свинско месо:

- категорија А) тежина од 60 до 120 килограми,
- категорија Б) тежина од 120 до 180 килограми,

г) живинско месо:

- Бројлери,
- Кокошки.

Податоците за откупната цена за литар сирово млеко по класи по кои млекарниците ги плаќаат снабдувачите, и продажната цена по килограм, литар или парче на млечни производи, се доставуваат еднаш неделно, секоја среда до 12 часот за:

- Свежо млеко откупено од земјоделско стопанство по класи: прва, втора и трета класа,
- Преработки од млеко: свежо млеко, јогурт и кисело млеко,
- Сирење: бело меко сирење, бело тврдо сирење,
- Кашкавал.

Податоците за продажната цена за единица јајце се доставува еднаш неделно, секоја среда до 12 часот за следниве класи:

- SS - Класа со тежина од 75-80 грами,

- S - Класа со тежина од 70-75 грами,
- A - Класа со тежина од 65-70 грами,
- B - Класа со тежина од 60-65 грами,
- C - Класа со тежина од 50-60 грами.

По исклучок од од став 1, алинеја 1 од овој член поради сезонски движења на цените, пазарните податоци за јагне до и над 18 килограми во периодот од први ноември до 31 декември, и од први март до 31 април, се собираат секој ден до 12 часот.

Податоците за откупните цени за килограм органски производ, или за продажната цена на финален органски производ изразен во килограми или парчиња се доставуваат еднаш месечно во првата среда во тековниот месец до 12 часот за претходниот месец.

Член 7

Податоци за растителното производство

Податоците за растителното производство се доставуваат од репрезентативни пазари за: овошје и зеленчук, житни култури и брашно, маслодајни култури, винско грозје, вино, суров тутун, шеќер и добиточна храна.

Член 8

Репрезентативен пазар за производи од растително потекло

Репрезентативни пазари за производи од растително производство се:

- правни лица кои претходната година неделно во просек откупиле повеќе од 100 тони овошје и зеленчук, правни и физички лица кои продаваат овошје и зеленчук на пазари на мало во градовите со над 60.000 жители, како и пазарите на големо каде се тргува со овошје и зеленчук,

- правни лица кои претходната година откупиле или складираше заради трговија или преработка повеќе од 10.000 тони пченица, или 2.000 тони јачмен, или 2.000 тони пченка, или 100 тони рж,

- правни лица кои претходната година откупиле или складираше заради трговија или преработка за производство на масло и добиточна храна повеќе од 1.000 тони сончоглед, или 100 тони маслодајна репка, или 20 тони соја,

- правни лица кои претходната година на годишно ниво во просек откупиле повеќе од 100 тони грозје,

- правни лица кои претходната година на годишно ниво во просек произвеле и продале над 30.000 литри вино,

- правни лица кои вршат организиран откуп на суров тутун во лист по типови и класи,

- правни лица кои претходната година на годишно ниво откупиле 100.000 килограми шеќерна репа или купиле 100.000 килограми суров шеќер и

- правни лица кои претходната година на годишно ниво откупиле повеќе од 100.000 килограми суровини за производство на концентрирана добиточна храна.

Репрезентативни пазари за органски производи се правни или физички лица регистрирани органски преработувачи и трговци кои претходната година откупиле или продале повеќе од 1.000 килограми или литри органски сертифицирани производи.

Член 9

Рокови за доставување на податоци за производи од растително потекло

Податоците за продажната цена за нето килограм или парче зеленчук и овошје по класи која ја плаќа потрошувачот на пазарите на мало и големо, се доставуваат два пати неделно, (пазарниот ден и третниот ден по пазарниот ден) до 12 часот, а откупната цена за килограм зеленчук и овошје кои ја плаќаат откупувачите на зеленчук и овошје, се доставува еднаш неделно секоја среда до 12 часот, за следните видови и сорти:

- Овошје: Јаболки (Златен делишес, Ајдарет, Муцо, Црвен делишес, Јонаголд); Јапонско јаболко; Круши; Јагоди; Праски; Нектарини; Сливи; Ореви; Лешник; Киви; Дињи, Лубеници и Трпезно грозје.

- Зеленчук: Компир; Морков; Цвекло; Ротквица; Пашканат; Грав; Леќа; Кромид; Лук; Праз; Домат; Модар патлиџан; Краставица; Корнишон; Бел пипер; Црвен пипер; Лут пипер; Зелка; Карфиол; и Зелена салата.

По исклучок од став 1, алинеја од овој член поради сезонските движења на цените пазарните податоци за: домати во периодот од први мај до 30 јуни и од први септември до 30 октомври, за корнишоните во периодот од први септември до 30 октомври, и за јагодите во периодот од 1 март до 31 мај, се собираат секој ден до 12 часот.

Податоците за откупната цена за тон житно зрно за следните видови житни култури: пченица, ориз, јачмен, пченка, рж, овес и тритикале, како и за брашно се доставуваат еднаш неделно секоја среда до 12 часот.

Податоците за откупната цена за тон маслодајни култури за следните видови маслодајни култури: сончоглед, маслодајна репка, соја, и афион се доставуваат еднаш месечно, првата среда од тековниот месец за минатиот месец до 12 часот.

Податоците за откупната цена за килограм винско грозје по сорти се доставува во месеците: септември, октомври и ноември, еднаш неделно, секоја среда до 12 часот.

Податоците за продажните цени за литар црвено или бело вино без географско потекло се доставуваат два пати месечно, и тоа првата и третата среда во месецот до 12 часот.

Податоците за откупната цена по типови и класи за килограм сув тутун во лист се доставуваат за периодот од први декември во производната година до 30 март наредната година, еднаш неделно секоја среда до 12 часот.

Податоците за откупната цена за килограм суров шеќер се доставуваат еднаш месечно во првата среда од тековниот месец за претходниот месец до 12 часот, а податоците за откупната цена за килограм шеќерна репа се доставуваат еднаш месечно во првата среда од тековниот месец за претходниот месец до 12 часот само во период од први октомври во тековната година до 30 март наредната година.

Податоците за откупната цена за килограм суровини за производство на концентрирана добиточна храна се доставуваат еднаш месечно, првата среда од тековниот месец за претходниот месец до 12 часот.

Податоците за откупните цени за килограм органски производ, или за продажната цена на финален органски производ изразен во килограми или парчиња се доставуваат еднаш месечно во првата среда во тековниот месец за претходниот месец до 12 часот.

Член 10

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-7529/1
10 јуни 2009 година
Скопје

Министер,
Ацо Спасеноски, с.р.

1396.

Врз основа на член 23 став 5 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ
НА ПОТВРДАТА ЗА ПРИВРЕМЕНО ОДЗЕМЕНИ
ПРЕДМЕТИ, СРЕДСТВА, ПРОИЗВОДИ, РАСТЕНИЈА
И РИБИ, КАКО И ЦЕНАТА НА ОДЗЕМЕНИТЕ
ПРЕДМЕТИ, СРЕДСТВА, ПРОИЗВОДИ, РАСТЕНИЈА
И РИБИ КОИ СЕ ПРЕДМЕТ НА ПРОДАЖБА**

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на образецот на потврда за привремено одземено предмети, средства, производи, растенија и риби, како и цената на одземените предмети, средства, производи, растенија и риби кои се предмет на продажба.

Член 2

Образецот на потврдата од член 1 на овој правилник е со формат А4 и е даден во Прилог кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Цената на привремено одземено предмети, средства, производи, растенија и риби како и цената на одземените предмети, средства, производи, растенија и риби кои се предмет на продажба е за 30 % помала од нивната големо продажна цена на пазарот.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за формата и содржината на образецот на потврдата за привремено одземено растенија, производи и предмети („Службен весник на Република Македонија“ бр. 73/04).

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

јуни 2009 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Ацо Спасеноски, с.р.

ПРИЛОГ
Образец

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО
Државен инспекторат за земјоделство
Бр. 10-_____ 20 година
Скопје

Врз основа на член 23 став 5 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/09) на _____ со седиште во _____ на ул. _____ бр. _____ се издава

ПОТВРДА

За привремено одземени предмети, средства, производи, растенија и риби

Државниот инспектор за земјоделство / државниот фитосанитарен инспектор _____ на ден _____ 20 _____ година во _____ часот привремено ги одзеде следните предмети:

Ред. бр.	Назив на предмети, средства, производи, растенија и риби	Број на пак.	Ед. мера на пак.	Вкупна количина во кг./ л /бр.

Заклучно со реден број _____ со букви _____ горенаведените предмети, средства, производи, растенија, риби привремено се оземаат и се предмет на прекршок по Законот за Државниот инспекторат за земјоделство (Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/09) и Законот за _____ („Службен весник на Република Македонија“ бр. _____) и истите ќе се предадат на Основниот суд _____ или на Прекршочна комисија на Државниот инспекторат за земјоделство _____

Горенаведените предмети, средства, производи, растенија и риби се одземени од лицето _____

Инспектор

1. _____
2. _____
3. _____

Горенаведените предмети се предаваат на Прекршочна комисија на Државниот инспекторат за земјоделство или на Основниот суд _____ на ден _____ 20 _____ година.

ПРИМИЛ

ПРЕДАЛ

1397.

Врз основа на член 30 став 3 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ НА ПОКАНА ЗА ПЛАЌАЊЕ НА ГЛОБА**

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на образецот на поканата за плаќање на глоба.

Член 2

Образецот на поканата од член 1 од овој правилник е со формат А5 и е даден во Прилог кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

јуни 2009 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Ацо Спасеноски, с.р.

ПРИЛОГ
Образец

Република Македонија
Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
Државен инспекторат за земјоделство ПЕ _____

Врз основа на член 48 од Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/2006) и член 30 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/09) државниот инспектор за земјоделство / државниот фитосанитарен инспектор _____ издава

ПОКАНА БР.000000
за плаќање на глоба

1. Податоци за сторениот прекршок

Ден:	200__	Час:	Место на сторување:
Опис на прекршокот:			
Член _____ од Законот _____ („Сл. Весник на РМ“ бр. _____)			
Глоба предвидена за прекршокот:		ЕУР во денарска против вредност:	

2. Податоци за сторителот

Име и презиме: (физичко лице, одговорно лице во правно лице, трговец поединец, службено лице, лице што самостојно врши дејност) _____			вработен во _____
ЕМБГ:	Л.к.бр./П.И.бр.	СВР:	
Адреса на живеење (улица, број, место, општина):			
Назив на правното лице:		Седиште на фирмата:	
Даночен број:		Жиро сметка:	

Сторителот е должен да ја плати глобата во рок од 8 дена од денот на приемот на поканата на сметка:

Ако сторителот не ја плати глобата во определениот рок, службеното лице – надлежниот инспектор ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд, односно прекршочен орган.

Сторител на прекршокот

Инспектор

1398.

Врз основа на член 19 став 4 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

**П РА В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ НА ЗАПИСНИКОТ ЗА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР**

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на образецот на записникот за инспекциски надзор.

Член 2

Образецот на записникот од член 1 од овој правилник е составен од 3 дела со формат А4 и е даден во Прилог кој е составен дел од овој правилник.

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

јуни 2009 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Ацо Спасеноски, с.р.

**ПРИЛОГ
ОБРАЗЕЦ
ДЕЛ 1**

 Република Македонија
 МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
 ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАСТВО
 Државен инспекторат за земјоделство
 Бр. 10- _____
 _____ 20 _____ година

даночен број _____
 суд. влошка _____
 ЕМБС _____
 ж.с-ка _____
 депонент _____
 тел./факс _____

**ЗА П И С Н И К
за инспекциски надзор при општа констатација**

Составен на ден _____ 20 _____ година во _____ часот, во просторија на _____

со седиште на ул. _____ бр. _____ место _____
 за извршен инспекциски надзор.

Надзорот е извршен од државниот инспектор за земјоделство / државниот фитосанитарен инспектор _____ во присуство на:

1. _____
 2. _____

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ: Име, татково име и презиме _____,
 работно место _____ дата на раѓање _____
 место на раѓање _____ со место на живеење во _____
 на ул. _____ бр. _____, ЕМБГ _____
 л.к. бр. _____, издадена од МВР _____, државјанин на _____

Вршејќи инспекциски надзор врз основа на член 19 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/09) и Законот за _____

Забелешки на присутните лица по читањето на записникот: _____

Записникот е составен во три примероци од кој еден за странката и два за инспекторот.

Присутни

МП

Инспектор

ДЕЈЛ 2

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО
Државен инспекторат за земјоделство
ПЕ _____
Бр. 10 - _____ 200__ година

ЗАПИСНИК
за инспекциски надзор
при сторен прекршок

Врз основа на член 47 од Законот за прекршоците („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/06“), член 19 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија бр. 20/09) и Законот за _____ („Службен весник на Република Македонија“ бр. ___/___“) се составува записник. Надзорот е извршен од _____

Државен инспектор за земјоделство Државен фитосанитарен инспектор.
Начин на постапување – редовна контрола по пријава по налог

ФИЗИЧКО ЛИЦЕ
(име и презиме на физичкото лице / одговорно лице во правно лице и функција)
со ЕМБГ _____, место на раѓање _____, со адреса на живеење, ул. _____, место _____, вработен во _____ бр. _____, ЛК бр. _____, патна исправа бр. _____ државјанин на _____
 ПРАВНО ЛИЦЕ
седилште во _____ ул. _____ бр. _____
жиро сметка _____, Даночен бр. _____
делопонент банка _____

II. Време, место, начин на сторување и фактички опис на дејствието на прекршокот
На ден _____ година, во _____ часот, во _____

Правна квалификација на прекршокот _____

Лица затекнати на само место _____

III. Предлог за отстранување на последици _____

IV. Предлог за надминување на последици _____

На сторителот за привремено одземените предмети му е издадена Потврда за привремено одземен предмет, средства, производи, растенија и риби бр. _____

Сторителот на прекршокот е / не е согласен за поведување на постапка за порамнување _____

На сторителот на прекршокот му е / не му е издаден платен налог бр. _____ или му е / не му е издадена покана за наплата на глоба бр. _____

ПРАВНА ПОУКА: Сторителот на прекршокот кој ќе ја плати глобата во рок од 8 дена од денот на приемот на Платниот налог, ќе плати само половина од изречената глоба за сторениот прекршок. Ако сторителот не ја плати глобата во определен рок, службено лице – надлежниот инспектор ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд, односно прекршочен орган.

Забелешка на присутното лице по читање на записникот _____

Записникот е составен во три примероци, од кој еден за странката и два за инспекторот _____

Сторител на прекршокот/ _____ МП
Овластено лице на правно лице _____

Инспектор _____

Прилог
Дел 3

 Република Македонија
**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
 ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО**
 Државен инспекторат за земјоделство
 Бр. 10- _____
 _____ 200__ год.

даночен бр. _____
 суд. влошка _____
 ЕМБС _____
 ж.с-ка _____
 депонент _____
 тел./факс _____

З А П И С Н И К

Составен на ден _____ 200__ година, во _____ часот, во просториите на _____
 _____, со деловно седиште на ул. _____
 бр. _____ место _____ за извршен инспекциски надзор.

Надзорот е извршен од државниот инспектор за земјоделство _____ во присуство на :

1. _____ 2. _____

ОДГОВОРНО / ФИЗИЧКО ЛИЦЕ: Име и презиме _____, работно место _____
 _____ место и дата на раѓање _____ со место
 на живеење во _____ на ул. _____ бр. _____, ЕМБГ _____
 л.к. бр. _____, издадена од МВР _____, државјанин на _____, занимање _____.

Вршејќи инспекциски надзор врз основа на Законот за Државниот инспекторат за земјоделство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 20/09), Закон за земјоделството и руралниот развој ("Службен весник на Република Македонија" бр. 134/07) и Програма за финансиска поддршка во земјоделството за 200__ година ("Службен весник на Република Македонија", бр. ___/200__), кај горенаведеното лице, кое има поднесено барање до ПЕ _____ под бр. _____ од _____ 200__ г. за финансиска поддршка во земјоделството, при што лицето изјави дека податоците кои се дадени во барањето се вистинити и точни. При контролата на лице место, инспекторот ја констатира следната состојба:

Точка 1. РАСТИТЕЛНО ПРОИЗВОДСТВО

Пот-точка	Вид на мерка	Пријавена пов.во ха	КО	КП	Констат. пов.во ха	Разл. ха

Точка 2. СТОЧАРСКО ПРОИЗВОДСТВО

Пот-точка	Вид на мерка	Пријавени грла (број)	Место на одгледување	Констатирани грла (број)	Разлика грла(број)

Точка _____ ДРУГИ МЕРКИ

Пот-точка	Вид на мерка	Пријавено	Место	Констатирано	Разлика

Горенаведеното лице дава / не дава вистинити и точни податоци на инспекторот.

Забелешки на присутните лица по читањето на записникот: _____

Записникот е составен во четири примероци од кој еден за странката и три за инспекторот.

Присутни

МП

Инспектор

1. _____
 2. _____

1399.

Врз основа на член 31 став 9 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ НА ПЛАТНИОТ НАЛОГ ЗА ПРЕКРШОК**

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на образецот на платниот налог за прекршок.

Член 2

Образецот на платниот налог од член 1 од овој правилник е со формат А5 и е даден во Прилог кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

јуни 2009 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Апо Спасеноски с.п.

ПРИЛОГ
Образец

Република Македонија
Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
Државен инспекторат за земјоделство ПЕ _____

Врз основа на член 49 од Законот за прекршоците („Службен Весник на Република Македонија“ бр. 62/2006) и член 29 став 3 од Законот за Државниот инспекторат за земјоделство („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/09), државниот инспектор за земјоделство/ државен фитосанитарен инспектор _____ издава

ПЛАТЕН НАЛОГ **БР.000000**
за наплата на глоба

1. Податоци за сторениот прекршок

Ден:	200 __	Час:	Место на сторување:
Опис на прекршокот:			
Член _____ од Законот _____ („Сл. Весник на РМ“ бр. _____)			
Глоба предвидена за прекршокот:		ЕУР во денарска против вредност:	

2. Податоци за сторителот

Име и презиме: (физичко лице, одговорно лице во правно лице, трговец поединец, службено лице, лице што самостојно врши дејност) _____ вработен во _____		
ЕМБГ:	Л.к.бр/П.И. бр.	СВР:
Адреса на живеење (улица, број, место, општина): _____		
Назив на правното лице:		Седиште на фирмата:
Даночен број:		Жиро сметка:

Сторителот е должен да ја плати глобата во рок од 8 дена од денот на приемот на платниот налог на сметка:

ПРАВНА ПОУКА: Сторителот на прекршокот кој ќе ја плати глобата во рок од 8 дена од денот на приемот на Платниот налог, ќе плати само половина од изречената глоба за сторениот прекршок.

Ако сторителот не ја плати глобата во определениот рок, службеното лице – надлежниот инспектор ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд, односно прекршочен орган.

Сторител на прекршокот

Инспектор

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

1400.

Врз основа на член 138 од Законот за лековите и медицинските помагала („Службен весник на Република Македонија“ бр.106/2007), министерот за здравство донесе

П Р А В И Л Н И К

ЗА НАЧИНОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НЕСАКАНИТЕ ЕФЕКТИ ЗА ВРЕМЕ НА КОРИСТЕЊЕТО НА МЕДИЦИНСКОТО ПОМАГАЛО, ВИДОВИТЕ НА РЕАКЦИИТЕ ШТО ГИ ПРЕДИЗВИКУВААТ, ПОСТАПУВАЊЕТО НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ РАБОТНИЦИ И ДОБАВУВАЧИТЕ, КАКО И НАЧИНОТ НА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА СЛЕДЕЊЕ НА НЕСАКАНИТЕ ЕФЕКТИ И РЕАКЦИИТЕ ОД МЕДИЦИНСКИТЕ ПОМАГАЛА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на известување на несакани ефекти за време на користење на медицинското помагало, видовите на реакции што ги предизвикуваат, постапувањето на здравствените работници и добавувачите, како и начинот на организирање на системот за следење на несаканите ефекти и реакциите од медицинските помагала.

Член 2

Одделни поими употребени во овој правилник го имаат следново значење:

1) **"Несакана реакција(ефекти)"** на медицинското помагало е секој несакан и штетен одговор на медицинското помагало што се јавува при употреба на медицинското помагало според пропишаниот начин на употреба или при примена на медицинското помагало во текот на клиничко испитување;

2) **"Сериозна несакана реакција"** на медицинското помагало е секоја несакана реакција што предизвикува смрт, закана по животот, задржување на пациентот во болница или продолжување на престојот во болница, траен или значителен хендикеп/неспособност или конгенитална аномалија/ вроден дефект;

3) **"Неочекувана несакана реакција"** на медицинското помагало е секоја неочекувана и несакана реакција чија природа, тежина и исход не е во согласност со опишаните особини на медицинското помагало или истите не се опишани во брошурата на испитувачот;

4) **"Несакан настан"** е несакана појава која се случила за време на примената на медицинското помагало и за која причинско-последичната врска со примената на медицинското помагало не мора да биде докажана;

5) **"Сериозен несакан настан"** е секој неочекуван настан кој има за последица смрт, закана по животот, задржување на пациентот во болница или продолжување на престојот во болница, траен или значителен хендикеп/неспособност или конгенитална аномалија/ вроден дефект;

6) **"Интеракција"** е промена во особините на медицинското помагало предизвикани со истовремена примена на друго медицинско помагало и/или лек, храна или некои други супстанции;

7) **"Суспектно медицинско помагало"** е секое медицинско помагало за кое постои сомнеж дека предизвикало несакана реакција или интеракција;

8) **"Клиничко испитување на медицинското помагало"** е испитување што се врши на луѓе со цел на утврдување или потврдување на клиничките, фармаколошките, фармакодинамските дејства на едно или повеќе испитувани медицински помагала, или на идентификација на секоја реакција на едно или повеќе испитувани медицински помагала, а со цел за утврдување на неговата/нивната безбедност, односно ефикасност;

9) **"Постмаркетиншко интервенциско клиничко испитување на медицинско помагало"** е испитување во кое медицинското помагало се применува согласно со условите наведени во одобрението за ставање на медицинското помагало во промет, а за кое се потребни дополнителни дијагностички процедури, како и процедури за следење кои се дефинирани во протоколот за клиничкото испитување на медицинското помагало;

10) **"Постмаркетиншко неинтервенциско клиничко испитување на медицинско помагало"** е испитување во кое медицинското помагало се применува согласно со условите наведени во одобрението за ставање на медицинското помагало во промет каде што изборот на пациенти не е однапред утврден со протоколот за клиничкото испитување и спаѓа во рутинската пракса на вообичаениот начин на лекување, со тоа што препишувањето на медицинското помагало е јасно одвоено од одлуката пациентот да се вклучи во испитувањето. Дополнителни дијагностички процедури или процедури на следење не се применуваат, а добиените резултати се анализираат со епидемиолошки методи;

11) **"Меѓународен датум на раѓање на медицинско помагало"** (во натамошниот текст: IBDs) е датумот на првото одобрение за ставање на новото медицинско помагало во промет, а треба да го добие секој носител на одобрението во било која земја во светот;

12) **"Датум на заклучување на податоци"** (во натамошниот текст: DLP) е датум на прекинување на внесувањето на податоците што се обработуваат за периодичниот извештај за безбедноста на медицинско помагало а се темели на IBDs и вообичаено се однесува на период од шест месеци;

13) **"Злоупотреба на медицинско помагало"** е секоја постојана или повремени, намерна, прекумерна употреба на медицинското помагало, пропратена со штетни физички или психофизички ефекти;

14) **"Неодобрена примена на медицинско помагало"** е секоја примена на медицинското помагало во терапевска индикација, или начин на употреба што не се наведени во особините на медицинското помагало односно што не се одобрени;

15) **"Спонтано пријавување"** е доброволно пријавување на несаканите реакции на медицинското помагало во прометот, кои се појавиле во текот на употребата на медицинското помагало, од страна на здравствените установи и здравствените работници;

16) **"Задолжително пријавување"** е пријавување на сериозните несакани реакции на медицинското помагало, забележани во текот на клиничкото испитување или во периодот по добивањето на одобрението, од страна на производителот на медицинското помагало, спонзорот на клиничкото испитување, истражувачот, односно одговорната установа во која се спроведува клиничкото испитување (во натамошниот текст: подносител на барањето за задолжително пакување), како и носителот на одобрението;

17) **"Ново медицинското помагало"** е медицинското помагало што се употребува помалку од пет години, односно медицинското помагало што се употребува подолго време и има нов начин на примена или нова индикација;

18) **"Протокол на клиничкото испитување"** е документ што ги содржи целите, планот, методологијата на испитувањето, начинот на обработка на податоците и организацијата на клиничкото испитување согласно начелата на добрата клиничка пракса.

Член 3

Известувањето на несакани ефекти за време на користење на медицинското помагало, видовите на реакции што ги предизвикуваат, постапувањето на здравствените работници и добавувачите, како и организирањето на системот за следење на несаканите реакции и настани од медицинските помагала се остварува преку Националниот центар за следење на несакани реакции/настани на медицински помагала (во натамошниот текст: Национален центар за материовигиланца) и Агенцијата за лекови (во натамошниот текст: Агенција).

II. МАТЕРИОВИГИЛАНЦА ВО КЛИНИЧКО ИСПИТУВАЊЕ НА МЕДИЦИНСКО ПОМАГАЛО

Член 4

Од страна на подносителот на барањето за клиничко испитување на медицинското помагало (во натамошниот текст: подносител на барањето) за кој е добиена дозвола за спроведување на клиничкото испитување или за постмаркетинското интервенциско клиничко испитување до Националниот центар за материовигиланца се пријавуваат:

1) сериозни, неочекувани несакани реакции на медицински помагала што се случиле во текот на клиничкото испитување;

2) сериозни, очекувани несакани реакции на медицински помагала што се случиле во текот на клиничкото испитување, а кои имаат зголемена инциденца на јавување (што е клинички значајна);

3) сериозни, неочекувани несакани реакции на медицинското помагало што е употребено како активна контрола, за кои се известува и носителот на одобрението за ставање на медицинското помагало во промет во Република Македонија.

Ако мултицентрично клиничко испитување се спроведува и во Република Македонија, од страна на подносителот на барањето се пријавуваат несаканите реакции на медицински помагала од став 1 на овој член кои се појавиле во било која од земјите во кои се спроведува клиничкото испитување.

Член 5

Сериозните, неочекувани несакани реакции што се случиле за време на клиничкото испитување на медицински помагала и кои имаат за последица смрт или закана по животот, од страна на подносителот на барањето веднаш се пријавуваат до Агенцијата, Националниот центар за материовигиланца и Етичката комисија, а најдоцна 24 часа од првичното сознание (во натамошниот текст: иницијална пријава).

Пријавувањето од страна на подносителот на барањето се врши со доставување на целосна пријава, најдоцна до седум дена од денот на доставување на иницијалната пријава, до Националниот центар за материовигиланца.

Сериозните, неочекувани несакани реакции што немаат смртен исход или не претставуваат закана по животот, од страна на подносителот на барањето се пријавуваат најдоцна до 15 дена од денот на првото известување за ваквата несакана реакција, до Националниот центар за фармаковигиланца.

Подносителот на барањето до Националниот центар за фармаковигиланца еднаш годишно доставува периодичен извештај за сите несакани реакции забележани во текот на клиничкото испитување на медицински помагала, а по завршувањето на клиничкото испитување завршен извештај за безбедноста на испитуваниот медицински помагала.

Член 6

Иницијалната пријава особено содржи податоци за:

- 1) идентификациска ознака за пациентот (испитаникот) и негови иницијали;
- 2) име и каталожка ознака на медицински помагала;
- 3) манифестирана несакана реакција;
- 4) идентификациска ознака за клиничко испитување и
- 5) назив и адреса на подносителот на барањето.

Член 7

Целосната пријава содржи податоци за:

- 1) клиничкото испитување: идентификациска ознака за клиничкото испитување (број на протокол), најзначајните податоци за клиничкото испитување (пр: фаза и цел на испитувањето, испитуваните медицински помагала, индикација), број на одобрението за ставање во промет на медицинското помагало;
- 2) пациентот односно испитаникот: иницијали, идентификациона ознака (шифра), возраст, пол, телесна тежина, висина, држава;
- 3) суспектно медицинско помагало: име и каталожка ознака на медицинското помагала, број на серија, индикација, начин на примена, датум и време на отпочнување и завршување со употребата на медицинското помагало;
- 4) несаканите реакции;
- 5) истовремената употреба на други медицински помагала и/или лекови, вклучително и диететски производи и друго, со исти податоци како и за суспектното медицинско помагало;
- 6) испитувачите: име и презиме, број на телефон, занимање и специјализација, потпис и датум на пријавата и
- 7) подносителот на барањето: назив и адреса, датумот на првото пријавување на сериозните неочекувани несакани реакции до спонзорот.

Член 8

За несаканите реакции од член 7 точка 4) од овој правилник се наведуваат следните податоци:

- 1) детален опис на сите реакции (знаци и симптоми) со наведување на местото на манифестација, сериозноста на манифестацијата, како и на критериумите врз основа на кои реакцијата се смета за сериозна;
- 2) датум и време на почетокот и крајот на реакцијата;
- 3) симптоматска терапија и други мерки превземени поради манифестираната несакана реакција;

4) информации за присуство или отсуство на несакани реакции по прекилот на употребата на медицинското помагало и по повторната употреба на истиот;

5) информации за исходот на манифестираната реакција (смртен исход со податоци за причината за смртта, коментар за причинско - последичната поврзаност со суспектниот лек и наодите "postmortem" - кога се достапни, трајно оштетување, задржување на пациентот во болница или продолжување на престојот во болница, ризик по животот или опоравување без последици) и

6) информации значајни за проценка на несаканата реакција (пр: историја на болеста, лабораториски резултати и наоди од дијагностички испитувања, алергија, бременост, злоупотреба на лекови или алкохол, фамилијарна анамнеза.

III. МАТЕРИОВИГИЛАНЦА НА МЕДИЦИНСКИТЕ ПОМАГАЛА ВО ПРОМЕТ

Член 9

Од страна на здравствените установи и здравствените работници до Националниот центар за материовигиланца се пријавуваат сите:

1) несакани реакции или настани на нови медицински помагала или во случај на сомневање за несакани реакции или настани, како и реакциите/настаните што не се сериозни;

2) сериозни и неочекувани, несакани реакции на медицински помагала (дури и ако не се од сериозен карактер) што е во употреба повеќе од пет години или во случај на сомневање на овие реакции;

3) информации за зголемена инциденца на манифестација на очекуваната реакција, клинички значајни интеракции, злоупотреби на медицински помагала, предозирање, примена за време на бременост и доење, недостаток на ефикасност, како и информација за медицинска грешка.

Во случаите од став 1 точка 3) од овој член доволно е да постои само сомневање дека употребеното медицинско помагало можеби предизвикало несакана реакција или настан кај пациентот.

Член 10

Во јавноста известување за несакани реакции или настан кој се однесува на материовигиланцата на медицински помагала може да бидат дадени од страна на носителот на одобрението по претходно добиено одобрение од Агенцијата.

Ивестувањето за материовигиланцата од став 1 на овој член, треба да биде објективно.

Член 11

Несаканите реакции од медицински помагала, односно сомневањето за несаканата реакција на медицински помагала, од страна на здравствените установи и здравствените работници се пријавува со доставување на пријава за несакани реакции на медицински помагала, која е дадена во Прилог бр.1, кој е составен дел на овој правилник.

Член 12

Пријавата за несакани реакции на медицински помагала содржи податоци за:

1) пациентот (иницијали, возраст и пол) и несаканата реакција (датум на почеток на реакцијата, опис на клиничката манифестација, исход и евентуалното лекување, поврзаност помеѓу несаканата реакција и суспектното медицинско помагало);

2) суспектното медицинско помагало и текот на несаканата реакција при прекин и/или повторна употреба на суспектното медицинско помагало;

3) истовремена употреба на друго медицинско помагало или лек со датум на почеток на употребата и историја на пациентот;

4) производителот на суспектното медицинско помагало (име и држава, број на серија) и подносителот на пријавата (датум на пријавување, потекло и тип на пријава, име и презиме, контакт телефон, занимање).

Член 13

Податоците за подносителот на пријавата за несаканата реакција на медицинско помагало, и податоците за пациентот, согласно закон се сметаат како класифицирана информација.

IV. НАЧИН НА ОРГАНИЗАЦИЈА НА СИСТЕМОТ НА МАТЕРИОВИГИЛАНЦА

Член 14

Системот за собирање на нови податоци за безбедноста на медицинско помагало, проценување на несаканите реакции и настани, информирање за интеракциите и злоупотребата на медицинско помагало и предлагање на соодветни мерки што треба да се превземат во периодот на важност на одобрението за ставање на медицинско помагало во промет или во текот на спроведување на клиничкото испитување на медицинско помагало се врши од страна на Националниот центар за материовигиланца, кој согласно закон го воспоставува и одржува системот на материовигиланца.

Член 15

Од страна на Националниот центар за материовигиланца во вршење на работите од член 14 од овој правилник се спроведуваат следните активности:

1) собирање, обработување и проценување на податоци за несакани реакции на медицински помагала и несаканите настани поврзани со употребата на медицински помагала во текот на клиничкото испитување или во прометот на медицински помагала, односно во постмаркетиншкото интервенциско клиничко испитување на медицинско помагало;

2) обработување и проценување на периодични извештаи за безбедноста на медицински помагала, што ги добива од носителот на одобрението за ставање на медицинско помагало во промет;

3) собирање, обработување и проценување на податоци од постмаркетиншкото неинтервенциско клиничко испитување на медицинско помагало, што ги добива од носителот на одобрението за ставање на медицинско помагало во промет;

4) известување на носителот на одобрението за ставање на медицинско помагало во промет за сериозните несакани реакции на лекот и тоа веднаш, а најдоцна 15 дена од датумот на приемот на овие информации;

5) известување на Агенцијата и здравствените работници за сериозните несакани реакции на медицинско помагало и за значајните промени во безбедноста на медицинско помагало и тоа веднаш, а најдоцна 15 дена од датумот на прием на овие информации;

6) поттикнување на здравствените работници да ги пријавуваат несаканите настани и несаканите реакции на медицинско помагало, односно сомневањето за нив;

7) одржување на база на податоци од информациите собрани во системот на материовигиланца што се достапни на јавноста и на надлежните органи во земјата и во странство;

8) разменување на информации собрани во системот на материовигиланца со надлежните органи за материовигиланца во други земји.

Од страна на Националниот центар до Агенцијата се доставува извештај за пријавените несакани реакции на медицинско помагало на секои три месеци и годишен извештај за пријавените несакани реакции на лековите.

Член 16

Врз основа на собраните податоци за несаканите реакции на медицинско помагало во текот на клиничките испитувања на медицинско помагало, од страна на Националниот центар за материовигиланца можат да се предложат следните мерки:

1) изменување во протоколот на клиничко испитување на медицинско помагало;

2) спроведување на контрола врз клиничкото испитување на медицинско помагало;

3) прекинување на клиничкото испитување на медицинско помагало.

Член 17

Од страна на носителот на одобрението за ставање на медицинско помагало во промет, согласно закон за спроведување на системот на материовигиланца се определува лице одговорно за материовигиланца кое:

1) го организира и одржува системот на собирање, обработка, проценка и чување на податоците за сите несакани настани или реакции на медицинско помагало пријавени до производителот на медицинско помагало, до носителот на одобрението без оглед на географското потекло на изворот на податоците;

2) предлага до Националниот центар за материовигиланца мерки што треба да се спроведат од безбедносни причини, обезбедува целосни и навремени одговори и потребни информации, заради проценка на безбедноста на медицинско помагало и ризикот по здравјето при неговата употреба;

3) го известува Националниот центар за материовигиланца за сите сериозни несакани реакции на медицинско помагало, односно сомневање за несакани реакции што се случиле на територија на Република Македонија, или што се пријавени надвор од територијата на Република Македонија;

4) ги пријавува согласно точката 3) на овој член сите сериозни несакани реакции на медицинско помагало за време на постмаркетиншкото неинтервенциско клиничко испитување (фармакоепидемиолошко испитување);

5) го известува Националниот центар за материовигиланца за сите злоупотреби и неконтролирана употреба на медицинско помагало што имаат влијание на проценката на односот ризик/корист;

6) го доставува периодичниот извештај за безбедноста на медицинско помагало до Националниот центар за материовигиланца во кој се наведени сите останати несакани реакции за кои постои сомневање дека се поврзани со употребата на медицинско помагало;

7) подготвува извештај до Националниот центар за материовигиланца за работите од точките 1) до 6) на овој член согласно со закон и со овој правилник;

8) обезбедува дополнителни информации на барање на Агенцијата што се неопходни за проценка на безбедноста на медицинско помагало и ризикот по здравјето што треба да бидат дадени во целост и навремено, заедно со информациите за количината на продадените и препишаните медицински помагала на кои се однесува информацијата.

Член 18

Од страна на лицето одговорно за фармаковигиланца кај производителот, при обновување на одобрението за ставање на медицинско помагало во промет до Агенцијата треба да се достави извештај со сите податоци за несакани реакции и/или настани кои се регистрирани за медицинското помагало во временскиот период од добивањето на одобрението за промет во Република Македонија.

Извештајот од став 1 на овој член треба да содржи податоци за несакани реакции и/или настани од медицинското помагало кои се регистрирани во Република Македонија и во сите држави во кои помагалото е одобрено за ставање во промет.

Член 19

По приемот на пријава за сериозна несакана реакција на медицинско помагало што може да има сериозни последици по здравјето на луѓето, од страна на носителот на одобрението за ставање на медицинското помагало во промет веднаш се доставува до Агенцијата предлог за итни мерки на безбедност.

Ако Агенцијата не одговори во текот на 24 часа од денот на приемот на пријавата од став 1 на овој член, од страна на носителот на одобрението се воведуваат итни мерки на безбедност согласно со прописите со кои е уредено добивањето на одобрението за ставање на медицинско помагало во промет.

Итните мерки на безбедност од став 1 на овој член се однесуваат на:

1) времено или трајно повлекување на медицинското помагало од промет;

2) промена во упатството за употреба на медицинското помагало, и тоа воведување на контраиндикации, предупредувања или мерки на претпазливост, стеснување на индикационото подрачје и

3) известување на здравствените работници и пациентите за новооткриениот ризик при употребата на медицинско помагало.

Член 20

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 15-5035/1
4 јуни 2009 година
Скопје

Министер,
д-р **Бујар Османи**, с.р.

ПРИЈАВА ЗА НЕСАКАНИ РЕАКЦИИ НА МЕДИЦИНСКИ ПОМАГАЛА												

Пополнува Националниот Центар за материовигиланца

I. ИНФОРМАЦИЈА ЗА ПАЦИЕНТОТ И НЕСАКАНАТА РЕАКЦИЈА

1. Иницијали на пациентот	1а. Држава	2. Датум на раѓање			2а. Возраст години	3. Пол	4-6 Почеток на несаканата реакција			8-13 ИСХОД ОД НЕСАКАНАТА РЕАКЦИЈА
		Ден	Мес	Год			Ден	Мес	Год	
7 + 13 ОПИШЕТЕ ЈА НЕСАКАНАТА РЕАКЦИЈА (-А) (вклучувајќи и релевантни податоци од изведени тестови/лабораторски анализи)										☐ Оздрување без последици ☐ Оздрување со последици ☐ Несакано дејство во тек ☐ Смрт ☐ Загрозување на животот ☐ Непознат
13. ПОВРЗАНОСТ ПОМЕГУ НЕСАКАНАТА РЕАКЦИЈА И СУСПЕКТНОТО МЕДИЦИНСКО ПОМАГАЛО 1. Сигурна 2. Веројатна 3. Можна 4. Малку веројатна 5. Не може да се класифицира										

II. ИНФОРМАЦИЈА ЗА СУСПЕКТНОТО МЕДИЦИНСКО ПОМАГАЛО

14. СУСПЕКТНО МЕДИЦИНСКО ПОМАГАЛО (име и класа)	18. ДАЛИ РЕАКЦИЈАТА ИСЧЕЗНА ПО ПРЕКИНОТ НА ПРИМЕНАТА НА МЕДИЦИНСКОТО ПОМАГАЛО ☐ ДА ☐ НЕ ☐ Непознато
15. НАЧИН НА ПРИМЕНА	19. ДАЛИ РЕАКЦИЈАТА ПОВТОРНО СЕ ЈАВУВА ПО ПОВТОРЕНАТА ПРИМЕНА НА МЕДИЦИНСКОТО ПОМАГАЛО ☐ ДА ☐ НЕ ☐ Непознато
16. ИНДИКАЦИЈА ЗА ПРИМЕНА	
17. ДАТУМ НА ПОЧЕТОК И КРАЈ НА ПРИМЕНАТА НА МЕДИЦИНСКОТО ПОМАГАЛО (од / до)	

III. ИСТОВРЕМЕНА УПОТРЕБА НА ДРУГИ МЕДИЦИНСКИ ПОМАГАЛА И/ИЛИ ЛЕКОВИ И ИСТОРИЈА НА ПАЦИЕНТОТ

20. ИСТОВРЕМЕНА УПОТРЕБА НА ДРУГИ МЕДИЦИНСКИ ПОМАГАЛА И/ИЛИ ЛЕКОВИ И ДАТУМ НА ПРИМЕНА (не се вклучуваат лековите употребени за третман на несаканото дејство)
21. ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПОДАТОЦИ (пр. дијагностички процедури, алергија, бременост и др.)

IV. ИНФОРМАЦИЈА ЗА ПРОИЗВОДИТЕЛОТ И ПОДНОСИТЕЛОТ НА ПРИЈАВАТА

22а. ПРОИЗВОДИТЕЛ (име и адреса)	24. Подносител на пријавата: Здравствена установа:	
22б. Број на серијата на медицинското помагало	22ц. Датум на пополнување на пријавата	Име и презиме на здравствен работник, специјалност:
22д. Извор на пријавата ☐ Болница Вон болнички извор ☐ Општ доктор ☐ Доктор специјалист ☐ Друго	23. Тип на пријава ☐ Спонтана ☐ Од клиничка студија ☐ Целно мониторирање на подносливоста на медицинското помагало	Адреса: Контакт телефон: Електронска пошта: Потпис:

Податоците што се содржани во пополнетата пријава се сметаат за класифицирани информации. За пополнување на пријавата доволно е само сомневање дека забележаната појава е несакана реакција на применетото медицинско помагало.

**Не се ојскажувајте од пријавувањето, ако Ви недостигаат некои податоци - доволно е само сомневање за несакана реакција. Податоциите може да бидат значајни за безбедната примена на медицинските помагала.*

Пополнетата пријава испратете ја до Националниот Центар за материовигиланца.

**ИНСТИТУТ ЗА ПРЕТКЛИНИЧКА И КЛИНИЧКА
ФАРМАКОЛОГИЈА СО ТОКСИКОЛОГИЈА
НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТАР ЗА СЛЕДЕЊЕ НА
НЕСАКАНИ ДЕЈСТВА НА ЛЕКОВИ И
МЕДИЦИНСКИ ПОМАГАЛА
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ, СКОПЈЕ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

50 ДИВИЗИЈА 6
1000 Скопје
Тел. 02 - 3111-828
Факс. 02 - 3111-828
E-mail: pharma@t-home.mk

Испраќач: _____

Адреса: _____

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА 1401.

Врз основа на член 38 став (1) од Законот за ученичкиот стандард („Службен весник на Република Македонија“ бр.52/05 и 117/08), министерот за образование и наука донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА НОРМАТИВ ЗА РАСПОРЕД НА РАБОТНОТО ВРЕМЕ НА ВОСПИТУВАЧИТЕ И СТРУЧНИТЕ СОРАБОТНИЦИ ВО УЧЕНИЧКИТЕ ДОМОВИ

Член 1

Со овој правилник се утврдува распоредот на работното време на воспитувачите и стручните соработници во ученичките домови во рамките на 40 часовна работна недела.

Член 2

Нормативот за распоредот на работното време на воспитувачите и стручните соработници се утврдува врз основа на годишната програма за работа на ученичките домови и наставните планови и програми за воспитно-образовната работа во ученичките домови.

Член 3

(1) Нормативот од членот 2 на овој правилник воспитувачите и стручните соработници го реализираат во ученичките домови.

(2) Во нормативот за распоредот на работното време на воспитувачите и стручните соработници, освен работи и работни задачи за остварувањето на воспитно-образовната работа спаѓаат и семинари, советувања и други форми на стручно усовршување што се извршува надвор од ученичките домови.

Член 4

Нормативот за распоредот на работното време на воспитувачите кои засновале работен однос со полно работно време во текот на работната недела содржи:

- за подготвување на учениците за настава -десет часа;
- за индивидуална работа на воспитувачот со учениците-четири часа;
- за работа со воспитната група-шест часа;
- за соработка со училиштето-два часа;
- за соработка со родителите-два часа;
- за работа во службата на домот за советување - еден час;
- за водење педагошка евиденција и документација-два часа;
- подготовка на воспитувачот за работа-шест часа;

- за организирање на рекреативни активности на учениците-пет часа и
- за организирање забавна програма на групите-два часа.

Член 5

Нормативот за распоредот на работното време на стручните соработници кои засновале работен однос со полно работно време во текот на работната недела содржи педагошко-психолошки работи, библиотекарски и други стручни работи со кои се придонесува во воспитно-образовната работа.

Член 6

Времето поминато во вршењето на работата и работните задачи во ученичките домови на воспитувачите и стручните соработници кои засновале работен однос со работно време пократко од полното работно време се утврдува врз основа на годишната програма за работа во ученичките домови и зависно од работното време за кое е заснован работниот однос.

Член 7

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.19-4236/1
16 јуни 2009 година
Скопје

Министер,
Перо Стојановски, с.р.

1402.

Врз основа на член 62 став (22) од Закон за ученичкиот стандард („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/05 и 117/08), министерот за образование и наука донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ПОСТАПКАТА И НАЧИНОТ НА ПОЛАГАЊЕТО НА ИСПИТОТ ЗА ДИРЕКТОРОТ, КАКО И ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА УВЕРЕНИЕТО ЗА ПОЛОЖЕН ИСПИТ ЗА ДИРЕКТОР

Член 1

Со овој правилник се уредува постапката и начинот на полагањето на испитот за директор на ученички дом, како и формата и содржината на уверението за положен испит за директор.

Член 2

По реализацијата на подготовката кандидатот за полагање на испит за директор изготвува семинарска работа, која е составен дел од досието на кандидатот за испит за директор.

Член 3

Времетраењето на подготовките за полагање на испитот за директор и спроведувањето на испитот за директор на ученички дом е утврдено со програмата за испит, согласно нејзините содржини.

Член 4

(1) Пријавувањето на кандидатите за подготовка за полагање на испит за директор на ученички дом се врши, по правило, во две сесии: во јануарска и во јунска сесија.

(2) Кон пријавата од ставот (1) на овој член кандидатот треба да приложи:

- диплома за завршено соодветно образование;
- потврда за работно искуство во воспитно-образовна дејност во установи верифицирани од Министерството надлежно за образование;
- кратка работна биографија (резиме, Curriculum vitae) и
- лекарска потврда за психофизичката состојба на кандидатот.

(3) Евидентирањето на кандидатите од ставот (1) на овој член го води комисијата.

Член 5

(1) За пријавените кандидати за полагање на испит за директор на ученички дом се водат досиеа за секој кандидат поединечно.

(2) Примерок од досието на кандидатот за полагање на испит за директор, најдоцна две недели по завршувањето на подготовките согласно програмата за испит, се доставува до комисијата.

Член 6

(1) По спроведената подготовка согласно програмата за испит, кандидатот го пријавува полагањето на испит за директор на ученички дом.

(2) Роковите за полагање на испит за директор на ученички дом, по правило се во: јануари, април, јуни и август.

(3) Кандидатот кој ги исполнува условите за полагање на испит за директор на ученички дом се известува за времето и местото на полагање на испитот најдоцна седум дена пред денот определен за полагање на испитот.

Член 7

(1) Испитот за директор на ученички дом се полага пред комисијата формирана од министерот, согласно Законот за ученички стандард.

(2) Комисијата учествува при спроведувањето на подготовките за полагање на испит за директор согласно програмата за испит.

Член 8

(1) Испитот за директор на ученички дом се полага со усно образложение на дел, односно на делови од изработените семинарски работи во текот на подготовките за полагање на испит за директор согласно програмата за испит.

(2) Испитот за директор на ученички дом може да трае најмногу 45 минути.

Член 9

(1) За текот на испитот за директор на ученички дом се води записник во кој се внесуваат следните податоци: име и презиме на кандидатот, состав на комисијата, време на полагање на испитот, оценка за испитот и други поважни забелешки во текот на испитот.

(2) Записникот го потпишуваат претседателот и членовите на комисијата.

Член 10

(1) На кандидатот за положен испит за директор му се издава уверение за положен испит за директор на ученички дом кое се потпишува од страна на претседателот на комисијата.

(2) Уверението за положен испит за директор на ученички дом се издава на Образец бр.1 на формат А4, кој е составен дел на овој правилник.

(3) Уверението за положен испит за директор на ученички дом содржи: грбот на Република Македонија, назив на Министерството за образование и наука, име и презиме на кандидатот, датум и место на раѓање, ученички дом во кој е вработен, датумот кога го положил испитот за директор на ученички дом, број и датум на издаденото уверение, потпис на претседателот на комисијата и службен печат.

Член 11

Кандидатите кои го положиле испитот за директор на ученички дом се евидентираат во евиденција која се води при комисијата.

Член 12

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-4238/1
16 јуни 2009 година
Скопје

Министер,
Перо Стојановски, с.р.

Образец бр.1

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Врз основа на член 62 ставот (6) од Законот за ученички стандард („Службен весник на Република Македонија“ бр.52/05, бр.117/08), а согласно член 10 ставот (1) од Правилникот за постапката, начинот на полагање на испитот за директор на ученички дом, формата и содржината на уверението („Службен весник на Република Македонија“ број /09), Комисијата за полагање на испитот за директор на ученички дом го издава следното

**УВЕРЕНИЕ
ЗА ПОЛОЖЕН ИСПИТ ЗА ДИРЕКТОР
НА УЧЕНИЧКИ ДОМ**

На _____
(име, татково име и презиме)

роден/а _____ година

од _____
(назив на домто и местото)

го положи испитот за директор на ученички дом

на ден _____ година.

согласно одредбите од Правилникот за постапката, начинот на полагањето на испитот за директор на ученички дом и формата и содржината на уверението.

Дел. бр. _____

Датум на издавање

М.П.

Претседател на комисијата,

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ**1403.**

Врз основа на член 9 и член 27 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/2005, 25/2007 и 7/2008), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 12.06.2009 година, донесе

РЕШЕНИЕ**ЗА ДАВАЊЕ ОДОБРЕНИЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ДОЛГОРОЧНИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ПО ПАТ НА ПРИВАТНА ПОНУДА**

1. На Брокерската куќа ИНВЕСТБРОКЕР АД Скопје се дава одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда – четврта емисија на 3.560 обични акции во износ од 383.910,4 евра односно 23.577.051,00 денари во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на РМ, објавен на денот пред донесувањето на Одлуката бр. 287/09 од 13.05.2009 година за зголемување на основната главнина со парични влогови, преку издавање нови акции од четврта емисија, по пат на приватна понуда.

2. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова решение е должен да ги изврши сите обврски од хартиите од вредност во рокот и на начинот предвиден со Законот и Одлуката бр. 287/09 од 13.05.2009 година за зголемување на основната главнина со парични влогови, преку издавање нови акции од четврта емисија, по пат на приватна понуда.

3. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова решение е должен во рок од 8 (осум) дена од реализацијата на емисијата да го пријави за упис зголемувањето на основната главнина во Трговскиот регистар.

4. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова решение е должен да ги предаде хартиите од вредност за регистрирање во депозитарот за хартии од вредност во рок од 3 (три) работни дена од денот на уписот на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

5. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова решение е должен во рок од 5 (пет) работни дена од регистрацијата на акциите во депозитарот за хартии од вредност до Комисијата за хартии од вредност да достави доказ дека е извршен упис на акциите.

6. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето.

7. Ова решение ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-1623/5 Комисија за хартии од вредност
12 јуни 2009 година Претседател,
Скопје **Марина Наќева-Кавракова, с.р.**

АГЕНЦИЈА ЗА КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ
1404.

Врз основа на член 152 став 1 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на РМ“ бр. 40/2008), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

РЕШЕНИЕ**ЗА СТАПУВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА ВОСТАНОВЕН КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ**

Стапува во примена востановениот катастар на недвижности за катастарската општина Цвиланце - Општина Старо Нагоричане.

Катастарот на недвижности ќе се применува од 5-тиот ден од денот на објавувањето на ова решение во „Службен весник на Република Македонија“.

Со денот на стапување во примена на востановениот катастар на недвижности од став 1 од ова решение, престанува да се применува катастарот на земјиште за КО Цвиланце, востановен според Законот за премер и катастар на земјиштето („Службен весник на СРМ“ бр.34/72 и 13/78).

Бр. 09-10525/1
22 јуни 2009 година
Скопје

Директор,
Љупчо Георгиевски, с.р.

1405.

Врз основа на член 152 став 1 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на РМ“ бр.40/2008), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

РЕШЕНИЕ**ЗА СТАПУВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА ВОСТАНОВЕН КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ**

Стапува во примена востановениот катастар на недвижности за катастарската општина Дебар 2 - Општина Дебар.

Катастарот на недвижности ќе се применува од 8-тиот ден од денот на објавувањето на ова решение во „Службен весник на Република Македонија“.

Со денот на стапување во примена на востановениот катастар на недвижности од став 1 од ова решение, престанува да се применува катастарот на земјиште за КО Дебар 2, востановен според Законот за премер и катастар на земјиштето („Службен весник на СРМ“ бр.34/72 и 13/78).

Бр. 09-10527/1
22 јуни 2009 година
Скопје

Директор,
Љупчо Георгиевски, с.р.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА**1406.**

Врз основа на член 69 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006), член 68 став 1 точка 3 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2007) и точка 43 од Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 163/2008 и 66/2009), гувернерот на Народната банка на Република Македонија, донесе

УПАТСТВО**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА УПАТСТВОТО ЗА СПРОВедување НА ОДЛУКАТА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЛИКВИДНОСНИОТ РИЗИК НА БАНКИТЕ**

I. Во Упатството за спроведување на Одлуката за методологијата за управување со ликвидносниот ризик на банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 15/2009) се вршат следниве измени и дополнувања:

1. Во главата II, точка 4 алинеја 5 се менува и гласи:
„ - во колоната којашто го означува периодот до седум дена се внесува износот на задолжителната резерва којшто може да го користи банката, а останатиот износ на задолжителна резерва не се вклучува во Извештајот.“

2. Во главата II точка 8 позиција 6), зборовите: „се искажуваат“, се заменуваат со зборовите: „се искажува номиналната, односно достасаната вредност на“.

3. Во главата II точка 8 позиција 7), зборовите: „се искажуваат“, се заменуваат со зборовите: „се искажува номиналната, односно достасаната вредност на“.

4. Во главата II точка 8 позиција 14), зборовите: „соодветните сметки 89“, се заменуваат со зборовите: „соодветниот дел од сметката 89“.

5. Во главата II точка 9 позиција 18), зборовите: „субординираните и хибридни капитални инструменти“, се заменуваат со зборовите: „субординираниот долг и хибридни инструменти“.

6. Во главата II точка 14 позиција 6), зборовите: „се искажуваат“, се заменуваат со зборовите: „се искажува номиналната, односно достасаната вредност на“.

7. Во главата II точка 14 позиција 7), зборовите: „се искажуваат“, се заменуваат со зборовите: „се искажува номиналната, односно достасаната вредност на“.

8. Во главата II точка 15 позиција 18), зборовите: „субординираните и хибридни капитални инструменти“, се заменуваат со зборовите: „субординираниот долг и хибридни инструменти“.

9. Во главата III точка 18 алинеја 5 се менува и гласи:
„ - во Извештајот може да се вклучи само износот на задолжителната резерва којшто може да го користи банката;“.

10. Во главата V точка 26 потточка а) алинејата 2 се менува и гласи:

„ - средствата и должничките инструменти кај/од Народната банка, без разлика на нивната договорна преостаната рочност и валута (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходната позиција). Во оваа позиција се вклучува делот од задолжителната резерва кај Народната банка којшто може да го користи банката, но не се вклучуваат средствата кај Народната банка со кои банката не може слободно да располага (пр. задолжителната резерва којашто не може да се користи, задолжителниот депозит и слично). Банката не може да го вклучи износот на средствата и должничките инструменти кај/од Народната банка, којшто е вклучен во оваа позиција, во активата којашто достасува до 30 дена (девизи) (колона бр. 7);“

По алинејата 2 се додаваат две нови алинеи 3 и 4 коишто гласат:

„ - другите парични средства и парични еквиваленти и другите побарувања од Народната банка, без разлика на нивната договорна преостаната рочност (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходните позиции);

- хартиите од вредност во денари коишто се чуваат за тргување, вклучувајќи ги и финансиските средства во денари што се мерат по објективната вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање, без разлика на нивниот договорен рок на достасување (со исклучок на дериватите за тргување, вградените деривати и дериватите што се чуваат за управување со ризик и ставките што се веќе опфатени во претходните позиции);“

Алинеите 3 и 4 стануваат алинеи 5 и 6.

11. Во главата V точка 26 потточка в), алинејата 1 се менува и гласи:

„ - финансиските обврски во денари по објективната вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање, без разлика на нив-

ниот договорен рок на достасување (со исклучок на деривативите за тргување, вградените деривати и дериватите што се чуваат за управување со ризик и ставките што се веќе опфатени во претходните позиции);“

По алинејата 1 се додава нова алинеја 2 којашто гласи:

„ - сите останати билансни пасивни позиции во денари коишто достасуваат во наредните 30 дена и коишто, согласно со глава II од ова Упатство, се прикажуваат на редовите бр. 14, 17 (делот што се однесува на орочените депозити), 18, 19, 20, 21, 22 и 23 од колоните бр. 3 и 4 од образецот РСД - денари; “

Алинеите 2 и 3 стануваат алинеи 3 и 4.

12. Во главата V точка 26 потточка г), алинејата 2 се менува и гласи:

„ - средствата и должничките инструменти кај/од Народната банка, без разлика на нивната договорна преостаната рочност и валута (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходната позиција). Во оваа позиција се вклучува делот од задолжителната резерва кај Народната банка којшто може да го користи банката, но не се вклучуваат средствата кај Народната банка со кои банката не може слободно да располага (пр. задолжителната резерва којашто не може да се користи, задолжителниот депозит и слично). Банката не може да го вклучи износот на средствата и должничките инструменти кај/од Народната банка, којшто е вклучен во оваа позиција, во активата којашто достасува до 30 дена (денари) (колона бр. 2);“

По алинејата 2 се додаваат две нови алинеи 3 и 4 коишто гласат:

„ - другите парични средства и парични еквиваленти и другите побарувања од Народната банка, без разлика на нивната договорна преостаната рочност (со исклучок на оние ставки што се веќе опфатени во претходните позиции);

- хартиите од вредност во денари коишто се чуваат за тргување, вклучувајќи ги и финансиските средства во денари што се мерат по објективната вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање, без разлика на нивниот договорен рок на достасување (со исклучок на дериватите за тргување, вградените деривати и дериватите што се чуваат за управување со ризик и ставките што се веќе опфатени во претходните позиции);“

Алинеите 3 и 4 стануваат алинеи 5 и 6.

13. Во главата V точка 26 потточка ж) алинејата 1 се менува и гласи:

„ - финансиските обврски во девизи по објективната вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање, без разлика на нивниот договорен рок на достасување (со исклучок на деривативите за тргување, вградените деривати и дериватите што се чуваат за управување со ризик и ставките што се веќе опфатени во претходните позиции);“

По алинејата 1 се додава нова алинеја 2 којашто гласи:

„ - сите останати билансни пасивни позиции коишто достасуваат во наредните 30 дена и коишто, согласно со глава II од ова Упатство, се прикажуваат на редовите бр. 14, 17 (делот што се однесува на орочените депозити во девизи), 18, 19, 20, 21, 22 и 23 од колоните бр. 3 и 4 од образецот РСД - девизи;“

Алинеите 2 и 3 стануваат алинеи 3 и 4.

II. Ова упатство влегува во сила од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 9
17 јуни 2009 година
Скопје

Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

1407.

Врз основа на член 69 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006), член 68 став 1 и член 69 став 2 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2007) и точка 47 од Одлуката за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 17/2008 и 31/2009), гувернерот на Народната банка на Република Македонија, донесе

УПАТСТВО

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА УПАТСТВОТО ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК

I. Во Упатството за спроведување на Одлуката за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/2008), се вршат следниве изменувања и дополнувања:

1. Во глава I точка 1, после зборовите: „(образец КА)“, точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: „којшто е составен дел на ова упатство.“

2. Во глава II точка 3 се додава нов став 2 којшто гласи:

„Вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба се прикажуваат како посебни позиции во рамките на делот I (ред бр. 7) и делот II.V, при што се прикажува нивната објективна вредност (номинална вредност коригирана за премијата или дисконтот и ефектите од промените во објективната вредност).“

3. Во глава II точка 4 алинеја 1 се менува и гласи:

„- Делот I - „класификација на изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа“ се пополнува според категоријата на ризик во којашто е класифицирана изложеноста (редови бр. 2, 3, 4, 5 и 6 од овој дел). Во редот бр. 1 од овој дел се внесуваат изложеностите на кредитен ризик за коишто, согласно со точката 26 од Одлуката, банката не е должна да ја оцени можноста за загуба поради кредитен ризик на групна основа. Во редот бр. 7 се внесуваат вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба за коишто банката, согласно со Одлуката, оценила дека постои загуба поради кредитен ризик или за коишто не е должна да ја оцени можноста за загуба поради кредитен ризик на групна основа.“

4. Во глава II точка 4 алинеја 2, зборовите: „(А. Портфолио на мали кредити) и сите потпортфолија на група слични финансиски инструменти (Б. Слични финансиски инструменти) со наведување на сродноста според која се групирани изложеностите на кредитен ризик во одделни хомогени потпортфолија“, се заменуваат со зборовите: „(А. Портфолио на мали кредити), сите потпортфолија на група слични финансиски инструменти, согласно со точка 26 од Одлуката (Б. Слични финансиски инструменти) и сите должнички хартии од вредност расположливи за продажба коишто, согласно со Одлуката, банката може да ги класифицира на групна основа (В. Вложувањата расположливи за продажба), со наведување на сродноста според којашто се групирани изложеностите на кредитен ризик во одделни хомогени потпортфолија“.

5. Во глава II точка 5 алинеја 1, по зборовите: „во денари“, се додаваат зборовите: „и во денари со валутна клаузула“, а по зборовите: „спорните побарувања“ се додаваат записка и зборовите: „акумулираната амортизација“.

По ставот 1 се додава нов став 2 којшто гласи:

„Депозитите по видување и тековните сметки кај други банки се внесуваат во колоната бр. 3, само доколку можат да се наплатат на прв повик.“

6. Во глава II точка 5 алинеја 2, по зборовите: „спорните побарувања“ се додаваат записка и зборовите: „акумулираната амортизација“.

7. Во глава II точка 5 алинеја 3, по зборовите: „спорните побарувања“ се додаваат записка и зборовите: „акумулираната амортизација“.

8. Во глава II точка 6, зборовите: „на кои се евидентира“ се заменуваат со зборовите: „на коишто банката ги евидентира акумулираната амортизација и“.

9. Во глава II точка 9 став 3, зборовите: „на кои е евидентирана“ се заменуваат со зборовите: „на коишто банката ги евидентира акумулираната амортизација и“.

10. Во глава II, по точката 11 се додава нова точка 12, која гласи:

„12. Во колоната бр. 11 - „акумулирана амортизација“, се внесува износот на акумулираната амортизација за секоја одделна категорија ризик, односно за секое одделно потпортфолио. Оваа колона го опфаќа соодветниот дел од сметките 13, 33, 37, 38, 41, 42, 47, 48 и од класата 5 на коишто банката ја евидентира акумулираната амортизација на одделните побарувања.“

11. Точките 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 и 23 стануваат точки 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 и 24.

12. Во глава II точка 12, којашто станува точка 13, бројот: „11“ се заменува со бројот: „12“.

13. Во глава II точка 13, којашто станува точка 14, бројот: „12“ се заменува со бројот: „13“, а зборовите: „колониата бр. 11 и колониата бр. 10“ се заменуваат со зборовите: „колониата бр. 12 и разликата на износите од колоните бр. 10 и 11“.

14. Во глава II точка 15, којашто станува точка 16, се менува и гласи:

„Редовите бр. II, III и IV се еднакви на збирот на одделните потпортфолија на мали кредити, на слични финансиски инструменти и на вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба коишто се класифицираат на групна основа.“

15. Во глава II точка 16, којашто станува точка 17, редниот број: „IV“ се заменува со реден број: „V“, а зборовите: „сите потпортфолија на мали кредити и на слични финансиски инструменти (збир на редовите бр. II и III)“ се заменуваат со зборовите: „износите од редовите бр. II, III и IV“.

16. Во глава II точка 17, којашто станува точка 18, редниот број: „V“ се заменува со реден број: „VI“, а зборовите: „редовите бр. I и IV“ се заменуваат со зборовите: „редовите бр. I и V“.

17. Образецот КА се заменува со нов Образец КА.

II. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10
17 јуни 2009 година
Скопје

Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

Образец КА

Извештај за класификација на изложеноста на кредитен ризик со состојба на _____

Банка _____

Ред. Бр	Опис	Кредити (ставнива)		Нефункционални Редовна	Капитал	Други побарувања	Вовлечени ставки	Вкупна изложеност на кредитен ризик	Акумулирана амортизација	Исправка на вредности/ посебна резерва	Исправка на вредности/ посебна резерва	% на исправка на вредности/ посебна резерва
		Нефункционална (сомнителна и спорна)										
		Недостасани	Достасани									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=12/(10-11)
Дел I. Класификација на изложеноста на кредитен ризик на подметната основа												
За којшто не е определена исправка на вредноста												
1	Категорија на ризик А											
3	Категорија на ризик Б											
4	Категорија на ризик В											
5	Категорија на ризик Г											
6	Категорија на ризик Д											
7	Вложувања расположливи за продажба											
1	Вкупно (1+2+3+4+5+6+7)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
Дел II. Класификација на изложеноста на кредитен ризик на групна основа												
А Порфолно на мали кредити												
8												
9												
II	Вкупно А	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
Б Слични финаансиски инструменти												
10												
11												
III	Вкупно Б	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
В Вложувања расположливи за продажба												
12												
13												
IV	Вкупно В	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
V Вкупно (II+III+IV)												
V		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
VI Вкупно (IV+V)												
VI		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0%

* Потметките поопна не се попопуваат

Спецификације:

Исправка на вредност/посебна резерва за кредитниот ризик (вкупно)
 Исправка на вредноста (посебни аналитички сметки во рамки на класите 3, 4 и 5)
 Исправка на вредноста (посебни аналитички сметки во рамки на групата 15)
 Исправка на вредноста (посебни аналитички сметки во рамки на групите 12, 16 и 19)
 Посебна резерва (посебни аналитички сметки во рамки на групата 92)

www.slvesnik.com.mk
 contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
 бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
 Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
 Телефон: +389-2-55 12 400.
 Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2009 година изнесува 9.200,00 денари.
 "Службен весник на Република Македонија" излегува по потреба.
 Рок за рекламации 15 дена.
 Жиро-сметка: 30000000188798.
 Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
 Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2009079